

Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab

Overs. Dan. Vid. Selsk. 1963-64 (1964)

OVERSIGT
OVER
SELSKABETS VIRKSOMHED

JUNI 1963 — MAJ 1964

AVEC UN RÉSUMÉ EN FRANÇAIS

København

Kommissionær: Ejnar Munksgaard

1964

DET KONGELIGE DANSKE VIDENSKABERNES SELSKAB udgiver følgende publikationsrækker:

THE ROYAL DANISH ACADEMY OF SCIENCES AND LETTERS issues the following series of publications:

Bibliographical Abbreviation

Oversigt over Selskabets Virksomhed (8°)
(Annual in Danish)

Overs. Dan. Vid. Selsk.

Historisk-filosofiske Meddelelser (8°)
Historisk-filosofiske Skrifter (4°)
(History, Philology, Philosophy,
Archeology, Art History)

Hist. Filos. Medd. Dan. Vid. Selsk.
Hist. Filos. Skr. Dan. Vid. Selsk.

Matematisk-fysiske Meddelelser (8°)
Matematisk-fysiske Skrifter 4°
(Mathematics, Physics, Chemistry,
Astronomy, Geology)

Mat. Fys. Medd. Dan. Vid. Selsk.
Mat. Fys. Skr. Dan. Vid. Selsk.

Biologiske Meddelelser (8°)
Biologiske Skrifter (4°)
(Botany, Zoology, General
Biology)

Biol. Medd. Dan. Vid. Selsk.
Biol. Skr. Dan. Vid. Selsk.

Selskabets sekretariat og postadresse: Dantes Plads 5, København V.

The address of the secretariate of the Academy is:

*Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab,
Dantes Plads 5, København V, Denmark.*

Selskabets kommissionær: EJNAR MUNKSGAARD's Forlag, Nørregade 6,
København K.

The publications are sold by the agent of the Academy:

*EJNAR MUNKSGAARD, Publishers,
6 Nørregade, København K, Denmark.*

Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab

Overs. Dan. Vid. Selsk. 1963–64 (1964)

OVERSIGT
OVER
SELSKABETS VIRKSOMHED

JUNI 1963 — MAJ 1964

AVEC UN RÉSUMÉ EN FRANÇAIS

København

Kommissionær: Ejnar Munksgaard

1964

Redaktionen sluttet den 31. maj 1964.
Færdig fra trykkeriet den 5. oktober 1964.

Printed in Denmark
Bianco Lunos Bogtrykkeri A/S

INDHOLDSFORTEGNELSE

I

Fortegnelse over Selskabets medlemmer juni 1964	1- 29
Selskabets tillidshverv	30- 40
Beretning om møderne	41- 79
Mindeord:	
HAL KOCH, ved Povl Bagge	81- 93
TAGE KEMP, ved K. Ad. Jensen	95-101
Uddrag af regnskab for 1963.....	102-105
Budget for 1964	106-109
Beretninger og betænkninger:	
I. Kommissionen til undersøgelse af de i dansk privateje bevarede kilder til dansk historie. Beretning om virk- somheden i 1963.....	110-116
II. »Grosserer A. Collstrops hjem for en dansk Videnskabs- mand.« Beretning for 1963.....	117-118
III. »Emil Herborgs Legat.« Beretning for 1963.....	119
IV. »Niels Bohr Legatet.« Uddrag af regnskab for 1963 ...	120
V. »Mag. art. Marcus Lorenzens Legat.« Beretning for 1963 -64 og regnskab for 1963.....	121-122
VI. Kommissionen for Ducange. Beretning for 1963	123
VII. Administrationskomiteen for »Monumenta Musicae By- zantinae«. Beretning for årene 1962-64	124-127
VIII. Kommissionen for »A Critical Pāli Dictionary«. Beret- ning for 1962-64.....	128-130
IX. Union Académique Internationale. Beretning om mødet i Wien 1963	131-133
X. International Union of Pure and Applied Physics. Be- retning om mødet i Warszawa 1963	134-140
XI. Union Géodésique et Géophysique Internationale. Be- retning om mødet i Berkeley 1963	140-146
XII. International Council of Scientific Unions. Beretning om mødet i Wien 1963	146-152
XIII. Committee on Space Research (COSPAR). Beretning om mødet i Firenze 1964	152-157
XIV. Selskabets sekretariat. Beretning for 1963.....	158-165
Fortegnelse over publikationer udgivet af Selskabet fra juli 1963 til juni 1964.....	166-167
Résumé en français	168-176
Sag- og navnefortegnelse.....	177-189

II

Carlsbergfondet. Beretning for 1962-63	1-67, I-X

HENVISNINGER

- Selskabets vedtægter Overs. 1961–62, side 201–209.
» forretningsorden Overs. 1961–62, side 210–225.
Selskabets bytteforbindelser Overs. 1957–58, side 153–176.
Selskabets publikationer 1742–1930 Overs. 1929–30, side 175–365.
» » 1930–1935 Overs. 1935–36, side 291–308.
» » 1936–1940 Overs. 1940–41, side 235–250.
» » 1941–1945 Overs. 1945–46, side 123–139.
» » 1946–1950 Overs. 1950–51, side 140–153.
» » 1917–1956 Særlig publ. side 1– 98.
» » 1957–1962 Overs. 1961–62, side 226–242.
Legat- og dotationsbestemmelser Overs. 1939–40, side 121–153.
Fundats for »Niels Bohr Legatet« Overs. 1945–46, side 39– 40.
Beslutning vedr. »Niels Bohr Legatet« Overs. 1956–57, side 50.
Beslutning vedr. »Niels Bohr Legatet« Overs. 1962–63, side 61.
Fundats for »Mag. art. Marcus Lorensens
Legat« Overs. 1946–47, side 41– 43.
Tillæg 1955 til fundats for »Grosserer A.
Collstrops Hjem for en dansk Viden-
skabmand« Overs. 1954–55, side 41– 42.
Tillæg 1955 til dotationsskrivelse for »J. P.
Suhr & Søns Legat« Overs. 1954–55, side 55.
-
-

DET KONGELIGE DANSKE
VIDENSKABERNES SELSKAB

JUNI 1964

PROTEKTOR:

HANS MAJESTÆT KONG FREDERIK IX

Præsident: Professor, dr. theol. & phil. JOHS. PEDERSEN.

Formand for den historisk-filosofiske klasse: Professor, dr. jur. & phil. FRANZ BLATT.

Formand for den matematisk-naturvidenskabelige klasse: Professor, dr. med. & scient. EINAR LUNDSGAARD.

Sekretær: Professor, dr. phil. CHRISTIAN MØLLER.

Redaktør: Professor, dr. phil. & litt. L. L. HAMMERICH.

Kasserer: Professor, dr. med. & phil. HEINZ HOLTER.

INDENLANDSKE MEDLEMMER

Efter anciennitet i Selskabet. Den sidst anførte dato er indvalgsdatoen.

DEN HISTORISK-FILOSOFISKE KLASSE

PEDERSEN, JOHANNES PEDER EJLER, (f. ⁷/₁₁ 1883), dr. theol. & phil., fh. professor i semitisk-østerlandsk filologi ved Københavns Universitet, Stk. af Dbg., Dbmd. — Selskabets nuværende præsident fra 1963. — Bjerregårdsvej 13, Valby. (¹¹/₄ 24.)

JOHANSEN, KNUD FRIIS, (f. ¹/₁₁ 1887), dr. phil., fh. professor i arkæologi ved Københavns Universitet. Kmd. af Dbg., Dbmd. Egernevej 27, Kbh. F. (¹³/₄ 28.)

BRØNDUM-NIELSEN, JOHANNES, (f. ²/₁₂ 1881), dr. phil., fh. professor i nordiske sprog ved Københavns Universitet, Kmd. af Dbg., Dbmd. Rungstedvej 9, Rungsted Kyst. (⁵/₄ 29.)

- HAMMERICH, LOUIS LEONOR, (f. $\frac{31}{7}$ 1892), dr. phil. & litt., fh. professor i germansk filologi ved Københavns Universitet, Kmd. af Dbg., Dbmd. — Selskabets redaktør. — Solbakkevej 66, Gentofte. ($\frac{3}{4}$ 36.)
- BRØNDSTED, JOHANNES BALTHASAR, (f. $\frac{5}{10}$ 1890), dr. phil., fh. rigsantikvar, fh. professor i nordisk arkæologi og europæisk forhistorie ved Københavns Universitet, Kmd. af Dbg.¹, Dbmd. Æresboligen, Gamle Carlsberg, Valby. ($\frac{14}{4}$ 39.)
- FABRICIUS, KNUD FREDERIK KROG, (f. $\frac{13}{8}$ 1875), dr. phil., fh. professor i historie ved Københavns Universitet, Kmd. af Dbg., Dbmd. Østerbrogade 120, Kbh. Ø. ($\frac{4}{4}$ 41.)
- RUBOW, PAUL VIKTOR, (f. $\frac{9}{1}$ 1896), dr. phil., professor i alm. litteraturvidenskab ved Københavns Universitet, R. af Dbg., Dbmd. Store Kannikestræde 11, Kbh. K. ($\frac{10}{4}$ 42.)
- JEPPESEN, KNUD CHRISTIAN, (f. $\frac{15}{8}$ 1892), dr. phil., fh. professor i musikvidenskab ved Århus Universitet, R. af Dbg.¹. Poppelhuset, Risskov. ($\frac{2}{4}$ 43.)
- BLINKENBERG, ANDREAS PETER DAMSGAARD, (f. $\frac{13}{2}$ 1893), dr. phil. & litt., fh. professor i romansk filologi ved Århus Universitet, Kmd. af Dbg. Strandvænget 7, Risskov. ($\frac{14}{4}$ 44.)
- BARR, KAJ, (f. $\frac{26}{6}$ 1896), professor extraord. i iransk filologi ved Københavns Universitet, R. af Dbg.¹. Dantes Plads 3, Kbh. V. ($\frac{20}{4}$ 45.)
- HJELMSLEV, LOUIS TROLLE, (f. $\frac{3}{10}$ 1899), dr. phil., professor i sammenlignende sprogvidenskab ved Københavns Universitet. Ordruhøjvej 40, Charlottenlund. ($\frac{12}{4}$ 46.)
- BRANDT, FRITHIOF, (f. $\frac{23}{5}$ 1892), dr. phil., fh. professor i filosofi ved Københavns Universitet. Sortedamsdossering 95 A, Kbh. Ø. ($\frac{2}{4}$ 48.)
- BØGGILD-ANDERSEN, CARL OLAF, (f. $\frac{20}{6}$ 1898), dr. phil., professor i historie ved Århus Universitet. R. af Dbg.¹. Knud Rasmussens Vej 5, Århus N. ($\frac{2}{4}$ 48.)
- ELLING, CHRISTIAN THORVALD, (f. $\frac{14}{11}$ 1901), dr. phil., professor i kunsthistorie ved Københavns Universitet, R. af Dbg., Dbmd. Kristianiagade 22, Kbh. Ø. ($\frac{2}{4}$ 48.)

- BLATT, FRANZ, (f. $\frac{31}{8}$ 1903), dr. jur. & phil., professor i klassisk filologi ved Århus Universitet, Kmd. af Dbg., Dbmd. — Formand for den historisk-filosofiske klasse. — Kathrinebjergvej 7, Århus C. ($\frac{22}{4}$ 49.)
- BIRKET-SMITH, KAJ, (f. $\frac{20}{1}$ 1893), dr. phil. & scient., fh. overinspektør ved Nationalmuseet, fh. lektor i etnografi ved Københavns Universitet, Kmd. af Dbg., F. M. 2. Drosselvej 25, Kbh. F. ($\frac{13}{4}$ 51.)
- KROGH, TORBEN THORBERG, (f. $\frac{21}{4}$ 1895), dr. phil., professor i teatrets æstetik og historie ved Københavns Universitet, R. af Dbg.¹. Glahns Allé 33, Kbh. F. ($\frac{13}{4}$ 51.)
- HJELHOLT, HOLGER, (f. $\frac{12}{11}$ 1887), dr. phil., fh. overarkivar i Rigsarkivet, R. af Dbg., Dbmd. Markvej 15, Kbh. F. ($\frac{4}{4}$ 52.)
- RHIS, POUL JØRGEN, (f. $\frac{26}{5}$ 1910), dr. phil., professor i klassisk arkæologi ved Københavns Universitet. Roskildevej 102, Valby. ($\frac{10}{4}$ 53.)
- TOPSØE-JENSEN, HELGE GOTTLIEB, (f. $\frac{15}{12}$ 1896), dr. phil., overbibliotekar ved Universitetsbibliotekets 1. afd., R. af Dbg.¹. Søstien, Birkerød. ($\frac{10}{4}$ 53.)
- HELGASON, JÓN, (f. $\frac{30}{6}$ 1899), dr. phil., professor i islandsk sprog og litteratur ved Københavns Universitet. Kjørstrupevej 33, Valby. ($\frac{9}{4}$ 54.)
- IUUL, STIG ASGERSSØN, (f. $\frac{28}{8}$ 1907), dr. jur., professor i retsvidenskab ved Københavns Universitet, Kmd. af Dbg. Tagensvej 16, Kbh. N. ($\frac{9}{4}$ 54.)
- JØRGENSEN, PETER, (f. $\frac{12}{9}$ 1899), professor i tysk filologi ved Københavns Universitet. Jydeholmen 42, Vanløse. ($\frac{9}{4}$ 54.)
- POULSEN, VAGN HÄGER, (f. $\frac{25}{8}$ 1909), dr. phil., direktør for Ny Carlsberg Glyptotek. Vagtelvej 10, Kbh. F. ($\frac{9}{4}$ 54.)
- STEENSBERG, AXEL, (f. $\frac{1}{6}$ 1906), dr. phil., professor i materiel folkekultur med særligt henblik på Norden, ved Københavns Universitet, R. af Dbg. Cæciliavej 30, Valby. ($\frac{9}{4}$ 54.)

- ERICHSEN, WOLJA CHRISTIAN, (f. $\frac{21}{11}$ 1890), dr. phil., lektor i koptisk ved Københavns Universitet. Peter Bangs Vej 161, Kbh. F. ($\frac{15}{4}$ 55.)
- STEN, HOLGER KONRAD, (f. $\frac{19}{6}$ 1907), dr. phil., professor i romansk sprog og litteratur ved Københavns Universitet, R. af Dbg.¹. St. Thomas Allé 3, Kbh. V. ($\frac{6}{4}$ 56.)
- JANSEN, FREDERIK JULIUS BILLESKOV, (f. $\frac{30}{9}$ 1907), dr. phil., professor i dansk litteratur ved Københavns Universitet, R. af Dbg.¹. Frydendalsvej 20, Kbh. V. ($\frac{12}{4}$ 57.)
- MATHIASSEN, THERKEL, (f. $\frac{5}{9}$ 1892), dr. phil., fh. overinspektør ved Nationalmuseet, R. af Dbg.¹, F. M. 2. Grønnemose Allé 101, Søborg. ($\frac{12}{4}$ 57.)
- SKAUTRUP, JENS PETER ANDREAS, (f. $\frac{21}{1}$ 1896), dr. phil., professor i nordiske sprog ved Århus Universitet, Kmd. af Dbg., Dbmd. Stationsgade 23, Risskov. ($\frac{12}{4}$ 57.)
- DIDERICHSEN, PAUL HENRIK KRAG, (f. $\frac{16}{8}$ 1905), dr. phil., professor i dansk sprog ved Københavns Universitet, R. af Dbg. Engbakken 28, Virum. ($\frac{11}{4}$ 58.)
- HANSEN, AAGE KRISTIAN, (f. $\frac{3}{9}$ 1894), dr. phil., Slotsvej 16, Charlottenlund. ($\frac{11}{4}$ 58.)
- KRÜGER, PAUL, (f. $\frac{23}{4}$ 1897), dr. phil., professor i almindelig litteraturvidenskab ved Århus Universitet. Fuglesangs Allé 71, Århus V. ($\frac{3}{4}$ 59.)
- LARSEN, JENS PETER, (f. $\frac{14}{6}$ 1902), dr. phil., professor i musikvidenskab ved Københavns Universitet, R. af Dbg.¹. Jægersborgvej 60, Lyngby. ($\frac{8}{4}$ 60.)
- BECKER, CARL JOHAN, (f. $\frac{3}{9}$ 1915), dr. phil., professor i nordisk arkæologi og europæisk forhistorie ved Københavns Universitet. Egernevej 23, Kbh. F. ($\frac{7}{4}$ 61.)
- GLOB, PETER VILHELM, (f. $\frac{20}{2}$ 1911), dr. phil., rigsantikvar, fh. professor i nordisk arkæologi og europæisk forhistorie ved Århus Universitet. Frederiksholms Kanal 12, Kbh. K. ($\frac{7}{4}$ 61.)

- HALD, KRISTIAN, (f. $\frac{9}{9}$ 1904), dr. phil., professor i nordiske sprog ved Københavns Universitet. Grundtvigs Vej 8 A, Kbh. V. ($\frac{7}{4}$ 61.)
- TOGEBY, KNUD DAG NIELSEN, (f. $\frac{28}{1}$ 1918), dr. phil., professor i romansk sprog og litteratur ved Københavns Universitet. Agervang 3, Lyngby. ($\frac{7}{4}$ 61.)
- BAGGE, POVL, (f. $\frac{30}{11}$ 1902), dr. phil., professor i historie ved Københavns Universitet. Kastanievej 8, Holte. ($\frac{6}{4}$ 62.)
- BECH, GUNNAR, (f. $\frac{23}{3}$ 1920), dr. phil., professor i tysk sprog ved Københavns Universitet. Finsens Vej 8 F., Kbh. F. ($\frac{6}{4}$ 62.)
- JENSEN, POVL JOHANNES, (f. $\frac{3}{5}$ 1911), dr. phil., professor i klassisk filologi ved Københavns Universitet, R. af Dbg. Rungsted Strandvej 67, Rungsted Kyst. ($\frac{6}{4}$ 62.)
- SCHIØRRING, NILS, (f. $\frac{8}{4}$ 1910), dr. phil., professor i musikvidenskab ved Københavns Universitet, R. af Dbg. Forchhammers Vej 2, Kbh. V. ($\frac{6}{4}$ 62.)

DEN MATEMATISK-NATURVIDENSKABELIGE KLASSE

fys. betegner den fysisk-matematiske gruppe, biol. den biologiske gruppe.

- NØRLUND, NIELS ERIK, (f. $\frac{26}{10}$ 1885), dr. phil., scient., ing. & agro., fh. professor i matematik ved Københavns Universitet, fh. direktør for Geodætisk Institut, Stk. af Dbg., Dbmd., F.M.1. — Selskabets præsident 1927—33. — Malmøgade 6, Kbh. Ø. ($\frac{28}{4}$ 16 — fys.)
- HERTZSPRUNG, EJNAR, (f. $\frac{8}{10}$ 1873), dr. phil., math. & phys., fh. professor i astronomi ved universitetet i Leiden, fh. direktør ved observatoriet sammesteds. Villavej 6, Tølløse. ($\frac{25}{4}$ 19 — fys.)
- SAND, KNUD AAGE BUCHTRUP, (f. $\frac{9}{2}$ 1887), dr. med., fh. professor i retsmedicin ved Københavns Universitet, Kmd. af Dbg.¹, Dbmd. Kildeskovsvej 81, Gentofte. ($\frac{8}{4}$ 27 — biol.)
- JESSEN, KNUD, (f. $\frac{29}{11}$ 1884), dr. phil. & scient., fh. professor i botanik ved Københavns Universitet, fh. direktør for Botanisk Have, Kmd. af Dbg., Dbmd. Åbrinken 56, Virum. ($\frac{5}{4}$ 29 — biol.)

- CHRISTIANSEN, JENS ANTON, (f. $\frac{6}{9}$ 1888), dr. phil., fh. professor i kemi ved Københavns Universitet, Kmd. af Dbg., Dbmd. Sundvænget 9, Hellerup. ($\frac{6}{4}$ 34 — fys.)
- KRISTENSEN, MARTIN KRISTIAN, (f. $\frac{6}{5}$ 1888), dr. med., fh. afdelingsforstander ved Statens Serum Institut, Kmd. af Dbg. Svinget 18, Kbh. S. ($\frac{3}{4}$ 36 — biol.)
- LUNDGAARD, EINAR, (f. $\frac{12}{2}$ 1899), dr. med. & scient., professor i fysiologi ved Københavns Universitet, Kmd. af Dbg., Dbmd. — Formand for den matematisk-naturvidenskabelige klasse. — Juliane Maries Vej 26, Kbh. Ø. ($\frac{8}{4}$ 38 — biol.)
- JESSEN, BØRGE CHRISTIAN, (f. $\frac{19}{6}$ 1907), dr. phil., professor i matematik ved Københavns Universitet. H. C. Andersens Boulevard 35, Kbh. V. ($\frac{14}{4}$ 39 — fys.)
- THOMSEN, NIELS MATHIAS PETER, (f. $\frac{9}{10}$ 1896), dr. phil., professor i zoologi ved Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole, Kmd. af Dbg., Dbmd. Sankt Kjelds Gade 14, Kbh. Ø. ($\frac{14}{4}$ 39 — biol.)
- ØRSKOV, JEPPE, (f. $\frac{2}{3}$ 1892), dr. jur. & med., fh. direktør for Statens Serum Institut, Kmd. af Dbg.¹, Dbmd. Maglemosevej 1, Hellerup. ($\frac{14}{4}$ 39 — biol.)
- CHRISTENSEN, ERIK HÖHWÜ, (f. $\frac{25}{9}$ 1904), dr. med. & phil., professor i gymnastikteori med særligt henblik på legemsøvelsernes specielle teori ved Københavns Universitet, rektor for Danmarks Højskole for Legemsøvelser. Nørre Allé 51, Kbh. N. ($\frac{12}{4}$ 40 — biol.)
- JACOBSEN, JACOB CHRISTIAN GEORG, (f. $\frac{13}{1}$ 1895), dr. phil., professor i fysik ved Københavns Universitet, R. af Dbg.¹. Kærvangen 41, Gentofte. ($\frac{2}{4}$ 43 — fys.)
- MØLLER, CHRISTIAN, (f. $\frac{22}{12}$ 1904), dr. phil., professor extraord. i matematisk fysik ved Københavns Universitet, R. af Dbg.¹. — Selskabets sekretær. — Frølichs Vej 42 A, Charlottenlund. ($\frac{2}{4}$ 43 — fys.)
- HOLTER, HEINZ, (f. $\frac{5}{6}$ 1904), dr. med. & phil., professor ved Carlsberg Laboratoriet og forstander for dets fysiologiske afdeling, R. af Dbg. — Selskabets kasserer. — Gl. Carlsberg Vej 10, Valby. ($\frac{14}{4}$ 44 — fys.)

- NIELSEN, NIELS, (f. $\frac{3}{10}$ 1893), dr. phil. & litt., professor i geografi ved Københavns Universitet, Kmd. af Dbg., Dbmd. Strandboulevarden 32, Kbh. Ø. ($\frac{14}{4}$ 44 — fys.)
- REHBERG, POUL KRISTIAN BRANDT, (f. $\frac{29}{3}$ 1895), dr. med., phil. & med.vet., professor i zoofysiologi ved Københavns Universitet. Wergelands Allé 35, Søborg. ($\frac{14}{4}$ 44 — biol.)
- BUCHTHAL, FRITZ, (f. $\frac{19}{8}$ 1907), dr. med., professor i neurofysiologi ved Københavns Universitet, R. af Dbg. Søbredden 24, Gentofte. ($\frac{12}{4}$ 46 — biol.)
- FENCHEL, MORITZ WERNER, (f. $\frac{3}{5}$ 1905), dr. phil., professor i matematik ved Københavns Universitet. Sønderengen 110, Søborg. ($\frac{12}{4}$ 46 — fys.)
- JENSEN, KAI ADOLF, (f. $\frac{16}{7}$ 1894), dr. med., professor i almindelig patologi ved Københavns Universitet, R. af Dbg.¹. Juliane Maries Vej 22, Kbh. Ø. ($\frac{12}{4}$ 46 — biol.)
- BJERRUM, JANNIK, (f. $\frac{5}{4}$ 1909), dr. phil., professor i kemi ved Københavns Universitet, R. af Dbg.¹. Bjerregårdsvej 15, Valby. ($\frac{2}{4}$ 48 — fys.)
- DAM, CARL PETER HENRIK, (f. $\frac{21}{2}$ 1895), dr. phil., professor i biologisk kemi ved Danmarks tekniske Højskole. Jagtvej 229, Kbh. Ø. ($\frac{2}{4}$ 48 — biol.)
- DEGERBØL, MAGNUS ANTON, (f. $\frac{8}{7}$ 1895), dr. phil., professor extraord. i kvartærzoologi ved Københavns Universitet, R. af Dbg.¹. Fuglevadsvej 4, Lyngby. ($\frac{2}{4}$ 48 — biol.)
- JENSEN, KAI ARNE, (f. $\frac{27}{3}$ 1908), dr. phil. & med. vet., professor extraord. i kemi ved Københavns Universitet, R. af Dbg. Bøgehøj 64, Hellerup. ($\frac{2}{4}$ 48 — fys.)
- JØRGENSEN, CARL ADOLF, (f. $\frac{3}{10}$ 1899), dr. phil., professor i arvelighedslære ved Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole, R. af Dbg.¹. I. H. Mundts Vej 16, Virum. ($\frac{2}{4}$ 48 — biol.)
- ROSENKRANTZ, ALFRED JOHANNES, (f. $\frac{11}{11}$ 1898), professor extraord. i geologi ved Københavns Universitet, R. af Dbg.¹. Amagerbrogade 66, Kbh. S. ($\frac{2}{4}$ 48 — fys.)
- OLSEN, CARSTEN, (f. $\frac{1}{3}$ 1891), dr. phil., fh. amanuensis ved Carlsberg Laboratoriet. Søndre Fasanvej 61, Kbh. F. ($\frac{13}{4}$ 51 — biol.)

- PEDERSEN, KAI JULIUS, (f. $\frac{31}{3}$ 1899), dr. phil., docent i kemi ved Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole. Genforeningsplads 44, Kbh. F. ($\frac{13}{4}$ 51 — fys.)
- JENSEN, AKSEL TOVBORG, (f. $\frac{8}{2}$ 1911), dr. phil., professor i kemi ved Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole, R. af Dbg.¹. Ved Kanalen 5, Kbh. K. ($\frac{4}{4}$ 52 — fys.)
- POULSEN, CHRISTIAN HENRIK OTTO, (f. $\frac{8}{3}$ 1896), dr. phil., professor i historisk geologi og palæontologi ved Københavns Universitet. Egebjergvej 69, Ballerup. ($\frac{4}{4}$ 52 — biol.)
- FAURHOLT, THEODOR CARL, (f. $\frac{1}{2}$ 1890), dr. phil., fh. professor i kemi ved Danmarks farmaceutiske Højskole, Kmd. af Dbg.¹, Dbmd. Sundvænget 3, Hellerup. ($\frac{10}{4}$ 53 — fys.)
- IVERSEN, JOHANNES, (f. $\frac{27}{12}$ 1904), dr. phil., statsgeolog ved Danmarks geologiske Undersøgelse, lektor i pollenanalyse og kvartær florahistorie ved Københavns Universitet, R. af Dbg. Rørskærsvvej 10, Gentofte. ($\frac{10}{4}$ 53 — biol.)
- BERG, KAJ, (f. $\frac{13}{5}$ 1899), dr. phil., professor i ferskvandsbiologi ved Københavns Universitet, R. af Dbg.¹. Christian IV's Vej 8, Hillerød. ($\frac{9}{4}$ 54 — biol.)
- BØGGILD, JØRGEN KRUSE, (f. $\frac{30}{7}$ 1903), dr. phil., professor i fysik ved Københavns Universitet og inspektør ved Universitetets Institut for teoretisk Fysik. Blegdamsvej 17, Kbh. Ø. ($\frac{9}{4}$ 54 — fys.)
- EINARSON, LÁRUS, (f. $\frac{5}{6}$ 1902), dr., professor i anatomi ved Århus Universitet, R. af Dbg.¹. Universitetsparken, Århus C. ($\frac{9}{4}$ 54 — biol.)
- NOE-NYGAARD, ARNE, (f. $\frac{30}{7}$ 1908), dr. phil., professor i mineralogi ved Københavns Universitet, R. af Dbg.¹, F.M.2. Lundehave, Nordre Strandvej 26, Helsingør. ($\frac{9}{4}$ 54 — fys.)
- BANG, THØGER SOPHUS VILHELM, (f. $\frac{27}{6}$ 1917), dr. phil., professor i matematik ved Københavns Universitet. Vagtelvej 8, Kbh. F. ($\frac{15}{4}$ 55 — fys.)
- BOHR, AAGE NIELS, (f. $\frac{19}{6}$ 1922), dr. phil., professor i fysik ved Københavns Universitet. Kvædevej 77, Virum. ($\frac{15}{4}$ 55 — fys.)

- THORSON, GUNNAR AXEL WRIGHT-, (f. $31/12$ 1906), dr. phil., professor i marinbiologi ved Københavns Universitet, F. M. 2. Nationernes Allé 28, Helsingør. ($15/4$ 55 — biol.)
- USSING, HANS HENRIKSEN, (f. $30/12$ 1911), dr. phil., professor i biokemi ved Københavns Universitet. R. af Dbg. Bredgade 71, Kbh. K. ($15/4$ 55 — biol.)
- VEIBEL, STIG ERIK, (f. $19/4$ 1898), dr. phil., professor i organisk kemi ved Danmarks tekniske Højskole. Enighedsvej 4, Charlottenlund. ($15/4$ 55 — fys.)
- WESTERGAARD, MOGENS CHRISTIAN WANNING, (f. $12/6$ 1912), dr. phil., fh. professor i genetik ved Københavns Universitet. Abildgaards Vej 91, Virum. ($15/4$ 55 — biol.)
- ANDERSEN, EINAR ANTON, (f. $16/9$ 1905), dr. phil., professor i geodæsi ved Københavns Universitet, direktør for Geodætisk Institut, Kmd. af Dbg. Serridslevvej 8, Kbh. Ø. ($11/4$ 58 — fys.)
- BAK, BØRGE NIELSEN, (f. $31/12$ 1912), dr. phil., professor extraord. i molekylspektroskopi ved Københavns Universitet. Søager 18, Gentofte. ($11/4$ 58 — fys.)
- LASSEN, NIELS OVE, (f. $18/5$ 1914), dr. phil., professor i eksperimentalfysik ved Københavns Universitet. Søndervej 43, Virum. ($11/4$ 58 — fys.)
- NIELSEN, HALFDAN EINER STEEMANN, (f. $13/6$ 1907), dr. phil., professor i botanik ved Danmarks farmaceutiske Højskole. R. af Dbg.¹, F. M. 2. Engbakken 6, Virum. ($11/4$ 58 — biol.)
- SØRENSEN, THORVALD JULIUS, (f. $4/7$ 1902), dr. phil., professor i botanik ved Københavns Universitet, direktør for Botanisk Have, R. af Dbg., F. M. 2. Gothersgade 140, Kbh. K. ($11/4$ 58 — biol.)
- TEILUM, GUNNAR, (f. $18/8$ 1902), dr. med., professor i patologisk anatomi ved Københavns Universitet. Vagtelvej 42, Kbh. F. ($11/4$ 58 — biol.)
- ZEUTHEN, ERIK, (f. $15/11$ 1914), dr. phil., professor ved Carlsbergfondets biologiske Institut. Vangeleddet 71, Virum. ($11/4$ 58 — biol.)

- LUND, HAKON, (f. $\frac{2}{2}$ 1898), dr. phil., professor i kemi ved Århus Universitet, R. af Dbg.¹. Kathrinebjergvej 1, Århus C. ($\frac{3}{4}$ 59 — fys.)
- REIZ, SVEN ANDERS TORSTEN, (f. $\frac{7}{6}$ 1915), fil. dr., professor i astronomi ved Københavns Universitet. Østervoldgade 3, Kbh. K. ($\frac{3}{4}$ 59 — fys.)
- WINGSTRAND, KARL GEORG, (f. $\frac{2}{3}$ 1919), fil. dr., professor i sammenlignende anatomi og morfologi ved Københavns Universitet. Slettevej 16, Søborg. ($\frac{3}{4}$ 59 — biol.)
- MAALØE, OLE URBAN, (f. $\frac{15}{8}$ 1914), dr. med., professor i mikrobiologi ved Københavns Universitet. Ahlmanns Allé 38, Hellerup. ($\frac{8}{4}$ 60 — biol.)
- OTTESEN, MARTIN, (f. $\frac{14}{12}$ 1920), dr. phil., professor ved Carlsberg Laboratoriet og forstander for dets kemiske afdeling. Gl. Carlsberg Vej 10, Valby. ($\frac{8}{4}$ 60 — fys.)
- SCHOU, AXEL VILLIAM, (f. $\frac{18}{8}$ 1902), dr. phil., professor i geografi ved Københavns Universitet, R. af Dbg. Strandboulevarden 112, Kbh. Ø. ($\frac{8}{4}$ 60 — fys.)
- TORNEHAVE, HANS MARIUS NIELSEN, (f. $\frac{24}{4}$ 1915), dr. phil., professor i matematik ved Københavns Universitet. Tornebakken 45, Virum. ($\frac{8}{4}$ 60 — fys.)
- HALD, ANDERS HJØRTH, (f. $\frac{3}{6}$ 1913), dr. phil., professor i matematisk statistik ved Københavns Universitet. Furesøvej 83, Virum. ($\frac{7}{4}$ 61 — fys.)
- HUUS, TØRBEN, (f. $\frac{5}{12}$ 1919), dr. phil., professor i fysik ved Københavns Universitet. Vordingborggade 11, Kbh. Ø. ($\frac{7}{4}$ 61 — fys.)
- NIELSEN, CHRISTIAN OVERGAARD, (f. $\frac{16}{1}$ 1918), dr. phil., professor i jordbundsbiologi ved Århus Universitet. Mols-Laboratoriet, Femmøller. ($\frac{7}{4}$ 61 — biol.)
- RUDKJØBING, MOGENS HEGELUND, (f. $\frac{6}{9}$ 1915), dr. phil., professor i astronomi ved Århus Universitet. Ole Rømer-Observatoriet, Århus C. ($\frac{7}{4}$ 61 — fys.)
- TROELS-SMITH, JØRGEN ANDREAS, (f. $\frac{7}{6}$ 1916), dr. phil., overinspektør ved Nationalmuseet, lektor i mosegeologi ved Københavns Universitet. Grønnemose Allé 103, Søborg. ($\frac{7}{4}$ 61 — biol.)

- WEIS-FOGH, TORHEL, (f. $\frac{25}{3}$ 1922), dr. phil., professor extraord. i zoofysiologi ved Københavns Universitet. Sløjfen 44, Gentofte. ($\frac{7}{4}$ 61 — biol.)
- ANDERSEN, ERIK ALBRECHT SPARRE, (f. $\frac{29}{12}$ 1919), dr. phil., professor i matematik ved Århus Universitet. Hestehavevej 2 C, Højbjerg. ($\frac{6}{4}$ 62 — fys.)
- ASMUSSEN, ERLING, (f. $\frac{6}{8}$ 1907), dr. phil., professor i gymnastik-teori ved Københavns Universitet. Kollegievej 17, Charlottenlund. ($\frac{6}{4}$ 62 — biol.)
- ASMUSSEN, JOHANNES ROBERT WIRENFELDT, (f. $\frac{26}{3}$ 1903), dr. phil., professor i kemi ved Danmarks tekniske Højskole, Kmd. af Dbg. Sølvgade 83, Kbh. K. ($\frac{6}{4}$ 62 — fys.)
- KAUFFMANN, FRITZ JOSUA, (f. $\frac{15}{1}$ 1899), dr. med., professor, overlæge ved Statens Seruminstitut, R. af Dbg. Amagerfælledvej 27, Kbh. S. ($\frac{6}{4}$ 62 — biol.)
- KJÆR, ANDERS CLAUSEN, (f. $\frac{10}{8}$ 1919), dr. phil. professor i organisk kemi ved Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskole. R. af Dbg. Hardangergade 5, Kbh. Ø. ($\frac{6}{4}$ 62 — fys.)
- LARSEN, CARL SYRACH, (f. $\frac{6}{7}$ 1898), dr. phil. & agro., arboretforstander ved Den kgl. Veterinær- og Landbohøjskoles arboret i Charlottenlund, R. af Dbg., Dbmd. Bregnegårdsvej 2, Charlottenlund. ($\frac{6}{4}$ 62 — biol.)
- LINDHARD, JENS, (f. $\frac{26}{2}$ 1922), professor i teoretisk fysik ved Århus Universitet. J. F. Willumsens Vej 4, Højbjerg. ($\frac{6}{4}$ 62 — fys.)
- MØLLER, KNUD OVE, (f. $\frac{21}{6}$ 1896), dr. med., professor i farmakologi ved Københavns Universitet, Kmd. af Dbg., Dbmd. Lundsgade 8, Kbh. Ø. ($\frac{6}{4}$ 62 — biol.)
-

UDENLANDSKE MEDLEMMER

Efter anciennitet i Selskabet. Den sidst anførte dato er indvalgsdatoen.

DEN HISTORISK-FILOSOFISKE KLASSE

- NILSSON, NILS MARTIN PERSSON, (f. $\frac{12}{7}$ 1874), dr. phil., fh. professor i klassisk fornkunst og antikens historia ved universitetet i Lund. Kmd. af Dbg. ($\frac{28}{4}$ 16.)
- KOHT, HALVDAN, (f. $\frac{7}{7}$ 1873), dr. phil., fh. professor i historie ved universitetet i Oslo. ($\frac{7}{4}$ 22.)
- MARSTRANDER, CARL JOHAN SVERDRUP, (f. $\frac{26}{11}$ 1883), dr., fh. professor i keltiske sprog ved universitetet i Oslo. ($\frac{13}{4}$ 28.)
- EITREM, SAMSON, (f. $\frac{28}{12}$ 1872), fh. professor i klassisk filologi ved universitetet i Oslo. ($\frac{10}{4}$ 31.)
- KARLGREN, KLAS BERNHARD JOHANNES, (f. $\frac{5}{10}$ 1889), dr. phil., fh. professor i østasiatisk sprogvidenskab og kultur, fh. direktør for Östasiatiska samlingarne, Stockholm. ($\frac{3}{4}$ 36.)
- EKWALL, BROR OSCAR EILERT, (f. $\frac{8}{1}$ 1877), dr. phil., fh. professor i engelsk sprog ved universitetet i Lund. ($\frac{8}{4}$ 38.)
- FRINGS, THEODOR, (f. $\frac{23}{7}$ 1886), dr. phil., fh. professor i tysk sprog og litteratur ved universitetet i Leipzig. ($\frac{8}{4}$ 38.)
- GÖTZE, ALBRECHT, (f. $\frac{11}{1}$ 1897), dr. phil., professor i assyriologi og babylonsk litteratur ved Yale University, New Haven, Conn. ($\frac{8}{4}$ 38.)
- NORDAL, SIGURÐUR, (f. $\frac{14}{9}$ 1886), dr. jur., phil. & litt., fh. professor i islandsk filologi og kulturhistorie ved universitetet i Reykjavík. Stk. af Dbg. ($\frac{12}{4}$ 40.)
- NYBERG, HENRIK SAMUEL, (f. $\frac{28}{12}$ 1889), dr. phil., fh. professor i semitiske sprog ved universitetet i Uppsala. ($\frac{12}{4}$ 40.)
- ANGLÈS, HIGINI, (f. $\frac{1}{1}$ 1888), dr., professor, præsident for Pontificio Istituto di Musica Sacra, Rom. ($\frac{12}{4}$ 46.)
- BAILEY, SIR HAROLD WALTER, (f. $\frac{16}{12}$ 1899), dr., professor i sanskrit ved universitetet i Cambridge, England. ($\frac{12}{4}$ 46.)

- BEAZLEY, Sir JOHN DAVIDSON, (f. $13/9$ 1885), dr., fh. professor i klassisk arkæologi og kunst ved universitetet i Oxford. ($12/4$ 46.)
- BENVENISTE, ÉMILE, (f. $27/5$ 1902), professor i sammenlignende sprogvidenskab ved Collège de France i Paris. ($12/4$ 46.)
- BOËTHIUS, CARL AXEL, (f. $18/7$ 1889), dr. phil., fh. professor i klassisk arkæologi (fornkunskap och antikens historia) ved Göteborgs Universitet. Kmd. af Dbg.¹. (Rom.) ($12/4$ 46.)
- GRÉGOIRE, HENRI-CLÉMENT-GUSTAVE, (f. 1881), dr., fh. professor i græsk ved universitetet i Bruxelles. ($12/4$ 46.)
- L'ORANGE, HANS PETER, (f. $2/3$ 1903), dr. phil., professor i klassisk arkæologi og kunsthistorie ved universitetet i Oslo. ($12/4$ 46.)
- MAROUZEAU, JULES, (f. $20/3$ 1878), dr., fh. professor i latinsk sprog ved universitetet i Paris. ($12/4$ 46.)
- MORGENSTIERNE, GEORG VALENTIN VON MUNTHE AV, (f. $3/1$ 1892), dr. phil., fh. professor i indisk filologi ved universitetet i Oslo. ($12/4$ 46.)
- TILLYARD, HENRY JULIUS WESTENHALL, (f. $18/11$ 1881), dr., fh. professor i græsk ved University College i Cardiff. ($12/4$ 46.)
- WELLESZ, EGON JOSEPH, (f. $21/10$ 1888), dr., reader i byzantinsk musik ved universitetet i Oxford. ($12/4$ 46.)
- ALBRIGHT, WILLIAM FOXWELL, (f. $24/5$ 1891), dr. phil., fh. professor i semitiske sprog ved Johns Hopkins University, Baltimore, Md. ($11/4$ 47.)
- HOLMBERG, AXEL OLOF (OLLE), (f. $20/10$ 1893), dr. phil., fh. professor i litteraturhistorie og poetik ved universitetet i Lund (Djursholm). ($11/4$ 47.)
- KURYŁOWICZ, JERZY, (f. $26/8$ 1895), professor i almen sprogvidenskab ved universitetet i Kraków. ($11/4$ 47.)
- SOMMERFELT, ALF AXELSSØN, (f. $23/11$ 1892), dr. phil., fh. professor i almen sprogvidenskab ved universitetet i Oslo. ($11/4$ 47.)
- ALFÖLDI, ANDRÁS, (f. $27/8$ 1895), dr. phil., professor i gl. historie ved Institute for Advanced Study, Princeton, N. J. ($22/4$ 49.)

- JAKOBSON, ROMAN OSIPOVIČ (f. $11/_{10}$ 1896), dr. phil., professor i slavisk sprog og litteratur ved Harvard University, Cambridge, Mass. ($22/_{4}$ 49.)
- SAHLGREN, GUSTAF FREDRIK JÖRAN, (f. $8/_{4}$ 1884), dr. phil., fh. professor i stednavneforskning ved universitetet i Uppsala. ($22/_{4}$ 49.)
- WESSÉN, ELIAS GUSTAF ADOLF, (f. $15/_{4}$ 1889), dr. phil., fh. professor i nordiske sprog ved universitetet i Stockholm. ($22/_{4}$ 49.)
- AUBERT, MARCEL, (f. $9/_{4}$ 1884), dr. phil., fh. professor ved École du Louvre, École des Beaux-Arts og École des Chartes, Paris. ($13/_{4}$ 51.)
- GIBB, SIR HAMILTON ALEXANDER ROSSKEEN, (f. $2/_{1}$ 1895), dr., professor i arabisk ved Harvard University, Cambridge, Mass. ($13/_{4}$ 51.)
- GRABAR, ANDRÉ, (f. $26/_{7}$ 1896), dr. phil., professor i byzantisk arkæologi ved Collège de France, Paris. ($13/_{4}$ 51.)
- HARTMANN, PAUL RICHARD, (f. $8/_{6}$ 1881), dr. phil., fh. professor i arabisk ved universitetet i Berlin. ($13/_{4}$ 51.)
- HASSELROT, CARL GUNNAR BENGT BERNDTSSON, (f. $12/_{8}$ 1910), dr. phil., professor i romanske sprog ved universitetet i Uppsala. R. af Dbg. ($13/_{4}$ 51.)
- JOSEPHSON, RAGNAR, (f. $8/_{3}$ 1891), dr. phil., fh. professor i kunsthistorie ved universitetet i Lund. ($13/_{4}$ 51.)
- LANDSBERGER, BENNO, (f. $21/_{4}$ 1890), dr. phil., professor, Oriental Institute, University of Chicago, Ill. ($13/_{4}$ 51.)
- LINDQVIST, SUNE, (f. $20/_{3}$ 1887), dr. phil., fh. professor i forhistorisk arkæologi ved universitetet i Uppsala. ($13/_{4}$ 51.)
- LOMBARD, ALF, (f. $8/_{7}$ 1902), dr. phil., professor i romanske sprog ved universitetet i Lund. ($13/_{4}$ 51.)
- SNELL, BRUNO KARL JOHANNES RICHARD, (f. $18/_{6}$ 1896), dr. phil., professor i klassisk filologi ved universitetet i Hamburg. ($13/_{4}$ 51.)
- SYME, SIR RONALD, (f. $11/_{3}$ 1903), professor i antikkens historie ved universitetet i Oxford. ($13/_{4}$ 51.)

- JACOBSEN, THORKILD PETER RUDOLPH, (f. $\frac{7}{6}$ 1904), dr. phil., professor, Oriental Institute, University of Chicago, Ill. ($\frac{4}{4}$ 52.)
- THOMPSON, STITH, (f. $\frac{7}{3}$ 1885), dr. phil. & litt., fh. professor i engelsk og folkløse ved Indiana University, Bloomington, Ind. ($\frac{4}{4}$ 52.)
- ANDERSSON, CARL INGVAR, (f. $\frac{19}{3}$ 1899), dr. phil., rigsarkivar, Stockholm. Kmd. af Dbg. ($\frac{10}{4}$ 53.)
- DEVOTO, GIACOMO, (f. $\frac{19}{7}$ 1897), dr. phil., professor i lingvistik ved universitetet i Firenze. ($\frac{10}{4}$ 53.)
- ERNOUT, ALFRED GEORGES, (f. $\frac{30}{10}$ 1879), dr. phil., fh. professor i latinsk filologi ved Collège de France i Paris. ($\frac{10}{4}$ 53.)
- GILSON, ÉTIENNE, (f. $\frac{13}{6}$ 1884), dr. phil., fh. professor i den middelalderlige filosofis historie ved Collège de France i Paris, nu ved Institute of Mediaeval Studies, Toronto. ($\frac{10}{4}$ 53.)
- GJERSTAD, ERIK PAUL EINAR, (f. $\frac{30}{10}$ 1897), dr. phil., professor i klassisk forn-kunskap och antikens historia ved universitetet i Lund. ($\frac{10}{4}$ 53.)
- MALONE, KEMP, (f. $\frac{14}{3}$ 1889), dr. phil., fh. professor i engelsk ved Johns Hopkins University, Baltimore, Md., R. af Dbg. ($\frac{10}{4}$ 53.)
- MARTINET, ANDRÉ, (f. $\frac{12}{4}$ 1908), dr. phil., professor i almen sprogvidenskab ved universitetet i Paris. ($\frac{9}{4}$ 54.)
- RÄSÄNEN, ARVO MARTTI OKTAVIANUS, (f. $\frac{25}{6}$ 1893), dr. phil., professor i tyrkisk filologi ved universitetet i Helsingfors. ($\frac{9}{4}$ 54.)
- SELMER, ERNST WESTERLUND, (f. $\frac{23}{4}$ 1890), dr. phil., fh. professor i tysk filologi og almen fonetik ved universitetet i Oslo. ($\frac{9}{4}$ 54.)
- NYMAN, ALF TOR, (f. $\frac{12}{3}$ 1884), dr. phil., fh. professor i filosofi ved universitetet i Lund. ($\frac{15}{4}$ 55.)
- DÜRING, HANS INGEMAR, (f. $\frac{2}{9}$ 1903), dr. phil., professor i klassisk filologi (græsk sprog og litteratur) ved Göteborgs Universitet. ($\frac{6}{4}$ 56.)
- HANELL, KRISTER, (f. $\frac{8}{8}$ 1904), dr. phil., professor i klassisk forn-kunskap och antikens historia ved universitetet i Lund. ($\frac{6}{4}$ 56.)
- SCHEEL, HELMUTH FRIEDRICH AUGUST, (f. $\frac{19}{5}$ 1895), dr. phil., professor i Islamkunde ved universitetet i Mainz. ($\frac{6}{4}$ 56.)

- SVEINSSON, EINAR ÓLAFUR, (f. $^{12}/_{12}$ 1899), dr. phil., professor i islandsk litteratur ved universitetet i Reykjavík. ($^{6}/_{4}$ 56.)
- CLARK, SIR GEORGE NORMAN, (f. $^{27}/_{2}$ 1890), dr., fh. professor i nyere historie ved universiteterne i Oxford og Cambridge, Provost of Oriel College, Oxford. ($^{12}/_{4}$ 57.)
- HENNING, WALTER BRUNO, (f. $^{26}/_{8}$ 1908), dr. phil., professor i iranske studier ved University of California, Berkeley, Cal. ($^{12}/_{4}$ 57.)
- INGHOLT, KAI HARALD, (f. $^{11}/_{3}$ 1896), dr. phil., professor i arkæologi ved Yale University, New Haven. R. af Dbg. ($^{12}/_{4}$ 57.)
- MAZON, ANDRÉ-AUGUSTE, (f. $^{7}/_{9}$ 1881), dr. phil., fh. professor i slaviske sprog og litteraturer ved Collège de France, præsident for Institut d'Études Slaves, Paris. ($^{12}/_{4}$ 57.)
- RENOU, LOUIS-MARIE-JOSEPH, (f. $^{28}/_{10}$ 1896), dr. phil., professor i indisk filologi ved universitetet i Paris. ($^{12}/_{4}$ 57.)
- STRÖMBÄCK, DAG ALVAR, (f. $^{13}/_{8}$ 1900), dr. phil., professor i nordisk och jämförande folklivsforskning ved universitetet i Uppsala. ($^{12}/_{4}$ 57.)
- VOGT, HANS KAMSTRUP, (f. $^{1}/_{6}$ 1903), dr. phil., professor i almindelig sprogvidenskab ved universitetet i Oslo. ($^{12}/_{4}$ 57.)
- WEIBULL, CURT HUGO JOHANNES, (f. $^{19}/_{8}$ 1886), dr. phil., fh. professor i historie ved universitetet i Göteborg. ($^{12}/_{4}$ 57.)
- ÖHMANN, EMIL, (f. $^{25}/_{1}$ 1894), dr. phil., professor i germansk filologi ved universitetet i Helsingfors. ($^{12}/_{4}$ 57.)
- BULL, FRANCIS, (f. $^{4}/_{10}$ 1887), dr. phil., fh. professor i nordisk litteratur ved universitetet i Oslo. Kmd. af Dbg. ($^{11}/_{4}$ 58.)
- SCHAEFFER, CLAUDE-FRÉDÉRIC-ARMAND, (f. $^{6}/_{3}$ 1898), dr. jur. & phil., professor i arkæologi ved Collège de France og Directeur de recherches au Centre National de la Recherche scientifique, Paris. ($^{3}/_{4}$ 59.)
- BENEDIKTSSON, SIGURÐUR JAKOB, (f. $^{20}/_{7}$ 1907), dr. phil., hovedredaktør af den islandske ordbog, Reykjavík. ($^{7}/_{4}$ 61.)
- COLLINDER, ERIK ALFRED TORBJÖRN (BJÖRN), (f. $^{22}/_{7}$ 1894), dr. phil., fh. professor i finsk-ugriske sprog ved universitetet i Uppsala. ($^{7}/_{4}$ 61.)

ERIXON, SIGURD EMANUEL, (f. $\frac{26}{3}$ 1888), dr. phil., fh. professor i nordisk och jämförande folklivsforskning ved universitetet i Stockholm. ($\frac{7}{4}$ 61.)

DE ROMILLY, JACQUELINE, née DAVID, (f. $\frac{26}{3}$ 1913), dr. phil., professor i græsk ved universitetet i Paris. ($\frac{7}{4}$ 61.)

VINOGRADOV, VICTOR VLADIMIROVICH, (f. $\frac{12}{1}$ 1895), dr., professor i russisk sprog ved Lomonossow-Universitetet i Moskva. ($\frac{6}{4}$ 62.)

KUNZE, EMIL, (f. $\frac{18}{12}$ 1901), dr. phil., professor, førstedirektør ved Deutsches Archäologisches Institut i Athen. ($\frac{5}{4}$ 63.)

BERGSLAND, KNUT, (f. $\frac{7}{3}$ 1914), dr. phil., professor i finsk-ugriske sprog ved universitetet i Oslo. ($\frac{3}{4}$ 64.)

CLARK, JOHN GRAHAME DOUGLAS, (f. $\frac{28}{7}$ 1907), dr. phil. & scient., professor i arkæologi ved universitetet i Cambridge, Engl. Kmd. af Dbg. ($\frac{3}{4}$ 64.)

NORBERG, DAG LUDVIG, (f. $\frac{31}{7}$ 1909), professor i latinsk sprog og litteratur ved universitetet i Stockholm. ($\frac{3}{4}$ 64.)

SMITH, ALBERT HUGH, (f. $\frac{24}{2}$ 1903), dr. phil., professor i engelsk sprog og litteratur ved University College, London. ($\frac{3}{4}$ 64.)

DEN MATEMATISK-NATURVIDENSKABELIGE KLASSE

fys. betegner den fysisk-matematiske gruppe, biol. den biologiske gruppe.

HEVESY, GEORGE CHARLES DE, (f. $\frac{1}{8}$ 1885), dr. med., phil. & scient., fh. professor, Universitetets Institut for teoretisk Fysik i København, og Institutet for organisk kemisk Forskning, Stockholm. ($\frac{3}{4}$ 25 — fys.)

DALE, SIR HENRY HALLETT, (f. $\frac{9}{6}$ 1875), dr., fh. direktør for National Institute for Medical Research, London. ($\frac{9}{4}$ 26 — biol.)

DEBYE, PETER, (f. $\frac{24}{3}$ 1884), fh. professor i fysik ved Cornell University, Ithaca, N. Y. ($\frac{9}{4}$ 26 — fys.)

- WARBURG, OTTO HEINRICH, (f. $\frac{8}{10}$ 1883), dr., fh. professor, direktør for Max Planck Institut für Zellphysiologie, Berlin-Dahlem. ($\frac{8}{4}$ 27 — biol.)
- v. FRISCH, KARL Ritter, (f. $\frac{20}{11}$ 1886), dr., fh. professor i zoologi ved universitetet i München. ($\frac{10}{4}$ 31 — biol.)
- SIEGBAHN, KARL MANNE GEORG, (f. $\frac{3}{12}$ 1886), dr., fh. professor, forstander for Kungl. Vetenskapsakademiens Forskningsinstitut for experimentel Fysik, Stockholm. ($\frac{21}{4}$ 33 — fys.)
- NEUGEBAUER, OTTO EDUARD HERMANN, (f. $\frac{26}{5}$ 1899), dr. phil., professor i matematikens historie ved Brown University, Providence, R. I. ($\frac{6}{4}$ 34 — fys.)
- STENSIÖ, ERIK HELGE OSVALD, (f. $\frac{2}{10}$ 1891), dr. phil., fh. professor, Naturhistoriska Riksmuseum, Stockholm. Kmd. af Dbg. ($\frac{6}{4}$ 34 — biol.)
- VON EULER-CHELPIN, HANS KARL AUGUST SIMON, (f. $\frac{15}{2}$ 1873), dr. phil., fh. professor i almindelig og organisk kemi ved universitetet i Stockholm. ($\frac{12}{4}$ 35 — fys.)
- LILJESTRAND, GÖRAN, (f. $\frac{16}{4}$ 1886), dr. med., fh. professor i farmakologi ved Karolinska Institutet i Stockholm. ($\frac{12}{4}$ 35 — biol.)
- MOHR, OTTO LOUS, (f. $\frac{8}{3}$ 1886), dr. med., fh. professor i medicin ved universitetet i Oslo. ($\frac{12}{4}$ 35 — biol.)
- STERN, OTTO, (f. $\frac{17}{2}$ 1888), fh. professor i fysik, Berkeley, Cal. ($\frac{3}{4}$ 36 — fys.)
- ROUS, FRANCIS PEYTON, (f. $\frac{5}{10}$ 1879), dr., Member of the Rockefeller Institute for Medical Research, New York, N. Y. ($\frac{8}{4}$ 38 — biol.)
- LAURITSEN, CHARLES CHRISTIAN, (f. $\frac{4}{4}$ 1892), dr. phil., fh. professor i fysik ved California Institute of Technology i Pasadena, Cal. Kmd. af Dbg. ($\frac{14}{4}$ 39 — fys.)
- STRÖMGREN, BENGT GEORG DANIEL, (f. $\frac{21}{1}$ 1908), dr. phil., fh. professor i astronomi ved Københavns Universitet, professor i astronomi ved Institute for Advanced Study, Princeton, N. J., R. af Dbg. ($\frac{14}{4}$ 39 — fys.)

- AHLMANN, HANS JAKOB KONRAD WILHELMSSON, (f. $14/11$ 1889),
dr. phil., fh. professor i geografi ved universitetet i Stock-
holm. ($12/4$ 46 — fys.)
- DE BROGLIE, LOUIS-VICTOR-PIERRE-RAYMOND, Prince, (f. $15/8$ 1892),
dr., fh. professor i teoretisk fysik ved universitetet i Paris.
($12/4$ 46 — fys.)
- CHADWICK, SIR JAMES, (f. $20/10$ 1891), dr., fh. professor i fysik, Master
of Gonville and Caius College, Cambridge, England. ($12/4$ 46
— fys.)
- DRINKER, CECIL K., (f. $17/3$ 1887), dr., fh. professor i fysiologi ved
Harvard University, School of Public Health, Boston, Mass.
($12/4$ 46 — biol.)
- FLOREY, SIR HOWARD WALTER, (f. $24/9$ 1898), dr., professor i pato-
logi ved universitetet i Oxford. ($12/4$ 46 — biol.)
- HAMMARSTEN, EINAR, (f. $4/1$ 1889), dr. phil., fh. professor i kemi og
farmaci ved Karolinska medico-kirurgiska Institutet i Stock-
holm. ($12/4$ 46 — biol.)
- HANSTRÖM, BERTIL, (f. $20/11$ 1891), dr. phil., fh. professor i zoologi
ved universitetet i Lund. R. af Dbg. ($12/4$ 46 — biol.)
- HILL, ARCHIBALD VIVIAN, (f. $26/9$ 1886), dr., fh. professor i fysiologi
ved universitetet i London. ($12/4$ 46 — biol.)
- KAPITZA, PJOTR LEONIDOVICH, (f. $26/6/8/7$ 1894), dr., professor,
direktør for det fysiske forskningsinstitut ved akademiet i
Moskva. ($12/4$ 46 — fys.)
- KLEIN, OSKAR BENJAMIN, (f. $15/9$ 1894), dr. phil., professor i meka-
nik ved universitetet i Stockholm. ($12/4$ 46 — fys.)
- LINDBLAD, BERTIL, (f. $26/11$ 1895), dr. phil., direktør for Stockholms
Observatorium. ($12/4$ 46 — fys.)
- MEITNER, LISE, (f. $7/11$ 1878), dr. phil., fh. professor ved Kungl.
Vetenskapsakademiens Forskningsinstitut for Fysik i Stock-
holm. ($12/4$ 46 — fys.)
- NORDHAGEN, ROLF, (f. $21/10$ 1894), dr. phil., professor i botanik ved
universitetet i Oslo. ($12/4$ 46 — biol.)
- RICHARDS, ALFRED NEWTON, (f. $22/3$ 1876), dr., fh. professor i farma-
kologi ved universitetet i Philadelphia, Penn. ($12/4$ 46 — biol.)

- RIESZ, MARCEL, (f. $^{16}/_{11}$ 1886), dr. phil., fh. professor i matematik ved universitetet i Lund. ($^{12}/_4$ 46 — fys.)
- BORN, MAX, (f. $^{11}/_{12}$ 1882), dr. phil., fh. professor i fysik ved universitetet i Edinburgh. (Bad Pyrmont.) ($^{11}/_4$ 47 — fys.)
- MARCUS, ERNEST GOTTHELF, (f. $^8/_6$ 1893), fh. professor i zoologi ved universitetet i São Paulo. ($^{11}/_4$ 47 — biol.)
- OORT, JAN HENDRIK, (f. $^{28}/_4$ 1900), dr. phil., professor, direktør for observatoriet i Leiden. ($^{11}/_4$ 47 — fys.)
- SIEGEL, CARL LUDWIG, (f. $^{31}/_{12}$ 1896), professor i matematik ved universitetet i Göttingen. ($^{11}/_4$ 47 — fys.)
- SVEDBERG, THEODOR, (f. $^{30}/_8$ 1884), dr. phil., fh. professor i fysisk kemi ved universitetet i Uppsala. ($^{11}/_4$ 47 — fys.)
- VINOGRADOV, IVAN MATVEEVITCH, (f. $^{14}/_9$ 1891), professor, matematiker, Moskva. ($^{11}/_4$ 47 — fys.)
- KALCKAR, HERMAN MORITZ, (f. $^{26}/_3$ 1908), dr. med., professor i biologisk kemi ved Harvard University, Medical School, Boston, Mass. ($^2/_4$ 48 — biol.)
- KLING, CARL ALBIN, (f. $^{17}/_5$ 1879), dr. med., fh. professor og direktør for Statens bakteriologiske Laboratorium i Stockholm. ($^2/_4$ 48 — biol.)
- LITTLEWOOD, JOHN EDENSOR, (f. $^9/_6$ 1885), dr. phil., fh. professor i matematik ved universitetet i Cambridge, Engl. ($^2/_4$ 48 — fys.)
- MELIN, JOHANNES BOTVID ELIAS, (f. $^{28}/_7$ 1889), dr. phil., fh. professor i fysiologisk botanik og anatomi ved universitetet i Uppsala. Kmd. af Dbg. ($^2/_4$ 48 — biol.)
- MULLER, HERMANN JOSEPH, (f. $^{21}/_{12}$ 1890), dr. phil., fh. professor i zoologi ved Indiana University, Bloomington, Ind. ($^2/_4$ 48 — biol.)
- RUNNSTRÖM, JOHAN AXEL MAURITZ, (f. $^{17}/_6$ 1888), dr. phil., fh. professor i eksperimentel zoologi og cellefysiologi ved universitetet i Stockholm. ($^2/_4$ 48 — biol.)
- COURANT, RICHARD, (f. $^8/_1$ 1888), dr. phil., fh. professor i matematik ved New York University, N. Y. ($^{22}/_4$ 49 — fys.)

- HOLTEDAHL, OLAF, (f. $^{24}/_6$ 1885), dr. phil., fh. professor i historisk geologi ved universitetet i Oslo. ($^{22}/_4$ 49 — fys.)
- LIPMANN, FRITZ ALBERT, (f. $^{12}/_6$ 1899), dr. phil. & med., Rockefeller Institute for Medical Research, New York, N. Y. ($^{22}/_4$ 49 — biol.)
- SOLBERG, HALVOR SKAPPEL, (f. $^{5}/_2$ 1895), dr. phil., professor i teoretisk meteorologi ved universitetet i Oslo. ($^{22}/_4$ 49 — fys.)
- OPPENHEIMER, J. ROBERT, (f. $^{22}/_4$ 1904), professor, direktør for Institute for Advanced Study, Princeton, N. J. ($^{14}/_4$ 50 — fys.)
- ADRIAN of CAMBRIDGE, EDGAR DOUGLAS, Baron, (f. $^{30}/_{11}$ 1889), dr. med. & scient., fh. professor i fysiologi ved universitetet i Cambridge, Engl. ($^{13}/_4$ 51 — biol.)
- BEURLING, ARNE KARL-AUGUST, (f. $^{3}/_2$ 1905), dr. phil., professor i matematik ved Institute for Advanced Study, Princeton, N. J. ($^{13}/_4$ 51 — fys.)
- BROWN, SIR GEORGE LINDOR, (f. $^{9}/_2$ 1903), dr. med., professor i fysiologi ved University Laboratory of Physiology, Oxford. ($^{13}/_4$ 51 — biol.)
- CLAUSEN, JENS CHRISTIAN, (f. $^{11}/_3$ 1891), dr. phil., fh. afdelingsleder ved Carnegie Institution of Washington, Stanford, Cal. ($^{13}/_4$ 51 — biol.)
- DARLINGTON, CYRIL DEAN, (f. $^{19}/_{12}$ 1903), dr. scient., professor i botanik ved universitetet i Oxford, Engl. ($^{13}/_4$ 51 — biol.)
- DOBZHANSKY, THEODOSIUS, (f. $^{25}/_1$ 1900), dr. scient., professor i zoologi ved Columbia University i New York, N. Y. ($^{13}/_4$ 51 — biol.)
- GAMOW, GEORGE ANTONY, (f. $^{4}/_3$ 1904), dr., professor i teoretisk fysik ved University of Colorado, Boulder, Col. ($^{13}/_4$ 51 — fys.)
- GUGGENHEIM, EDWARD ARMAND, (f. $^{11}/_8$ 1901), dr. scient., professor i kemi ved universitetet i Reading, Engl. ($^{13}/_4$ 51 — fys.)
- HASTINGS, ALBERT BAIRD, (f. $^{20}/_{11}$ 1895), dr. phil. & scient., professor i biokemi ved Scripps Clinic and Research Foundation, La Jolla, Cal. ($^{13}/_4$ 51 — biol.)

- HEDVALL, JOHAN ARVID, (f. $^{18}/_1$ 1888), dr. phil., fh. professor i kemisk teknologi ved Chalmers tekniska Högskola, Göteborg. ($^{13}/_4$ 51 — fys.)
- HEISENBERG, WERNER KARL, (f. $^{5}/_{12}$ 1901), dr. scient., professor i teoretisk fysik ved universitetet i Göttingen. ($^{13}/_4$ 51 — fys.)
- HOLMBERG, BROR ALEXANDER LUDVIG, (f. $^{30}/_7$ 1881), dr. scient., fh. professor i organisk kemi ved Stockholms tekniska Högskola, fh. forstander for Kungl. Vetenskapsakademiens Nobelinstitut for organisk Kemi, Stockholm. ($^{13}/_4$ 51 — fys.)
- HULTHÉN, ERIK VILHELM, (f. $^{19}/_9$ 1891), dr. scient., fh. professor i fysik ved universitetet i Stockholm. (Snekkersten.) ($^{13}/_4$ 51 — fys.)
- HÖRSTADIUS, SVEN OTTO, (f. $^{18}/_2$ 1898), dr. phil., professor i zoologi ved universitetet i Uppsala. ($^{13}/_4$ 51 — biol.)
- LANDAU, LEO, (f. $^{22}/_1$ 1908), professor i teoretisk fysik ved det russiske akademis fysiske institut i Moskva. ($^{13}/_4$ 51 — fys.)
- MYRBERG, PEKKA JUHANA, (f. $^{30}/_{12}$ 1892), dr. phil., fh. professor i matematik ved universitetet i Helsingfors. ($^{13}/_4$ 51 — fys.)
- ROSENFELD, LÉON HENRI CONSTANT, (f. $^{14}/_8$ 1904), dr. phil., professor ved Nordisk Institut for teoretisk Atomfysik, København. ($^{13}/_4$ 51 — fys.)
- TISELIUS, ARNE VILHELM KAURIN, (f. $^{10}/_8$ 1902), dr. phil., professor i biokemi ved universitetet i Uppsala. ($^{13}/_4$ 51 — fys.)
- WIGGLESWORTH, VINCENT BRIAN, (f. $^{17}/_4$ 1899), dr. med., professor i biologi ved universitetet i Cambridge, Engl. ($^{13}/_4$ 51 — biol.)
- ZECHMEISTER, LÁSZLÓ, (f. $^{14}/_5$ 1889), dr. ing., fh. professor i kemi ved California Institute of Technology i Pasadena, Cal. ($^{13}/_4$ 51 — fys.)
- BEADLE, GEORGE WELLS, (f. $^{22}/_{10}$ 1903), dr. phil., professor, direktør for The Kerckhoff Laboratories of Biology, California Institute of Technology i Pasadena, Cal. ($^4/_4$ 52 — biol.)
- MANTON, IRENE, (f. $^{17}/_4$ 1904), dr. phil., professor i botanik ved universitetet i Leeds. ($^{10}/_4$ 53 — biol.)

- THEORELL, AXEL HUGO TEODOR, (f. $\frac{6}{7}$ 1903), dr. med., professor, forstander for Karolinska medico-kirurgiska Institutets Nobelinstitut i Stockholm. ($\frac{10}{4}$ 53 — biol.)
- COLLANDER, PAUL RUNAR, (f. $\frac{1}{5}$ 1894), dr. phil., fh. professor i botanik ved universitetet i Helsingfors. ($\frac{15}{4}$ 55 — biol.)
- BARTH, THOMAS FREDRIK WEIBYE, (f. $\frac{18}{5}$ 1899), dr. phil., professor i krystallografi, mineralogi og petrografi ved universitetet i Oslo. ($\frac{6}{4}$ 56 — fys.)
- BEST, CHARLES HERBERT, (f. $\frac{27}{2}$ 1899), dr. med. & scient., professor i fysiologi ved universitetet i Toronto. ($\frac{6}{4}$ 56 — biol.)
- BRACHET, JEAN-LOUIS-AUGUSTE, (f. $\frac{19}{3}$ 1909), dr., professor i almindelig biologi ved Université libre i Bruxelles. ($\frac{6}{4}$ 56 — biol.)
- BRONK, DETLEV WULF, (f. $\frac{13}{8}$ 1897), dr. phil., præsident for Rockefeller Institute, New York. ($\frac{6}{4}$ 56 — biol.)
- COCKCROFT, Sir JOHN DOUGLAS, (f. $\frac{27}{5}$ 1897), direktør for Atomic Energy Research Establishment i Harwell, England. ($\frac{6}{4}$ 56 — fys.)
- CORI, CARL FERDINAND, (f. $\frac{5}{12}$ 1896), dr. med. & scient., professor i biokemi ved Washington University, St. Louis, Miss. ($\frac{6}{4}$ 56 — biol.)
- DEMEREK, MILISLAV, (f. $\frac{11}{1}$ 1895), dr., direktør for Department of Genetics, Carnegie Institution of Washington, Cold Spring Harbor, Long Island, N. Y. ($\frac{6}{4}$ 56 — biol.)
- EDLÉN, BENGT, (f. $\frac{2}{11}$ 1906), dr. phil., professor i fysik ved universitetet i Lund. ($\frac{6}{4}$ 56 — fys.)
- EPHRUSSI, BORIS, (f. $\frac{9}{5}$ 1901), dr., professor i genetik ved universitetet i Paris. ($\frac{6}{4}$ 56 — biol.)
- FLOREN, CARL RUDOLF, (f. $\frac{5}{4}$ 1894), dr. phil., professor, forstander for Kungl. Vetenskapsakademiens Bergianska Stiftelse, Stockholm. ($\frac{6}{4}$ 56 — biol.)
- GRANIT, RAGNAR ARTHUR, (f. $\frac{30}{10}$ 1900), dr. med. & scient., professor i neurofysiologi ved Kungl. Karolinska medico-kirurgiska Institutet, Medicinska Nobelinstitutets Avdelning för Neurofysiologi, Stockholm. ($\frac{6}{4}$ 56 — biol.)

- GUSTAFSON, TORSTEN VALDEMAR, (f. $\frac{8}{5}$ 1904), dr. phil., professor i teoretisk fysik ved universitetet i Lund. ($\frac{6}{4}$ 56 — fys.)
- HAHN, OTTO, (f. $\frac{8}{3}$ 1879), dr. phil., fh. professor i kemi ved universitetet i Berlin, fh. præsident for Max Planck-Gesellschaft, Göttingen. ($\frac{6}{4}$ 56 — fys.)
- HALDANE, JOHN BURDON SANDERSON, (f. $\frac{5}{11}$ 1892), fh. professor i biometri ved universitetet i London. (Orissa, India.) ($\frac{6}{4}$ 56 — biol.)
- HARINGTON, SIR CHARLES ROBERT, (f. $\frac{1}{8}$ 1897), dr. scient., fh. direktør for National Institute for Medical Research, London. ($\frac{6}{4}$ 56 — biol.)
- HASSEL, ODD, (f. $\frac{17}{5}$ 1897), dr. phil., professor i fysisk kemi ved universitetet i Oslo. ($\frac{6}{4}$ 56 — fys.)
- HYLLERAAS, EGIL ANDERSEN, (f. $\frac{15}{5}$ 1898), dr. phil., professor i teoretisk fysik ved universitetet i Oslo. ($\frac{6}{4}$ 56 — fys.)
- HÄGG, GUNNAR, (f. $\frac{14}{12}$ 1903), dr. phil., professor i uorganisk kemi ved universitetet i Uppsala. ($\frac{6}{4}$ 56 — fys.)
- KAHLSON, GEORG SIGFRID, (f. $\frac{23}{9}$ 1901), dr. med., professor i fysiologi ved universitetet i Lund. ($\frac{6}{4}$ 56 — biol.)
- KIHARA, HITOSHI, (f. $\frac{21}{10}$ 1893), dr., professor i genetik ved universitetet i Kyoto. ($\frac{6}{4}$ 56 — biol.)
- LA MER, VICTOR KUHN, (f. $\frac{15}{6}$ 1895), dr. phil., professor i kemi ved Columbia University i New York. ($\frac{6}{4}$ 56 — fys.)
- MAYR, ERNST, (f. $\frac{5}{7}$ 1904), dr. phil., professor i zoologi ved Harvard College, Cambridge, Mass. ($\frac{6}{4}$ 56 — biol.)
- NEVANLINNA, ROLF HERMAN, (f. $\frac{22}{10}$ 1895), dr. phil., fh. professor i matematik ved universitetet i Helsingfors. ($\frac{6}{4}$ 56 — fys.)
- SCHWARZENBACH, GEROLD, (f. $\frac{15}{3}$ 1904), dr. phil., professor i uorganisk og analytisk kemi ved universitetet i Zürich. ($\frac{6}{4}$ 56 — fys.)
- VAN SLYKE, DONALD DEXTER, (f. $\frac{29}{3}$ 1883), dr. med., phil. & scient., direktør for den biologiske og medicinske afdeling ved Brookhaven Laboratories, Upton, Long Island, N. Y. ($\frac{6}{4}$ 56 — biol.)

- YONGE, CHARLES MAURICE, (f. $\frac{9}{12}$ 1899), dr. scient., professor i zoologi ved universitetet i Glasgow. ($\frac{6}{4}$ 56 — biol.)
- HEIDELBERGER, MICHAEL, (f. $\frac{29}{4}$ 1888), dr. phil., fh. professor i biokemi ved Columbia University, New York. ($\frac{12}{4}$ 57 — biol.)
- THORARINSSON, SIGURDUR, (f. $\frac{8}{1}$ 1912), dr. phil., direktør for Islands naturhistoriske Museum, Reykjavík. ($\frac{12}{4}$ 57 — fys.)
- DELBRÜCK, MAX, (f. $\frac{4}{9}$ 1906), dr. phil., professor i biologi ved California Institute of Technology, Pasadena, Cal. ($\frac{11}{4}$ 58 — biol.)
- MOTTELSON, BEN ROY, (f. $\frac{9}{7}$ 1926), dr. phil., professor ved Nordisk Institut for teoretisk Atomfysik, København. ($\frac{11}{4}$ 58 — fys.)
- MÜNTZING, ARNE, (f. $\frac{2}{3}$ 1903), dr. phil., professor i genetik ved universitetet i Lund. ($\frac{11}{4}$ 58 — biol.)
- STØRMER, LEIF, (f. $\frac{1}{7}$ 1905), dr. phil., professor i historisk geologi ved universitetet i Oslo. ($\frac{11}{4}$ 58 — biol.)
- LARSEN, POUL, (f. $\frac{30}{10}$ 1909), dr. phil., professor i plantefysiologi ved universitetet i Bergen. ($\frac{3}{4}$ 59 — biol.)
- HARRIS, THOMAS MAXWELL, (f. $\frac{8}{1}$ 1903), dr. phil. & scient., professor i botanik ved universitetet i Reading. ($\frac{8}{4}$ 60 — fys.)
- PETERS, BERNARD, (f. $\frac{22}{12}$ 1910), dr. phil., professor, Københavns Universitets Institut for teoretisk Fysik. ($\frac{7}{4}$ 61 — fys.)
- RUSSELL, FREDERICK STRATTEN, (f. $\frac{3}{11}$ 1897), dr. scient., sekretær i Marine Biological Association of the United Kingdom og direktør ved Plymouth Laboratory, Plymouth. ($\frac{7}{4}$ 61 — biol.)
- BELL, RONALD PERCY, (f. $\frac{24}{11}$ 1907), Reader in Physical Chemistry ved universitetet i Oxford. ($\frac{6}{4}$ 62 — fys.)
- CARTAN, HENRI-PAUL, (f. $\frac{8}{7}$ 1904), professor i matematik ved universitetet i Paris. ($\frac{6}{4}$ 62 — fys.)
- DIRAC, PAUL ADRIEN MAURICE, (f. $\frac{8}{8}$ 1902), professor i matematik ved universitetet i Cambridge, Engl. ($\frac{6}{4}$ 62 — fys.)
- VON EULER-CHELPIN, ULF SVANTE, (f. $\frac{7}{2}$ 1905), dr. med., professor i fysiologi ved Kungl. Karolinska Institutet i Stockholm. ($\frac{6}{4}$ 62 — biol.)

- GODWIN, HARRY, (f. $\frac{9}{5}$ 1901), dr., professor i botanik ved universitetet i Cambridge, Engl. ($\frac{6}{4}$ 62 — biol.)
- HEYROVSKÝ, JAROSLAV, (f. $\frac{20}{12}$ 1890), dr. phil. & scient., fh. professor i fysisk kemi ved Karls-Universitetet i Prag, direktør for det polarografiske institut ved det tjekkiske akademi, Prag. ($\frac{6}{4}$ 62 — fys.)
- JACOB, FRANÇOIS, (f. $\frac{17}{6}$ 1920), dr., Institut Pasteur, Paris. ($\frac{6}{4}$ 62 — biol.)
- LEVAN, JOHAN ALBERT, (f. $\frac{8}{3}$ 1905), dr., Genetiska Institutionen, universitetet i Lund. ($\frac{6}{4}$ 62 — biol.)
- NANNFELDT, JOHAN AXEL FRITHIOF, (f. $\frac{18}{1}$ 1904), professor i botanik ved universitetet i Uppsala. ($\frac{6}{4}$ 62 — biol.)
- † ROGOSINSKI, WERNER WOLFGANG, (f. $\frac{24}{9}$ 1894), dr., gæsteprofessor i matematik ved Århus Universitet, fh. professor i matematik ved universitetet i Newcastle. ($\frac{6}{4}$ 62 — fys.)
- ROSSELAND, SVEIN, (f. $\frac{31}{3}$ 1894), dr. phil., professor i astronomi ved universitetet i Oslo, direktør for universitetets institut for teoretisk astrofysik, Oslo. ($\frac{6}{4}$ 62 — fys.)
- RUUD, JOHAN TIDEMAND, (f. $\frac{27}{6}$ 1903), dr. phil., professor i marin biologi ved universitetet i Oslo. ($\frac{6}{4}$ 62 — biol.)
- SUOMALAINEN, PAAVO, (f. $\frac{28}{10}$ 1907), dr. phil., professor i fysiologisk zoologi ved universitetet i Helsinki. ($\frac{6}{4}$ 62 — biol.)
- TARDI, PIERRE, (f. $\frac{4}{6}$ 1897), dr., professor i astronomi ved Ecole Polytechnique i Paris, Directeur du Bureau Central de l'Association Internationale de Géodésie, Paris. ($\frac{6}{4}$ 62 — fys.)
- WATSON, JAMES DEWEY, (f. $\frac{6}{4}$ 1928), dr., professor i biologi ved Harvard University, Cambridge, Mass. ($\frac{6}{4}$ 62 — biol.)
- WEISSKOPF, VICTOR FREDERICK, (f. $\frac{19}{9}$ 1908), dr., fh. professor i fysik ved Institute of Technology, Cambridge, Mass., generaldirektør for CERN (European Center for Nuclear Research), Genève. ($\frac{6}{4}$ 62 — fys.)
- GÅRDING, LARS JAKOB, (f. $\frac{7}{3}$ 1919), dr. phil., professor i matematik ved universitetet i Lund. ($\frac{5}{4}$ 63 — fys.)

- SZAFER, WŁADYSŁAW, (f. $23/7$ 1886), dr., fh. professor i botanik ved universitetet i Krakow. ($5/4$ 63 — biol.)
- WAGER, LAWRENCE RICKARD, (f. $5/2$ 1904), dr. scient., professor i geologi ved universitetet i Oxford. ($5/4$ 63 — fys.)
- WERGELAND, HARALD NICOLAI STORM, (f. $14/3$ 1912), dr. phil., professor i fysik ved Norges tekniske Høgskole, Trondheim. ($5/4$ 63 — fys.)
- ZOTTERMAN, GULLE YNGVE, (f. $20/9$ 1898), dr. med. & vetr., professor i fysiologi ved Kungliga Veterinärskolan i Stockholm. ($5/4$ 63 — biol.)
- BUSEMANN, HERBERT, (f. $12/5$ 1905), dr. phil., professor i matematik ved University of Southern California, Los Angeles, Cal. ($3/4$ 64 — fys.)
- FLOOD, HÅKON, (f. $25/9$ 1905), dr. phil., professor i kemi ved Norges tekniske Høgskole, Trondheim. ($3/4$ 64 — fys.)
- GARD, SVEN, (f. $3/11$ 1905), dr. med., professor i bakteriologi ved Karolinska Institutet i Stockholm. ($3/4$ 64 — biol.)
- HODGKIN, ALAN LLOYD, (f. $5/2$ 1914), Foulerton Research Professor of the Royal Society, Physiological Laboratory, Cambridge, Engl. ($3/4$ 64 — biol.)
- HUXLEY, ANDREW FIELDING, (f. $22/11$ 1917), professor i fysiologi ved University College, London. ($3/4$ 64 — biol.)
- RAMBERG, HANS, (f. $15/3$ 1917), dr. phil., professor i petrografi ved universitetet i Uppsala. ($3/4$ 64 — fys.)
-

INDENLANDSKE MEDLEMMER (111)

Alfabetisk fortegnelse.

Andersen, E.	Diderichsen.	Jessen, K.	Poulsen, Chr.
Andersen, E.	Einarson.	Johansen, Friis.	Poulsen, Vagn.
Sparre.	Elling.	Jørgensen, C. A.	Rehberg, Brandt.
Asmussen, E.	Erichsen, W.	Jørgensen, Peter.	Reiz.
Asmussen, R. W.	Fabricius.	Kauffmann.	Riis.
Bagge.	Faurholt.	Kjær.	Rosenkrantz.
Bak.	Fenichel.	Kristensen, M.	Rubow.
Bang.	Glob.	Krogh.	Rudkjøbing.
Barr.	Hald, A.	Krüger.	Sand.
Bech.	Hald, Kr.	Larsen, C. Syrach.	Schiørring.
Becker.	Hammerich.	Larsen, J. P.	Schou.
Berg.	Hansen, Aage.	Lassen, N. O.	Skautrup.
Birket-Smith.	Helgason.	Lindhard.	Steensberg.
Bjerrum.	Hertzsprung.	Lund.	Sten.
Blatt.	Hjelholt.	Lundsgaard.	Sørensen, Th.
Blinkenberg.	Hjelmlev.	Mathiassen.	Teilum.
Bohr.	Holter.	Møller, C.	Thomsen, M.
Brandt.	Huus.	Møller, Knud O.	Thorson.
Brøndsted.	Iuul.	Maaløe.	Togeby.
Brøndum-Niel-	Iversen, J.	Nielsen, Niels.	Topsøe-Jensen.
sen.	Jacobsen, J. C.	Nielsen, Over-	Tornehave.
Buchthal.	Jansen, Bille-	gaard.	Troels-Smith.
Bøggild.	skov.	Nielsen, Stee-	Ussing.
Bøggild-Ander-	Jensen, Tov-	mann.	Veibel.
sen.	borg.	Noe-Nygaard.	Weis-Fogh.
Christensen,	Jensen, K. Ad.	Nørlund.	Westergaard.
Hohwü.	Jensen, K. Arne.	Olsen, C.	Wingstrand.
Christiansen, J. A.	Jensen, P. Johs.	Ottesen.	Zeuthen.
Dam.	Jeppesen, K.	Pedersen, Johs.	Ørskov.
Degerbøl.	Jessen, B.	Pedersen, K. J.	

UDENLANDSKE MEDLEMMER (211)

Alfabetisk fortegnelse.

Adrian.	Barth.	Beurling.	Busemann.
Ahlmann.	Beadle.	Boëthius.	Cartan.
Albright.	Beazley.	Born.	Chadwick.
Alföldi.	Bell.	Brachet.	Clark, G. N.
Andersson.	Benediktsson.	de Broglie.	Clark, J. G. D.
Anglès.	Benveniste.	Bronk.	Clausen.
Aubert.	Bergsland.	Brown.	Cockcroft.
Bailey.	Best.	Bull.	Collander.

Collinder.	Harington.	Lindqvist.	Räsänen.
Cori.	Harris.	Lipmann.	Sahlgren.
Courant.	Hartmann.	Littlewood.	Schaeffer.
Dale.	Hassel.	Lombard.	Scheel.
Darlington.	Hasselrot.	L'Orange.	Schwarzenbach.
Debye.	Hastings.	Malone.	Selmer.
Delbrück.	Hedvall.	Manton.	Siegbahn.
Demerec.	Heidelberger.	Marcus.	Siegel.
Devoto.	Heisenberg.	Marouzeau.	Smith.
Dirac.	Henning.	Marstrander.	Snell.
Dobzhansky.	Hevesy.	Martinet.	Solberg.
Drinker.	Heyrovský.	Mayr.	Sommerfeldt.
Düring.	Hill.	Mazon.	Stensiö.
Edlén.	Hodgkin.	Meitner.	Stern.
Eitrem.	Holmberg, A. O.	Melin.	Strömbäck.
Ekwall.	Holmberg, B.	Mohr.	Strömgren.
Ephrussi.	Holtedahl.	Morgenstierne.	Störmer.
Erixon.	Hulthén.	Mottelson.	Suomalainen.
Ernout.	Huxley.	Muller.	Svedberg.
v. Euler-Chelpin,	Hylleraas.	Müntzing.	Sveinsson.
H.	Hägg.	Myrberg.	Syme.
v. Euler-Chelpin,	Hörstadius.	Nannfeldt.	Szafer.
U.	Ingholt.	Neugebauer.	Tardi.
Flood.	Jacob.	Nevanlinna.	Theorell.
Florey.	Jacobsen.	Nilsson.	Thompson.
Florin.	Jakobson.	Norberg.	Thorarinsson.
Frings.	Josephson.	Nordal.	Tillyard.
v. Frisch.	Kahlson.	Nordhagen.	Tiselius.
Gamow.	Kalckar.	Nyberg.	Van Slyke.
Gard.	Kapitza.	Nyman.	Vinogradov, I. M.
Gibb.	Karlgren.	Oort.	Vinogradov, V. V.
Gilson.	Kihara.	Oppenheimer.	Vogt.
Gjerstad.	Klein.	Peters.	Wager.
Godwin.	Kling.	Ramberg.	Warburg.
Grabar.	Koht.	Renou.	Watson.
Granit.	Kunze.	Richards.	Weibull, Curt.
Grégoire.	Kuryłowicz.	Riesz.	Weisskopf.
Guggenheim.	La Mer.	† Rogosinski.	Wellesz.
Gustafson.	Landau.	de Romilly.	Wergeland.
Götze.	Landsberger.	Rosenfeld.	Wessén.
Gårding.	Larsen, Poul.	Rosseland.	Wigglesworth.
Hahn.	Lauritsen.	Rous.	Yonge.
Haldane.	Levan.	Runnström.	Zechmeister.
Hammarsten.	Liljestrand.	Russell.	Zotterman.
Hanell.	Lindblad.	Ruud.	Öhmann.
Hanström.			

SELSKABETS TILLIDSHVERV

Juni 1964

Præsident:

JOHS. PEDERSEN, valgt 8. februar 1963, valget gælder til april 1968

*Klasseformænd:*FRANZ BLATT, for den historisk-filosofiske klasse, valgt 8.
marts 1963, valget gælder til april. 1966EINAR LUNDSGAARD, for den matematisk-naturvidenskabe-
lige klasse, valgt 7. marts 1962, valget gælder
til april 1965*Sekretær:*CHRISTIAN MØLLER, valgt 27. november 1959, valget gælder
til april. 1965*Redaktør:*L. L. HAMMERICH, valgt 18. april 1941, genvalgt 1946, 1951,
1956 og 1961, valget gælder til april 1966*Kasserer:*HEINZ HOLTER, valgt 13. marts 1953, genvalgt 1958 og 1963,
valget gælder til april 1968*Kassekommissionen:*AKSEL TOVBORG JENSEN (formand), valgt 31. oktober 1958,
genvalgt 1961, valget gælder til april. 1965EINAR ANDERSEN, valgt 3. april 1959, genvalgt 1963, valget
gælder til april. 1967AXEL STEENBERG, valgt 8. april 1960, genvalgt 1964, val-
get gælder til april. 1968

P. J. RIIS, valgt 24. januar 1964, valget gælder til april. . . . 1966

*Revisorer:*WERNER FENCHEL, valgt 17. april 1959, genvalgt 1960 og
1964, valget gælder til april. 1968

C. J. BECKER, valgt 24. januar 1964, valget gælder til april 1966

Revisorsuppleanter:

- JOHS. IVERSEN, valgt 17. april 1959, genvalgt 1960 og 1964,
 valget gælder til april. 1968
 NILS SCHIØRRING, valgt 7. februar 1964, valget gælder til
 april. 1966
-

*Medlemmer af Kommissionen**for registrering af litterære kilder til dansk historie,*

valgt af Selskabet:

- Valgt 25. november 1949: KNUD FABRICIUS.
 16. oktober 1959: H. TOPSØE-JENSEN.

*Kommissionen til undersøgelse af de i dansk privateje
 bevarede kilder til dansk historie:*

- Valgt 16. april 1948: C. O. BØGGILD-ANDERSEN (formand).
 19. oktober 1951: fh. prof., dr. TROELS FINK.
 21. januar 1955: HOLGER HJELHOLT.
 18. oktober 1957: PETER SKAUTRUP.
-

Komiteen for Union Académique Internationale (UAI):

- Valgt 29. marts 1946: L. L. HAMMERICH.
 6. marts 1959: FRANZ BLATT (formand).
 15. december 1961: KAJ BARR.

Komiteen for Association Internationale des Etudes Byzantines:

- Valgt 15. december 1961: KAJ BARR. Suppleanter: aman., cand.
 mag. JØRGEN RAASTED, univ.-adj., cand. theol.
 CHR. THODBERG.
 17. maj 1963: prof. KNUD HANNESTAD.
-

Komiteen for International Council of Scientific Unions (ICSU):

- Valgt 21. januar 1955: N. E. NØRLUND.
 28. oktober 1955: EINAR LUNDSGAARD.
 9. december 1955: EINAR ANDERSEN (formand).

11. december 1959: C. MØLLER.
 23. februar 1962: prof., dr. FRANK LUNDQUIST, ARNE NOE-
 NYGAARD, FR. BUCHTHAL, E. STEEMANN NIELSEN.
 3. maj 1963: AAGE BOHR.
 1. november 1963: prof., dr. R. SPÄRCK.
 7. februar 1964: NIELS NIELSEN.

Komiteer for de af Selskabet tiltrådte unioner under
 International Council of Scientific Unions

International Astronomical Union (IAU).

- Valgt 9. maj 1924: EJNAR HERTZSPRUNG, N. E. NØRLUND (formand).
 17. november 1939: BENGT STRÖMGREN.
 18. oktober 1957: MOGENS RUDKJØBING.
 17. oktober 1958: ANDERS REIZ (sekretær).
 3. april 1964: observator, mag. sc. KJELD GYLDENKERNE.

International Union of Pure and Applied Physics (IUPAP).

- Valgt 13. december 1946: J. C. JACOBSEN, C. MØLLER.
 juni 1951: prof., dr. F. H. B. INGERSLEV.
 1. februar 1957: AAGE BOHR (formand), J. K. BØGGILD,
 prof. H. HØJGAARD JENSEN, dr. S. ROZENTAL
 (sekretær).
 18. oktober 1963: prof. VERNER FRANK, TORBEN HUUS,
 JENS LINDHARD, prof., dr. MOGENS PIHL, prof.,
 dr. R. E. H. RASMUSSEN.

International Union of Geodesy and Geophysics (IUGG).

- Valgt 11. april 1924: N. E. NØRLUND.
 1. marts 1946: ARNE NOE-NYGAARD.
 31. oktober 1947: EINAR ANDERSEN (formand), prof. A. E.
 BRETTING.
 2. april 1948: NIELS NIELSEN.
 28. oktober 1955: statsgeodæt, dr. OVE SIMONSEN.
 18. oktober 1957: direktør for Meteorologisk Institut K. O.
 ANDERSEN.
 5. maj 1961: statsmeteorolog VIGGO LAURSEN.
 18. oktober 1963: prof., dr. E. ELIASSEN, statsgeodæt, dr.
 HENRY JENSEN.

International Union of Biological Sciences (IUBS).

Valgt 17. januar 1947: Prof., dr. R. SPÄRCK (formand), MATHIAS THOMSEN.

1. december 1950: inspektør, dr. H. LEMCHE.

1. november 1963: prof., dr. T. W. BØCHER, C. A. JØRGENSEN, OLE MAALØE, C. OVERGAARD NIELSEN, dr. FINN SALOMONSEN, E. STEEMANN NIELSEN, dr. S. L. TUXEN, prof., dr. D. VON WETTSTEIN, dr. TORBEN WOLFF.

International Geographical Union (IGU).

Valgt 29. november 1963: prof., dr. C. G. FEILBERG, prof., dr. JOHS. HUMLUM, NIELS NIELSEN (formand), AXEL SCHOU (sekretær), viceadmiral, dr. A. H. VEDEL, doc., dr. AAGE AAGESEN.

International Mathematical Union (IMU).

Valgt 17. november 1951: prof., dr. A. F. ANDERSEN, prof., dr. FR. FABRICIUS-BJERRE, WERNER FENCHEL (sekretær), prof., dr. DAVID FOG, A. HALD, BØRGE JESSEN, N. E. NØRLUND (formand), prof., dr. RICH. PETERSEN, prof. W. SIMONSEN.

2. maj 1952: prof., dr. SVEND LAURITZEN, prof. SVEND BUNDEGAARD, prof. KAJ RANDEBUCH.

20. marts 1959: amanuensis CHRISTIAN ANDERSEN, E. SPARRER ANDERSEN, THØGER BANG, prof., dr. ERLING FØLNER, prof. P. O. NEERUP, HANS TORNEHAVE.

International Union of Biochemistry (IUB).

Valgt 15. januar 1960: H. H. USSING, (formand i Biologisk Selskab), prof., dr. E. HOFF-JØRGENSEN, (formand i Biokemisk Forening), overlæge, lektor, dr. POUL ASTRUP, (formand i Dansk Selskab for klinisk Kemi og Fysiologi), HEINZ HOLTNER, (repræs. for Vidensk. Selsk.), og professor dr. FRANK LUNDQUIST (perm. sekretær og formand).

9. december 1960: overlæge, dr. N. S. C. HEILSKOV, (formand i Jysk Biologisk Selskab).

International Union of Physiological Sciences (IUPS).

Valgt 28. oktober 1955: P. BRANDT REHBERG, F. BUCHTHAL, prof., dr. IB HOLM-JENSEN, EINAR LUNDSGAARD (formand), KNUD OVE MØLLER, prof., dr. SØREN L. ØRSKOV.

International Union of Geological Sciences (IUGS).

Valgt 24. februar 1961: fg. direktør K. ELLITSGAARD-RASMUSSEN (sekretær), JOHS. IVERSEN, ARNE NOE-NYGAARD (formand), CHR. POULSEN, A. ROSENKRANTZ, prof., dr. TH. SORGENFREI (kasserer), J. TROELS-SMITH, og direktør, dr. H. ØDUM.

20. oktober 1961: prof., dr. A. BERTHELSEN.

6. marts 1964: EINAR ANDERSEN, prof., dr. HENNING SØRENSEN og prof., dr. HANS PAULY.

International Union of History and Philosophy of Science (IUHPS).

Valgt 15. maj 1964: KAJ BARR, prof., dr. JOHNNY CHRISTENSEN, PAUL DIDERICHSEN, bibl., dr. A. G. DRACHMANN, dr. AXEL GARBOE, prof., dr. JUSTUS HARTNACK, A. TOVBORG JENSEN, prof. JØRGEN JØRGENSEN, observatør AXEL V. NIELSEN, doc., dr. OLAF PEDERSEN, prof., dr. MOGENS PIHL, prof., dr. E. RANCKE-MADSEN, L. ROSENFELD (formand), dr. G. SCHERZ, doc., dr. OLAF SCHMIDT (sekretær), prof., dr. R. SPÄRCK, STIG VEIBEL og prof., dr. J. WITT-HANSEN.

*Scientific Committee on Oceanographic Research (SCOR).**Dansk Nationalråd for Oceanologi.*

Valgt 3. april 1959: direktør dr. ERIK BERTELSEN (sekretær), dr. POUL M. HANSEN, kommandør, direktør HENRIK MADSEN, prof., dr. R. SPÄRCK, E. STEEMANN NIELSEN (formand), statsmeteorolog HELGE THOMSEN, GUNNAR THORSON og viceadmiral, dr. A. H. VEDEL.

7. februar 1964: prof. NILS JERLOV og dr. TORBEN WOLFF.

Komiteen for biologisk oceanografi.

Valgt 30. november 1962: direktør, dr. ERIK BERTELSEN, prof.,
dr. R. SPÄRCK, E. STEEMANN NIELSEN og GUNNAR
THORSON.

*International Organization for Pure and Applied
Biophysics.*

Valgt 3. november 1961: prof., dr. JØRGEN BICHEL, FR. BUCH-
THAL (formand), prof., dr. MOGENS FABER, prof.,
dr. JØRGEN KOCH, docent, dr. I. C. SCHOU, docent,
dr. O. STEN-KNUDSEN (sekretær), HANS H. USSING,
TORSEL WEIS-FØGH.

*Komiteen for Council for International Organizations
of Medical Sciences (CIOMS).*

Medlemmer valgt af Selskabet:

Valgt 5. maj 1961: LÁRUS EINARSON, K. AD. JENSEN, EINAR
LUNDSGAARD og GUNNAR TEILUM.
(Komiteen består desuden af medlemmer valgt
af Dansk medicinsk Selskab.)

Medlem af den danske Unesco-nationalkommission:

ANDREAS BLINKENBERG, valgt 24. januar 1964, valget gælder
til 28. februar..... 1967

Komiteen for naturvidenskabelig dokumentation:

Valgt 17. november 1950: J. A. CHRISTIANSEN, POUL BRANDT
REHBERG.
april 1951: EINAR LUNDSGAARD.
19. oktober 1956: civiling. BJERRE LAVESSEN, civiling. R.
MØLGAARD HANSEN.

Kommissionen for »Corpus Lexicographorum Graecorum«:

Valgt 28. februar 1947: KAJ BARR (formand).
19. maj 1961: FRANZ BLATT.

Kommissionen for den nye Ducange.

Valgt 17. november 1933: FRANZ BLATT (formand).

19. maj 1961: KAJ BARR.

17. maj 1963: POVL JOHS. JENSEN.

Administrationskomiteen for »Monumenta Musicae Byzantinae«:

Valgt 12. april 1946: KNUD JEPPESEN.

19. maj 1961: FRANZ BLATT, JENS PETER LARSEN (formand).

11. maj 1962: KAJ BARR.

19. oktober 1962: prof. OLIVER STRUNK.

Kommissionen for »A Critical Pāli Dictionary«:

Valgt 28. oktober 1955: KAJ BARR, L. L. HAMMERICH (formand),

LOUIS HJELMSLEV.

Kommissionen for den oldrussisk-nedertyske håndbog:

Valgt 21. april 1961: L. L. HAMMERICH, ROMAN JAKOBSON, Cambridge, Mass.

17. maj 1963: PETER JØRGENSEN og prof., dr. HANS CHR. SØRENSEN.

Carlsbergfondets direktion:

STIG IUUL (formand), valgt 15. april 1955, genvalgt 1958, valget gælder til 30. september	1968
AKSEL TOVBORG JENSEN, valgt 20. april 1956, valget gælder til 30. september	1966
FRANZ BLATT, valgt 1. marts 1957, genvalgt 1962, valget gæl- der til 30. september	1972
POUL BRANDT REHBERG, valgt 27. november 1959, genvalgt 1964, valget gælder til 30. september.	1974
ARNE NOE-NYGAARD, valgt 3. maj 1963, valget gælder til 30. september.	1970

Medlem af Frederiksborg-Museets bestyrelse:

STIG IUUL, valgt 29. marts 1957, genvalgt 1958, valget gæl- der til 30. september	1968

*Medlem af bestyrelsen for »Carlsbergs Mindelegat for
Brygger J. C. Jacobsen«,*

valgt af Selskabets præsident:

C. MØLLER, valgt fra 1. oktober 1963, valget gælder til den
30. september 1967

Tilforordnede til Carlsberg Laboratoriets bestyrelse:

A. C. ANDERSEN, cand. polyt., fh. forstander for Landøkonomisk Forsøgslaboratoriums kemiske afdeling, valgt 6. februar 1925, genvalgt 1930, 1935, 1940, 1945, 1950, 1955 og 1960, valget gælder til 30. september 1965

HANS B. FOGH, cand. polyt., fh. direktør ved Carlsberg Bryggerierne, valgt 28. oktober 1955, genvalgt 1960, valget gælder til 30. september 1965

*Medlemmer af Rask-Ørsted Fondets bestyrelse,
valgt af Selskabet:*

C. MØLLER, valgt 1. december 1961, genvalgt 1963, valget gælder til 31. oktober 1967

KAJ BARR, valgt 18. oktober 1963, valget gælder til 31. oktober 1967

*Medlemmer af kommissionerne
under »Statens almindelige Videnskabsfond«,
valgt af Selskabet:*

Kommissionen for de humanistiske videnskaber:

F. J. BILLESKOV JANSEN, valgt den 17. oktober 1958, genvalgt 1963, valget gælder til 30. september 1968

Kommissionen for naturvidenskaberne:

JOHS. IVERSEN, valgt 16. oktober 1959, genvalgt 1962, valget gælder til 30. september 1967

*Bestyrelsen for »Grosserer A. Collstrops Hjem for en dansk
Videnskabsmand« (Lundehave):*

TH. KNUDTZON, højesteretssagfører, valgt 3. november 1939, genvalgt 1943, 1949, 1955 og 1961, valget gælder til april 1967

WERNER FENCHEL, valgt 9. april 1954, genvalgt 1955 og 1961, valget gælder til april	1967
L. L. HAMMERICH (formand), valgt 12. april 1957, genvalgt 1961, valget gælder til april	1967
P. J. RIIS, valgt 20. oktober 1961, valget gælder til april ..	1967

*Bestyrelsen for »Emil Herborgs Legat til unge, danske,
mandlige, ubemidlede Naturvidenskabsmænd«:*

Valgene gælder til april i de nedenfor nævnte år.

N. E. NØRLUND, valgt 2. maj 1941, genvalgt 1948, 1956 og 1964	1972
MATHIAS THOMSEN, valgt 1. marts 1946, genvalgt 1949 og 1957	1965
P. BRANDT REHBERG, valgt 9. april 1954, genvalgt 1962...	1970
ARNE NOE-NYGAARD, valgt 15. april 1955, genvalgt 1958 ..	1966
FR. BUCHTHAL, valgt 23. februar 1962	1968
JANNIK BJERRUM, valgt 23. februar 1962	1969
THORVALD SØRENSEN, valgt 27. april 1962	1967
C. MØLLER (formand), valgt 30. november 1962, genvalgt 1963	1971

Bestyrelsen for »Mag. art. Marcus Lorenzens Legat«:

J. BRØNDUM-NIELSEN, valgt 31. januar 1947, genvalgt 1950, 1953, 1956, 1959 og 1962, valget gælder til april	1965
L. L. HAMMERICH (formand), valgt 3. april 1959, genvalgt 1962, valget gælder til april	1965
THORVALD SØRENSEN, valgt 6. april 1962, valget gælder til april	1965

Bestyrelsen for »Niels Bohr Legatet«:

Valgene gælder til april 1966.

Valgt 18. januar 1946: N. E. NØRLUND.

11. december 1959: C. MØLLER.

23. marts 1963: JOHS. PEDERSEN, A. TOVBORG JENSEN,
AAGE BOHR.

Den danske bestyrelse for de skandinaviske Naturforsker møder:
Valg foretages før hvert naturforsker møde.

Valgt maj 1955: J. A. CHRISTIANSEN, MAGNUS DEGERBØL (formand),
AKSEL TOVBORG JENSEN, prof. H. HØJGAARD JEN-
SEN, EINAR LUNDGAARD, ARNE NOE-NYGAARD,
CHR. POULSEN, THORV. SØRENSEN, GUNNAR THOR-
SON, MOGENS WESTERGAARD, ERIK ZEUTHEN.

Medlem af bestyrelsen for »Danmarks Akvarium«, Charlottenlund,
valgt af Selskabet:

R. SPÄRCK, prof., dr., valgt 16. april 1948, genvalgt 1952
og 1959, valget gælder til 31. december . . . 1964

Medlem af bestyrelsen for »Dansk Bilharziose
Laboratorium«,
valgt af Selskabet:

KAJ BERG, valgt 29. november 1963, valget gælder til 1968

Medlem af bestyrelsen for legatet »Ole Rømer Medaillen«,
valgt af Selskabet:

N. E. NØRLUND, valgt 1. december 1944, genvalgt 1951, 1957
og 1962, valget gælder til 31. oktober 1968

Medlem af bestyrelsen for Det danske Institut i Rom,
valgt af Selskabet:

STIG IUUL, valgt 9. februar 1962, valget gælder til 1966

Medlem af bestyrelsen for »Kaj Linderstrøm-Langs
Guldmedaillefond«,
valgt af Selskabet:

HEINZ HOLTER, valgt 20. marts 1964.

Selskabets sekretariat: Dantes Plads 5, København V.
Telf. Byen 3240.

Arkivar: ASGER LOMHOLT, (f. ²/₈ 1901), cand. theol., R. af Dbg.,
Normasvej 32, Valby. Telf. Valby 2163. — (¹/₉ 1925.)

Assistent: Fru ELLEN ERICHSEN, (f. ¹²/₇ 1897). — (¹/₁ 1932.)

Selskabets mødelokaler: H. C. Andersens Boulevard 35,
København V. Telf. Byen 8980.

BERETNING OM MØDERNE 1963-64

221.-222. selskabsår.

1. Mødet den 18. oktober 1963

Til stede var 56 medlemmer, nemlig: Johs. Pedersen, *præsident*, Nør-lund, Friis Johansen, Brøndum-Nielsen, J. A. Christiansen, Martin Kristensen, Lundsgaard, Børge Jessen, Hohwü Christensen, J. C. Jacobsen, Blinkenberg, Holter, Barr, Buchthal, Fenchel, Bjerrum, Degerbøl, Blatt, Birket-Smith, K. J. Pedersen, Hjelholt, Tovborg Jensen, Faurholt, Iversen, Bøggild, Helgason, Peter Jørgensen, Nøe-Nygaard, Steensberg, Bang, Bohr, Erichsen, Veibel, Sten, Billeskov Jansen, Mathiassen, Diderichsen, Aage Hansen, N. O. Lassen, Krüger, Reiz, Wingstrand, J. P. Larsen, Schou, Tornehave, Becker, Huus, Rudkjøbing, Togeby, E. Asmussen, R. W. Asmussen, Kauffmann, Syrach Larsen, Lindhard, Schjør-ring, Møller, *sekretær*. – Desuden Selsk. udenl. medl. B. Mottelson, L. Rosenfeld og W. W. Rogosinski.

Præsidenten bød medlemmerne velkommen.

Sekretæren meddelte, at Selskabet havde mistet et indenlandsk medlem, nemlig dr. theol. HANS HARALD KOCH, professor i teologi med kirke- og dogmehistorie, særlig Nordens kirkehistorie, som hovedfag ved Københavns Universitet, optaget i den historisk-filosofiske klasse den 11. april 1958, død den 10. august 1963.

Endvidere havde Selskabet mistet to udenlandske medlemmer, nemlig GASTON-LÉON RAMON, fh. direktør for Institut Pasteurs serumafdeling i Garches, Seine et Oise, optaget i den matematisk-naturvidenskabelige klasse den 22. april 1949, død den 8. juni 1963, og dr. phil. CARL JOHAN FREDRIK SKOTTSBERG, fh. professor i botanik ved Göteborgs Universitet, optaget i den matematisk-naturvidenskabelige klasse den 4. april 1952, død den 14. juni 1963.

Til Ejnar Hertzsprungs 90-års fødselsdag den 8. oktober 1963 havde Selskabet sendt en blomsterdekoration.

KNUD TOGEBY gav en meddelelse: *Hvad er dissimilation?*

Ved dissimilation forstår man, at en konsonant, under fjernvirkning fra samme konsonant andetsteds i ordet, ændrer sig eller forsvinder, f. eks. *peregrinus pelegrinus* 'pilgrim', *prora* fr. *proue* 'forstav'. Regler for en sådan lydlov er blevet formuleret i en berømt disputats af MAURICE GRAMMONT i 1895 og er nylig bekræftet i en bog af REBECCA R. POSNER: »Consonantal Dissimilation in the Romance Languages« (1961).

Medens de almindelige lydlove er bundet til et bestemt sprog på en bestemt tid og har et bestemt forløb, adskiller dissimilationen sig derfra ved at være almensproglig, gældende til alle tider og sporadisk, med forskelligartet forløb. Man må gribe til indflydelse fra andre ord for at forklare, hvorfor dissimilationen finder sted i visse ord, ikke i andre, hvilken konsonant der ændrer sig, og hvad den ændrer sig til.

Ud herfra foreslås den konsekvens, at, bortset fra få undtagelser, er dissimilationen slet ikke en virkende faktor i sprogudviklingen, men en illusion. De allerfleste påståede dissimilationer kan forklares ved ordkrydsninger, folkeetymologier, suffixskifter o. l.

Til medlem af Rask-Ørsted Fondets bestyrelse for perioden 1. november 1963–31. oktober 1967 genvalgte C. Møller.

Til nyt medlem af samme bestyrelse valgtes Kaj Barr for samme periode i stedet for K. Friis Johansen, der ikke ønskede at modtage genvalg.

Kommissionen for »Corpus Lexicographorum Graecorum« havde sendt beretning for året 1962. Trykt i Oversigt 1962–63, side 130.

Kommissionen til undersøgelse af de i dansk privateje bevarede kilder til dansk Historie havde sendt beretning om virksomheden i året 1962. Trykt i Oversigt 1962–63, side 120–23.

Danmarks Akvarium havde sendt beretning om virksomheden i året 1962–63.

Carlsbergfondets direktion havde meddelt Selskabet, at den havde godkendt en af bestyrelsen for »Carlsbergs Mindelegat for Brygger J. C. Jacobsen« vedtaget ændring til legatets fundats, hvorefter et medlem af legatets bestyrelse fremtidig vælges af Selskabets præsident. Selskabet havde modtaget et eksemplar af den ændrede fundats.

Nationalkomiteen for »International Union of Geodesy and Geophysics« suppleredes med professor, dr. phil. E. Eliassen (meteorologi) og statsgeodæt, dr. phil. Henry Jensen (seismologi).

Nationalkomiteen for »International Union of Pure and Applied Physics« suppleredes med professor Verner Frank, Torben Huus, Jens Lindhard, professor, dr. phil. Mogens Pihl og professor, dr. phil. R. E. H. Rasmussen.

Ved »Le VIIIe Congrès International d'Archéologie Classique« i Paris den 3.–13. september 1963 havde Selskabet ikke været repræsenteret.

L'Académie des Inscriptions et Belles-Lettres, Paris, havde sendt indbydelse til 300-års jubilæum den 7.–9. juni 1963. Selskabet havde sendt et lykønskningstelegram.

Ved generalforsamlingen i »International Union of Pure and Applied Physics« den 20.–23. september 1963 i Warszawa havde Selskabet været repræsenteret ved J. C. Jacobsen og docent, dr. Stefan Rozental. Beretning trykt side 134–40.

Universitetet i Bologna havde sendt indbydelse til en festlighed i Bologna den 21.–26. oktober 1963 til minde om 700-året for Franciscus Accursius' død. Selskabet ville være repræsenteret ved Stig Iuul.

National Academy of Sciences, Washington, D.C., havde sendt indbydelse til 100-års jubilæum den 21.–24. oktober 1963. Selskabet ville være repræsenteret ved L. L. Hammerich og Hermann Kalckar.

Der ville blive overrakt en adresse med følgende ordlyd:

»It is with the deepest appreciation that the Royal Danish Academy of Sciences and Letters has received your kind invitation to participate in the celebrations to be held in Washington on the occasion of the centenary of the National Academy of Sciences.

It is true that the National Academy of Sciences is not the oldest among the venerable academies and learned societies in

your country. It was founded in 1863—one of the most portentous years in the history of the United States—incorporated by Act of Congress approved by the eminent president ABRAHAM LINCOLN. Yet, in virtue of its outstanding members, your academy has exerted a paramount influence on the progress of science in the United States, thus fully living up to its goal: to advance science, and especially to investigate, examine, experiment, and report on any subject of science or art whenever called upon by any department of the Government of the United States. Moreover, the National Research Council, created on the instigation of the National Academy of Sciences, has greatly stimulated scientific research far beyond the borders of the United States.

Mutual interests and common aims unite all scientific academies throughout the world. Between Danish scientists and the National Academy of Sciences innumerable contacts have been established through the years, not only by the continual exchange of publications, but above all by the immense number of personal friendships between our members. In this connection we remember not least the warm interest and constant endeavours of the late president of our academy, NIELS BOHR, for steadily strengthening and increasing the relations between our academies.

It is in this spirit that the Royal Danish Academy of Sciences and Letters conveys its most cordial greetings and the warmest wishes for a prosperous and happy future of the National Academy of Sciences.«

»International Council of Scientific Unions« havde sendt meddelelse om en ekstraordinær og en ordinær generalforsamling i Wien den 22.–29. november 1963. Selskabet ville være repræsenteret ved Einar Andersen.

Ved »The XXVIth International Congress of Orientalists« den 4.–10. januar 1964 i New Delhi ville Selskabet være repræsenteret ved Kaj Barr.

Selskabet havde indledt bytteforbindelse med følgende:

Laboratoire de Parasitologie, Académie Polonaise des Sciences, Warszawa. Der sendes Biol. Medd. og Skrifter.

Geophysical Institute of the Czechoslovak Academy of Sciences, Praha. Der sendes Mat. Fys. Medd. og Skrifter.

Aquatic Research Institute, Stockton, Cal. Der sendes Biol. Medd. og Skrifter.

Library of the Institute of Scientific and Technical Information of China, Peking. Der sendes Mat. Fys. og Biol. Medd. og Skrifter.

Den grevelige Hielmstjerne-Rosencroneske Stiftelse havde meddelt, at den Selskabet tilkommende andel i stiftelsens overskud for året 1963 udgjorde 7 153 kr. 52 øre.

Selskabets kommissionær, Munksgaards Forlag A/S, havde sendt opgørelse over salget af Selskabets publikationer i året 1962. Den Selskabet tilkommende indtægt for salget havde udgjort 55 091 kr. 68 øre.

Johs. Brøndum-Nielsen havde indsendt en afhandling med titel: »Viggo Stuckenbergs – Sophus Claussens. En Brevvexling. Med Indledning og Noter«. Trykt i Hist. Filos. Medd. **40**, 2.

Gunnar Bech havde indsendt en afhandling med titel: »Die Entstehung des schwachen Präteritums«. Trykt i Hist. Filos. Medd. **40**, 4.

Bernard Peters havde indsendt en afhandling i samarbejde med Yash Pal med titel: »Meson Production at High Energies and the Propagation of Cosmic Rays through the Atmosphere«. Trykt i Mat. Fys. Medd. **33**, 15.

I sommerens løb var følgende afhandlinger optaget i publikationerne:

Overinspektør Otto Mørkholm: »Studies in the Coinage of Antiochus IV of Syria«. Trykt i Hist. Filos. Medd. **40**, 3.

Mag. scient. Valdemar Poulsen: »The Lower Middle Cambrian Kalby-ler (Kalby clay) on the Island of Bornholm«. Trykt i Biol. Medd. **23**, 14.

Mag. scient. Valdemar Poulsen: »*Ctenopyge (Ctenopyge) pecten tenuis n. subsp.* from the Upper Cambrian of Bornholm«. Trykt i Biol. Medd. **23**, 13.

Dr. phil. Karen Callisen og professor, dr. phil. Hans Pauly: »The Aarhus Meteorites. Chemical Analysis by Me Mouritzen«. Trykt i Mat. Fys. Medd. **34**, 1.

Mag. scient. Arne Brøndsted: »Conjugate Convex Functions in Topological Vector Spaces«. Trykt i Mat. Fys. Medd. **34**, 2.

Mag. scient. Hans Lütken og dr. phil. Aage Winther: »Coulomb Excitation in Deformed Nuclei«. Trykt i Mat. Fys. Skrifter **2**, 6.

Den fung. redaktør fremlagde følgende i sommerens løb udkomne publikationer:

Biol. Medd. **23**, 12, Valdemar Poulsen.

Mat. Fys. Skrifter **2**, 5, N. E. Nørlund.

Biol. Skrifter **II**, 6, T. W. Böcher.

2. Mødet den 1. november 1963

Til stede var 52 medlemmer, nemlig: Johs. Pedersen, *præsident*, Nørlund, Brøndum-Nielsen, J. A. Christiansen, Martin Kristensen, Brøndsted, Børge Jessen, Math. Thomsen, Hohwü Christensen, Fabricius, J. C. Jacobsen, Barr, Fenchel, Bjerrum, Degerbøl, Rosenkrantz, Blatt, Birket-Smith, Carsten Olsen, K. J. Pedersen, Hjelholt, Tovborg Jensen, Chr. Poulsen, Faurholt, Topsøe-Jensen, Bøggild, Noe-Nygaard, Erichsen, Veibel, Sten, Mathiassen, N. O. Lassen, Zeuthen, Lund, Reiz, Maaløe, Schou, Tornehave, Becker, Kr. Hald, Overgaard Nielsen, Rudkjøbing, Troels-Smith, Weis-Fogh, Sparre Andersen, R. W. Asmussen, Syrach Larsen, Lindhard, Schjørring, Møller, *sekretær*, Bang, Huus. – Desuden Selsk. udenl. medl. L. Rosenfeld.

KAJ BIRKET-SMITH gav en meddelelse: *Potlatch*.

Potlatch er i etnografisk terminologi betegnelsen for visse fester i det nordvestlige Nord-Amerika, ved hvilke værten bortskænker store mængder af gaver til gæsterne og selv stiger i rang. Da gengældelse efter endnu større målestok ofte er en pligt, og de indbudte ikke kan afslå at deltage uden at tabe i anseelse, udarter festerne undertiden til at blive en slags påtvungne lån.

Forskellige tolkninger af disse festers oprindelse er givet. Det søges påvist, at de må afledes af fester for at sikre de afdødes tilværelse i dødsriget og hævde deres arvingers stilling i samfundet. Derimod synes træk som tilknytning til klanorganisationen og kappestrid mellem giverne at være sekundære.

L. ROSENFELD forelagde en afhandling af C. VAN WINTER: »*Theory of Finite Systems of Particles. I*«.

I henhold til den ændrede fundats for »Carlsbergs Mindelegat for Brygger J. C. Jacobsen« havde Selskabets præsident valgt C. Møller til medlem af bestyrelsen for mindelegatet for perioden 1. oktober 1963–30. september 1967.

Carlsbergfondets direktion havde efter beslutningen om at nedlægge embedsboligen i fondets bygning vedtaget at overlade brugen af de til boligen hørende lokaler på 1. og 2. sal til Selskabet. Selskabet ville herefter have brugsretten til samtlige lokaler i bygningens 1. og 2. etage. Direktionen anmodede Selskabet om at træde i forbindelse med arkitekten om udformningen af eventuelle planer for indretningen af de nyerehvervede lokaler. Samtidig meddelte direktionen, at den i forbindelse med en del ombygningsarbejder påtænkte at foretage omlægning af elektricitetsforsyningen fra jævnstrøm til vekselstrøm.

Den grevelige Hielmstjerne-Rosencroneske Stiftelse havde sendt beretning for året 1962.

Selskabet vedtog en reorganisering af nationalkomiteen for »International Union of Biological Sciences«. Til medlemmer valgtes komiteens tidligere medlemmer: professor, dr. R. Spärck, Math. Thomsen og dr. H. Lemche, samt følgende nye medlemmer: professor, dr. T.W. Böcher, C. A. Jørgensen, Ole Maaløe, C. Overgaard Nielsen, dr. Finn Salomonsen, E. Steemann Nielsen, dr. S. L. Tuxen, professor, dr. D. von Wettstein og dr. Torben Wolff.

F. J. Billeskov Jansen havde sendt beretning om sin deltagelse i den 9. internationale kongres afholdt af »International Federation for Modern Languages and Literatures« den 25.–31. august 1963 i New York.

Kristian Hald havde sendt beretning om sin deltagelse i »Le VIIIe Congrès International des Sciences Onomastiques« den 27.–31. august 1963 i Amsterdam.

Det vedtoges at sende Biol. Medd. og Skrifter til Botanisk Institut ved Århus Universitet.

Det vedtoges at optage følgende afhandlinger i publikationerne:

Dr. James Bartlett: »The Restricted Problem of Three Bodies«. Trykt i Mat. Fys. Skrifter **2**, 7.

Dr. phil. Finn Salomonsen: »Some Remarkable New Birds from Dyaul Island, Bismarck Archipelago, with Zoogeographical Notes«. Trykt i Biol. Skrifter **14**, 1.

Det af maleren Henrik Sørensen udførte portræt af Niels Bohr, som var skænket Selskabet af Carlsbergfondet, var modtaget og ophængt i spisesalen. Maleriet havde i en årrække været placeret i Æresboligen på Gl. Carlsberg.

Den fung. redaktør fremlagde:

Mat. Fys. Medd. **33**, 14, J. Lindhard, M. Scharff & H. E. Schiøtt.

3. Mødet den 15. november 1963

Festligt møde i anledning af præsidentens 80-års dag.

Til stede var 72 medlemmer, nemlig: Johs. Pedersen, *præsident*, Lundsgaard, *leder af mødet*, Nørlund, Sand, Winge, Brøndum-Nielsen, Knud Jessen, J. A. Christiansen, Hammerich, Martin Kristensen, Brøndsted, Børge Jessen, Math. Thomsen, Hohwü Christensen, Fabricius, J. C. Jacobsen, Blinkenberg, Holter, Niels Nielsen, Barr, Buchthal, Bjerrum, Brandt, Bøggild-Andersen, Dam, Degerbøl, Rosenkrantz, Blatt, Birket-Smith, Carsten Olsen, K. J. Pedersen, Hjelholt, Tovborg Jensen, Faurholt, Iversen, Topsøe-Jensen, Berg, Bøggild, Einarson, Iuul, Noe-Nygaard, Steensberg, Bang, Bohr, Erichsen, Ussing, Veibel, Sten, Billeskov Jansen, Mathiassen, Einar Andersen, Aage Hansen, N. O. Lassen, Thorv. Sørensen, Lund, Wingstrand, Maaløe, Schou, Tornehave, Becker, Kr. Hald, Huus, Troels-Smith, Sparre Andersen, Bagge, Povl Johs. Jensen, Kauffmann, Kjær, Syrach Larsen, Schiørring, Møller, *sekretær*, Glob. – Desuden Selsk. udenl. medl. Helmuth Scheel (Mainz), Torsten Gustafson (Lund), B. Mottelson og L. Rosenfeld.

Lederen af mødet, Einar Lundsgaard, bød præsidenten og medlemmerne velkommen og meddelte, at klasseformændene og

sekretæren ved præsidentens 80-års fødselsdag den 7. november havde overbragt Selskabets lykønskning. Der var sendt en blomsterdekoration fra Selskabet.

Johs. Pedersen holdt derefter et foredrag: *Træk af orientforskningens historie.*

Lederen af mødet takkede Johs. Pedersen for foredraget.

Der var ingen forretningssager til behandling ved denne særlige lejlighed.

Der oplæstes et lykønskningstelegram fra Selskabets udenlandske medlem George Hevesy, der på grund af sygdom var forhindret i at deltage i mødet.

Ved den efterfølgende souper holdt Franz Blatt hovedtalen for præsidenten, og endvidere talte L. L. Hammerich, W. Erichsen og J. A. Christiansen, hvorefter præsidenten takkede.

4. Mødet den 29. november 1963

Til stede var 59 medlemmer, nemlig: Johs. Pedersen, *præsident*, Friis Johansen, Brøndum-Nielsen, J. A. Christiansen, Hammerich, Martin Kristensen, Lundsgaard, Brøndsted, Børge Jessen, Math. Thomsen, Hohwü Christensen, J. C. Jacobsen, Blinkenberg, Holter, Niels Nielsen, Brandt Rehberg, Barr, Buchthal, Fenchel, Rosenkrantz, Blatt, Birket-Smith, Carsten Olsen, K. J. Pedersen, Hjelholt, Tovborg Jensen, Faurholt, Bøggild, Helgason, Noe-Nygaard, Erichsen, Veibel, Sten, Mathiasen, N. O. Lassen, Steemann Nielsen, Thorv. Sørensen, Zeuthen, Reiz, Wingstrand, Ottesen, Schou, Tornehave, Becker, Kr. Hald, Huus, Overgaard Nielsen, Rudkjøbing, Troels-Smith, Weis-Fogh, Sparre Andersen, E. Asmussen, R. W. Asmussen, Bech, Kauffmann, Syrach Larsen, Lindhard, Møller, *sekretær*, Bang. – Desuden Selsk. udenl. medl. B. Mottelson og som gæst dr. Zgusta, Praha.

JÓN HELGASON fremlagde Det Arnamagnæanske Instituts nyeste publikationer i serien *Editiones Arnamagnæanæ (Islandske Originaldiplomer indtil 1450* udg. af STEFÁN KARLSSON, *Trójumanna Saga* ed. by JONNA LOUIS-JENSEN, *The Life of St. Gregory and his Dialogues* ed. by HREINN BENEDIKTSSON, *Dunstanus Saga* ed. by CHRISTINE E. FELL, *Islenzk Fornkvæði, Islandske Folkeviser IV* udg.

af JÓN HELGASON, *Late Medieval Icelandic Romances II–III* ed. by AGNETE LOTH), samt de sidste bind af facsimilieserierne MANUSCRIPTA ISLANDICA (Munksgaard) og EARLY ICELANDIC MANUSCRIPTS (Rosenkilde og Bagger).

KARL GEORG WINGSTRAND gav en meddelelse: *Kammen, pecten oculi, i fugleøjet og dens funktionelle betydning.*

Pecten er en sortpigmenteret, kamlignende udvækst, der fra den blinde plet rager langt ind i øjets glaslegeme hos fugle. Den består af en tynd, karrig membran, der er rynket på tværs, så folderne giver indtryk af kamtænder. Den opdagedes sandsynligvis af BORCH og STENO i det 17. århundrede. Medens der i den omfattende litteratur er fremsat godt 30 hypoteser om funktionen, er det eksperimentelle grundlag for disse hypoteser meget spinkelt.

I den nu afsluttede undersøgelse lykkedes det at blokere karrene til pecten hos duer ved en operation, uden at andre relevante kar eller nerver bliver ødelagt. Den følgende degeneration af retina viser, at pecten har en eller anden nutritiv funktion, nødvendig for retinaens vedligeholdelse. Ved iltmålinger i glaslegemet prøvedes hypotesen om, at der i første række er tale om en iltforsyning.

Arbejdet er udført i samarbejde med assistent OLE MUNK.

Efter indstilling fra udvalget for tildeling af »Pastor emer. F. J. Ørnborgs Legat« vedtog Selskabet at tildele Carsten Olsen den for regnskabsåret 1. oktober 1962–30. september 1963 ledige portion af legatet, 2 000 kr., til udarbejdelsen af en afhandling om ionoptagelse hos planterne.

Sekretæren meddelte, at der ikke for det kommende år kunne udsættes prisopgaver for legaterne.

Rask-Ørsted Fondets bestyrelse havde sendt beretning for året 1961–62.

Efter indstilling fra repræsentationsudvalget vedtog Selskabet følgende:

Til 25-års jubilæet i De Koninklijke Vlaamse Academie voor Wetenschappen, Letteren en Schone Kunsten den 11. januar 1964 i Bruxelles sendtes et telegram.

Til 50-års jubilæet i Société de Chimie Biologique den 6.–9. april 1964 i Paris delegeredes Ole Maaløe.

Til »The Third International Measurement Conference« den 14.–19. september i Stockholm 1964 delegeredes Einar Andersen.

Til det 7. plenarmøde i »Committee on Space Research« (COSPAR) den 8.–20. maj 1964 i Firenze delegeredes Bernard Peters som observatør.

Til den 6. kongres i »Fondation Européenne de la Culture«, med uddeling af Erasmusprisen, den 11.–16. maj 1964 i Athen delegeredes L. L. Hammerich.

Til »The XIIth International Congress of Entomology« den 8.–16. juli 1964 i London delegeredes Math. Thomsen.

Til generalforsamlingen i »International Union of Biological Sciences« den 18.–22. juli 1964 i Praha delegeredes efter forslag af nationalkomiteen professor R. Spärck, Ole Maaløe, E. Steemann Nielsen og C. Overgaard Nielsen.

Til »The VIth International Congress of Biochemistry« den 26. juli–1. august 1964 i New York delegeredes Henrik Dam og Martin Ottesen.

Til »Le VIIe Congrès International des Sciences Anthropologiques et Ethnologiques« den 3.–10. august 1964 i Moskva delegeredes Kaj Birket-Smith og L. L. Hammerich.

Til »Vter Internationaler Kongress für Phonetische Wissenschaften« den 16.–23. august 1964 i Münster/Westfalen sendtes ingen delegeret.

Til »Le Ve Congrès International d'Esthétique« den 24.–28. august 1964 i Amsterdam delegeredes C. Elling.

Til »The IVth International Congress of Classical Studies« den 24.–29. august 1964 i Philadelphia sendtes ingen delegeret.

Til den 14. skandinaviske matematikerkongres den 24.–29. august 1964 i København delegeredes N. E. Nørlund.

Til den 12. generalforsamling i »International Astronomical Union« den 25. august–3. september 1964 i Hamburg delegeredes A. Reiz.

Til »The International Congress for Logic, Methodology and Philosophy of Science« den 26. august–2. september 1964 i Jerusalem delegeredes L. Rosenfeld.

Til »The 3rd International Congress of Medieval Philosophy« den 31. august–5. september 1964 i La Mendola (Bolzano) delegeredes Povl Johs. Jensen.

Til »Congresso Internazionale dedicato a Nicolò Cusano« i anledning af 500-året for Nicolaus Cusanus' død, den 6.–10. september 1964 i Bressanone delegeredes Povl Johs. Jensen.

Til »Le IVe Congrès de l'Association Internationale de Littérature Comparée« den 31. august–5. september i Fribourg delegeredes F. J. Billeskov Jansen og Paul Krüger.

Til »The XXIIInd International Geological Congress« den 14.–22. december 1964 i New Delhi delegeredes Arne Noe-Nygaard.

»Association Internationale d'Études du Sud-Est Européen«, oprettet i Bucarest 1963, som søgte tilslutning til »International Council for Philosophy and Humanistic Studies«, havde anmodet om Danmarks tilslutning til associationen. Det vedtoges at slutte sig til associationen.

»Dansk Forening for Molekylspektroskopi« havde anmodet om, at Selskabet ville være sponsor for en kongres for molekylspektroskopikere, som ventedes afholdt i København i 1965; endvidere anmodedes om økonomisk støtte til kongressen. Selskabet besluttede, at det gerne ville være sponsor for kongressen, men at det ikke kunne yde økonomisk støtte.

Til medlem af bestyrelsen for det af »Knud Højgaards Fond« oprettede »Dansk Bilharziøse Laboratorium« valgtes Kaj Berg for en periode af 5 år. Fundatsen for laboratoriet havde modtaget kongelig konfirmation.

Redaktionen af »Encyclopaedia Medii Aevi Occidentalis« havde anmodet om Selskabets co-patronat. Det vedtoges at imødekomme anmodningen.

The Supervisory Committee for det af Selskabet udgivne »Critical Pāli Dictionary« havde holdt møde i Selskabets lokaler den 21.–22. november 1963.

Nationalkomiteen for »The International Geographical Union« havde anmodet om, at den ligesom de fleste andre nationalkomiteer for unionerne under »The International Council of Scientific Unions« måtte blive underlagt Videnskabernes Selskab.

Selskabet besluttede at genvælge den hidtil værende komité, bestående af professor, dr. C. G. Feilberg, professor, dr. Johs. Humlum, Niels Nielsen (formand), Axel Schou (sekretær), vice-admiral, dr. A. H. Vedel og docent, dr. Aage Aagesen.

Kontingentet til unionen, \$ 100 årlig, overtoges af Selskabet fra 1. januar 1964.

Einar Andersen havde sendt beretning om generalforsamlingen i »The International Union of Geodesy and Geophysics« den 19.–31. august 1963 i Berkeley, Cal. Trykt side 140–46.

C. Møller havde indsendt en afhandling: »Momentum and Energy in General Relativity and Gravitational Radiation«. Trykt i Mat. Fys. Medd. **34**, 3.

Det vedtoges at optage følgende afhandling af Clasine van Winter: »Theory of Finite Systems of Particles. I«. Trykt i Mat. Fys. Skrifter **2**, 8.

Redaktøren fremlagde:

Oversigt over Selskabets Virksomhed 1962–63.

Hist. Filos. Medd. **40**, 2, Johs. Brøndum-Nielsen; **40**, 4, Gunnar Bech.

Biol. Medd. **23**, 13, Valdemar Poulsen; **23**, 14, Valdemar Poulsen.

5. Mødet den 13. december 1963

Til stede var 49 medlemmer, nemlig: Johs. Pedersen, *præsident*, Brøndum-Nielsen, Knud Jessen, J. A. Christiansen, Hammerich, Martin Kristensen, Lundsgaard, Brøndsted, Børge Jessen, Math. Thomsen, J. C. Jacobsen, Holter, Brandt Rehberg, Barr, Buchthal, Fenchel, Bjerrum, Rosenkrantz, Blatt, Birket-Smith, Carsten Olsen, K. J. Pedersen, Tovborg Jensen, Chr. Poulsen, Berg, Bøggild, Iuul, Peter Jørgensen, Bohr, Erichsen, Veibel, N. O. Lassen, Reiz, Wingstrand, J. P. Larsen, Maaløe, Ottesen, Tornehave, A. Hald, Huus, Overgaard Nielsen, Rudkjøbing, Troels-Smith, Weis-Fogh, Bech, P. Johs. Jensen, Kauffmann, Lindhard, Møller, *sekretær*. – Desuden Selsk. udenl. medl. B. Mottelson.

Sekretæren meddelte, at Selskabet havde mistet et udenlandsk medlem, nemlig dr. phil. JACQUES-SALOMON HADAMARD, fh. pro-

fessor i rationel og kosmisk mekanik ved Collège de France, Paris, optaget i den matematisk-naturvidenskabelige klasse den 11. april 1913, død den 17. oktober 1963, næsten 98 år gammel.

TORREKEL WEIS-FOGH gav en meddelelse: *Vingebevægelsernes nervøse koordinering hos insekter.*

Hos de fleste dyr bevæges lemmerne ved rytmiske kontraktioner af et meget stort antal muskler. Hver muskel består desuden af et stort antal motoriske enheder, hvor en motorisk enhed er den samling muskel-fibre, som modtager nerveimpulser fra een og samme nervecelle. Dette betyder, at det er næsten umuligt at analysere de mekanismer og det impulsmonster, som styrer endog simple bevægelser. Sædvanligvis antager man, at nervesystemets grundlæggende funktionelle enhed er den såkaldte refleksbue, men en række nyere undersøgelser viser, at man desuden må regne med endogene impulsmonstre og rytmer, d.v.s. mønstre, som opstår i selve centralnervesystemet, og hvis grundlæggende form er uafhængig af sansepåvirkningerne udefra.

Det bedste eksempel på sådanne centralnervøse rytmer har vi i vandregræshoppernes flyvesystem, som er blevet analyseret på Zoofysiologisk Laboratorium B. På grund af bevægelsernes og musklernes karakter og det forholdsvist lille antal motoriske enheder er det muligt meget nøje at bestemme det naturlige impulsmonster og at sammenligne det med det mønster, som man finder efter operative indgreb, eller i det helt isolerede centralnervesystem.

Undersøgelserne, der er udført af E. GETTRUP, A. C. NEVILLE, T. WEIS-FOGH og D. M. WILSON, viser tydeligt, at koblingen mellem centralnervesystemet og sanseorganerne ikke har karakter af simple refleksbuer.

GUNNAR BECH fremlagde sin afhandling »*Die Entstehung des schwachen Präteritums*« (Hist. Filos. Medd. bd. 40, nr. 4).

Det såkaldte svage præteritum (jf. fx. da. *svarede, hørte*) er en nydannelse i germansk, opstået i før-litterær tid. Det forklares almindeligvis som opstået ved sammenstilling af vedkommende verbum (resp. dets stamme) med præet. af verbet **dōn 'gøre'* (> eng. *do*, ty. *tun*), fx. got. *hausida 'hørte'* < **hauzi-deda 'høre-gjorde'*. Denne kompositionsteori synes af flere grunde uholdbar.

Afh. byder på en ny tolkning, ifølge hvilken det svage præet. er blevet til som efterdannelse (»morfologisk kalke«) af præet. af **dōn*. Nedarvet fra indoeur. forelå i germ. til mangfoldige verber verbaladjektiver (fx. **hauzi-d-az 'hørt'* til **hauzj-an 'høre'*) og/eller verbalsubstantiver (fx. **mah-t-iz 'magt'* til **mag-an 'kunne'*), afledte ved en dental konsonant: germ. *d, t, þ, s* (<ie. *t*), hvortil postdentale adj.-, resp. subst.-endelser fojedes. Det ligeledes fra ie. nedarvede præet. af **dōn*, fx. **de-d-ē 'gjorde'*,

opviser en ganske tilsvarende struktur, blot med verbale postdentale endelser. I overensstemmelse hermed forklares det svage præet. nu som fremkommet ved, at de nævnte verbalendelser fra præet. af **dōn* overføres til andre verbers med dental karakteriserede stamme, fx. **hauzi-d-ē* 'hørte', **mah-t-ē* 'kunde' (jf. **de-d-ē* 'gjorde'), der således blev kombinable ikke blot med nominale, men også med verbale bøjningsendelser.

L. L. Hammerich aflagde beretning om mødet i the Supervisory Committee for »A Critical Pāli Dictionary« i november 1963.

Det af kassekommissionen forelagte budget for året 1964 vedtoges. Trykt side 106–09. Herunder bevilgedes bl. a. 2 000 kr. til Kommissionen til undersøgelse af de i dansk privateje bevarede kilder til dansk Historie og 4 000 kr. til medhjælp i sekretariatet, samt regulering af lønninger til sekretariatets personale fra 1. oktober 1963.

Endvidere bevilgedes forhøjelse af kontingent til »International Council of Scientific Unions« fra \$ 1 920 til \$ 2 080 fra januar 1963, og kontingent til »International Geographical Union« \$ 100 årlig fra januar 1964.

Det vedtoges at indlede bytteforbindelse med Israel Academy of Sciences and Humanities, Jerusalem, og at sende samtlige publikationer.

Det vedtoges at udvide bytteforbindelsen med Akademija Nauk Ukrainskoj SSR, Kiev, og at sende et tredje sæt af Biol. Medd. og Skrifter.

Jens Lindhard havde indsendt en afhandling i samarbejde med docent, dr. Aage Winther: »Stopping Power of Electron Gas and Equipartition Rule«. Trykt i Mat. Fys. Medd. **34**, 4.

6. Mødet den 24. januar 1964

Til stede var 58 medlemmer, nemlig: Johs. Pedersen, *præsident*, Nør-lund, Friis Johansen, Brøndum-Nielsen, Knud Jessen, Martin Kristensen, Brøndsted, Børge Jessen, Math. Thomsen, Hohwü Christensen,

J. C. Jacobsen, Holter, Niels Nielsen, Buchthal, Fenchel, Bjerrum, Brandt, Degerbøl, Rosenkrantz, Blatt, Birket-Smith, Carsten Olsen, K. J. Pedersen, Hjelholt, Tovborg Jensen, Iversen, Riis, Bøggild, Helgason, Noe-Nygaard, Steensberg, Bang, Bohr, Veibel, Sten, Mathiassen, Aage Hansen, N. O. Lassen, Lund, Reiz, Maaløe, Ottesen, Schou, Becker, Kr. Hald, Huus, Rudkjøbing, Sparre Andersen, E. Asmussen, R. W. Asmussen, Bagge, Bech, P. Johs. Jensen, Kauffmann, Lindhard, Knud O. Møller, Hammerich, *fung. sekretær*, Erichsen. – Desuden Selsk. udenl. medl. B. Peters.

Selskabets sekretær, C. Møller, ville være bortrejst til U.S.A. indtil omkr. 1. juni 1964. Selskabet vedtog at overdrage redaktøren, L. L. Hammerich, sekretærhvervet under C. Møllers fraværelse.

Sekretæren meddelte, at Selskabet havde mistet et indenlandsk medlem, nemlig dr. med. TAGE KEMP, fh. professor i human arvebiologi og eugenik ved Københavns Universitet, optaget i den matematisk-naturvidenskabelige klasse den 10. april 1953, død den 7. januar 1964.

Endvidere havde Selskabet mistet to udenlandske medlemmer, nemlig ægyptologen, dr. ALAN HENDERSON GARDINER, London, optaget i den historisk-filosofiske klasse den 11. april 1924, død den 19. december 1963, og dr. phil. GESINUS GERHARDUS KLOEKE, fh. professor i nederlandsk ved universitetet i Leiden, optaget i den historisk-filosofiske klasse den 13. april 1951, død den 5. november 1963.

Til højesteretssagfører Th. Knudtzons 80-års fødselsdag den 3. januar 1964 havde Selskabet sendt en blomsterdekoration. Th. Knudtzon har siden 1939 været medlem af bestyrelsen for »Lundehave«.

AXEL SCHOU gav en meddelelse: *Klimatisk geomorfologi*.

Resultaterne af de sidste årtiers intensive geomorfologiske forskning, særlig i de aride zoner og de fugtige troper, nødvendiggør en nyorientering inden for landskabssystematikken, specielt med henblik på peneplan-teorien som globalt anvendelig arbejdshypotese.

Den hidtil gældende opfattelse af landskabsudviklingen har i væsentlig grad været baseret på studier i tempererede områder, og de forskellige klimazoners erosionslandskaber har til en vis grad været opfattet som

varianter af et alment gældende udviklingsskema. Nye iagttagelser viser imidlertid, at sammenspillet mellem daldannelse, hældningsudformning og jordbundsudvikling varierer så stærkt under forskellige klimaforhold, at der principielt må skelnes mellem flere grundtyper.

Dette nye synspunkt medfører en ændret opfattelse af de landskabs-elementer, der ikke lader sig forklare som resultat af aktuelle overflade-formende kræfter (disharmoniske former). Således må f. eks. en forklarende beskrivelse af mellemeuropæisk bjergterræn, i hvis formkompleks disharmoniske former indgår som integrerende bestanddele, udformes under hensyntagen ikke alene, som hidtil sket, til periglaciale stadier i landskabsudviklingen, men tillige under indkalkulering af ny viden om en almindelig tendens til dannelse af udstrakte afspulingsflader i troperne.

Til nyt medlem af kassekommissionen valgtes den hidtidige revisor, P. J. Riis, for perioden til april 1966 i stedet for Louis Hjelmslev, der på grund af sygdom havde ønsket at træde tilbage.

Den hidtidige revisorsuppleant, C. J. Becker, rykkede ifølge vedtægternes § 13 automatisk op til at være revisor for resten af P. J. Riis' funktionstid, til april 1966.

Til medlem af den danske Unesco-nationalkommission valgtes Andreas Blinkenberg for 3 år fra 1. marts 1964 at regne i stedet for L. L. Hammerich, der ikke ønskede genvalg.

»Union Académique Internationale« havde sendt trykt beretning om mødet i Wien den 13.–18. juni 1963.

Selskabet havde gennem en komité inviteret fire czekiske forskere fra Československé Akademie Věd, Praha, til at besøge Danmark. De fire forskere, hvor iblandt akademiets præsident, ville ankomme i maj 1964. Et udvalg under ledelse af Stig Veibel og i øvrigt bestående af Kaj Barr, J. Bjerrum, L. L. Hammerich og Børge Jessen skulle forberede besøget.

Det vedtoges at indgå bytteforbindelse med følgende:

Kungliga Lantbrukshögskolans Bibliotek, Uppsala. Der sendes Oversigten og Biol. Medd. og Skrifter.

Biblioteka Centrala a Universitatii »Babes Bolyay«, Schimb cu Mathematica, Cluj, Rumænien. Der sendes Mat. Fys. Medd. og Skrifter.

The Tōhō Gakkai (Institute of Eastern Culture), Tokyo. Der sendes Hist. Filos. Medd. og Skrifter.

Yokohama Municipal University, Yokohama. Der sendes Biol. Medd. og Skrifter.

Rask-Ørsted Fondets bestyrelse havde bevilget 55 000 kr. til opretholdelse af Selskabets internationale forbindelser i året 1964.

Redaktøren fremlagde:

Hist. Filos. Medd. **40**, 3, Otto Mørkholm.

Mat. Fys. Medd. **34**, 1, Karen Callisen & Hans Pauly.

Biol. Skrifter **13**, 4, Mogens Køie & K. H. Rechinger.

Begge klasser holdt møde med dagsorden:

1. Mundtlig anmeldelse af forslag om optagelse af udenlandske medlemmer.
2. Eventuelt.

7. Mødet den 7. februar 1964

Til stede var 52 medlemmer, nemlig: Franz Blatt, *fung. præsident*, Nør-lund, Friis Johansen, J. A. Christiansen, Lundsgaard, Børge Jessen, Math. Thomsen, Fabricius, J. C. Jacobsen, Blinkenberg, Niels Nielsen, Buchthal, Fenchel, Bjerrum, Brandt, Birket-Smith, Carsten Olsen, K. J. Pedersen, Hjelholt, Tovborg Jensen, Faurholt, Iversen, Riis, Bøggild, Helgason, Iuul, Peter Jørgensen, Steensberg, Bang, Erichsen, Veibel, Sten, Mathiassen, Aage Hansen, N. O. Lassen, Reiz, Wingstrand, Maaløe, Ottesen, Schou, Tornehave, Becker, Kr. Hald, Huus, Overgaard Nielsen, Rudkjøbing, Weis-Fogh, Sparre Andersen, E. Asmussen, P. Johs. Jensen, Lindhard, Hammerich, *fung. sekretær*. – Desuden Selsk. udenl. medl. B. Mottelson og B. Peters.

L. L. HAMMERICH gav en meddelelse: *Nogle videnskabelige opgaver i Alaska*.

Sommeren 1950 tilbragte foredragsholderen på øen Nunivak i Bering-havet for at undersøge den næsten ukendte eskimoiske dialekt. Sommeren 1953 gik med at rejse i Alaska: Yukon og Kuskokwim-deltaerne, Alaska-halvøen og øen Kodiak, d.v.s. de områder, hvor der – foruden på Nunivak og i egnen omkring Prins Williams Sound (som K. BIRKET-SMITH har givet underretning om) – tales Vest-Eskimoisk,

mens Øst-Eskimoisk tales fra Nord-Alaska til Grønland og Labrador; formålet var i grove træk at bestemme grænserne for det Vest-Eskimoiske tre hoveddialekter Yuk, Chuch og Shuk. Et biprodukt var en underøgelse af russisk indflydelse på Vest-Eskimoisk.

Mens KNUT BERGSLAND har nået betydelige resultater med hensyn til Aleutisk, er arbejdet med de indfødte sprog i Alaska – særlig Eyak og Athabaskisk – taget op på bred basis af dr. MICHAEL KRAUSS (University of Alaska, College ved Fairbanks) og hans elever, IRENE REED (ansat ved Anthropological Department, University of Washington, Seattle), der specielt har fortsat undersøgelsen af den kulturelle russiske indflydelse i det Vest-Eskimoiske område, samt de to eskimoiske lærerinder, MARTHA TEELUK fra Kwiguk ved Yukon og LINDA BADTEN fra St. Lawrence Island, som har den særlige interesse at være det eneste sted, hvor det asiatiske Eskimoisk, der er beslægtet med – men dog klart forskelligt fra – det Vest-Eskimoiske, kan studeres uden for Sovjetunionen.

Under en rejse sidste efterår med besøg i Seattle, Sitka, Fairbanks og Egegik ved Bristol Bay lykkedes det dels at få fyldt et hul i oversigten over dialektgrænserne, dels at få besked om de ved University of Alaska pågående undersøgelser af lingvistisk og kulturel art, dels få aftalt et vist samarbejde med hensyn til nogle af disse. Herfor gjordes nærmere rede i foredraget.

MOGENS RUDKJØBING gav en meddelelse: *Radarmålinger af interplanetariske afstande i almen-relativistisk behandling.*

Det ventes, at man i den nærmere fremtid vil kunne forøge den nøjagtighed, med hvilken man bestemmer afstanden til Venus ved radioekkomethoden, så stærkt, at almen-relativistiske effekter må tages i betragtning, når observationerne skal benyttes til en tilsvarende nøjagtig bestemmelse af den astronomiske længdeenhed, jordens såkaldte middelfastand fra solen, i kilometer.

Til dette formål må man beregne den afvigelse af ekkotiden fra dens klassiske værdi, som skyldes rummets krumning og lyshastighedens variation med stedet inden for solens gravitationsfelt. Det er her naturligt at foretage beregningerne i et system, ved hvis fastlæggelse man har udnyttet den frihedsgrad, man har til rådighed til omformning af metrikken inden for et gravitationsfelt, til at give Keplers tredie lov den klassiske form for baner med lille excentricitet. Den værdi, man så finder for længdeenheden ved benyttelse af de beregnede korrektioner, hører til den benyttede metrik; men den ændring af værdien, der følger af overgangen til et vilkårligt andet system, kan umiddelbart angives.

Til revisorsuppleant valgtes Nils Schjørring for perioden til april 1966 i stedet for C. J. Becker, der var blevet revisor.

L. L. Hammerich gav oplysninger om arbejdet med værket »Thesaurus linguae Latinae« og stillede forslag om et fast årligt bidrag fra Selskabet til dette foretagende.

Der vedtoges en årlig bevilling på \$ 100, så længe Selskabet ikke havde nogen medarbejder ved »Thesaurus«.

Niels Nielsen, der var formand for nationalkomiteen for »International Geographical Union«, valgtes til medlem af komiteen for »International Council of Scientific Unions«.

Til medlemmer af »Dansk Nationalråd for Oceanologi« valgtes professor, fil. dr. Nils Jerlov og dr. Torben Wolff.

Det vedtoges at indgå bytteforbindelse med Društvo matematičara i fizičara SRH, Zagreb, og at sende Mat. Fys. Medd. og Skrifter.

N. O. Lassen havde indsendt en afhandling i samarbejde med N. O. Roy Poulsen, G. Sidenius og Lise Vistisen: »Stopping of 50 keV Ions in Gases«. Trykt i Mat. Fys. Medd. **34**, 5.

Torkel Weis-Fogh havde indsendt en beretning »Om The Royal Society's virksomhed og selskabets betydning for den civile naturvidenskabelige forskning i Storbritannien«. En undersøgelse heraf var foretaget af Weis-Fogh i London i januar 1964 på foranledning af »Udvalget for en eventuel udvidelse af Selskabets virksomhed« og med støtte af »Niels Bohr Legatet«.

National Academy of Sciences, Washington, D.C., havde i anledning af 100-års jubilæet sendt Selskabets delegerede en broncemedaille til minde om jubilæet.

8. Mødet den 21. februar 1964

Til stede var 62 medlemmer, nemlig: Johs. Pedersen, *præsident*, Friis Johansen, Brøndum-Nielsen, Knud Jessen, Martin Kristensen, Lunds-gaard, Brøndsted, Børge Jessen, Hohwü Christensen, J. C. Jacobsen, Holter, Niels Nielsen, Brandt Rehberg, Fenchel, Bjerrum, Brandt,

Degerbøl, Blatt, Birket-Smith, Carsten Olsen, K. J. Pedersen, Hjelholt, Tovborg Jensen, Faurholt, Iversen, Riis, Berg, Iuul, Noe-Nygaard, Vagn Poulsen, Steensberg, Bang, Bohr, Erichsen, Veibel, Sten, Mathiassen, Diderichsen, N. O. Lassen, Steemann Nielsen, Thorv. Sørensen, Zeuthen, Lund, Reiz, J. P. Larsen, Maaløe, Ottesen, Schou, Tornehave, Kr. Hald, Overgaard Nielsen, Rudkjøbing, Troels-Smith, Weis-Fogh, E. Asmussen, R. W. Asmussen, P. Johs. Jensen, Kauffmann, Syrach Larsen, Lindhard, Knud O. Møller, Hammerich, *fung. sekretær*. – Desuden Selsk. udenl. medl. B. Mottelson og L. Rosenfeld og som gæst fh. kontorchef i Carlsbergfondet E. Spang-Hanssen.

POVL JOHS. JENSEN fremlagde: *Johan Nicolai Madvig. Et mindeskrift udgivet af Det Kgl. Danske Videnskabernes Selskab og Carlsbergfondet, bind II, 1963.*

I dette mindeskriftets andet og sidste bind behandlede POVL JOHS. JENSEN Madvig som filolog, og E. SPANG-HANSEN skrev om Madvig og Københavns Universitet.

Der gjordes nogle bemærkninger om karakteren af Madvigs alsidige filologiske forfatterskab og om hans opfattelse af den klassiske filologiske stilling og betydning i det almindelige åndsliv. Det forsøgtes at placere ham inden for dansk og europæisk videnskab. Endelig omtaltes hans forhold til den hellenisme eller græcitet, der var et væsentligt kulturelement i den danske guldalder.

ERLING ASMUSSEN gav en meddelelse: *Respirationens regulering under muskelarbejde.*

Under muskelarbejde er respirationen meget nøje tilpasset arbejdets intensitet, som denne er udtrykt i O_2 -optagelsen. Denne præcise regulation er kun ufuldstændigt forstået, fordi de kendte stimuli til respirationen – blodets CO_2 , H^+ og O_2 – under let og moderat arbejde kun afviger ganske lidt fra hvileværdierne. Man har derfor ment, at nervøse faktorer måtte spille en vigtig rolle, og der kan fremføres flere kendsgerninger, som taler for sådannes tilstedeværelse. I de forsøg – udført i samarbejde med M. NIELSEN, S. JOHANSEN og M. JØRGENSEN – der blev givet meddelelse om, har man forsøgt at variere intensiteten af de nervøse faktorer alene, dels ved at arbejde med kredsløbet til de arbejdende muskler afbrudt, dels ved at arbejde under en let kurareforgiftning. De derved opnåede ændringer i lungeventilationen bidrager til at belyse spørgsmålet om den nervøse regulering af respirationen ved arbejde.

H. Holter forelagde og kommenterede en af Selskabets »Udvalg for en eventuel udvidelse af Selskabets virksomhed« udar-

bejdet betænkning, indeholdende nogle betragtninger »Om Videnskabsfond og Forskningsråd for grundforskning«.

Betænkningens fremlæggelse var foranlediget af et af undervisningsministeren indkaldt møde i Studenterforeningen den 24. februar til drøftelse af forskellige problemer i forbindelse med forskningens administration. Det var et ønske fra Selskabets udvalg, at der kunne opnås Selskabets mandat til ved ministerens møde at forelægge de i betænkningen fremførte synspunkter som Selskabets indstilling.

Johs. Pedersen indledte forhandlingen, og i den følgende drøftelse deltog P. Brandt Rehberg, Einar Lundsgaard, Fr. Blatt, L. L. Hammerich, K. Birket-Smith, T. Weis-Fogh, P. Diderichsen og M. Degerbøl.

Selskabet gav det ønskede mandat til forelæggelse i ministerens møde.

Kassekommissionen havde valgt A. Tovborg Jensen til formand i stedet for Louis Hjelmlev.

Direktionen for Det Classenske Fideicommis havde sendt beretning for regnskabsåret 1962–63.

»International Council of Scientific Unions« havde sendt meddelelse om en beslutning ved mødet i 1963 om et »International Biological Programme (IBP)«, omfattende »The Biological Basis of Productivity and Human Welfare«, og om nedsættelsen af en Special Committee for dette formål.

ICSU anmodede Selskabet om at overveje denne sag og eventuelt nedsætte en nationalkomité. Endvidere anmodedes om at sende en delegeret til et møde om IBP i slutningen af juli 1964 i Paris.

Redaktøren fremlagde:

Mat. Fys. Medd. **34**, 2, Arne Brøndsted.

Biol. Skrifter **14**, 1, Finn Salomonsen.

Johan Nicolai Madvig. Et mindeskrift, bd. II.

9. Mødet den 6. marts 1964

Til stede var 63 medlemmer, nemlig: Johs. Pedersen, *præsident*, Nør-lund, Friis Johansen, Brøndum-Nielsen, Knud Jessen, Martin Kristensen, Lundsgaard, Børge Jessen, Math. Thomsen, Hohwü Christensen, Fabri-cius, J. C. Jacobsen, Holter, Niels Nielsen, Brandt Rehberg, Buchthal, Fenchel, C. A. Jørgensen, Rosenkrantz, Blatt, Carsten Olsen, K. J. Pe-dersen, Tovborg Jensen, Chr. Poulsen, Iversen, Riis, Berg, Helgason, Iuul, Peter Jørgensen, Noe-Nygaard, Bang, Erichsen, Thorson, Veibel, Sten, Mathiassen, Einar Andersen, Aage Hansen, N. O. Lassen, Stee-mann Nielsen, Zeuthen, Reiz, Wingstrand, Maaløe, Ottesen, Schou, Tornehave, Becker, Huus, Overgaard Nielsen, Rudkjøbing, Troels-Smith, Weis-Fogh, Sparre Andersen, E. Asmussen, R. W. Asmussen, P. Johs. Jensen, Kauffmann, Lindhard, Schiørring, Hammerich, *fung. sekretær*, Dam. – Desuden Selsk. udenl. medl. B. Mottelson og L. Rosen-feld.

Sekretæren meddelte, at Selskabet havde mistet et udenlandsk medlem, nemlig dr. phil. SVEN PETRUS EKMAN, fh. professor i zoologi ved universitetet i Uppsala, optaget i den matematisk-naturvidenskabelige klasse den 12. april 1935, død den 2. februar 1964.

ERIK ZEUTHEN gav en meddelelse: *Om cellevækst i massekul-turer af celler med induceret delingssynkroni.*

Cellens ringe størrelse begrænser mulighederne for studiet af de ke-miske processer, der kontrollerer cellens cykliske skift mellem vækst og deling. Med indførelsen i de senere år af metoder, hvorved celler i en massepopulation kan bringes i fase og induceres til synkron celledeling, er cellens cyklus ved at blive tilgængelig for direkte og detaljeret ke-misk studium.

Der gaves en mere detaljeret redegørelse for eget arbejde med det eencellede dyr *Tetrahymena* i synkron massekultur. Arbejdet er et gruppearbejde, i hvilket et antal danske og udenlandske videnskabsmænd har taget del i længere eller kortere perioder.

W. Fenchel forelagde en afhandling af Selskabets udenland-ske medlem, professor C. L. Siegel, Göttingen: »Über die Fourier-schen Koeffizienten der Eisensteinschen Reihen«. Vil blive trykt i Mat. Fys. Medd. **34**, 6.

Ved det af undervisningsministeren indkaldte møde i Studen-terforeningen den 24. februar til drøftelse af problemer vedrørende

forskningens administration fremlagde præsidenten, Johs. Peder- sen, og H. Holter den af Selskabet vedtagne betænkning om viden- skabsfond og forskningsråd for grundforskning.

Da der fra flere af mødets deltagere var fremsat ønske om at lære Selskabets betænkning at kende, var denne med nogle få redaktionelle ændringer udsendt til alle indbudte og deltagere i ministerens møde.

»International Council of Scientific Unions« havde forespurgt Selskabet om muligheden for at flytte Councils »legale sæde« fra Belgien til Danmark.

Stig Juul udtalte sig om de dertil knyttede juridiske problemer, og sagen henvistes til udtalelse af Selskabets komité for ICSU.

Efter indstilling fra den danske nationalkomité for »Internation- al Union of Geological Sciences« vedtoges det at supplere komiteen med Einar Andersen, professor, dr. Henning Sørensen og professor, dr. Hans Pauly.

Efter indstilling fra »Dansk Nationalråd for Oceanologi« ved- tog Selskabet, at E. Steemann Nielsen, der var formand for rådet, nomineredes som dansk medlem af »The Scientific Committee on Oceanic Research« (SCOR).

Det vedtoges at delegere Franz Blatt og L. L. Hammerich til mødet i »Union Académique Internationale« den 15.–20. juni 1964 i Bruxelles.

Det vedtoges at udvide den bestående bytteforbindelse med University of California Library, San Diego, La Jolla, Cal., og at sende Hist. Filos. Medd. og Skrifter.

Det vedtoges at optage følgende afhandling af observator, mag. scient. Kjeld Gyldenkerne: »A Three-Dimensional Spectral Classsi- fication of G and K Stars«. Vil blive trykt i Mat. Fys. Skrifter 2, 9.

Redaktøren fremlagde:

Mat. Fys. Skrifter 2, 6, Hans Lütken & Aage Winther.

Begge klasser holdt møde med dagsorden:

1. Forhandling og afstemning om forslag om optagelse af udenlandske medlemmer.
2. Eventuelt.

Desuden holdt den matematisk-naturvidenskabelige klasses biologiske gruppe møde med dagsorden:

Drøftelse af »International Council of Scientific Unions« beslutning om et »International Biological Programme« (IBP), omfattende »The Biological Basis of Productivity and Human Welfare«.

10. Mødet den 20. marts 1964

Til stede var 47 medlemmer, nemlig: Einar Lundsgaard, *fung. præsident*, Nørlund, Hertzsprung, Friis Johansen, J. A. Christiansen, Martin Kristensen, Børge Jessen, Math. Thomsen, Hohwü Christensen, J. C. Jacobsen, Buchthal, Rosenkrantz, Blatt, Birket-Smith, Carsten Olsen, K. J. Pedersen, Hjelholt, Tovborg Jensen, Faurholt, Iversen, Riis, Bøggild, Noe-Nygaard, Vagn Poulsen, Steensberg, Erichsen, Sten, Mathiasen, Aage Hansen, N. O. Lassen, Thorv. Sørensen, Krüger, Reiz, Tornehave, Becker, Huus, Overgaard Nielsen, Rudkjøbing, Troels-Smith, Sparre Andersen, E. Asmussen, R. W. Asmussen, Kauffmann, Lindhard, Hammerich, *fung. sekretær*, Holter, Veibel. – Desuden Selsk. udenl. medl. B. Mottelson.

Til Hans Majestæt Kongens 65-års fødselsdag den 11. marts havde Selskabet sendt en blomsterdekoration.

W. ERICHSEN gav en meddelelse: *Et nyt papyrusfund.*

De papyrusdokumenter, som skulle omtales, er en gave fra Carlsberg-fondet til Københavns Universitets ægyptologiske institut. Gaven består af ni velbevarede retsdokumenter, hvorom der i foredraget blev givet en mere udførlig redegørelse.

De stammer alle fra Ptolemæertiden, da græske herskere (»Ptolemæerne«) beklædte Faraonernes gamle trone og det ægyptiske folk under dette græske styre levede sit eget liv under ledelse af dets præsters ubrudte religiøse førerskab. Vore papyri er alle daterede inden for tiden 240-183 f. Chr.

De er fundet i en krukke under ruinerne af det store tempel i Hawara i provinsen Faijum og er skrevet på »Demotisk« (som er en sidste, svær læsbar udløber af de gamle hieroglyffers kursive skriftform).

Dokumenterne stammer fra en præst og danner hans og hans slægts arkiv. De giver et indblik i jævne ægypteres personlige forhold og daglige liv i dette tidsrum.

C. OVERGAARD NIELSEN gav en meddelelse: *Laminarin – laminarinase*.

Der gaves en kort oversigt over forekomsten af laminarin (β -1, 3-glucan) i jordbundsorganismernes naturlige substrat og over udbredelsen af de for nedbrydningen af laminarin nødvendige enzymer.

Sekretæren gav meddelelse om begge klassers forslag til indvalg af udenlandske medlemmer.

Ministeriet for kulturelle Anliggender havde meddelt, at Franz Blatt var beskikket til formand for Rask-Ørsted Fondets bestyrelse i stedet for N. E. Nørlund. Beskikkelsesperioden var 1. april 1964 – 31. oktober 1967.

Den fung. præsident takkede N. E. Nørlund for hans mangeårige virksomhed som formand i Rask-Ørsted Fondets bestyrelse.

Fra en kreds af videnskabsmænd havde Selskabet modtaget udkast til statutter for »Kaj Linderstrøm-Langs Guldmedaillefond« med forespørgsel, om Selskabet ville være villig til at påtage sig det i statutterne omtalte hverv at udpege et medlem af den påtænkte fondsbestyrelse.

Selskabet besluttede at imødekomme anmodningen og at vælge H. Holter til medlem af bestyrelsen.

Den matematisk-naturvidenskabelige classes biologiske gruppe havde i et møde behandlet den fra »International Council of Scientific Unions« modtagne henvendelse om et »International Biological Programme« (IBP).

Der nedsattes i gruppens møde et udvalg til at arbejde videre med sagen, bestående af: Kaj Berg, Henrik Dam, Ole Maaløe, C. Overgaard Nielsen, E. Steemann Nielsen, Niels Nielsen (formand), Carsten Olsen og Gunnar Thorson. Udvalget skulle fremkomme med en udtalelse om, på hvilke punkter der kunne blive tale om eventuelle danske bidrag, og denne udtalelse skulle danne grundlag for Selskabets besvarelse af den fra ICSU modtagne

henvendelse. Udvalget skulle yderligere søge oplyst, om samme eller tilsvarende henvendelse var sendt til andre instanser i Danmark for eventuelt at søge samarbejde med disse.

»La Commission Interunions de l'Enseignement des Sciences« (CIES), der var nedsat efter beslutning af »International Council of Scientific Unions«, havde anmodet om at vælge en korrespondent for Danmark til at give oplysning om videnskabelige forhold i Danmark (»les expériences de méthodes nouvelles, les projets de réforme, etc.«) og til at distribuere oplysninger, der modtoges fra kommissionen.

Selskabet besluttede at vælge professor, dr. Mogens Pihl til korrespondent for Danmark.

Johs. Iversen forelagde et forslag fra Selskabets medlemmer Johs. Iversen, Arne Noe-Nygaard, C. Overgaard Nielsen og J. Troels-Smith om foranstaltning til sikring af naturarealer til forskningsformål.

Selskabet gav forslagsstillerne bemyndigelse til at gennemgå de områder, der kunne komme på tale som forskningsarealer. Der ville blive udarbejdet en rapport om de enkelte arealer og forslag til plan om sikring og udnyttelse deraf. Denne rapport skulle senere optages til drøftelse i Selskabet, og der skulle eventuelt nedsættes et udvalg med henblik på videre foranstaltninger.

11. Mødet den 3. april 1964

Til stede var 57 medlemmer, nemlig: Franz Blatt, *fung. præsident*, Nør-lund, Hertzsprung, Winge, Friis Johansen, Brøndum-Nielsen, J. A. Christiansen, Martin Kristensen, Brøndsted, Børge Jessen, Hohwü Christensen, Fabricius, J. C. Jacobsen, Blinkenberg, Holter, Niels Nielsen, Fenchel, Brandt, Rosenkrantz, Birket-Smith, Carsten Olsen, Hjelholt, Faurholt, Iversen, Topsøe-Jensen, Berg, Bøggild, Helgason, Steensberg, Bang, Bohr, Erichsen, Thorson, Veibel, Sten, Billeskov Jansen, Einar Andersen, Aage Hansen, N. O. Lassen, Thorv. Sørensen, Zeuthen, Lund, Reiz, J. P. Larsen, Ottesen, Tornehave, Becker, Huus, Rudkjøbing, Troels-Smith, E. Asmussen, R. W. Asmussen, Bech, Syrach Larsen, Lindhard, Hammerich, *fung. sekretær*, Noe-Nygaard. – Desuden Selsk. udenl. medl. B. Mottelson, B. Peters og L. Rosenfeld.

Hans Majestæt Kongen havde sendt en tak for Selskabets hilsen til 65-årsdagen den 11. marts.

NIELS NIELSEN gav en meddelelse: *Skalling-Laboratoriet* 1930–64.

Efter nogle orienterende undersøgelser 1930–31 oprettedes i 1932 et videnskabeligt feltlaboratorium på halvøen Skallingen. Dette blev udgangspunktet for en lang række studier over vade-, marsk- og klitlandskabernes naturgeografiske og biologiske forhold samt en undersøgelse af nogle af de kulturgeografiske hovedtræk.

Skalling-Laboratoriet, som den 1. april 1964 overgår til Københavns Universitets geografiske Institut, er i årene 1931–64 blevet opretholdt ved bevillinger fra Carlsbergfondet til opførelse af bygninger, indretning af laboratorier, årlig drift samt til udsendelse af de indtil nu udkomne 18 bind »Meddelelser fra Skalling-Laboratoriet«.

F. J. BILLESKOV JANSEN fremlagde: *Den danske Lyrik før 1800*, og *Den danske Lyrik 1800–1870* (to bind).

Antologien *Den danske Lyrik* vil omfatte 4 bind. Ved fremlæggelsen af de tre udkomne bind omtaltes principper for udvalg, tekstkritiske spørgsmål, samt andre forhold inden for den danske lyriks historie.

Der foretoges afstemning over de fra klasserne indbragte forslag til optagelse af nye medlemmer.

Der fandtes for tiden ikke pladser til optagelse af nye indenlandske medlemmer.

Til udenlandske medlemmer valgtes følgende:

I den historisk-filosofiske klasse: dr. phil. KNUT BERGSLAND, professor i finsk-ugriske sprog ved universitetet i Oslo; dr. phil. & scient. JOHN GRAHAME DOUGLAS CLARK, professor i arkæologi ved universitetet i Cambridge, Engl.; DAG LUDVIG NORBERG, professor i latinsk sprog og litteratur ved universitetet i Stockholm, og dr. phil. ALBERT HUGH SMITH, professor i engelsk sprog og litteratur ved University College, London.

I den matematisk-naturvidenskabelige klasse: dr. phil. HERBERT BUSEMANN, professor i matematik ved University of Southern California, Los Angeles, Cal.; dr. phil. HÅKON FLOOD, professor i uorganisk kemi ved Norges tekniske Høgskole, Trondheim; dr. med. SVEN GARD, professor i bakteriologi ved Karolinska Insti-

tutet i Stockholm; ALAN LLOYD HODGKIN, Foulerton Research Professor of the Royal Society, Physiological Laboratory, Cambridge, Engl.; ANDREW FIELDING HUXLEY, professor i fysiologi ved University College, London, og dr. phil. HANS RAMBERG, professor i petrografi ved universitetet i Uppsala.

Til medlem af kassekommissionen for årene 1964–68 genvalgte Axel Steensberg.

Til revisor for årene 1964–68 genvalgte W. Fenchel.

Til revisorsuppleant for årene 1964–68 genvalgte Johs. Iversen.

Til medlem af Carlsbergfondets direktion for perioden 1. oktober 1964–30. september 1974 genvalgte P. Brandt Rehberg.

Til medlem af bestyrelsen for »Emil Herborgs Legat« genvalgte N. E. Nørlund for årene 1964–72.

Efter indstilling af bestyrelsen for »Mag. art. Marcus Lorenzens Legat« vedtog Selskabet følgende bevillinger:

Til studiet af dansk sprog: cand. mag. Inger Ejkskjær 1 500 kr., stud. mag. Iver Wesenberg Kjær 1 000 kr. og cand. mag. Bent Jul Nielsen 1 500 kr.; – og til studiet af dansk flora: kaptajn M. P. Christiansen 1 100 kr.; cand. mag. Alfred Hansen 1 100 kr.; seminarielektor Anfred Pedersen 1 100 kr. og cand. mag. Søren Ødum 700 kr., i alt 8 000 kr.

Bestyrelsen for »Emil Herborgs Legat« havde tildelt universitetsadjunkt, cand. mag. Jens Thorup en portion af legatet, 1 800 kr. årlig i 3 år. Endvidere havde bestyrelsen tildelt mag. scient. Arne Brøndsted en portion af legatet, 3 600 kr. årlig i 3 år.

Legatbestyrelsen havde besluttet ved senere ledighed at uddele to dobbeltportioner à 300 kr. månedlig i stedet for som hidtil fire enkeltportioner à 150 kr. månedlig.

Undervisningsministeriet havde tilstillet Selskabet referatmaterialet vedrørende konferencen den 24. februar om forskellige

anliggender af forskningsadministrativ karakter. Aftryk af referatet var udsendt til Selskabets medlemmer.

Efter indstilling af nationalkomiteen for »International Astronomical Union« valgte Selskabet observator, mag. scient. Kjeld Gyldenkerne til medlem af komiteen.

Anders Hald havde sendt beretning om »The 34th Session of the International Statistical Institute« den 21.–29. august 1963 i Ottawa, hvori han havde deltaget som Selskabets delegerede.

Einar Andersen havde sendt beretning om den ekstraordinære og den ordinære generalforsamling i »International Council of Scientific Unions« i Wien den 22.–29. november 1963, hvori han havde deltaget som Selskabets delegerede. Trykt side 146–52.

Selskabet havde modtaget en henvendelse fra den under Unesco hørende »Unité de Coordination de la Recherche Éco-Physiologique« om afholdelse af et symposium i København i august 1965 angående målemetoder til bestemmelse af landvegetationens produktivitet. I henvendelsen stilledes forslag om, at Selskabet officielt skulle indbyde Unesco til at afholde symposiet i København. Sagen henvistes til repræsentationsudvalget.

Kassekommissionen havde bevilget regulering af lønninger til sekretariatets personale fra 1. april 1964.

12. Mødet den 17. april 1964

Deres Majestæter Kongen og Dronningen samt Hendes Kongelige Højhed Tronfølgeren overværede mødet.

Til stede var 73 medlemmer, nemlig: Johs. Pedersen, *præsident*, Friis Johansen, Brøndum-Nielsen, J. A. Christiansen, Martin Kristensen, Lundsgaard, Brøndsted, Borge Jessen, Math. Thomsen, Ørskov, Hohwü Christensen, Fabricius, J. C. Jacobsen, Holter, Niels Nielsen, Barr, Buchthal, Fenchel, Bjerrum, Dam, Degerbøl, Rosenkrantz, Blatt, Birket-Smith, Carsten Olsen, K. J. Pedersen, Tovborg Jensen, Chr. Poulsen, Faurholt, Iversen, Riis, Bøggild, Helgason, Iuul, Noe-Nygaard, Bang,

Bohr, Erichsen, Ussing, Veibel, Sten, Billeskov Jansen, Mathiassen, Einar Andersen, Aage Hansen, N. O. Lassen, Steemann Nielsen, Thorv. Sørensen, Teilum, Lund, Reiz, Wingstrand, J. P. Larsen, Maaløe, Ottesen, Tornehave, Becker, Glob, Kr. Hald, Huus, Overgaard Nielsen, Rudkjøbing, Tøgeby, Weis-Fogh, Sparre Andersen, R. W. Asmussen, P. Johs. Jensen, Kauffmann, Syrach Larsen, Lindhard, Knud O. Møller, Schiørring, Hammerich, *fung. sekretær*. – Desuden Selsk. udenl. medl. B. Motelson og B. Peters.

Præsidenten bød Kongen og Dronningen og Tronfølgeren velkommen og takkede for, at de var kommet til stede. Tronfølgeren overværede for første gang et møde i Selskabet.

ARNE NOE-NYGAARD gav en meddelelse: *Lidt om baggrunden for den nordatlantiske vulkanisme*.

Med udgangspunkt i det submarine vulkanudbrud sydvest for Vestmannaøerne i vinteren 1963–64 omtaltes den levende vulkanisme og jordskælvsaktiviteten langs den midtatlantiske ryg gennem de seneste år (Bouvet øen, Tristan da Cunha, Azorerne, Island og Jan Mayen).

Derefter diskuteredes den midtatlantiske rygs natur og sandsynlige oprindelse.

Der blev til sidst forsøgt at kaste lys over spørgsmålet om kontinenters og oceaners permanens eller skiften-plads ud fra den antagelse, at konvektionsstrømme i Jordens kappe har den største betydning for dette spørgsmåls afgørelse.

C. J. BECKER gav en meddelelse: *En landsby fra ældre jernalder i Vestjylland*.

De sidste 40 års arkæologiske undersøgelser i Danmark har bragt kendskabet til boligformer, næringsveje og andre sider af samfundslivet i ældre jernalder så vidt frem, at denne periode må betegnes som den bedst oplyste i vor oldtid.

Udgravninger 1961 og 1963 af en boplads fra førromersk tid (ca. 3. årh. f.kr.) ved Grøntoft i Ringkøbing amt har givet den første samlede plan af en dansk jernalder-landsby. På grundlag af dette fund kan diskussionen omkring datidens bondesamfund føres ind på nye spor, samtidig med at problemet om oprindelsen for landsbyen i ældre jernalder nu kan rejses.

Efter foredragene serveredes kanapeer, øl og kaffe i lokalerne, og de kongelige underholdt sig med Selskabets medlemmer.

13. Mødet den 1. maj 1964

Til stede var 47 medlemmer, nemlig: Johs. Pedersen, *præsident*, Friis Johansen, Knud Jessen, J. A. Christiansen, Martin Kristensen, Børge Jessen, Math. Thomsen, J. C. Jacobsen, Holter, Niels Nielsen, Fenchel, Bjerrum, Rosenkrantz, Birket-Smith, Carsten Olsen, K. J. Pedersen, Tovborg Jensen, Chr. Poulsen, Faurholt, Iversen, Bøggild, Peter Jørgensen, Steensberg, Bohr, Erichsen, Veibel, Sten, Billeskov Jansen, Mathiasen, Einar Andersen, Aage Hansen, N. O. Lassen, Zeuthen, Reiz, Maaløe, Schou, Tornehave, Becker, A. Hald, Huus, Troels-Smith, Sparre Andersen, R. W. Asmussen, Bagge, P. Johs. Jensen, Hammerich, *fung. sekretær*, Lindhard. – Desuden Selsk. udenl. medl. Rolf Nordhagen (Oslo), B. Mottelson og L. Rosenfeld.

Sekretæren meddelte, at Selskabet havde mistet et indenlandsk medlem, nemlig dr. phil. & scient. ØJVIND WINGE, fh. professor ved Carlsberg Laboratoriet, optaget i den matematisk-naturvidenskabelige klasse den 8. april 1927, klasseformand 1946–62, død den 5. april 1964.

Selskabet havde sendt en blomsterhilsen til Tronfølgeren, Prinsesse Margrethes fødselsdag den 16. april. Prinsessen havde sendt et takkebrev.

Selskabet havde sendt blomsterdekorationer til direktør Svend Aller og direktør Harald Andersen, Bianco Lunos Bogtrykkeri, i anledning af deres 60-års fødselsdage, henholdsvis den 7. og 12. april 1964.

POVL BAGGE talte mindeord om HAL KOCH.
Trykt side 81–93.

CHRISTIAN POULSEN gav en meddelelse: *Nogle hidtil ukendte fossiler fra Bornholms nedre Cambrium.*

I 1893 beskrev den svenske palæontolog GERHARD HOLM tre Hyolither fra de nedre cambriske „Grønne Skifre“ på Bornholm; de tre arter har hidtil været de eneste kendte repræsentanter for faunaen i disse lag.

En i 1935 påbegyndt systematisk indsamling i forbindelse med forbedrede præparations- og afstøbningsmetoder har ført til et stærkt forøget kendskab til faunaen i de „Grønne Skifre“, således at der nu foreligger 26 arter. Størstedelen af disse er så små, at de nærmest må betegnes som

mikrofossiler. Nogle af dem afviger så stærkt fra de typer, der optræder i senere perioders aflejninger, at det er nødvendigt at klassificere dem særskilt.

De „Grønne Skifres“ lithologiske karakter tyder på, at denne ejendommelige nedre cambriske fauna har levet på forholdsvis dybt vand, d.v.s. i den bathyale zone mellem 200 og 1000 m dybde. Kun få af de fundne fossiler kendes fra andre egne, men de giver dog visse holdpunkter for en biostratigrafisk korrelation.

Efter indbydelse af Selskabet havde fem czekiske forskere i dagene 23.–29. april 1964 opholdt sig i København. Det drejede sig om følgende: professor František Šorm (kemi), præsident for det czekiske Videnskabernes Akademi i Praha; professor Jan Tauc (biokemi); professor Jaroslav Pluhar (metallurgi); professor Stefan Schwarz (matematik) og dr. Miroslav Šmidak (pædagogik). Den af Selskabet nedsatte komité havde under ledelse af Stig Veibel foretaget de forskellige arrangementer. Selskabet havde den 27. april foranstaltet en lunch for en række indbudte i Selskabets lokaler.

De czekiske gæster havde som gave fra akademiet i Praha overrakt Selskabet en smuk vase af bøhmisk glas.

Bestyrelsen for »Grosserer A. Collstrops Hjem for en dansk Videnskabsmand«, Lundehave, havde sendt beretning og regnskabsoversigt for året 1963. Trykt side 117–18.

Bestyrelsen for »Emil Herborgs Legat« havde sendt beretning og revideret regnskab for året 1963. Trykt side 119. Selskabet gav decharge for regnskabet.

Bestyrelsen for »Niels Bohr Legatet« havde sendt revideret regnskab for året 1963. Trykt side 120.

Bestyrelsen for »Mag. art. Marcus Lorenzens Legat« havde sendt beretning for året 1963–64 og revideret regnskab for året 1963. Trykt side 121–22.

Efter drøftelse i den af den matematisk-naturvidenskabelige klasses biologiske gruppe nedsatte komité for »The International Biological Programme« (IBP) og efter forhandling med komi-

teens formand, Niels Nielsen, vedtog Selskabet efter repræsentationsudvalgets forslag, at den modtagne henvendelse om officielt at indbyde Unesco til at afholde et symposium i København 1965 henvistes til den danske Unesco-nationalkommission.

Komiteen for »The International Biological Programme« (IBP) havde holdt møde til drøftelse af Selskabets stilling til det foreslåede program. Ingen af Selskabets medlemmer så sig i stand til at deltage i det planlagte møde vedrørende IBP i Paris i juli 1964.

Det vedtoges at meddele »International Council of Scientific Unions«, at Selskabet havde nedsat en komité for IBP, at man fra dansk side var rede til at medarbejde på begrænsede områder, men at man ikke ønskede at foretage ændringer i det igangværende forskningsprogram i Danmark.

I anledning af forespørgsel fra »International Council of Scientific Unions« om muligheden for at flytte Councils »legale sæde« fra Belgien til Danmark besluttede Selskabet efter indstilling fra Selskabets komité for ICSU at foreslå, at det legale sæde skulle følge ICSU's generalsekretær, eller eventuelt dets sekretariat, som for tiden var i Italien.

Selskabets præsident, Johs. Pedersen, havde efter indbydelse af Accademia Nazionale dei Lincei, Rom, deltaget i en festlighed i Rom den 26.-28. april 1964 i anledning af 400-året for Galilei's fødsel.

Et af præsidenten udarbejdet »messaggio« var sendt fra Selskabet til den festlige lejlighed. Dette havde følgende ordlyd:

»La Reale Accademia Danese delle Scienze e delle Lettere rivolge il suo saluto all'Accademia Nazionale dei Lincei e al Comitato Nazionale per le celebrazioni del IV centenario della nascita di Galileo, ed é lieta di poter dare il suo contributo alla commemorazione del grande Scienziato.

Galileo si era formato nell'ambito di quella grande cultura medievale, che aveva dato un'unità culturale alle nazioni europee. Essa si basava ancora sulle osservazioni degli antichi e, col metodo elaborato dall'ellenismo, era arrivata a dare un quadro

dell'universo ed una visione della vita che, col suo carattere universale, la sua coerenza logica e l'autorità conferitale dalla religione, aveva donato a milioni di uomini una ben determinata direttiva e un senso di sicurezza nella vita, esattamente come era la situazione nella vicina cultura islamica, la quale aveva elaborato, contemporaneamente, un analogo sistema, con presupposti simili e con linee fondamentali sostanzialmente uguali.

Nell'età di Galileo il sistema aveva raggiunto la sua forma più completa. Si era talmente consolidato che nessun mutamento in esso si poteva apportare senza che si dovesse temere di veder minate le condizioni di una vita ordinata. Se l'Europa, dopo il XVI. secolo, subì uno sviluppo apportatore di nuovi fermenti e di progresso in tutti i settori, lo si deve ad alcuni uomini illuminati, dotati di quella necessaria «*animi libertas*» per spingersi al di là delle frontiere raggiunte dalla vecchia cultura, uomini che abbandonarono le osservazioni degli antichi per sostituirle con altre nuove osservazioni, dalle quali trassero le giuste conclusioni. Fra questi uomini, Galileo Galilei occupa una posizione eminente.

Egli sviluppò la già conquistata cognizione della posizione della terra nell'universo, dimostrando che l'universo e la vita sono governati dal movimento, e che l'immutabilità non è un principio fondamentale. Con ciò si venne a rafforzare ulteriormente la ricognizione del momento relativo nell'osservazione. In tal modo Galileo non divenne soltanto il creatore di una nuova astronomia: egli individuò i principi di una nuova scienza, la quale, pur riguardando in particolare il riconoscimento della natura, si rivelò fruttuosa per tutte le ricerche scientifiche e quindi per la nuova cultura europea dei secoli successivi. E' perciò naturale che i rappresentanti di tutti i rami della scienza di ogni Paese rendano omaggio a Galileo Galilei.

Roma era il centro della cultura del Medio Evo. Le tragiche vicende della vita di Galileo, dovute al fatto che coloro che allora dominavano Roma non seppero varcare anch'essi le vecchie frontiere, sono ben note, e vanno riguardate alla luce della storia.

Rendendo omaggio alla memoria di Galileo dobbiamo anche ricordare gli altri uomini che, con «*animi libertas*», contribuirono al grande rinnovamento, e tra i quali troviamo in prima linea i connazionali di Galileo. Uomini tutti, che non appartengono soltanto alla propria nazione, ma all'intero mondo della civiltà europea.»

C. Elling var forhindret i at deltage i »Le Ve Congrès International d'Esthétique« den 24.–28. august 1964 i Amsterdam. Der sendtes herefter ingen delegeret fra Selskabet.

Til den 2. generalforsamling i »International Organization of Pure and Applied Biophysics« den 22.–27. juni 1964 i Paris delegeredes Fr. Buchthal.

Redaktøren fremlagde:

Mat. Fys. Medd. **34**, 3, C. Møller.

Mat. Fys. Skrifter **2**, 7, James H. Bartlett.

14. Mødet den 15. maj 1964

Til stede var 54 medlemmer, nemlig: Johs. Pedersen, *præsident*, Nør-lund, Brøndum-Nielsen, Knud Jessen, J. A. Christiansen, Martin Kristensen, Lundsgaard, Brøndsted, Børge Jessen, Hohwü Christensen, J. C. Jacobsen, Niels Nielsen, Buchthal, Fenchel, K. Ad. Jensen, Bjerrum, Brandt, Birket-Smith, Carsten Olsen, K. J. Pedersen, Hjelholt, Tovborg Jensen, Iversen, Topsøe-Jensen, Bøggild, Iuul, Noe-Nygaard, Vagn Poulsen, Steensberg, Bang, Bohr, Erichsen, Veibel, Sten, Billeskov Jansen, Mathiassen, Aage Hansen, N. O. Lassen, Krüger, Reiz, Ottesen, Schou, Tornehave, Becker, Kr. Hald, Huus, Overgaard Nielsen, Rudkjøbing, Troels-Smith, Sparre Andersen, R. W. Asmussen, Kauffmann, Syrach Larsen, Blatt, *fung. sekretær*. – Desuden Selsk. udenl. medl. B. Mottelson og L. Rosenfeld og som gæst professor E. A. Coddington, Los Angeles.

K. Ad. JENSEN talte mindeord om TAGE KEMP.

Trykt side 95–101.

KAJ BIRKET-SMITH gav en meddelelse: *Kulturudvikling og geografisk tilpasning*.

Enhver kulturudvikling er mere eller mindre påvirket af de geografiske forhold, under hvilke den finder sted, idet den dels er afhængig af kulturens beliggenhed i forhold til andre kulturer, dels foregår under tilpasning til de forhåndenværende kår. Denne tilpasning kan være både positiv og negativ, i første tilfælde nyskabende eller udvælgende, i sidstnævnte hindrende eller hæmmende. Eksempler på de forskellige slags tilpasninger gaves.

H. TØRNEHAVE gav en meddelelse: *Om hele transcendent funktioner, som er næstenperiodiske i flere retninger.*

I 1936 viste R. PETERSEN ved et eksempel, at en hel transcendent funktion kan have to næstenperiodicitetsretninger, således at forstå, at den er næstenperiodisk i enhver begrænset strimmel i disse retninger. I 1958 viste H. TØRNEHAVE, at en sådan funktions næstenperiodicitet kan være af helt forskellig karakter i de to retninger. I fortsættelse heraf lykkedes det for nylig at konstruere hele transcendent funktioner med en følge af næstenperiodicitetsretninger, og det viste sig, at mængden af næstenperiodicitetsretninger kunne være overalt tæt. På den anden side har P. ASISOFF vist, at mængden af ikke-næstenperiodicitetsretninger altid er overalt tæt, samt at en funktion af endelig orden højst har endelig mange næstenperiodicitetsretninger.

Kassekommissionen forelagde ved formanden, A. Tovborg Jensen, Selskabets reviderede regnskab for året 1963. Uddrag heraf er trykt side 102–05.

Formanden meddelte, at der med Carlsbergfondets direktion var truffet en ordning vedrørende pension til Selskabets arkivar og assistent.

Carlsbergfondets direktion forelagde ved formanden, Stig Iuul, beretning om fondets virksomhed i året 1. oktober 1962–30. september 1963. Trykt II, side 1–67, I–X.

Selskabet havde tidligere besluttet principielt at slutte sig til »International Union of History and Philosophy of Science«, en union under »International Council of Scientific Unions«, og dermed til unionens to Divisions, nemlig »Division of the History of Science« og »Division of the Logic, Methodology and Philosophy of Science«. Endvidere havde kassekommissionen tidligere bevilget kontingent til unionen samt tillægskontingent til ICSU.

Det vedtoges at nedsætte en dansk nationalkomité for unionen, bestående af følgende: Kaj Barr, professor, dr. Johnny Christensen, Paul Diderichsen, bibliotekar, dr. A. G. Drachmann, dr. Axel Garboe, professor, dr. Justus Hartnack, A. Tovborg Jensen, professor Jørgen Jørgensen, observator Axel V. Nielsen, docent, dr. Olaf Pedersen, professor, dr. Mogens Pihl, professor, dr. E. Rancke-Madsen, L. Rosenfeld (formand), dr. Gustav Scherz, docent, dr. Olaf Schmidt (sekretær), professor, dr. R. Späreck,

Stig Veibel og professor, dr. J. Witt-Hansen. Dermed skulle spørgsmålet om Danmarks tilslutning til unionen være afgjort.

Kassekommissionen havde meddelt, at den havde genvalgt A. Tøvborg Jensen til formand i det kommende år.

Selskabets sekretariat havde sendt beretning om virksomheden i året 1963. Trykt side 158–65.

Til generalforsamlingen i »International Geographical Union« og den dertil knyttede kongres den 10. juli–7. august 1964 i London delegeredes Axel Schou.

Selskabets delegerede ved mødet i »Union Académique Internationale« den 13.–18. juni 1963, Fr. Blatt og L. L. Hammerich, havde sendt beretning om mødet. Trykt side 131–33.

Det vedtoges at supplere den bestående bytteforbindelse med Akademija Nauk Latviiskoj SSR, Fundamentalnaja Biblioteka, Riga, og at sende Oversigten og Mat. Fys. Medd. og Skrifter.

Det vedtoges at optage følgende afhandlinger:

Amanuensis, cand. mag. Merete Gerlach-Nielsen: »Le traité De l'Amour. Sa cohérence et ses rapports avec les romans de Stendhal«. Vil blive trykt i Hist. Filos. Medd. **40**, 5.

Professor, dr. Hans Maass, Göttingen: »Die Fourierkoeffizienten der Eisensteinreihen zweiten Grades«. Vil blive trykt i Mat. Fys. Medd. **34**, 7.

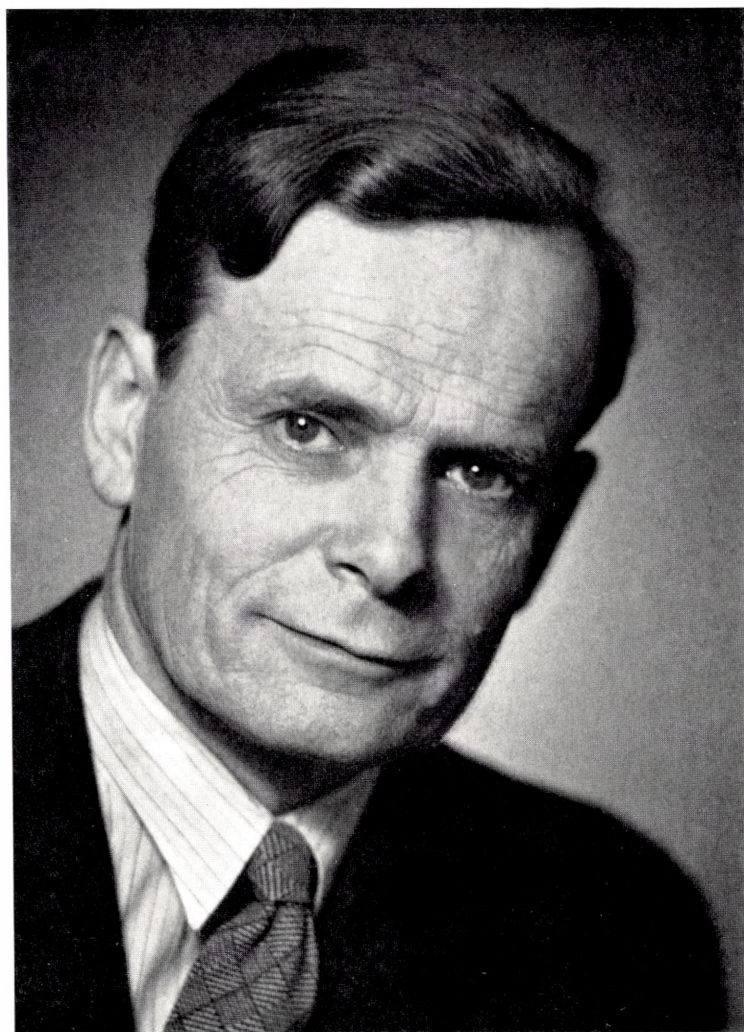
Lektor, mag. scient. Bent Elbek, H. E. Gove og B. Herskind: »Coulomb Excitation of Levels in Cu^{63} and Cu^{65} «. Vil blive trykt i Mat. Fys. Medd. **34**, 8.

Sekretæren meddelte, at Selskabet i den forløbne sæson 1963–64, 221.–222. selskabsår, havde holdt 14 møder, hvori 11 medlemmer af den historisk-filosofiske klasse havde givet 12 meddelelser, nemlig: Bagge (mindeord), Bech, Becker, Billeskov Jansen, Birket-Smith (2), Erichsen, Hammerich, Helgason, P. Johs. Jensen, Johs. Pedersen og Tøgeby; og 13 medlemmer af den matematisk-naturvidenskabelige klasse havde givet 13 med-

delelser, nemlig: E. Asmussen, Fenchel, K. Ad. Jensen (mindeord), Overgaard Nielsen, Niels Nielsen, Noe-Nygaard, Chr. Poulsen, Rudkjøbing, Schou, Tornehave, Weis-Fogh, Wingstrand og Zeuthen. – Desuden Selsk. udenl. medl. L. Rosenfeld.

Hermed sluttede mødesæsonen 1963–64.

Efter mødesæsonens afslutning havde Selskabet mistet tre udenlandske medlemmer, nemlig dr. phil. JAMES FRANCK, fh. professor i fysik ved universitetet i Chicago, optaget i den matematisk-naturvidenskabelige klasse den 6. april 1934, død den 21. maj 1964; dr. phil. KURT LATTE, fh. professor i klassisk filologi ved universitetet i Göttingen, optaget i den historisk-filosofiske klasse den 2. april 1948, død den 18. juni 1964; og dr. phil. WERNER WOLFGANG ROGOSINSKI, gæsteprofessor i matematik ved Århus Universitet, fh. professor i matematik ved universitetet i Newcastle, optaget i den matematisk-naturvidenskabelige klasse den 6. april 1962, død den 23. juli 1964.

Gallardo.

MINDEORD

I

HAL KOCH

6. maj 1904–10. august 1963.

Tale i Videnskabernes Selskabs møde den 1. maj 1964.

Af **Povl Bagge**.

Professor Hal (Hans Harald) Koch var som vi alle ved meget mere end videnskabsmand og universitetslærer. Hans person var kendt over hele landet, beundret, ja elsket af mange, angrebet og forkættet af andre. Den side af hans mangeartede virksomhed, der vendte ud mod en bredere offentlighed, giver så væsentlige bidrag til hans karakteristik, at jeg må have lov til at tale om den, inden jeg prøver at behandle hans indsats som forsker.

Hal Koch hørte til en gammel præsteslægt og var sig det bevidst. Han blev også varigt mærket af sit hjem, især af sin far, den meget selvstændige provst Hans Koch, en udmærket kirkelig skribent og skarp revser af moralske brøst i det offentlige liv, en helstøbt karakter. Han talte, at man gik helt rundt om ham, sagde hans søn engang. Provst Koch var en af de første socialdemokratiske præster, og i det højt kultiverede hjem var interessen for samfundsspørgsmål levende. Hal Kochs mor Margrethe Schiøler tilhørte det københavnske bourgeoisie; det sporedes på hendes søn, skønt han bevidst reagerede netop mod bourgeoisimilieuet. Børnene blev opdraget til selvstændighed, og den alsidigt begavede unge mand kunde med held have dyrket adskillige andre fag end det, han valgte. Da han 1921 var blevet student fra Metro-politanskolen, var han dog ikke i tvivl om, at han skulde gå i sin fars fodspor og studere teologi.

På universitetet fulgte han forelæsninger hos den skarpsindige kildekritiker J. Oskar Andersen og lærte af ham, men hans egentlige vejleder i kirkehistorie blev Jens Nørregaard, der efter Hal

Kochs sigende i højere grad end fakultetets andre lærere forstod at vække og anspore til videnskabeligt arbejde. Jens Nørregaards øvelser førte ham dybere ind på et emne, som han allerede fra sit rusår havde drømt om at arbejde med, og som han hele sit liv med mellemrum vendte tilbage til: mødet mellem kristendommen og den antike kultur. »Møde« var et ord, han gerne brugte til at betegne den åndshistoriske problemstilling, han foretrak. 1926 blev han cand. theol., men havde nu foreløbig opgivet tanken om at blive præst. Han var en tid huslærer på landet og studerede 1927–28 kirkehistorie i Paris hos Origenesforskeren de Faye. Efter hjemkomsten underviste han på et gymnasium og tog efter et års forberedelse 1929 skoleembedseksamen med fransk som hovedfag – et første slående vidnesbyrd om hans eminente arbejdskraft. September 1929 giftede han sig med sin studiekammerat Bodil Thastum og rejste med sin hustru til udlandet. Ægteparret opholdt sig tre måneder i Firenze og Rom og slog sig siden ned i Tübingen, hvor han i halvandet år arbejdede på sin disputats. På denne rejse fik han bekræftet sit indtryk af fascisme og nazisme som en forbryderisk »sammensværgelse mod det inderste i europæisk kultur«. 1932 blev han dr. theol. Han ernærede sig foreløbig som kursuslærer, men 1937 blev han efter konkurrence med Bjørn Kornerup J. Oskar Andersens efterfølger som professor i teologi med kirke- og dogmehistorie som hovedfag og Norden som særligt område.

I efterårssemestret 1940 holdt han den række offentlige forelæsninger om Grundtvig, der førte ham bort fra det fredelige liv alene som forsker og universitetslærer og ind i en opslidende folkelig virksomhed. Han havde ingen forbindelse med den grundtvigske tradition og var på sine studierejser snarest blevet internationalt og især vesteuropæisk præget. Men han fandt i Grundtvig en af de store, der havde vandret den stenede vej til »virkelighedstro indsigt om os selv og vort livs vilkår«, og som vi derfor kunde lære af, nu da stunden var inde »for os alle til at besinde os på vort liv som mennesker og som danske«. Hans skildring af Grundtvigs liv og gerning var en forkyndelse om kristendom og danskhed, der samlede store tilhørerskarer og ikke uden grund blev sammenlignet med Fichtes taler til det tyske folk. Det skyldtes forelæsningerne, at han samme efterår blev valgt til formand for Dansk Ungdomssamvirke.

Hal Koch ventede dengang en meget langvarig tysk besættelse, og på et tidspunkt, hvor antidemokratiske tendenser i den danske befolkning truede, gjorde han den oprindelig upolitiske nationale organisation til et redskab for politisk opdragelse af ungdommen. Gennem foredrag, diskussioner og studiekredse skulde det gøres klart, at det frie folkestyre som udtryk for vesteuropæisk menneskeopfattelse var noget, der bandt alle danske sammen mod nazismen. Hal Koch tog selv den hårdeste tårn og talte ved utallige, ofte vældige møder over hele landet om den danske frihedstradition, hvis rødder han fandt i den tidlige middelalder (jfr. *Dagen og Vejen*, 1942). Han ønskede oprindelig, at vi havde kæmpet 9. april, men accepterede regeringens beslutning, som han siden betegnede som en lykke for landet, og ved hans indflydelse blev Ungdomssamvirket efterhånden til en støtte for forhandlingspolitikken. Det kostede ham ofte svære overvejelser at følge denne politik så langt, som han gjorde. Ved indrømmelser som antikominternpagten og ministeriet Scavenius' dannelse mente han, at målet var fuldt, men hver gang lod han sig overtale til fortsat loyalitet mod regering og rigsdag. Han kom derved i skarp konflikt med den illegale modstandsbevægelse, hvis mænd han beundrede for deres idealitet og offervilje. Men han satte så godt som de sit liv på spil. Endnu 28. august 1943 fordømte han i pjecen *Vandene skilles* offentligt sabotagen. Dagen efter blev han arresteret og forblev i Horserødlejren til 1. november, fordi han ikke vilde løslades inden jøderne. Skønt han stadig var imod den illegale krigsførelse, afslog han nu tidligere statsminister Buhls opfordring til at lade sin organisation påvirke de unge til at afholde sig fra aktiv modstand.

Efter 5. maj 1945 gik han til skade for sin popularitet på flere punkter imod strømmen. Han så årene til 29. august 1943 som besættelsens vigtigste, fordi den åndelige kamp mod befolkningens nazificering efter hans mening da blev vundet. Han betegnede offentligt i hovedsagen forhandlingspolitikken som moralsk forsvarlig og politisk heldig og kunde derfor med så meget større vægt angribe landssvigerlovgivningen og retsopgøret (*Jeg anklager Rigsdagen*, 1947). Han kritiserede skarpt den nye mindretalslovgivning i Sønderjylland og tog tidligt til orde for at knytte menneskelige, kulturelle og politiske forbindelser med det overvundne Tyskland. Om disse og andre spørgsmål skrev han i

tidsskriftet *Frie Ord*, som han 1946–48 udgav sammen med Vilh. Grønbech, en forsker han beundrede og blev påvirket af. Det var dog især to opgaver, der ved siden af hans embedspligter optog ham i den første halve snes år efter 1945: Ungdomskommissionen og Krogerup højskole. Begge var forberedt ved drøftelser i Dansk Ungdomssamvirke under besættelsen.

Hal Koch havde stærke sociale interesser. Han krævede 1943 en »virkelig storstilet indsats på det sociale område« efter krigen og sluttede sig til den fra anden side fremførte tanke om at forme et socialt program for ungdommen. Han var formand for Ungdomskommissionen 1945–52 og forsvarede, undertiden i udæskende form, dens forslag om lettere arbejdskår for de helt unge, om faste af stat og kommune skabte rammer for ungdommens selvstændige foreningsliv og først og fremmest om bedre boligforhold. Han nåede her langtfra de resultater, han havde håbet, og skabte sig mange fjender. Det kom til at skade arbejdet på Krogerup, at han specielt kom i modsætning til store landbokredse; bøndernes tankegang havde han vistnok svært ved at forstå.

Ideen om en højskole til uddannelse af ledere i ungdomsarbejdet på landet og i byen var heller ikke Hal Kochs, men dens udformning blev påvirket af ham, og 1946 blev han Krogerup højskoles første forstander. Skolen fik dog ikke den karakter, han havde tænkt, fordi tilgangen fra ungdomsorganisationerne og senere fra landbougdommen svigtede i stor udstrækning. Efterhånden blev det overvejende en broget skare fra byerne, der søgte skolen. Dens opgave så Hal Koch – i en vis modsætning til den almindelige, efter hans mening mere virkelighedsfjerne grundtvigske højskole – først i at vække til forståelse af at »vi bestemmer hinandens skæbne«, og at »der ud af dette vokser et ansvar, som – i hvert fald psykologisk – afføder skyld«; dernæst i at politisere eleverne til »social og medborgerlig aktivitet og ansvarsfølelse«. Derimod ikke i at påvirke dem til en bestemt religiøs, social eller politisk tro.

Samtidig med at han passede sin universitetsgerning og højskolearbejdet, var han fra 1951 medlem af bestyrelsen for Jægerspris, fra 1954 af bestyrelsen for G. E. C. Gads fond, og viste begge steder stort initiativ, megen praktisk sans og en forbausende forretningsduelighed. Han sad 1948–54 i Statsradiofoniens

programudvalg, fortsatte til 1950 sit 1943 begyndte populærhistoriske tidsskrift *Ad Fortids Veje*, var indtil 1952 medredaktør af *Dansk teologisk Tidsskrift* (fra 1938), og nåede endda at skrive et universitetsfestskrift og to tykke bind af den store danske kirkehistorie, som han redigerede sammen med Bjørn Kornerup. Det var et umenneskeligt slid, modstanden mod ungdomskommissionen og modgangen i højskolearbejdet gik ham desuden personligt nær, og han længtes ofte efter ro og mere tid til videnskabeligt arbejde. 1956 tog han da afsked med Krogerup og blev samme år forstander for Københavns universitets institut for dansk kirkehistorie. Her samlede han en kreds af unge teologer om sig til en mangesidig kirkehistorisk forskning, hvor han var den inspirerende igangsætter. En af frugterne blev en stor undersøgelse af vækkelsernes frembrud i Danmark i 19. årh., som han sammen med P. G. Lindhardt tog initiativet til. Universitetsarbejdet var ham dog stadig ikke nok. Han tog mundtligt og skriftligt del i den offentlige debat om aktuelle spørgsmål og virkede som skribent og redaktør for den udbredelse af historisk oplysning til større kredse, han følte som en særlig vigtig opgave. I sine sidste år kastede han sig over arbejdet for Ydre Mission, der havde haft hans fars kærlighed, og blev medlem af Santalmissionens bestyrelse og af Dansk Missionsråd. Han følte sig mere og mere tiltrukket af gejstlig virksomhed. 1958 lod han sig ordinere, og få måneder før sin død søgte han et landsbykald, som han dog af formelle grunde (ansøgningen indkom for sent) ikke kunde få. Han var da meget træt, men da fakultetskolleger til hans overraskelse bad ham blive i sit embede, bøjede han sig for deres ønske.

Hal Kochs forskning samlede sig især om tre områder: mødet mellem kristendommen og den antike kultur, Danmarks kirkehistorie i den ældre middelalder og Danmarks kirkehistorie i det 19. årh.

Hans hovedværk indenfor det første område er disputatsen *Pronoia und Paideusis. Studien über Origenes und sein Verhältnis zum Platonismus* (1932), som han forsvarede kun 28 år gammel. Han søger et centralt motiv i den store kirkefaders kristendomsopfattelse og finder det i paideusis-ideen, tanken om at mennesker er frie fornuftvæsener, som opdrages ved det guddommelige

forsyn. Hvad Gud vil, lærer Origenes, er menneskers evige stræben, og frelsen består i menneskeslægtens gradvise opdragelse. Origenes omformer derved ifølge Koch kristendommen til en pædagogisk idealisme. Koch påviser, at paideusistanken stammer fra Platon, men fastslår også stoicismens betydning for Origenes og undersøger fremfor alt hans forhold til den samtidige skolefilosofi. Hans gennemgang af denne prises for sin originalitet og vurderes højt selv af de kritikere, der mener at Hal Koch overbetoner paideusistankens betydning for Origenes' teologi og hans selvstændige indsats med hensyn til forbindelsen mellem græsk filosofi og kristendom. Under alle omstændigheder er bogen et påfaldende modent værk, grundlærd, skarpsindigt og metodisk sikkert, tillige karakteristisk for Kochs tilbøjelighed til at vælge store og væsentlige emner og søge at trænge ind til kernen i problemerne og se dem i et stort perspektiv, undertiden på bekostning af nuancerne. Det betragtes nu som et standardværk indenfor oldkirkens historie.

Disputatsen var tænkt som forarbejde til en bred behandling af forholdet mellem kristendommen og antiken, men den nåede han aldrig at skrive. Muligheden for at blive J. Oskar Andersens efterfølger og siden arbejdet som professor ledte hans studier i anden retning, og fra 1940 tærede udadvendt virksomhed yderligere på hans tid og kræfter. Han fik dog fuldført en ypperlig fremstilling af kirkens historie i oldtid og middelalder til Gyldendals verdenshistorie, hvor han også skrev om folkevandrings-tidens almindelige historie (*Verden i Gaar – Verden i Dag* I–II, 1936–38), og i en række mindre afhandlinger (*Historisk Tidsskrift* 10. r. V, 1939; *Dansk teologisk Tidsskrift* 10–11, 1947–48; *Festskrift til Jens Nørregaard*, 1947) indkredsede og uddybede han emnet kirke og stat i 4. årh. Endelig sammenfattede han i universitetsfestskriftet *Konstantin den Store. Pax romana – Pax christiana* (1952), hvad han gennem de mange år havde læst og tænkt.

Det er et mærkeligt skrift, koncentreret, meget personligt, præget af en vis modsætning mellem en sober og kritisk gennemgang af Konstantinforskningen og af kilderne til Konstantins liv og forhold til kristendommen, og et åndfuldt, men dristigt, nødvendigvis forenkende forsøg på at forstå hans gerning ved at se den i et stort religionshistorisk perspektiv, hvor forholdet mellem

religion og politik forfølges gennem årtusinder. Inspiration fra mange forgængere mødes her med selvstændige synspunkter, og aktuelle oplevelser af stats- og førerdyrkelse gør problemerne levende. Især vurderer han kritisk ud fra sit eget syn på den antike kultur og dens sammenhæng med middelalderen l'Oranges opfattelse af Konstantins betydning. Koch eftersporer de træk, der i kristendommens første århundreder henholdsvis vanskeliggjorde og forberedte samarbejdet med staten, hvor kejserkulten blev den anden af de »to mægtigste åndelige kræfter indenfor hele den senantike religions historie«. Konstantin grundlagde alliancen mellem stat og kirke ved overfor de kristne at opgive sin guddommelighed og lade kirken give kejsermagten religiøs sanktion. Ved at gennemføre det teokratiske monarki, kejserdømmet af Guds nåde, gav Konstantin Romerriget politisk stabilitet og reddede dermed sandsynligvis den antike kultur fra at gå under i kaos, siger Koch. Men hans gerning betød politisk sejr for bevægelsen bort fra det, der var begyndt i den græske bystat, sejr for bevægelsen fra den fornuftbegrundede tilbage til den religiøst begrundede stat. Koch ser dette som skæbnesvangert både for kirke og stat. Evangeliets revolutionære kristendom, hvis rige ikke er af denne verden, bliver i århundreder den »statsbærende og statsfremmende myte«, kirken en guddommelig magtudfoldelse på jorden. Den allierer sig så snævert med kejserdømmet af Guds nåde, at den opfatter alle forsøg på at skille politik og religion, stat og kirke som angreb på sig selv. »Det er i sidste instans også forklaringen på, at kristendom og kirke i moderne europæisk historie stort set har virket som en reaktionær faktor, der har stået imod alle forsøg på at skabe en rationel, en på logos, på tanken og fornuften, bygget politisk helhedsanskuelse«. Han så det som en lykke, at udviklingen siden renæssancen er gået i retning af at opløse denne syntese mellem kirke og stat.

Hal Kochs arbejde med den danske middelalders kirkehistorie begyndte kort efter, at han havde overstået disputatsen. Han sluttede sig principielt til den Weibull-Arupske retning både i metode – kritikken af Saxo og andre berettende kilder, fremhævelsen af diplomerne som det egentlige grundlag – og ved som Arup at opfatte det jævne folks liv og virke som historieforskningens vigtigste genstand, men han havde sin egen mening om en række større og mindre enkeltproblemer og sit eget syn på men-

nesker. Han tog på flere punkter afstand navnlig fra Arup, hvis tilbøjelighed til at overføre nutidige synsmåder på middelalderen og til at opfatte udviklingen i Danmark som i stor udstrækning uafhængig af den almindelige europæiske stred imod hans historieopfattelse.

I en skarpsindig afhandling om Absalons valg til ærkebiskop 1177 (*Kirkehistoriske Samlinger* 6. r. I, 1934) hævdede han mod brødrene Weibull og Arup, at Saxos beretning om valghandlingen i det væsentlige må være rigtig, og at valget ikke betød kongemagtens sejr over Eskils teokratisk-gregorianske ideer. Som baggrund for den danske kirkes historie i 11.-12. årh. gav han en oversigt over forholdet mellem Regnum og Sacerdotium i Europa (*Teologisk Tidsskrift* 5. r. V, 1934), og endelig fremlagde han 1936 på grundlag af et meget stort og spredt kildemateriale en undersøgelse over de danske klostres stilling i kirke og samfund indtil tiggermunkenes komme 1221 (*Historisk Tidsskrift* 10. r. III). Her påvises det bl. a. at Eskils ærkebispetid betød et højdepunkt, hvad klostergrundlæggelser angår. Disse afhandlinger var forstudier til et større arbejde, der oprindeligt var tænkt som en levnedstegning af Eskil. Det blev til det ufuldendte værk *Danmarks Kirke i den begyndende Højmiddelalder*, d. v. s. fra ca. 1060 til 1170 (*I Kirke og Konge, II Kirkens Institutioner*, begge 1936; et tredje bind om munkevæsenet og det religiøse liv var planlagt, men kom aldrig).

Koch vil give et bidrag til en kirkehistorisk revision i tilslutning til brødrene Weibulls og Arups profanhistoriske. Hans arbejde er grundlæggende både fordi han behandler kilderne efter moderne kritiske principper og fordi han i højere grad end tidligere kirkehistorikere ser udviklingen i Danmark på europæisk baggrund. Det er betegnende, at han finder et afgørende argument mod Arups påstand om den danske kirkes oprindelige uafhængighed af kongemagten deri, at konger og stormænd ellers i Europa til at begynde med er de rådende. Værket er idéhistorisk og institutionshistorisk, og som det er anlagt griber det langt ind på profanhistoriens område, hvor Koch i det væsentlige følger brødrene Weibull og Arup, men med adskillige forbehold.

Hovedsagen er for ham at undersøge den cluniacensisk-gregorianske reformbevægelses møde med den danske kirke og det danske samfund, og at vise hvilke følger dette møde fik for

landets åndelige og politiske historie. Det fromhedsliv, som i 12. årh. trængte ind over Danmark og »i forbløffende grad«, siger Koch, var med til at skabe den jævne mands tankegang og livsindstilling, nåede han dog ikke at skildre udførligt. Derimod gav han vigtige bidrag til forståelsen af forholdet mellem kirken og kongen især i Eskils tid, bl. a. ved sin velunderbyggede vurdering af kirkemødet i Ringsted 1170 som det afgørende vendepunkt. Han anser ligesom L. Weibull Eskil for »tidens ledende personlighed i Danmark«, og ærkebispens med hans *constantia*, europæer og dog bevidst dansk, personligt ydmyg men med ubetinget villie til magt på kirkens vegne, og rede til for dens skyld at sætte livet ind, er for Koch den ideale skikkelse i middelalderens danske kirke – i endnu højere grad end Grundtvig blev det i det 19. årh.s. Men Koch mener ikke som Weibull, at Eskils kamp førte til nederlag overfor kongemagten. At ærkebispens 1170 kronede Knud er for Koch et tegn på at man i Danmark var ved at akceptere den internationale opfattelse af politik, at verden styres på Kristi vegne af regnum og sacerdotium i samarbejde – altså atter kristendommen som »statsbærende myte«. Han finder at harmonien mellem de to parter på dette grundlag varer ved til et godt stykke ind i 13. årh. og er baggrunden for landets blomstrende udvikling. Kongerne fra Valdemar den Store til Valdemar Sejr indså, hævder han, at det nu var kirkens mænd, kyndige ikke mindst i retsvidenskab og udadtil støttet af den internationale kirke, der politisk, kulturelt og religiøst repræsenterede fremskridtet, og som den voksende, men endnu ikke konsoliderede kongemagt derfor måtte samarbejde med uden at våge nøje-regnende over egne rettigheder. Ved sin undersøgelse af institutionerne (bispestole, domkapitler, sognene med egenkirkesystemet) på europæisk baggrund, et arbejde der har krævet et vældigt slid med diplomerne, underbygger han den opfattelse, at den danske kirke allerede omkring 1200 »var i en rivende udvikling i retning af at blive et fuldgældigt led af den store internationale på kanonisk ret opbyggede kirkeinstitution«.

Danmarks Kirke i den begyndende Højmiddelalder skabte Kochs anseelse som en fremragende kender af dansk middelalderhistorie. Han har i dette værk redegjort for det meste af den selvstændige forskning, der bærer hans senere fremstillinger af det danske folks historie 1042–1241 (*Schultz Danmarkshistorie I*,

1941) og 1060–1241 (*Politikens Danmarkshistorie III*, 1963) og af den danske kirkehistorie til 1241 (*Den danske Kirkes Historie I*, 1950).

Det sidste store område, hans videnskabelige forfatterskab behandler, ganske vist ikke i så vid udstrækning på grundlag af primær forskning som for oldtidens og middelalderens vedkommende, er det 19. årh.s danske kirkehistorie. Først arbejdede han med Grundtvig og publicerede foruden mindre afhandlinger (se *Lidt af hvert*, 1940) den smukke bog *N. F. S. Grundtvig* (på svensk 1941, senere på dansk, fransk og engelsk) samt en udgave af Grundtvigs udvalgte skrifter med indledninger (1940 ff., sammen med Georg Christensen). Dernæst skildrede han tiden 1800–48 i bind VI af *Den danske Kirkes Historie* (1954). Her kunde han endelig realisere, hvad der i behandlingen af middelalderens kirkehistorie mest havde været et program, at sætte folkets historie i centrum. Ligesom historikeren Hans Jensen (1943) og kirkehistorikeren P. G. Lindhardt søger han at se det religiøse liv i sammenhæng med andre sider af samfundslivet, påvirket af eller påvirkende økonomiske, sociale og politiske forhold. I Bind VI af *Den danske Kirkes Historie* anlægges dette synspunkt især på vækkelserne; senere interesserede han sig for den sociale aktivitet, der udgik fra Københavns Indre Mission og kirkefondsmenighederne (jfr. *Et Kirkeskifte*, 1960). Hans vurdering af det 19. årh.s betydning i åndshistorien skiftede, men det stod vistnok fast for ham, at i Danmark var det væsentlige i samfundets historie udviklingen i retning af socialt og økonomisk demokrati, kirkehistorisk en folkelig selvstændiggørelse gennem vækkelserne og deres møde med det grundtvigske livssyn i 1830erne og 1840erne. Om dette møde siger han, at det blev den mest afgørende og skelsættende begivenhed i den danske kirkes nyere historie, fordi det gjorde grundtvigianismen til en på en gang religiøs og folkelig rejsning af en bredde og et vingefang, som man aldrig før eller siden har set mage til. Derved kom vækkelsen til at forløbe helt anderledes i Danmark end i andre lande. I det hele understreges for denne periode det selvstændige i den danske udvikling. Når han i den store danske kirkehistorie hævder, at man religiøst og kirkeligt i 19. årh. lever videre på arven fra fortiden, ser han Grundtvig som en undtagelse. Grundtvig fortsætter både Luther og oplysningstiden, men hans historisk-kirkelige syn

er virkelig noget nyt, og ved at opdage det folkelige bliver Grundtvig, siger han, »en af de få, som har frigjort sig fra den individualisme, den betragtning af mennesket som blot sjæl, der lige siden renæssancen har redet Europa som en mare« – i øvrigt en typisk Grønbechsk tanke. Mennesket er for Grundtvig ikke et »jæg«, men led i en stor folkelig sammenhæng, gennem hvilken det knyttes ikke til tidløse ideer, men til en bestemt, konkret historie.

Set på vækkelsernes baggrund blegnede den akademiske teologi og den officielle kirke, men Koch forsømte ikke disse mere traditionelle sider af kirkehistorien. Bemærkelsesværdig er dog især hans forståelse for den vagere form for religiøsitet, som han mente fandtes hos det store flertal af folkekirkens medlemmer, dem der ikke var præget af vækkelserne eller var nået til en mere reflekteret kristendom. I hans sidste år blev der på hans institut begyndt en sociologisk undersøgelse af denne »folkereligion«.

Hal Koch var som kirkehistoriker sjældent alsidigt udrustet. Han var en skarpsindig kildekritiker, og han holdt af det minutiøse arbejde med dokumenterne. Han besad stor historisk indfølingsevne, og skønt han ikke havde meget tilovers for en »psykologiserende« personforskning, kunde han tegne et portræt med faste linier. Han evnede at trænge ind i en fremmed og indviklet tankegang og at se en stor åndshistorisk sammenhæng. Han arbejdede undertiden vel hastigt, hans tilbøjelighed til at forenkle nærmede ham nu og da til det paradoksale, og den, der har lyst, kan finde adskillige detailfejl i hvert fald i visse af hans skrifter. Men de er altid klare i formen, fri for videnskabelig jargon, levende fordi han er så optaget af, hvad han skriver om, og ofte originale i synspunkter og resultater. Og det er store og væsentlige emner, han behandler: de største kirkehistoriske skikkelser, helst dem der som Grundtvig og Luther var nået ud til »livets grænse-land« og kunde tale myndigt om, hvad de havde set – en af hans allerbedste portræstudier, den koncentrerede lille bog om Luther, kom i hans sene år (1958); eller problemer som stat og kirke fra oldtiden til vor tid og forbindelsen mellem det danske samfund og den europæiske kultur både i middelalderen og nytiden. Men først og fremmest forholdet mellem den fra grækerne stammende

humanisme og kristendommen. Den græske humanismes højdepunkt fandt han hos Sokrates, for hvem livets indhold var den aldrig afsluttede higen mod ethos, og vejen den stadig genoptagne, redelige samtale. I hvert fald fra midt i 1930'erne, da han blev stærkt påvirket af Karl Barth, stillede han heroverfor som kristendommens lære, at livets krav ikke er bekymringen for vor egen sjæl. I evangelierne og hos Luther (men ikke hos Grundtvig) læste han, at kravet er i medmennesket, hvis næste vi skal være. »Det er den græske humanitet, således som den er blevet formet gennem mødet med Jesu tale om næsten, der har været rygraden, den åndelige kraft i vor kultur«.

Man kan hævde, at det var en spænding mellem alt for mange evner og muligheder, der førte til Hal Kochs mangeartede, tilsyneladende spredte indsats. Det var dog denne kultur, denne humanisme og denne side af kristendommen, der prægede hans holdning som borger, som lærer, som forsker og menneske. Demokrati var for ham ikke blot et politisk system, hvor afgørelserne blev forberedt gennem diskussion, en diskussion han – efter nogles mening for ofte – følte det som sin borgerpligt at blande sig i. Demokrati var en livsform, hvis grundlag er den græsk-kristelige humanisme, og som forudsætter stadig opdragelse i dens ånd (*Hvorfor Demokrati?*, 1945). Det var denne opdragelse, Krogerup skulde tjene. Sin forskning opfattede han som »en dialog med fortiden«, båret af ønsket om at kende »mennesket og dets kår«. Om hans lærergerning siger en af hans elever på Krogerup og på universitetet (Johnny Christensen): »Samtalen, under den ene eller den anden form, også som forelæserens og forfatterens åbne samtale med sig selv, var for Koch ikke blot det væsentlige ved undervisning, men var kernen i hele den vestlige kultur«.

Da Hal Koch døde, blev det sagt, at han var arrogant og dog altid ydmyg. Han kunde dømme hastigt og hårdt om mennesker, og det var ikke let at få ham til at ændre sin dom. Men kom nogen i nød, var han utrættelig til at hjælpe. Hans lærere på Krogerup klagede over, at han beskæftigede sig altfor meget med de vanskeligste elever, dem med de sværeste personlige problemer. »Jeg har aldrig set nogen give sig så grænseløst til et ulykkeligt menneske som han, ubekymret om tid og kræfter«, skriver en der kendte ham godt.

Hal Koch modtog kun få æresbevisninger. Nævnes bør, at han 1957 blev æresdoktor i Uppsala og 1958 medlem af Det kgl. danske Selskab for Fædrelandets Historie. 1961 fik han byen Kiels kulturpris. Men den videnskabelige anerkendelse, der glædede ham mest, var vistnok at han 1958 blev indvalgt i dette selskab. Vi vil holde hans minde i ære.

Ray Kemp

II

TAGE KEMP

28. august 1896–7. januar 1964.

Tale i Videnskabernes Selskabs møde den 15. maj 1964.

Af **K. Ad. Jensen.**

Den 7. januar i år afgik lederen af Universitetets arvebiologiske institut, professor, dr. med. Tage Kemp ved døden. En lang og virksom gerning inden for dansk og international, lægevidenskabelig forskning er dermed afsluttet, og den medicinske arvebiologi har mistet en af sine pionerer.

Kemp var søn af sognepræst Henrik Kemp og hustru Elisabeth f. Mørch, og opvæksten i dette kultiverede og traditionsrige hjem var i høj grad medvirkende til at præge Kemp's karakter.

Da han var otte år gammel, døde faderen, og familien flyttede til moderens hjemsted, Hillerød, hvor han dimitteredes som student fra Frederiksborg Statsskole. Allerede på dette tidspunkt af sin uddannelse var han interesseret i lægegerningen, og i sommeren 1921 bestod han den lægevidenskabelige embedseksamen.

Der forløb derefter et par år, hvor han supplerede sin lægeuddannelse på forskellige hospitaler. Der var således intet i denne uddannelse, der afveg fra det traditionelle.

I 1923 søgte han og fik stillingen som videnskabelig assistent ved Universitetets institut for almindelig patologi, og dette blev afgørende for hans senere livsgerning.

Dette fag blev herhjemme udformet af professor Carl Julius Salomonsen, og under hans inspirerende ledelse blev instituttet et ledende nordisk forskningscenter i eksperimentel biologi omfattende mikrobiologi, infektionspatologi og patofysiologi. Det er næppe for meget sagt, at Salomonsen gennem sin forskning og undervisning prægede flere generationer af unge, nordiske forskere.

I 1920 blev han afløst af Oluf Thomsen, som videreførte fagets traditioner. Oluf Thomsen forstod at begejstre de unge til videnskabelig forskning, og et stort antal dygtige elever flokkedes om denne uforlignelige og særprægede forsker og lærer.

Det var i dette gunstige forskningsmilieu, Kemp påbegyndte sin videnskabelige karriere. Han kom i kontakt med instituttets vidtfavnende felt af arbejdsopgaver inden for den basale biologi.

Kemp blev i særdeleshed interesseret i de komplicerede problemer vedrørende kønsdifferentiering, og efter et par mindre arbejder inden for dette område afsluttede han allerede i 1927 sin disputats »Studier over kønskarakteren hos fostre«. Gennem dette arbejde vakttes hans interesse for de endokrinologiske problemer, og i de følgende år udgav han sammen med bl. a. Pedersen-Bjergaard en række afhandlinger om kønshormonernes fysiologi.

Kemp's fremragende evne til at trænge ind i disse vanskelige problemer kom til udtryk i lærebogen i endokrinologi for studerende og læger, som han skrev sammen med Harald Okkels, en lærebog, der længe tjente som et standardværk og senere på opfordring blev oversat til internationalt sprog.

Der er næppe tvivl om, at Tage Kemp's vågnende interesse for arvebiologien skyldtes Oluf Thomsen's inspirerende forelæsninger og forskning inden for dette område. Oluf Thomsen havde efter arvelighedsforskeren Wilhelm Johannsen's død i 1927 fået overdraget at bestyre en bevilling, der blandt andet skulde anvendes til uddannelse af en yngre læge, der eventuelt senere skulde overtage en lærestol i arvebiologi. At Kemp blev udvalgt, vidner om, at han allerede på så tidligt et trin af sin uddannelse havde udvist særlige evner for forskning, og ud over nogle enkelte arbejder inden for blodtypeproblemet var og blev hans hovedinteresse arvebiologien.

Hans undersøgelser over kromosomernes forhold hos mennesket er præget heraf, og det bør fremhæves, at han som den første anvendte vævskulturer i sine cytologiske undersøgelser af kromosomstrukturen, vel nok fordi han indså de muligheder for forskning, der var skabt gennem Carrel's teknik til dyrkning af væv uden for den levende organisme.

Det lykkedes ikke for ham med den dengang anvendte teknik nøjagtigt at bestemme kromosomtallet hos mennesket. Dertil manglede endnu en række tekniske fremskridt, som først cirka

30 år senere tillod en nøjagtig bestemmelse. Hans egen angivelse 48 ± 2 er imidlertid meget nær det faktiske antal, som er 46. At disse undersøgelser var et pionerarbejde fremgår tillige af, at man i de senere år netop anvender vævskulturer til kromosomanalyser – en teknik, der er blevet skelsættende for den nuværende cytogenetik.

Tage Kemp's forskning inden for cytologien var imidlertid ikke afsluttet dermed. I de nærmest følgende år fulgte en række afhandlinger, hvori han sammen med andre undersøgte celledelingen under forskellige påvirkninger såsom varme, kemikalier og ultraviolet lys, og bemærkelsesværdigt er det, at han omkring 1930 undersøgte ioniserende strålers virkning på celledelingen, sandsynligvis ud fra kendskab til Muller's påvisning af disse faktorerers mutagene virkning.

Inspireret af Øjvind Winge foretog han i samarbejde med Engelbreth-Holm og Heiberg mitosestudier af maligne celler og celler fra misdannede hønseembryoner. Selv om den anvendte teknik med vor nuværende viden må anses for at være af begrænset ydeevne, må det dog nævnes, at det i tumorceller lykkedes for dem at påvise kromosomanomalier.

Kemp's forskning i 30'erne prægedes dog mere og mere af den medicinske genetik. I en række udmærkede afhandlinger analyserede han, delvis i samarbejde med andre, arvelighedsforholdene ved poly- og syndaktyli, struma, keratosis palmaris og plantaris, samt flere andre anomalier.

Hans store interesse for social forskning kom til udtryk i de meget omfattende undersøgelser over prostitutionens årsagsforhold. Resultatet af disse sidste undersøgelser blev publiceret i en international anerkendt monografi. Denne interesse for social, medicinsk forskning bevirkede tillige, at han blev stærkt engageret i den til tider voldsomme debat om eugeniske problemer, og han publicerede en række afhandlinger herom, af hvilke kun skal nævnes The Galton Lecture i 1957.

Det blev hans store fortjeneste, at han ledede den eugeniske problemstilling ind i et frugtbart spor, idet han fremhævede, at de oplysninger, man opnår ved genetisk forskning, kan tjene som profylakse over for sygdomme. Han blev derfor en utrættelig forkæmper for udforskningen af genetisk betingede faktorer og deres betydning som sygdomsårsag.

Svangerskabsloven af 1937, der åbnede mulighederne for abortus provokatus på eugenisk indikation, understregede yderligere betydningen af den genetiske forskning. Kemp indså klart, at en forsvarlig administration af denne lov krævede et intimt samarbejde mellem klinikerne og specialisterne inden for arvelighedsforskningen, for at der kunne skabes det solide erfaringsmateriale, hvorpå de eugeniske foranstaltninger måtte baseres.

Konsekvensen af denne dygtige forskning og de overvejelser, den gav anledning til, måtte være, at der blev oprettet et institut til varetagelsen af forskning og indsamling af materiale til belysningen af de arvelige sygdomme. Kemp indså tillige, at først og fremmest lægerne måtte have en dybtgående viden om disse mangesidige problemer, og han førte en tålmodig kamp for, at det kommende institut blev knyttet til Københavns Universitet, og at der blev oprettet en lærestol i human arvebiologi under det lægevidenskabelige fakultet. Da det lykkedes for Oluf Thomsen at opnå en bevilling fra Rockefeller Foundation, blev instituttet for human arvebiologi etableret i 1938, og ganske naturligt blev Tage Kemp dets leder. I 1948 blev han udnævnt til professor i human arvebiologi og eugenik ved Københavns Universitet.

En naturlig forudsætning for instituttets konsultative funktioner over for myndigheder, hospitaler og praktiserende læger var oprettelsen af et arvehygiejnisk register, der desuden kunne danne grundlaget for medicinsk-genetisk forskning. Der fandtes allerede et materiale, navnlig omfattende psykiatriske lidelser – et materiale, der var indsamlet af politilæge Søren Hansen, og takket være et intimt samarbejde med hospitaler og forsorgsinstitutioner omfatter registeret nu cirka 200.000 personer, der på en eller anden måde har frembudt genetiske problemer.

Kemp fik desuden som leder af forskningen knyttet mange specialuddannede yngre læger til instituttet, hvor de dels på det tidligere indsamlede og velbearbejdede materiale, dels på nyindsamlet materiale foretog medicinsk-genetiske slægts- og populationsundersøgelser.

Målet var at udforske arvegangen for en lang række sygdomme; men på grund af de ofte meget komplicerede arveregler lykkedes det naturligvis ikke i alle tilfælde at løse opgaven. Den omfattende granskning af det pålidelige materiale danner imidler-

tid et solidt grundlag for empirisk fundne sandsynligheder for optræden af arvelige sygdomme i forskellige slægtningegrupper, hvilket er af afgørende betydning for de eugeniske foranstaltninger og rådgivning.

Der udfoldedes således under Kemp's ledelse et meget stort forskningsarbejde, og ikke mindre end 40 disputatser er udgået fra dette institut. Flere af disse disputatser er af så stor værdi, at de stadig regnes som standardværker inden for fagområdet og hører til de hyppigst citerede inden for den nyere humane arvebiologi.

Det må stærkt fremhæves, at Tage Kemp's lykkelige evne til at knytte specialuddannede klinikere til denne form for medicinsk-genetisk forskning på afgørende måde har bidraget til, at dansk humangenetik har hævdet sig så smukt i den periode, hvor han var leder af Arvebiologisk Institut.

Selv om instituttets forskningsvirksomhed således hovedsageligt var rettet mod klinisk-genetiske mål med det umiddelbare praktiske sigte at danne et solidt grundlag for instituttets eugeniske rådgivningsarbejde, glemte Kemp ikke sin interesse for de basale biologiske problemer. Han og hans medarbejdere offentliggjorde således en række afhandlinger om den hereditære hypofysære dværgvækst hos mus, ligesom han satte sine medarbejdere igang med undersøgelser over de genetiske aspekter vedrørende cancer hos mus. Der blev inden for cytologien arbejdet med kerneklasse-rækker, og han var en af de første herhjemme, der stærkt tilskyndede sine medarbejdere til at tage elektronmikroskopet i anvendelse til undersøgelse af kromosomer og af spermatozoers finere struktur.

Kemp så tillige de uanede muligheder, der forelå ved anvendelsen af klart definerede monomere normalegenskaber til udforskningen af patologiske tilstande. Da Jan F. Mohr, som om nogle få måneder skal overtage Tage Kemp's plads som professor i human arvebiologi og leder af instituttet, i begyndelsen af 50'erne blev knyttet til instituttet som Rockefeller-stipendiat, stillede Kemp arbejdsplads og kliniske materialer til rådighed for koblingsundersøgelser mellem blodtypegener og patogene gener, en problemstilling af meget stor teoretisk og i fremtiden sikkert af praktisk betydning. Det må have været ham en stor glæde, at disse undersøgelser i løbet af ret kort tid førte til påvisningen af

den første autosomal-kobling hos mennesket: koblingen mellem Lutheran blodtypen og sekretoregenskaben.

Tvillingforskningen og dens betydning i arvebiologien var han dybt interesseret i, og han og hans medarbejdere forstod på en udmærket måde at udnytte de muligheder, der var for en sådan forskning i Danmark med dets velregistrerede befolkning. Dette arbejde har i slutningen af 50'erne og indtil nu ført til, at instituttet råder over det største og bedst undersøgte materiale i verden.

Ved siden af forskningsvirksomheden og rådgivningsarbejdet, lå det Tage Kemp stærkt på sinde gennem undervisningen af de medicinske studenter at bibringe dem ikke alene en bred forståelse af arvefaktorernes betydning som sygdomsfremkaldende årsag, men også den praktiske betydning af denne viden. Det hører til hans meget store fortjenester, at det lykkedes for ham at få indført obligatorisk undervisning i human og medicinsk arvebiologi ved Københavns Universitet som et af de første steder i verden, og gennem årene udarbejdede han en række lærebøger til dette formål. Særligt må fremhæves den første: »Arveligheds-lære for studerende og læger«, der udkom i 1943.

Han indså også fordelene ved at knytte undervisningen i medicinsk statistik til human arvebiologi, der jo rummer så mange biometriske problemer. Først udarbejdede han selv lærebogen: »Statistiske metoder i medicin og biologi«, der udkom i 1942, og siden fik han i 50'erne oprettet en stilling ved instituttet, besat med en faguddannet statistiker, hvis sagkundskab ikke alene kom instituttets forskning og undervisningen til gode, men også hjalp mangfoldige læger, der havde behov for statistisk assistance.

Et meget stort og uegennyttigt arbejde ydede Kemp for tidsskriftet *Acta pathologica et microbiologica scandinavica*. Han var redaktionssekretær i mange år, og blev efter Oluf Thomsen's død i 1941 hans efterfølger som hovedredaktør. Tidsskriftet fik en stor international udbredelse under hans ledelse, og en del af æren herfor tilkommer Tage Kemp.

Som institutleder udviste Tage Kemp en meget liberal indstilling over for sine mange medarbejdere, som han gav de frieste mulige forhold, således at de kunde få den fulde glæde af deres arbejde. Dette kombineret med en stor beredvillighed til at hjælpe, når det var påkrævet, medførte, at instituttets assistenter blev knyttet til ham i varigt venskab.

Kemp's store erfaringer inden for arvebiologi og social forskning medførte, at han som sagkyndig måtte påtage sig mange ærefulde hverv. Han var således sagkyndig ved Folkeforbundets sociologiske sektion i årene 1936–39 og senere for UNESCO. Han deltog ligeledes som sagkyndig i adskillige internationale konferencer, der behandlede så vidt forskellige emner som f. eks. verdens befolkningsproblemer og den fredelige udnyttelse af atomenergien. Han var medlem af talrige kommissioner; her skal nævnes antropolog-, prostitutions- og Statens Atomenergikommission.

I årenes løb modtog Kemp mange danske og internationale æresbevisninger.

I 1953 blev han indvalgt som medlem af Det kongelige danske Videnskabernes Selskab, en æresbevisning, han satte meget højt. I 1958 udnævntes han til æresdoktor ved universitetet i Utrecht og i 1961 til æresborger i Salerno. Han var præsident for den første internationale kongres for human genetik, der på hans initiativ blev afholdt i København i 1956. Denne kongres var så velorganiseret, at den kom til at tjene som forbillede for senere kongresser.

I en lang periode var Tage Kemp årligt inviteret som forelæser i Europa og Amerika og bidrog derigennem til, at dansk forskning inden for arvebiologien blev internationalt kendt og beundret.

Kemp's personlige optræden var præget af en fornem, ofte noget reserveret holdning. Bag dette skjulte han sit hjertelige og følsomme sind. Til trods for de store pligter, hans gerning medførte, lå hans families tarv ham altid stærkt på sinde, og i venners og familiens kreds røbede han sin hjertelige og helstøbte karakter. I hjemmet havde han en uforlignelig støtte i sin hustru Eva Kemp, der i høj grad sikrede den harmoniske baggrund for hans store og utrættelige indsats og især var med til at mildne Kemp's sidste alvorlige sygdomsår.

Ved Tage Kemp's død har vi mistet en af de førende inden for den lægevidenskabelige forskning. Universitetets institut for human genetik og eugenik og dets internationale ry som forskningscenter skyldes først og fremmest Tage Kemp's indsats. Han var agtet og æret af inden- og udenlandske kolleger; men også langt uden for de sagkyndiges kreds nød han en stor anseelse. Talrige mennesker står i stor taknemmelighedsgæld til ham for de kloge og menneskelige råd, han på grund af sin omfattende viden kunde yde i dybt alvorlige situationer. Derfor bør hans minde stedse holdes i ære.

UDDRAG AF REGNSKABET
FOR ÅRET 1963

Indtægt.	kr.	øre	kr.	øre
1. <i>Beholdning fra forrige års regnskab:</i>				
Kassebeholdning		..	19 067	34
2. <i>Renteindtægt m. m.:</i>				
a. Rente af obligationer	34 086	84		
b. Rente af indskud i bank	1 774	25	35 861	09
3. <i>Statstilskud i kalenderåret 1963</i>		..	130 000	00
4. <i>Bidrag ifølge statutmæssig bestemmelse:</i>				
a. Til præmier:				
fra det Classenske Fideicommis	400	00		
fra Etatsråd Schou og Hustrus Legat	100	00		
b. Til videnskabelige formåls fremme:				
det Hielmstjerne-Rosencroneske bidrag for				
året 1962 (udbet. juni 1963)	7 153	52		
c. Fra Carlsbergfondet	20 000	00		
d. Fra J. P. Suhr & Søns Legat til erindring				
om prof., dr. med. & phil. Julius Thomsen:				
rente af 120 300 kr. Østift. Krdf. oblig.	4 418	50		
e. F. J. Ørnborgs Legat	2 000	00	34 072	02
5. <i>Salg af Selskabets publikationer</i>		..	62 767	33
6a. <i>Bidrag fra Rask-Ørsted Fondet til Selskabets</i>				
<i>internationale forbindelser</i>	45 000	00		
6b. <i>Bidrag fra Carlsbergfondet</i>	50 000	00	95 000	00
7. <i>Tilfældige indtægter:</i>				
Udtrukne obligationer	...	..	26 000	00
Samlet indtægt ...		..	402 767	78

	kr.	ø.	kr.	ø.
Udgift.				
1. Selskabets bestyrelse:				
a. Lønninger m. m.	79 321	75		
b. Selskabets møder	21 202	52		
c. Rengøring	10 110	77		
d. Kontor og oplag.....	18 435	88		
e. Porto	8 139	70		
f. Forsikring	406	90		
			137 617	52
2. Selskabets publikationer:				
a. Oversigten	14 655	26		
b. Meddelelserne og Skrifterne m. m.:				
α. Af Selskabets midler	127 793	84		
β. Af det Hielmstjerne-Rosencroneske bidrag...	4 000	00		
			146 449	10
3. Til rådighed for Selskabets præsident fra				
<i>J. P. Suhr & Søns Legat.</i>		..	407	75
4. Understøttelse til skrifers udgivelse og videnskabelige arbejder af medlemmer eller andre:				
a. Af Selskabets midler	»	»		
b. Af det Hielmstjerne-Rosencroneske bidrag:				
Kommissionen til undersøgelse af de i dansk privatejede bevarede kilder til dansk Historie..	2 000	00		
			2 000	00
5. Selskabets internationale forbindelser:				
a. Kontingent til internationale sammenslutninger	35 812	96		
b. Rejser	15 550	52		
			51 363	48
Overføres ...		..	337 837	85

Udgift.		kr.	øre	kr.	øre
	Overført ...		..	337 837	85
6. <i>Pengepræmier og medailler:</i>					
a. Præmier af legaterne:					
	Af Thotts Legat	»	»		
	Af Classens Legat	»	»		
	Af Schous Legat	»	»		
b. Medailler og pengepræmier af Selskabets kasse					
		»	»		
c. F. J. Ørnborgs Legat for 1963					
		2 000	00	2 000	00
7. <i>Udgifter til istandsættelser og anskaffelser</i> ..					
			..	4 845	97
8. <i>Indkøb af obligationer</i>					
			..	19 506	72
9. <i>Beholdning ved årets slutning:</i>					
	Kassebeholdning		..	38 577	24
Samlet udgift ...			..	402 767	78

Regnskab for bidrag fra den Hielmstjerne-Rosencroneske Stiftelse:

Beholdning ultimo 1962	kr. 9 243,04	Udgifter 1963	kr. 6 000,00
Bidrag indgået 1963	- 7 153,52	Beholdning ultimo 1963	- 10 396,56
	kr. 16 396,56		kr. 16 396,56

Regnskab for bidrag fra Rask-Ørsted Fondet til Selskabets internationale forbindelser:

Beholdning ultimo 1962	kr. 4 202,58	Kontingentudgifter til	
Bidrag indgået 1963	- 45 000,00	unioner for 1963	kr. 35 812,96
		Rejseudgifter 1963 til	
		Selskabets delegerede	- 15 550,52
		Beholdning ultimo 1963	- 10 566,06
	kr. 40 797,42		kr. 40 797,42

Opsamlet af legaterne:

	Thotts Legat	Classens Legat	Schous Legat	Ørnborgs Legat
Beholdning ultimo 1962	1200 kr.	1800 kr.	1200 kr.	» kr.
Bidrag for 1963	200 -	400 -	100 -	2 000 -
Pengepræmier udbetalt 1963	» -	» -	» -	2 000 -
Beholdning ultimo 1963	1 400 kr.	2 200 kr.	1 300 kr.	» kr.

Formueopgørelse pr. 31. december 1963.

I. Værdipapirer lydende på Selskabets navn (herunder Thotts Legat på 5 000 kr.):

8 000 kr. danske statsobl. 1894	à 3 ⁰ / ₁₀₀		kursværdi kr.	3 920,00
3 000 - danske statsobl. 1941/66	à 4 ⁰ / ₁₀₀		— -	2 872,50
66 000 - - - 1944/84	à 4 ⁰ / ₁₀₀		— -	51 840,00
28 000 - konv. danske statsobl. 1919	à 4 ¹ / ₂ ⁰ / ₁₀₀		— -	23 240,00
66 500 - danske statsobl. S. 1997	à 4 ¹ / ₂ ⁰ / ₁₀₀		— -	54 696,25
125 700 - Husejer Kreditk. obl.	à 3 ¹ / ₂ ⁰ / ₁₀₀		— -	76 677,00
143 000 - Østift. Kreditf. obl.	à 3 ¹ / ₂ ⁰ / ₁₀₀		— -	96 827,50
156 000 - - - - -	à 4 ⁰ / ₁₀₀		— -	126 517,50
32 200 - - - - -	à 4 ¹ / ₂ ⁰ / ₁₀₀		— -	25 242,75
25 000 - - - - -	à 5 ⁰ / ₁₀₀		— -	20 750,00
37 000 - Jydske Land. Krdf. obl.	à 3 ¹ / ₂ ⁰ / ₁₀₀		— -	29 675,00
4 000 - - - - -	à 4 ⁰ / ₁₀₀		— -	3 390,00
5 000 - - - - -	à 4 ¹ / ₂ ⁰ / ₁₀₀		— -	4 162,50
39 000 - Kbhvns. Kreditf. obl.	à 4 ⁰ / ₁₀₀		— -	29 932,50
16 000 - Ny jydske Købstads Krdf. obl.	à 3 ¹ / ₂ ⁰ / ₁₀₀		— -	11 840,00
18 000 - Østift. Landkreditkasse obl.	à 5 ¹ / ₂ ⁰ / ₁₀₀		— -	15 795,00
67 300 - - - - -	à 6 ¹ / ₂ ⁰ / ₁₀₀	..	— -	62 589,00

Ialt 839 700 kr. nominelt, til kursværdi kr. 639 967,50

II. J. P. Suhr & Søns Legat til erindring om professor, dr. med. & phil. Julius Thomsen:

90 200 kr. Østift. Kreditf. obl.	à 3 ¹ / ₂ ⁰ / ₁₀₀		kursværdi kr.	59 405,50
23 000 - - - - -	à 4 ⁰ / ₁₀₀		— -	18 905,00
6 000 - - - - -	à 4 ¹ / ₂ ⁰ / ₁₀₀		— -	4 670,00
1 100 - - - - -	à 6 ¹ / ₂ ⁰ / ₁₀₀		— -	1 020,25

120 300 kr. nominelt, til kursværdi kr. 84 000,75

III. Kassebeholdning..... kr. 38 577,24

I ovenstående formueopgørelse er inkluderet beholdning af bidrag fra den Hielmstjerne-Rosencroneske Stiftelse kr. 10 396,56, beholdning af bidrag fra Rask-Ørsted Fondet ÷ kr. 10 566,06 samt opsamlede bidrag til prisopgaver for legaterne kr. 1 400 + kr. 2 200 + kr. 1 300.

April 1964.

A. Tovborg Jensen
Kassekommissionens formand.

BUDGET
FOR ÅRET 1964

Indtægt	kr.	ø.	kr.	ø.
1. <i>Beholdning:</i>				
a. Kassebeholdning				
b. Guldmedailler				
2. <i>Renteindtægt m.m.:</i>				
a. 8 000 kr. danske stats oblig. à 3 ⁰ / ₁₀₀	240	»		
69 000 - do. do. à 4 -	2 760	»		
94 500 - do. do. à 4 ¹ / ₂ -	4 252	50		
125 700 - Husejer Kreditk. oblig. à 3 ¹ / ₂ -	4 399	50		
147 000 - Østifternes Krdf. oblig. à 3 ¹ / ₂ -	5 145	»		
158 000 - do. do. à 4 -	6 320	»		
32 200 - do. do. à 4 ¹ / ₂ -	1 449	»		
25 000 - do. do. à 5 -	1 250	»		
37 000 - Jydske Land. Krdf. oblig. à 3 ¹ / ₂ -	1 295	»		
4 000 - do. do. à 4 -	160	»		
5 000 - do. do. à 4 ¹ / ₂ -	225	»		
43 000 - Københavns Krdf. oblig. à 4 -	1 720	»		
16 000 - Ny jydske Købst. Krdf. oblig. à 3 ¹ / ₂ ⁰ / ₁₀₀	560	»		
18 000 - Østift. Land Creditsk. à 5 ¹ / ₂ ⁰ / ₁₀₀	990	»		
58 300 - do. do. à 6 ¹ / ₂ -	3 789	50		
b. Rente af indskud i bankerne	100	»	34 655	50
3. <i>Forventet statsltskud</i>			130 000	»
4. <i>Bidrag ifølge statutmæssig bestemmelse:</i>				
a. Til præmier:				
fra det Classenske Fideicommis	400	»		
Etatsråd Schou og Hustrus Legat	100	»		
b. Til videnskabelige formåls fremme:				
Det Hielmstjerne-Rosencroneske bidrag for året 1963	7 100	»		
c. Fra Carlsbergfondet	20 000	»		
d. Fra J. P. Suhr & Søns Legat til erindring om prof., dr. med. & phil. Julius Thomsen: rente 3 ¹ / ₂ ⁰ / ₁₀₀ af 90 200 kr., 4 ⁰ / ₁₀₀ af 23 000 kr., 4 ¹ / ₂ ⁰ / ₁₀₀ af 6 000 kr. og 6 ¹ / ₂ ⁰ / ₁₀₀ af 1 100 kr. Østift. Krdf. oblig.	4 418	50		
e. Pastor emer. F. J. Ørnborgs Legat	2 000	»	34 018	50
5. <i>Salg af Selskabets publikationer</i>			52 000	»
6. a. Forventet bidrag fra Rask-Ørsted Fondet			55 000	»
b. Bidrag fra Carlsbergfondet			50 000	»
Samlet indtægt			355 674	

Udgift	kr.	ø.	kr.	ø.
1. Selskabets bestyrelse:				
a. Lønninger m.m.	81 970	»		
b. Selskabets møder	19 000	»		
c. Rengøring	10 000	»		
d. Kontor og oplag	20 000	»		
e. Porto	8 000	»		
f. Forsikring	450	»		
			139 420	»
2. Selskabets publikationer:				
a. Oversigten	14 000	»		
b. Meddelelserne og Skrifterne:				
α. Af Selskabets midler	127 000	»		
β. Af det Hielmstjerne-Rosencroneske bidrag	5 000	»		
			146 000	»
3. Til rådighed for Selskabets præsident fra				
<i>J. P. Suhr & Søns Legat</i>		..	4 418	50
4. Understøttelse til skrifers udgivelse og videnskabelige arbejder af medlemmer eller andre:				
a. Af Selskabets midler	»	»		
b. Af det Hielmstjerne-Rosencroneske bidrag:				
Kommissionen til undersøgelse af de i dansk privateje bevarede kilder til dansk historie	2 000	»	2 000	»
5. Selskabets internationale forbindelser:				
a. Kontingent til internationale sammenslutninger	38 000	»		
b. Rejser	17 000	»	55 000	»
Overføres...		..	346 838	50

Udgift		kr.	ø.	kr.	ø.
		Overført...		..	346 838
6. <i>Pengepræmier og medailler:</i>					
a. Præmier af legaterne:					
Af Thotts Legat	»	»			
Af Classens Legat	»	»			
Af Schous Legat	»	»			
b. Medailler og pengepræmier af Selskabets kasse	»	»			
c. Ørnborgs Legat	2 000	»	2 000	»	
7. <i>Udgifter til istandsættelser og anskaffelser</i>					
8. <i>Indkøb af obligationer</i>					
Samlet udgift...			..	6 835	50
			..	»	»
			..	355 674	»

Af disse udgifter er 1a fast, 1b—f, 2a—b samt 5a og b kalkulatoriske (5a dog fast i udenlandsk valuta). De øvrige bevillinger kan kun overskrides ifølge særlig bevilling af Selskabet.

Det Hielmstjerne-Rosencroneske bidrag.

	kr.	ø.
Beholdning 1. januar 1964 ca.....	9 400	»
Bidraget for 1963 ca.	7 100	»
	16 500	»
Budgetteret udgift	7 000	»
Beholdning ved årets udgang ca.	9 500	»

Bidrag fra legaterne til præmier.

	Thotts Legat		Classens Legat		Schous Legat	
	kr.	ø.	kr.	ø.	kr.	ø.
Beholdning 1. januar 1964.....	1 400	»	2 200	»	1 300	»
Bidraget for 1964	200	»	400	»	100	»
	1 600	»	2 600	»	1 400	»
Budgetteret udgift	»	»	»	»	»	»
Beholdning ved årets udgang	1 600	»	2 600	»	1 400	»

Specifikation af udgiftskonto 5 a:

Union Académique Internationale	frcs.belg.	15 000
Conseil International des Unions Scientifiques	\$	2 080,00
Union Astronomique Internationale	£	69/13/6
Union Internationale de Physique	\$	300,00
Union Géodésique et Géophysique Internationale	£	320/0/0
Union Internationale des Sciences Biologiques	\$	300,00
International Mathematical Union	\$	195,60
International Union of Biochemistry	\$	200,00
International Union of Physiological Sciences	\$	50,00
International Union of Geological Sciences	\$	300,00
International Geographical Union	\$	100,00
Intern. Organization for Pure and Applied Biophysics	\$	150,00
Special Committee on Oceanographic Research	\$	200,00
Association Internationale des Études Byzantines	frcs. suis.	50

BERETNINGER OG BETÆNKNINGER

I.

Kommissionen til undersøgelse af de i dansk privateje bevarede kilder til dansk historie

Beretning om virksomheden 1963

Kommissionens arbejde har i 1963 været af noget større omfang end i det foregående år. Erhvervsarkivets øgede pladsforhold gjorde det muligt at intensivere kontakterne til erhvervslivet, og resultaterne har for enkelte fonds vedkommende været overvældende. Arkivets flytning og påbegyndelsen af ombygning og hovedistandsættelse af Statsbibliotekets tidligere bygning har i nogen grad forhindret fortsættelsen af de løbende ordningsarbejder. De vil blive genoptaget, når arbejderne hen på sommeren er afsluttede.

Som tidligere har kommissionen bistået videnskabsmænd med oplysninger om arkivalier i privateje, ligesom registraturer over sådanne har været stillet til disposition.

Såvel Carlsbergfondet som Videnskabernes Selskab har øget sine tilskud til kommissionen, hvad den gerne herved vil udtrykke sin taknemmelighed for.

Undersøgelser vedrørende privatpersoners arkiver

Konsul ALBERT ABEL (1878–1961).

Fra konsul Abels datter, fru Bente Egmose, er til Erhvervsarkivet modtaget arkivalier vedrørende Abels arbejde med og i udvalget »Provinsen og Hovedstaden«. Samlingen, der dækker tiden fra ca. 1933–44, rummer forhandlingsprotokol, korrespondance, manuskripter, scrapbøger og forskellige tryksager. Som historisk kilde vil den fremover være af betydelig interesse, fordi en lang række problemer inden for erhvervsliv, administration,

undervisning og kulturliv behandles ud fra helt specielle synsvinkler og synspunkter.

Slægten AHLEFELDT.

De fra Tranekær til ordning modtagne arkivalier er under fortsat arbejde (jfr. beretning 1962, s. 1).

Filantropen JØE REVENTLOW (f. 1880).

Fra fru Reventlow er modtaget breve, beretninger, fotografier og tryksager fra hendes arbejder i Østrig og Ungarn for de af 1. verdenskrig ramte børn, og fra tilsvarende arbejder i Sønderjylland og det øvrige Danmark. Samlingen, der dækker 1920'erne og 30'erne, vil blive indlemmet i hendes mands, forfatteren og politikeren Christian Reventlows arkiv (jfr. beretning 1962, s. 2).

Højskoleforstander ERNST TRIER (1837–93).

Ernst Triers arkiv, af hvilket hovedpartens aflevering er formidlet af kommissionen, er nu af Rigsarkivet ordnet i 80 pakker. Der er udsendt en foreløbig registratur på ikke mindre end 187 sider. Arkivet er utilgængeligt; men adgang kan dog opnås med tilladelse fra generalkonsul, professor, dr. phil. Troels Fink, Flensborg.

Undersøgelser vedrørende forretnings- og organisationsarkiver

Adslev og Mjesing Sognes Spare- og Lånekasse.

Se under Skanderborg Handels- og Landbrugsbank A/S.

Kolonialfirmaet Carl Bertelsen & Co., Århus.

Firmaet er oprettet i 1868, og Erhvervsarkivet har tidligere ad anden vej modtaget enkelte ældre hovedbøger. I forbindelse med dets ophør er nu afleveret, hvad der er bevaret siden 1918, 168 bind og pakker bogholderi og korrespondance.

Blegind og Hørning Sognes Spare- og Lånekasse.

Se under Skanderborg Handels- og Landbrugsbank A/S.

De samvirkende danske Husmandsforeninger, København.

Husmandsforeningernes landssammenslutning daterer sig en-

deligt fra landsstævnet i Odense i 1910. Den havde dog da i flere år været på forsøgsstadiet. Fra foreningernes omfattende virksomhed er til Erhvervsarkivet afleveret et arkiv på 694 bind og pakker for årene 1911–58. Arkivet rummer forhandlingsprotokoller, regnskaber, korrespondance og behandlede sager fra såvel organisationen i almindelighed som fra de forskellige udvalg.

Dansk Litograflaug og Kemigraflauget i Danmark.

Fra de to laug er (jfr. beretning 1962, s. 3) til Erhvervsarkivet modtaget 145 bind og pakker for årene 1899–1961. Arkivernes hovedstammer er almindelig korrespondance og sager vedrørende faglige og fagretlige forhold samt fagenes lærlingskoler. Fra Litograflauget er dog også afleveret forhandlingsprotokoller.

Fællesforeningen for Danmarks Brugsforeninger, København.

For årene 1926–53 har Fællesforeningen i den løbende aflevering til Erhvervsarkivet sendt 1.448 bind og pakker (jfr. beretning 1958, s. 4–5).

Grosserer-Societetets Komite, København.

I den løbende aflevering til Erhvervsarkivet har komiteen nu afgivet 151 pakker med journalsager for årene 1949–55.

Gørtlernes Fagforening, Århus.

Fra foreningen er til Erhvervsarkivet afleveret en mindre samling, der indeholder korrespondance og cirkulærer fra spredte år i tidsrummet 1898–1944. De sidstnævnte vedrører hovedsagelig særlige forhold i besættelsestiden.

Livsforsikringsselskabet Jylland-gensidigt, Århus.

Selskabet begyndte i 1896 som begravelsekasse under navnet »Den gensidige danske Livsforsikring«. Det overgik i århundredets begyndelse til almindelig livsforsikringsvirksomhed. I forbindelse med ophør i Århus og sammenslutning med livsforsikringsselskabet »Fremtiden« i Ålborg er til Erhvervsarkivet modtaget ca. 2.000 bind og pakker for tidsrummet 1896–1957. Arkivalierne afspejler alle sider af selskabets arbejde.

De samvirkende jyske Husmandsforeninger, Århus.

Samvirksomheden er grundlagt på sendemandsmødet i Århus 1902; men det er fra de forløbne 61 år kun meget få arkivalier, der er bevaret. Blandt de 25 bind og pakker for årene 1902–58, som er overgivet Erhvervsarkivet, findes dog – foruden regnskaber – også de ældste forhandlingsprotokoller.

De jyske Kalkværker A/S, Århus.

Selskabet er oprettet i 1890. 1891 overtog det de gamle Mønstedgruber og kom efterhånden til at eje en lang række brudspredt over Jylland. Hertil er siden, da håndværkerne ophørte med selv at lave mørtel på byggepladserne, kommet adskillige mørtelværker. Fra kalkværkerne i Hjerm, Mønsted og Trustrup har Erhvervsarkivet modtaget i alt 228 bind og pakker. Arkiverne, der dækker årene 1891–1946, indeholder regnskabsekstrakter med bilag (ført månedsvis), bogholderi og korrespondance.

Kemigraflauget i Danmark.

Se Dansk Litograflaug.

Landbrugsrådet, København.

Landbrugsrådet blev oprettet i 1919 som et resultat af mange års forhandlinger og forsøg på at danne en fællesrepræsentation for landbrugets hovedorganisationer. Dets formål skulle bl. a. være at fremme samarbejdet, varetage større fællesopgaver, stå til rådighed for regering og rigsdag og til en vis grad ved udsendte repræsentanter pleje såvel landøkonomiske som handelsmæssige interesser over for udlandet. Såvel medlemskredsen som arbejdsområderne er i tidens løb undergået flere forandringer. Det meget omfattende virke har medført en stor arkivdannelse, hvoraf rådet i 1963 har udskilt 875 bind og pakker, der er overgivet til Erhvervsarkivet. Arkivet, der spænder over årene 1919–48, rummer korrespondance, indberetninger, tryksager m. v. fra alle sider af rådets arbejde.

Konfekturefabrikken N. Nordfeld & Co.s Eftfl.,
København.

Fabrikken er grundlagt i århundredets begyndelse på Nathalie Nordfelds konfektureforretning. Arkivet, 210 bind og pakker for

årene 1919–50, er afleveret af Brdr. Jacobsen, Århus, og overgivet til Erhvervsarkivet.

Nordisk Andelsforbund, København.

I fortsættelse af tidligere aflevering (jfr. beretning 1958, s. 5) har Andelsforbundet til Erhvervsarkivet afstået 343 bind og pakker med regnskabs- og korrespondancesager for tiden 1949–56.

Plums Handelsaktieselskab, Assens.

Firmaet har fortsat sine afleveringer til Erhvervsarkivet, denne gang med 381 bind og pakker for årene 1930–53.

Radikal Ungdoms Landsforbund.

De i 1960 modtagne arkivalier (jfr. beretning 1960, s. 5) er nu afleverede til Rigsarkivet. Samlingen er her blevet opdelt i 2 foreningsarkiver: Radikal Ungdoms Landsforbund og Assens-kredsens Radikale Ungdom samt 11 personarkiver.

Gummivarefirmaet »Sanitas« ved L. Ankerstad, København.

Af en ganske særlig karakter er det arkiv på 125 bind og pakker, Erhvervsarkivet har modtaget fra ovennævnte, nu ophørte firma. Virksomheden hørte til de ældste inden for salget af anti-konceptionelle midler. Arkivet rummer bogholderi, korrespondance, kataloger og andre tryksager, heraf adskilligt af udenlandsk oprindelse. Det dækker årene 1903–58.

Skanderborg Handels- og Landbrugsbank A/S, Skanderborg.

Fra Andelsbanken i Skanderborg er afleveret 311 bind og pakker fra de nu nedlagte Skanderborg Handels- og Landbrugsbank A/S (1921–55), Adslev og Mjesing Sognes Spare- og Lånekasse (1872–1957) og Blegind og Hørning Sognes Spare- og Lånekasse (1881–1962). Skanderborg Handels- og Landbrugsbank blev oprettet ved Den danske Andelsbanks ophør, og arkivet indeholder derfor enkelte ting også fra denne. Banken blev i 1942 overtaget af Andelsbanken. De to sparekasser er som et udtryk for den koncentration af pengevæsenet, der foregår i disse år, ligeledes overtaget af Andelsbanken. Alle tre arkiver, der er over-

givet til Erhvervsarkivet, rummer såvel bogholderi som korrespondance.

Havearkitekt Johannes Tholle (f. 1891).

I forbindelse med en udsortering af ikke mere aktuelle dele af sin virksomheds arkiv har havearkitekt Tholle afleveret ca. 600 mapper for årene 1924–63. Mapperne indeholder korrespondance, skitser, tegninger og regnskaber vedrørende kirkegårde, offentlige parkanlæg (herunder også vejbeplantninger m. v.), privathaver og fabriksanlæg. Arkivet, der senere vil blive suppleret, er overgivet til Erhvervsarkivet. Det vil fremover være en vigtig kilde til skildring og bedømmelse af havekulturens udvikling i første halvdel af 20. århundrede.

Kulimportfirmaet L. M. Thurøe & Co.s Eftfl., København.

Firmaet er grundlagt som kommanditselskab i 1892, men blev 1934 omdannet til aktieselskab. I forbindelse med en flytning har det til Erhvervsarkivet afgivet, hvad der er bevaret af arkivalier for tiden 1894–1957, 252 bind og pakker. Størsteparten heraf udgøres af hovedbøger med tilhørende journaler.

Maskinfabrikken og jernstøberiet A/S Titan, København.

Den i beretningen for 1962 (s. 3) omtalte aflevering har nu fundet sted til Erhvervsarkivet. Den omfatter 811 bind og pakker for årene 1899–1961 og rummer tilbud, ordrer, kalkulationer, tegninger og korrespondance.

Vesterbro Trælasthandel A/S, Århus.

Firmaet er stiftet i 1917 til overtagelse af den af Århus Trælasthandels Vesterbroafdeling drevne detailforretning. Det er således udgået af den koncentration, der i 1896 fandt sted i den århusianske trælasthandel med sammenslutningen af de to forretninger »Petersen & Matzen« og »H. Jørgensen & Stilling«. Arkivet, der består af 944 bind og pakker bogholderi og korrespondance, spænder i tid fra sammenslutningsåret til 1960. Det er afleveret til Erhvervsarkivet.

Kommissionen har i 1963 til driften modtaget 12.000 kr. Fra Carlsbergfondet, Undervisningsministeriet og Videnskaberne

Selskab er ydet henholdsvis 3.000 kr., 7.000 kr. og 2.000 kr. i tilskud. Renter udgjorde 66,85 kr.

Udgifterne har beløbet sig til i alt 4.755,02 kr. De fordeler sig på følgende konti: almindelige driftsudgifter med kontorassistance, materialer, porto, telefon og sekretærhonorar androg 3.351,28 kr., rejser, ordningsarbejder og registraturskrivning androg 1.308,74 kr., diverse udgifter udgjorde 95,00 kr. – Året sluttede med kasse- og bankbeholdninger på i alt 11.890,11 kr. – Regnskabet revideres af Carlsbergfondet.

Århus, Flensborg og København i juni 1964.

C. O. BØGGILD-ANDERSEN

TROELS FINK

HOLGER HJELHOLT

PETER SKAUTRUP

FINN H. LAURIDSEN

II.

**„Grosserer A. Collstrops
Hjem for en dansk Videnskabsmand.“**

Beretning for 1963.

„Lundehave“ har i det forløbne år indtil medio november været beboet af fh. rigsantikvar, fh. professor, dr. phil. Johs. Brøndsted. — Til ny beboer valgte Selskabet den 17. maj 1963 professor, dr. phil. Arne Noe-Nygaard.

Regnskabsoversigt for 1963.

Indtægt.

Kassebeholdning pr. 1. januar 1963 på giro- og bankkonto.....	kr. 22 095,77
Renter af obligationer	» 33 645,00
Rente på postgirokonto	» 22,24
Rente på bankkonto.....	» 374,31
Udtrukne obligationer	» 4 000,00
Andre indtægter	» 401,10
	<u>Ialt kr. 60 538,42</u>

Udgift.

Tilskud til beboeren.....	kr. 8 800,00
Løn og pension til gartner.....	» 11 710,00
Skatter og afgifter til Helsingør Kommune	» 1 054,77
Forsikringspræmier	» 1 751,23
Bygninger med inventar og haven	» 5 749,35
Administration, arkitekttilsyn, revision o.l.	» 789,25
Beholdning på bankkonto ult. 1963.....	» 29 376,15
Beholdning på postgirokonto ult. 1963	» 1 307,67
	<u>Ialt kr. 60 538,42</u>

Status pr. 31. december 1963.

Aktiver.

Ejendommen vurderet til ejendomsskyld	kr.	400 000,00
Indbo	»	12 109,60
Obligationer, nominelt:		
3 ^o / _o danske statsoblig. 1894	»	241 500,00
6 ^o / _o Østift. Kreditf.	»	118 000,00
6 ^o / _o Jydsk Grundejer Kreditf.	»	118 000,00
6 ^o / _o Jydsk Husm. Kreditf.	»	86 000,00
6 ^o / _o Jydsk Landejend. Kreditf.	»	118 000,00
Beholdning på bankkonto	»	29 376,15
Beholdning på postgirokonto	»	1 307,67
		Ialt kr. 1 124 293,42

Passiver.

Ejendom og indbo	kr.	412 109,60
Grundfond	»	600 000,00
Reservefond	»	112 183,82
		Ialt kr. 1 124 293,42

April 1964.

På bestyrelsens vegne
L. L. HAMMERICH

Regnskabet er revideret på undervisningsministeriets foranstaltning.

III.

„Emil Herborgs Legat.“

Beretning for 1963.

I året 1963 er udbetalt fire legatportioner, hver på 150 kr. månedlig, til:

Dr. phil. Bent Christensen	i 12 måneder
Mag. scient. Bo Werner Christensen	i 12 —
Cand. mag. Jens Thorup	i 12 —
Cand. polyt. John Nagel	i 1 måned

Regnskabsoversigt for 1963.

Indtægt.		Udgift.	
Kassebeholdning	kr. 2 140,91	Udbetaling af 4 legat-	
Renter af obligationer	- 8 071,23	portioner	kr. 5 550,00
Renter af bankkonto	- 41,37	Udbetaling i henhold til	
Udtrækn. af obligationer	- 32 000,00	fundatsens § 8	- 600,00
		Administration	- 200,00
		Køb af obligationer	- 31 845,20
		Kassebeholdning	- 4 058,31
	kr. 42 253,51		kr. 42 253,51

Formue pr. 31. december 1963.

3 ¹ / ₂ % obligationer, nom.	kr. 36 000,00
4 % » »	- 27 000,00
4 ¹ / ₂ % » »	- 99 000,00
6 % » »	- 6 000,00
7 % » »	- 32 000,00
Anden formue	- 100,00
Kassebeholdning	- 4 058,31
	kr. 204 158,31

Januar 1964.

På bestyrelsens vegne

C. MØLLER

Revisionspåtegning:

Regnskabet er revideret af undertegnede revisorer i Det kgl. danske Videnskabernes Selskab. Beholdningerne er eftersat, og regnskabet og beholdningerne er fundet i orden.

København, den 2. april 1964.

W. FENCHEL

C. J. BECKER

IV.

„Niels Bohr Legatet.“

Uddrag af regnskab for 1963.

Indtægt.

Kassebeholdning ult. 1962	kr.	30 933,72
Renter af obligationer og bankkonto	-	44 708,52
Udtrukne obligationer.....	-	16 000,00
Andre indtægter.....	-	88,20
Samlet indtægt...	kr.	91 730,44

Udgift.

Udbetalinger	kr.	13 930,00
Indkøb af obligationer	-	29 323,92
Kassebeholdning ult. 1963	-	48 476,52
Samlet udgift...	kr.	91 730,44

Formue pr. 31. december 1963.

393 000 kr. danske statsobligationer à $4\frac{1}{2}\%$	kursværdi	kr.	323 242,50
271 000 » kreditforeningsobl. à $3\frac{1}{2}\%$	—	-	189 565,00
64 000 » » à 4%	—	-	47 905,00
298 000 » » à $4\frac{1}{2}\%$	—	-	233 520,00
32 000 » » à $6\frac{1}{2}\%$	—	-	29 760,00
1 058 000 kr. nominelt	til kursværdi	kr.	823 992,50
Kassebeholdning ultimo 1963	-		48 476,52
			kr. 872 469,02

Revisionspåtegning:

Regnskabet er revideret og beholdningerne forefundet.

København, den 2. april 1964.

W. FENCHEL

C. J. BECKER

V.

„Mag. art. Marcus Lorenzens Legat.“

Beretning for 1963—64.

Legatet blev opslået ledigt i februar 1964. Efter legatbestyrelsens indstilling vedtog Selskabet i april 1964 følgende bevillinger af de disponible legatmidler:

Til studiet af dansk sprog:

Cand. mag. Inger Ejkskjær	kr. 1 500
Stud. mag. Iver Wesenberg Kjær	- 1 000
Cand. mag. Bent Jul Nielsen	- 1 500

Til studiet af dansk flora:

Kaptajn M. P. Christiansen	- 1 100
Amanuensis, cand. mag. Alfred Hansen	- 1 100
Seminarielektor Anfred Pedersen, Vordingborg	- 1 100
Cand. mag. Søren Ødum	- 700

I alt . . . kr. 8 000

Regnskab for 1963.

Indtægt.

Kassebeholdning ult. 1962	kr. 5 666,07
Renter af obligationer, aktier og bankkonto	- 7 851,56
Udtrukne obligationer m. m.	- 4 087,75
Samlet indtægt . . .	<u>kr. 17 605,38</u>

Udgift.

Udbetalte legater	kr. 5 000,00
Indkøb af obligationer og aktier	- 8 400,00
Annoncering	- 84,00
Kassebeholdning ult. 1963	- 4 121,38
Samlet udgift . . .	<u>kr. 17 605,38</u>

Rådighedssum til uddeling.

Renteindtægt 1963	kr.	7 851,56
Fragår avertering	-	84,00
	Nettoindtægt	kr. 7 767,56
Fragår 5 0/0 af renteindtægt til formueforøgelse	-	392,58
	kr.	7 374,98
Fragår uddeling i 1963	-	5 000,00
At overføre til 1964	kr.	2 374,98
Foreslået til uddeling i 1964	kr.	8 000,00

Formue pr. 31. december 1963.

18 500 kr. danske statsobl. à 4 ¹ / ₂ 0/0	kursværdi kr.	15 216,25
1 000 - » » à 4 0/0	— -	810,00
14 400 - » » à 2 0/0	— -	7 308,00
2 700 - kreditforeningsobl. à 6 ¹ / ₂ 0/0	— -	2 511,00
1 600 - » » à 5 ¹ / ₂ 0/0	— -	1 396,00
2 000 - » » à 5 0/0	— -	1 660,00
25 400 - » » à 4 ¹ / ₂ 0/0	— -	20 784,00
11 900 - » » à 4 0/0	— -	9 469,00
4 000 - » » à 3 ¹ / ₂ 0/0	— -	3 010,00
43 700 - hypotekforeningsobl. à 4 ¹ / ₂ 0/0	— -	33 758,25
11 184 - bankhæftelsesobl. à 4 0/0	— -	5 032,80
28 200 - aktier i Kbhvns. Handelsbank	— -	70 359,00
164 584 kr. nominelt	til kursværdi kr.	171 314,30
	Kassebeholdning	- 4 121,38
	kr.	175 435,68

Marts 1964.

På bestyrelsens vegne
L. L. HAMMERICH

Revisionspåtegning:

Regnskabet er revideret og beholdningerne forefundet.

København, den 2. april 1964.

W. FENCHEL

C. J. BECKER

VI.

Kommissionen for Ducange.**Beretning for 1963.**

Redaktør: Prof., dr. Franz Blatt.

- 1) Ordbog over dansk middelalderlatin (den danske Ducange): I løbet af året er manuskript færdigredigeret til bogstav *S* inclusive i henhold til den i Selskabets beretning for 1961—62 (1962) opstillede plan. Arbejdet er udført af cand. mag. Bente Friis Johansen.

- 2) Den internationale ordbog over middelalderlatin: bogstav *M* er færdigredigeret og distribueret til de forskellige arbejdscentre med henblik på eventuelle korrektioner og tilføjelser, en ny à jour-ført Index scriptorum nærmer sig sin fuldendelse. Til denne ordbog har den danske komité bidraget med materiale og arbejdskraft. Amanuensis, cand. mag. Bent Dalsgaard Larsen og assistent fru Kirsten Sørensen har deltaget i arbejdet.

København og Århus i maj 1964.

KAJ BARR

FRANZ BLATT

POVL JOHS. JENSEN

VII.

**Administrationskomiteen for Monumenta Musicae
Byzantinae.
Beretning for årene 1962-64.**

Siden forelæggelsen af den foregående beretning (se Oversigt 1961-62, side 169) er Hal Koch afgået ved døden. Efter kommissionens forslag er udgavens nuværende leder, professor Oliver Strunk, indvalgt i kommissionen. Redaktionsudvalget har suppleret sig med professor G. Zuntz (Manchester) og består nu af O. Strunk, H. J. W. Tillyard, E. Wellesz, G. Zuntz og archimandriten i Grottaferrata.

Carsten Høegs sygdom og død medførte, som allerede nævnt i sidste beretning, alvorlige vanskeligheder for udgivelsen. Det har taget tid at få omstillet arbejdet, og det har medført, at det har trukket ud med færdiggørelsen af flere gennem de sidste år forberedte publikationer. Nedenfor gives en liste over det sidst udkomne og de i trykken værende bind, samt over sådanne, der er under udarbejdelse eller planlagt til udførelse i den nærmest forestående tid.

Publiceret 1962/63:

Prophetologium fasc. V (Lectiones Sabbati Sancti), udg. af C. Høeg og G. Zuntz.

Publikationer under trykning:

Subsidia bd. VI: *Canti ecclesiastici della tradizione italo-albanese I*, udgivet af R. P. Bartolomeo Di Salvo. Denne udgivelse var planlagt til 1963, men da Fader Bartolomeo en overgang var tilbøjelig til at ville trække sit manuskript tilbage, er tidspunktet blevet noget forrykket.

Hovedserien bd. VII: *Specimina Notationum Antiquiorum*, udg. af Strunk. Plancherne er nu i trykken, og udgivelsen planlagt til slutningen af 1964 eller begyndelsen af 1965.

Hovedserien bd. VIII: *Hirmologium Sabbaiticum*, udg. af Raasted. Efter adskillige tekniske vanskeligheder skrider farvetrykningen nu frem (mere end halvdelen er allerede trykt), og bindet skal efter planerne udkomme 1965 eller 1966.

Publikationer under udarbejdelse:

Siden sidst er der sket store fremskridt i forberedelsen af *Studies on the Fragmenta Chiliandarica Palaeoslavica II*, som Roman Jakobson (Harvard) vil udgive for MMB. Dette bind fremstår som resultat af et samarbejde mellem Dumbarton Oaks Center for Byzantine Studies i Washington og MMB. De bidrag, som ikke allerede er indkommet, er lovet færdige i løbet af efteråret, og forhåbentlig kan trykningen begynde før udgangen af dette år. Bogen udkommer som bind V i *Subsidia*-serien med undertitlen: *Fundamental Problems of Early Slavic Music and Poetry*.

Denne publikation bliver muligvis MMB's sidste i området: slavisk kirkesang; professor E. J. Koschmieder (München) har for nylig foreslået oprettet en ny, uafhængig serie, som skal hedde: *Kilder til gammelslavisk kirkesang*. I sit forslag til Den internationale slavistkommission om denne nye udgivelsesserie understreger professor Koschmieder, at man bør tage MMB til forbillede.

Subsidia bd. VII: *The Byzantine Chants of the Mass-Ordinary*, udg. af Levy. Planlagt til udgivelse i 1965.

Prophetologium fasc. VI, udg. af Zuntz.

Hovedserien bd. IX: *Triodium Vatopediense*, udg. af Strunk.

Ud over de her nævnte publikationer overvejes yderligere udgivelsen af følgende to arbejder, hvorom der endnu ikke er truffet endelig afgørelse:

Constantin Floros: *Das mittelbyzantinische Kontakienrepertoire*.
Spørgsmålet om finansiel støtte er stadig under overvejelse i
Deutsche Forschungsgemeinschaft.

S. J. M. Harris: *The Communion Chant in the Byzantine Asmatika*.

Det skal til slut nævnes, at professor Strunk regner med at
trække sig tilbage fra sin universitetsgerning i januar 1966 og
helt at kunne hellige sig arbejdet med MMB.

Juli 1964.

K. BARR FRANZ BLATT KNUD JEPPESEN
JENS PETER LARSEN OLIVER STRUNK

**Uddrag af regnskab for Monumenta Musicae Byzantinae
for tiden fra 16. juni 1962 til 31. december 1963¹⁾.**

Indtægt:

Overført fra forrige regnskab ²⁾	kr. 60 061,64
Indtægt ved salg af publikationer	» 5 235,96
Bidrag fra British Academy.....	» 4 450,50
» » UNESCO (CIPSH).....	» 5 509,98
» » Union Académique Internationale	» 5 714,29
Renter.....	» 2 473,84
	Ialt kr. 83 446,21

Udgift:

Fremstilling af publikationer	kr. 7 173,82
Professor Zuntz.....	» 2 531,78
Medhjælp	» 3 212,66
Fotografier	» 851,90
Rejser	» 3 689,42
Returneret til UNESCO ³⁾	» 5 531,00
Diverse	» 920,29
Kassebeholdning	» 59 535,34
	Ialt kr. 83 446,21

¹⁾ Fra og med 1. januar 1964 vil Mon. Mus. Byz. regnskabet følge kalenderåret.

²⁾ Se Oversigt 1961-62, s. 172.

³⁾ Det drejer sig her om UNESCOs bidrag til trykning af Bartolomeo Di Salvo, *Canti ecclesiastici*, hvortil manuskriptet sidste år af forfatteren blev trukket tilbage (jfr. ovenstående beretning).

VIII.

**Kommissionen for "A Critical Pāli Dictionary".
Beretning for årene 1962–64.**

A. Kommissionens sammensætning er uændret: Barr, Hammerich (formand), Hjeltslev. De danske medarbejdere er ligeledes uændret: F. Møller-Kristensen (nu mag. art.), Else Pauly, N. Warmdahl. Dr. H. Kopp (Heidelberg) har fortsat som hidtil, dog således, at han arbejder 6 måneder i København, 6 måneder i Heidelberg. Der er tilkommet en ny udenlandsk medarbejder: Dr. Haebler (Saarbrücken).

B. Vi har haft besøg af flere udenlandske forskere: professor N. Tsuji (formand for det japanske pāli-center), i juni 1963; Dr. Shozen Kumoi (Kyoto), som er udset til at være medarbejder ved det japanske center, i september 1963; professor Vimalabuddhi (Vidyodaya universitetet, Ceylon), som tilsvarende skal arbejde ved det planlagte Ceylon-center, i november 1963.

C. Den 21. og 22. november 1963 afholdtes i Selskabets lokaler et møde af den internationale tilsynskomiteé. Deltagere var a. fra tilsynskomiteen: L. Alsdorf (Hamburg), H. Hendriksen (København), Miss I. B. Horner (London), K. de Vreese (Amsterdam), samt i stedet for ambassadør dr. C. P. Malalasekera (Colombo-London) Ceylons ambassadør i Bonn B. F. Perera; H. Humbach (Mainz) blev i sidste øjeblik forhindret; – b. som observatører fra den internationale orientalistunion dennes præsident G. Morgenstjerne (Oslo) og generalsekretær H. Scheel (Mainz); – c. af medarbejderne ved C.P.D.: H. Kopp (Heidelberg), F. Møller-Kristensen (København), Fru Else Pauly (do.), N. Warmdahl (do.); – d. fra administrationskomiteen K. Barr og L. L. Hammerich (idet L. Hjeltslev desværre var syg).

Der blev forelagt en af F. Møller-Kristensen udarbejdet plan til en reorganisering af arbejdet for at få det fremskyndet. Efter

udførlige diskussioner vedtoges – med megen anerkendelse til F. Møller-Kristensen – planen med følgende hovedpunkter: 1. København vedbliver at være trykkestedet; 2. der udnævnes en hovedredaktør og dette bør være F. Møller-Kristensen; 3. der bør i København – for mindst 2 år ad gangen – være en pāli-forsker fra Ceylon som assistent for hovedredaktøren; 4. der bør, udover det japanske, søges oprettet centre i Tyskland, Nederlandene, Tjekkoslaviet og Ceylon; 5. der bør organiseres et råd af eksperter til bistand for redaktionen.

Selskabet foranstaltede begge dage lunch for konferencens deltagere, for hvem Selskabets præsident gav en taknemligt modtagen reception den sidste aften.

Det vil nu blive Selskabets opgave, i løbet af efteråret 1964, sammen med de myndigheder og korporationer, der råder over midlerne, at finde ud af, hvorledes disse omfattende planer kan gennemføres for Danmarks vedkommende, hvilket, dels i takt hermed dels efter vort forbillede, vil være bestemmende for de andre vedkommende lande. Dette vil være helt afgørende for pāli-ordbogens lykkelige videreførelse.

D. Med stor taknemlighed må noteres, at Rask-Ørsted-fondet muliggjorde, at K. Barr (medlem af den administrative komité), samt de danske medarbejdere F. Møller-Kristensen og N. Warmdahl – fru Else Pauly var desværre forhindret – kom til at deltage i den internationale orientalistkongres i New Delhi i januar 1964, hvilket gav en række gode kontakter – i særdeleshed naturligvis for F. Møller-Kristensens vedkommende. Ved gavmildhed fra Ceylons og Indiens regeringer kunne F. Møller-Kristensen og N. Warmdahl yderligere tilbringe nogle uger både i Indien og Ceylon, hvorved de fik et første selvsyn af de for pāli-arbejdet meget afgørende egne, knyttede nye forbindelser og fæstnede gamle. – Efter det danske mønster lykkedes det vor hollandske medarbejder at få penge fra sit hjemland til at deltage i orientalistkongressen og rejse i Indien. – Også vor tjekkiske medarbejder Ivo Fišer var i Indien.

E. Den nødvendige mikroreproduktion af seddelmaterialet er fortsat med fuld kraft.

F. a. På grund af rejserne og mikroreproduktion af materialet er trykningen desværre kommet bagud. Fasc. II,3 (āpatti-āy-) vil først kunne udkomme i kalenderårets slutning; artiklerne i dette hefte er skrevet af H. Kopp, B. Vimalabuddhi, F. Møller-Kristensen, Else Pauly og K. de Vreese.

b. Under trykning er yderligere: āḷ og āl (Jayawickrama), āva-āvā (Fišer), āvi-āvo (Alsdorf).

c. Under – delvis fremskreden – forberedelse er: ār (Kopp), ās og āh (Bollée), k-kamyā og ch (det japanske centrum).

G. 1. De 3.000 \$ fra UNESCO er blevet anvendt a. til mikroreproduktionen, b. til samarbejdet med orientalske forskere.

2. a. Carlsbergfondet har betalt 58.000 kr. til lønning af de danske medarbejdere og til bogkøb etc. – b. Rask-Ørsted-fondet har betalt 1) 12.000 kr. til afholdelsen af konferencen i København i november 1963, 2) 22.000 kr. til F. Møller-Kristensen og N. Warmdahls rejser til orienten. – c. Selskabet har dækket kontor- og trykudgifter.

3. a. Japans akademi har betalt udgifterne ved det japanske centrum samt rejser for nogle medarbejdere. – b. Akademiet i Mainz og nogle andre tyske organisationer har betalt udgifterne ved institutterne i Mainz, Hamburg og Saarbrücken. – c. Den nederlandske videnskabsfond (ZWO) har betalt lønningen for Dr. Bollée, samt betydelige rejseudgifter. – d. Det tjekkoslovakiske akademi har betalt dr. Fišers arbejde og rejser.

H. På mødet i Union Académique Internationale 15.–20. juni 1964 meddelte Japans repræsentant professor Tsuji, at hans regering for 1964 havde bevilget 3.400 \$ til arbejdet med CPD. – Det besluttedes at undersøge, om der indenfor Orient-Occident-projektet eventuelt kunne skaffes yderligere midler til rejser for medarbejderne ved CPD, hvorved prof. Tsuji fremhævede, at der i givet tilfælde nok kunne regnes med indbydelser fra den japanske regering til ophold i Japan.

August 1964.

L. L. HAMMERICH

IX.

**Beretning om mødet i
Union Académique Internationale (UAI) i Wien
den 13.–18. juni 1963.**

Unionens 37. møde fandt sted i Wien i dagene 13.–18. juni 1963 efter indbydelse af Österreichische Akademie der Wissenschaften. Følgende lande var repræsenterede: Australien (Australian Humanities Research Council), Belgien, Canada, Danmark, De Forenede Stater (American Council of Learned Societies), Finland, Frankrig, Grækenland, Italien, Japan, Jugoslavien, Mexico (Consejo Mexicano de Instituciones Humanísticas), Nederlandene, Norge, Polen, Rumænien, Schweiz (Société Suisse des Sciences Morales), Spanien (Institut d'Estudis Catalans, Patronato Marcelino Menéndez Pelayo), Storbritannien, Sverige, Tjekkoslovakiet, Tyskland (både Vest og Øst), Ungarn, Østrig og som særlig indbudt professor Kurt Latte, fhv. vicepræsident for UAI. Desuden deltog som sædvanlig to delegerede for Conseil International de la Philosophie et des Sciences Humaines (CIPSH), en repræsentant for UNESCO og et medlem af Videnskabernes Akademi i Moskva som observatør. Det vedtoges at optage som nye medlemmer Kypern og Korea. De danske delegerede var Franz Blatt og L. L. Hammerich.

Det økonomiske grundlag for UAI fremkom som hidtil ved de enkelte akademiers bidrag, ved salg af publikationer og ved tilskud fra UNESCO. Hertil kommer en rådighedssum (Fonds spécial), hvis midler tilvejebragt ved tilskud fra enkeltakademierne fortrinsvis skal anvendes i forbindelse med igangsættelsen af nye arbejder.

Unionens virksomhed foregik i 20 kommissioner, hvortil nu føjer sig en ny kommission *Fontes Africae Historiae*. En af de ældste kommissioner (I) står for udgivelsen af *Corpus Vasorum Antiquorum*, ved hvilken K. Friis Johansen medarbejder aktivt.

Kommission II forbereder et katalog over alkymistiske håndskrifter på latin, Kommission III har ansvaret for udgivelsen af Hugo Grotius' og Erasmus' værker. En omfattende kommission (V) forestår den nye ordbog over middelalderlatin (*Novum Glossarium Mediae Latinitatis*), hvis 4. hæfte blev forelagt af værkets hovedredaktør. Kommission VI (*Corpus Inscriptionum Graecarum, Corpus Inscriptionum Latinarum, Tabula Imperii Romani*) modtager videnskabelige bidrag fra Spanien, Ungarn, Italien, Jugoslavien, Rumænien, Schweiz og Østrig. Efter mange års forberedelser og store forhindringer kunne Kommission VII fremlægge det første bind af serien *Historical Documents relating to Japan in Foreign Countries*, udsendt af det japanske Akademi, der efter hvad dets repræsentant M. Tsuji fremhævede næppe uden støtte fra UAI kunne have gennemført sit forehavende. Man agter at fortsætte såvel udgivelse som mikrofotografering af kilderne til Japans historie i europæiske og andre arkiver. I kommission IX (*Corpus Philosophorum Medii Aevi*) forelå bl. a. Platons Timaeus a Chalcidion translatum commentarioque instructum, ved hvilken Povl Johs. Jensen har medvirket; kommissionen søger at koordinere bestræbelserne på en udgave af Averroës. Udgivelsen af Aristoteles Latinus foregår planmæssigt under Minio-Paluellos kyndige ledelse. Den tiende kommission, under hvis auspicer P. A. Lowe (Princeton) har udsendt sit monumentale værk *Codices latini antiquiores*, står nu også for udgivelsen af *Chartae Latinae Antiquiores* (Bruckner, Basel), der skal omfatte ikke-litterære papyri fra tiden før 800: det sidst udkomne hæfte indeholder således 19 papyrus fra 1.–6. århundrede, 3 papyrus fra Ravenna fra 6.–7. århundrede og 22 angelsaksiske dokumenter fra 7. og 8. århundrede.

Kommission XI (*Islamiske Studier*) overvåger udsendelsen af 1) *Encyclopédie de l'Islam*, af hvilken 30.–33. hæfte er publiceret i det forløbne år, 1963, 2) *Concordance et Indices de la tradition musulmane*, hvoraf J. Brugman har udgivet 4 fascikler (28–31 incl.) i 1962–63. Formen for en nyudgivelse af Brockelmanns *Geschichte der arabischen Literatur* overvejes stadig i denne kommission.

Monumenta Musicae Byzantinae (Kommission XII), hvis igangsættelse skyldtes Carsten Høegs initiativ, videreføres af Oliver Strunk (Princeton), der har foreslået Høegs tidligere medarbejder G. Zuntz (nu Manchester) indvalgt i redaktionskomitéen.

Ved *Corpus Vitrearum Medii Aevi* (kommission XVI), hvis udgivelse forestås af Hahnloser (Bern), er dansk medarbejderskab sikret derved, at dr. Åge Roussell (Nationalmusæet) bidrager til et bind »Die mittelalterlichen Glasgemälde in Skandinavien«. Den attende kommission modtog gennem L. L. Hammerich Selskabets beretning vedrørende *Pāliordbogen*. En reorganisering af det internationale redaktionsarbejde med henblik på hurtig tilendeførelse af denne ordbog blev drøftet: oprettelsen af nationale arbejdscentre i Japan, på Ceylon, i Tjekkosllovakiet, i Tyskland og Holland er under overvejelse, men forudsætter en mangfoldiggørelse af ordbogssedlerne, der beror i København. Foruden fra Unesco modtager *Pāliordbogen* støtte fra japansk side, hovedbyrden bæres dog fortsat fra dansk side. Det nye *Corpus des Troubadours* (XIX) befinder sig endnu på et forberedende stade. Det samme gælder *Corpus des Antiquités Mexicaines* (XX).

Det fremgår med tydelighed, at Unionen, stærkt tilskyndet af UNESCO's og CIPSH's repræsentanter, tilstræber at udvide sit arbejdsfelt, således at dette dækker også andre humanistiske områder end dem, der ifølge traditionen varetages af UAI. Da disse nye bestræbelser imidlertid ikke modsvares af forøgede tilskud fra UNESCO's side, vil det næppe vare længe, før det økonomiske grundlag svækkes for adskillige af de foretagender, UAI har påtaget sig at være sponsor for. Det henstilles fra UNESCO-repræsentationen i UAI, at UAI's medlemmer gør deres indflydelse gældende over for deres respektive nationale UNESCO-kommisioner, så disses repræsentanter er opmærksomme på de følger, UNESCO's politik vil kunne få for de videnskabelige foretagender, den internationale organisation eengang er gået ind for. Det var også blevet pålagt UAI's repræsentanter i CIPSH at gøre tilsvarende synspunkter gældende. L. L. Hammerich deltog som repræsentant for UAI i CIPSH's møde i Mexico.

UAI's bestyrelse bestod i 1962–63 af R. W. Lee (præsident, U.S.A.), R. Aramón i Serra (vicepræsident), Paul van de Woestijne (vicepræsident), K. Kumaniecki (Polen), A. Lesky (Østrig), E. Öhmann (Finland).

UAI's 38. session vil blive afholdt i Bruxelles fra 15.–20. juni 1964.

X.

**Beretning om mødet i
International Union of Pure and Applied Physics
i Warszawa den 20.–23. september 1963.**

Den Internationale Union for Ren og Anvendt Fysik har holdt generalforsamling (General Assembly) i Warszawa i dagene 20.–23. september 1963. Fra dansk side deltog undertegnede J. C. Jacobsen og St. Rozental. Plenarmøderne blev afholdt i Palais Staszyc.

Den forud for mødet udsendte dagsorden blev vedtaget.

Efter at der var rettet velkomstord til forsamlingen af de polske værter, holdt Unionens præsident, H. J. Bhabha en indledende tale, hvor han mindedes nogle af Unionens fremtrædende medlemmer, der var afgået ved døden siden sidste generalforsamling. Hans mindeord om professor Niels Bohr blev efterfulgt af to minutters stilhed.

Præsidenten meddelte, at Bolivia havde indsendt anmodning om optagelse i Unionen.

Generalsekretæren, professor P. Fleury gav en kort redegørelse for Unionens virksomhed i de forløbne år.

Under dagsordenens punkt 3 og 4 blev de forskellige kommissioners virksomhed gennemgået, først og fremmest fik man en oversigt over de møder, kongresser og kollokvier, som kommissionerne har afholdt i den forløbne periode, og dem de påtænker at arrangere i den kommende tid.

Under gennemgangen af SUN-kommissionens virksomhed (symboler, enheder og nomenklatur) blev det fremhævet, at kommissionen, som naturligt er, arbejder i nær kontakt med tilsvarende organer for beslægtede områder (f. eks. kemi, elektroteknik). Der vil i den kommende tid fremkomme nye rekommandationer, der bliver udsendt med anmodning om kommentarer og kritik.

Formanden for kommissionen for højenergifysik udtrykte sin tilfredsstillelse over det samarbejde, der i de senere år er blevet etableret mellem centrene i Genève og i Dubna.

Under dagsordenens punkt 5 forelagde generalsekretæren det reviderede regnskab for den forløbne periode og budgettet for 3-årsperioden 1964–66, som begge blev vedtaget af forsamlingen. Størrelsen af en årlig bidragsandel er i budgettet fastlagt til \$ 150,-. Da Danmark tegner for to andele, vil landets bidrag til IUPAP i den kommende periode beløbe sig til \$ 300,- pr. år.

Til punkt 6 (valg). Eksekutivkomiteen har forelagt en liste af kandidater, den foreslog til valg til Unionens eksekutivkomité og dens forskellige komiteer. Efter en diskussion i generalforsamlingen blev listen med nogle mindre ændringer og suppleringer vedtaget enstemmigt.

Som præsident for Unionen valgtes den tidligere vice-præsident L. Néel (Frankrig), til første vice-præsident D. I. Blochinev (U.S.S.R.) og til andre medlemmer af eksekutivkomiteen, foruden den afgående præsident, H. J. Bhabha, følgende medlemmer:

C. J. Gorter	(Nederlandene)
H. H. Nielsen	(U.S.A.)
E. Rudberg	(Sverige)
F. Seitz	(U.S.A.)
J. Jauch	(Schweiz)
M. Danysz	(Polen)
G. B. B. M. Sutherland	(Storbritannien)
H. Yukawa	(Japan)

Den mangeårige generalsekretær, P. Fleury, ønskede ikke genvalg. I hans sted bliver C. C. Butler (Storbritannien) Unionens generalsekretær med L. Kerwin (Canada) som adjungeret generalsekretær.

Angående valgene til de forskellige kommissioner kan det bemærkes, at L. Rosenfeld (København), der hidtil havde været korresponderende medlem af SUN-kommissionen, blev valgt til almindelig medlem, og at M. Pihl (København) efter forslag fra den danske delegation blev indvalgt i kommissionen for undervisning som korresponderende medlem.

Punkt 7. Der blev givet en foreløbig liste over de for 1964

planlagte møder og kollokvier. Under behandlingen af dette punkt vedtog man at anbefale

1) at man i betragtning af vigtigheden af de organiserede møder og kollokvier intensiverer denne aktivitet, og at eksekutivkomiteen til dette formål søger at få forøgede bidrag fra UNESCO og IAEA, og

2) at der til konferencerne i så stor udstrækning som muligt indbydes yngre forskere.

Til punkt 8 forelagde eksekutivkomiteen følgende forslag til en resolution:

“The International Union of Pure and Applied Physics considering that

free travel possibilities of all scientists for the participation in international scientific conferences forms an indispensable basis for successful international cooperation and considering further that

this question not only touches the International Union of Pure and Applied Physics, but all scientific Unions which form members of the International Council of Scientific Unions,

requests:

the International Council of Scientific Unions

1. to encourage its national members to take appropriate steps with their respective governments for arranging facilities for granting exit and entry visas to scientists attending international scientific conferences;
2. to bring the problem to the notice of the United Nations with the request that a way may be found for the free movement of scientists, attending scientific conferences and meetings.”

Den danske delegation foreslog i resolutionens preambel at stryge ordene „for the participation in international scientific conferences“. Forslaget blev støttet af U.S.S.R., Frankrig og Sverige, men resolutionen blev efter nogen diskussion vedtaget i den oprindelige ordlyd.

Punkt 9. Den af eksekutivkomiteen foreslåede resolution, der gik ud på at den forestående ændring af ICSUs statutter gennemføres på en sådan måde, at Unionernes repræsentanter får flere stemmer end de nationale repræsentanter, gav anledning til en længere diskussion. I øjeblikket er 14 unioner og 51 nationer repræsenteret i ICSU. Resolutionen blev vedtaget i følgende form:

“The General Assembly of the International Union of Pure and Applied Physics approves in principle the proposals of the reorganizing committee of ICSU, but makes the following recommendation:

In order to safeguard the scientific character implied in ICSU's name, it is highly desirable to prevent the voting power of the unions being outbalanced by the voting power of the national members in the General Assembly of ICSU. Balance could be achieved, for example, by increasing the number of votes of the unions and by giving the general unions more votes than the specialized unions. It is realised that as the number of unions and nations adhering to ICSU increases the voting procedure will need modification.”

Under punkt 10 blev det oplyst, at der foreligger to indbydelser til næste generalforsamling, der skal finde sted i september 1966:

fra Schweiz (til Basel) og

fra Den tyske forbundsrepublik (til München).

Det blev vedtaget at overlade afgørelsen til eksekutivkomiteen, der skal træffe beslutning senest et år før generalforsamlingens termin.

Under punkt 11 vedtog man tre resolutioner (se nedenstående bilag), der blev foreslået henholdsvis af komiteerne for publikationer og nuklidmasser. Resolutionen fra komiteen for nuklidmasser indeholder bl. a. oplysning om, at den Internationale Union for ren og anvendt Kemi agter at foreslå dannelsen, sammen med IUPAP, af en blandet kommission til fastlæggelse af betegnelserne for de nuværende udtryk „atomvægt“ og „nuklidmasse“. Generalforsamlingen bemyndigede eksekutivkomiteen til at deltage i et sådant samarbejde og udpege IUPAPs repræsentanter til den fælles komité.

Under generalforsamlingen var der arrangeret besøg ved forskellige fysiske laboratorier.

J. C. JACOBSEN

S. ROZENTAL

**Publications Commission of the IUPAP
Report to the General Assembly**

1. The "ICSU-AB Tentative Study of the Publication of Scientific Literature" carried out by ICSU-AB on request of our Commission is very useful, should be widely distributed and be revised each 3-5 years, bearing in mind the suggestions received.
2. The "Code of Good Practices for Scientific Publications", written by the ICSU/FID/IFLA Joint Committee and published by UNESCO is useful. It should be improved and for this purpose we will distribute it among editors of primary journals. Any remark or suggestion should be addressed to the Secretary of the Publications Commission.
3. The booklet UIP-9 "Symbols, Units and Nomenclature in Physics", prepared by the S.U.N. Commission, has been widely distributed and should be further brought to the attention of physicists through the journals. The Publications Commissions urges editors and authors to follow the S.U.N. recommendations.
4. The Commission wishes to recommend once more that the rules of ISO on abbreviation of Journal titles should be followed. In order to encourage this we will prepare a document explaining and illustrating these rules.
5. It is highly desirable that a uniform system for bibliographic references be developed.

The tentative recommendation of the Commission for a standard form of bibliographic reference is as follows:

name, comma, initials of christian names, semi-colon, abbreviated name of the Journal, comma, volume, comma, page, year between brackets. Example: MAXWELL, J. C.; Proc. Roy. Soc., 27, 683 (1876).

Noting that there is not yet full agreement on the order of name and initials and on the position of the year, editors of primary and abstracting Journals and groups concerned with automatic indexing and retrieval are requested to study the proposal and to transmit their opinions to the Secretary of this Commission.

6. The changing problem of publication of Letters was considered. Further discussion is necessary.

7. Concern was expressed that the work covered by doctoral theses was not always widely known. It was recommended that authors of doctoral theses be encouraged to publish their new results in a recognized Journal.
8. We feel it is important that the various groups in documentation research contact each other and prepare a list of corresponding key-words in several languages.

Resolution submitted to the General Assembly

- a) Every scientific paper, with the possible exception of short Letters, should be published with a synopsis (or abstract) in English, French or Russian. It is desirable to print it also in a second language.
- b) Considerable progress having been made in standardizing the system of transliteration of cyrillic characters in the U.K. and the U.S.A., IUPAP should urge ISO, BSI, and ASA to reach a common agreement on transliteration, taking into account the difficulty of printing special characters.

Commission on Nuclidic Masses and Related Atomic Constants

1) *Fundamental Atomic Constants.*

The Commission on Nuclidic Masses and Related Atomic Constants has encouraged two of its members, J. W. M. Dumond and E. R. Cohen, to prepare a self-consistent list of the most probable values of the fundamental constants. This list ("Recommended Values of the Physical Constants - 1963") was presented to the Second International Conference on Nuclidic Masses held in Vienna, July 15-19, 1963. The Commission expects that these values will be widely used and will help to remove many of the confusions that have arisen from the use of differing sets of constants. In addition, it is expected that the appearance of this list will encourage further experimental work aimed at improving our knowledge of these values.

2) *Use of term "atomic mass".*

The Commission feels that the term "nuclidic mass" should be replaced by "atomic mass" in referring to the mass of an individual atom. It is hoped that the Chemistry Union might also use the term "atomic mass" as a replacement for "atomic weight". The joint use of the term "atomic mass" by both chemists and physicists should cause no confusion because in normal usage the term would always be followed by a group of words which would automatically remove any ambiguity. Thus, the chemist would refer to the "atomic mass of chlorine", the

physicist to the "atomic mass of Cl^{35} ", *et cetera*. Indeed, the joint use of the term "atomic mass" could be an important means of consolidating the recent unification of the chemical and physical scales.

We understand that IUPAC is proposing the formation of a joint committee representing both IUPAC and IUPAP to make recommendations concerning the terms that should be used for the currently used "atomic weight" and "nuclidic mass". We suggest that this proposal, if and when, received, be acted upon and that the IUPAP representation include members of both the SUN Commission and the Commission on Nuclidic Masses.

XI.

Beretning om mødet i Union Géodésique et Géophysique Internationale i Berkeley den 19.-31. august 1963.

Unionen har nu 60 medlemslande, og i mødet i Berkeley deltog delegerede og gæster fra 52 medlemslande og repræsentanter for 7 ikke medlemslande. Vest- og Østtyskland er her betragtet som Tyskland. Det samlede antal deltagere er i henhold til de foreløbige deltagerlister godt 1800, men antallet er fra amerikansk side angivet væsentlig højere. Selskabet var repræsenteret ved EINAR ANDERSEN, endvidere deltog følgende 12 delegerede: Professorerne W. DANSGAARD (der også repræsenterede International Atomic Energy Agency, IAEA) og E. ELIASSEN, statsgeodæterne dr. H. JENSEN, E. KEJLSØ, I. LEHMANN og dr. O. SIMONSEN, statsmeteorologerne V. LAURSEN og H. THOMSEN, afdelingsmeteorolog K. LASSEN, geodætassistenterne J. HJELME og K. PODER samt cand. polyt. T. STOCKFLET JØRGENSEN. Endelig deltog mag. scient. E. HJORTENBERG, der for tiden opholder sig i Canada, samt som repræsentant for Union Internale des Sciences Géologiques, dennes generalsekretær, professor TH. SORGENFREL.

Unionens videnskabelige arbejdsområde er delt mellem en geodætisk og seks geofysiske associationer, idet den geodætiske association dog også beskæftiger sig med geofysiske problemer, bl. a. gravimetri. Der er også blevet afholdt fællesmøder for flere associationer, hvor videnskabelige grænseproblemer er blevet drøftet. Det mest betydningsfulde af disse møder var symposiet om "The Upper Mantle Project", der vedrørte i alt seks af de syv

associationer. Unionens præsident, professor V.V. BELOUSSOV, USSR, var fremkommet med ideen til dette altomspændende symposium. Den af Selskabet nedsatte nationalkomité for geodæsi og geofysik havde da også inden mødet i Berkeley fremlagt en foreløbig plan for dansk deltagelse i "The Upper Mantle Project". (Se nedenstående bilag.) Den endelige plan vil også komme til at rumme bidrag fra de geologiske videnskaber. Der nedsattes en kommission til nærmere undersøgelse og koordinering af planerne, og der knytter sig store forventninger til resultaterne af udforskningen af jordens ydre zone over MOHOROVICIC diskontinuiteten.

Enkelte vigtigere emner, der er blevet behandlet på unionens XIII generalforsamling, skal ganske kort anføres.

Geodæsi. Elektronisk afstandsmåling, herunder instrumenternes nulpunktsfejl og bestemmelser af brydningsindex og dets gradienter for mikrobølger. K. PODER har her udført et almindelig anerkendt og yderst værdifuldt arbejde. Stellartriangulation, der på økonomisk forsvarlig basis muliggør retningsbestemmelser af meget lange trekantsider ved hjælp af observationer af opsendte raketter eller eksisterende satellitter. Metoden vil senere af Geodætisk Institut blive søgt anvendt til sammenknytning af triangulationerne langs henholdsvis Grønlands Vest- og Østkyst. Jordpotentialer er studeret dels teoretisk og dels praktisk ved hjælp af satellitmålinger, idet målinger af perturbationer i satellitbanerne giver mulighed for nøjagtigere bestemmelse af de første led i den harmoniske udvikling for potentialfunktionen. Potentialundersøgelser ved tyngdemålinger, der indtil for nylig var den eneste eksisterende mulighed, fortsættes dels på land, hvor store arealer er færdigmålt, dels på havet, idet man nu ved søgravimetre har mulighed for målinger i større stil. Endvidere drøftedes elektronregnemaskinernes betydning for behandling af de store observationsmaterialer. Geodætisk Instituts GIER møder stadig stor anerkendelse. Arbejdet med etablering af et europæisk fællesniveaulement (REUN) fortsættes med dr. O. SIMONSEN som præsident. Undersøgelser af forskydninger mellem hav og land, midelvandstande samt recente jordskorpebevægelser fortsættes. Hertil kommer refraktionsundersøgelser. Der er danske medlemmer i en række kommissioner, komiteer, studiegrupper o. s. v.

Seismologi. Oprettelse af en ny seismisk Centralinstitution i

Edinbourg under ledelse af dr. P. L. WILLMORE og med økonomisk støtte fra USA og UK. Centralbureauet i Strasbourg fortsætter dog sin virksomhed. INTERNATIONAL SEISMOLOGICAL SUMMARY (ISS) vil fortsætte nogen tid endnu, og ISS-komiteen, hvori frk. I. LEHMANN har sæde, fortsætter som kontrolorgan. Spørgsmålet om regionalcentre blev udskudt. Der er danske medlemmer i en række kommissioner o. s. v. Frk. I. LEHMANN valgtes til vicepræsident for den seismiske association.

Meteorologi. Associationen koncentrerede sig navnlig om følgende to emner: strømningerne i stratosfæren og udvekslingerne mellem oceanerne og atmosfæren. Professor E. ELIASSEN holdt følgende foredrag: "On the fluctuations of the long semi-permanent waves", hvori han fremlagde resultaterne af et forskningsarbejde udført på Københavns Universitet.

Geomagnetisme og aeronomi. Associationens nordlyskomité fremlagde et nyt nordlys-atlas og en ny vejledning til nordlys-observationer. Komiteen for sammenligning af magnetiske standardværdier aflagde beretning ved formanden V. LAURSEN. Der drøftedes en række tekniske enkeltheder vedrørende "World Magnetic Survey" og koordineringen af arbejdet overdroges til et udvalg "The World Magnetic Survey Board" med V. LAURSEN som formand. V. LAURSEN afgik som præsident for associationen, men han fortsætter som medlem af eksekutivkomiteen. Der er danske medlemmer i en række kommissioner o. s. v.

Fysisk oceanografi. Den af MARTIN KNUDSEN standardiserede metode til måling af havvandets halogenindhold med derefter følgende bestemmelse af massefylden er nu erstattet med en nøjagtigere metode, hvor man ved hjælp af salinometre bestemmer saltholdigheden ved måling af havvandets elektriske ledningsevne. Fremdeles behandlede man vekselvirkningerne mellem havet og atmosfæren, antarktisk oceanografi, stillehavets havbund og kystnær oceanografi. Statshydrograf F. HERMANN genvalgte som leder af Associationens Permanente Normalvandstjeneste.

Videnskabelig hydrologi. Ferskvandsproblemet både i udviklingslande og i industrielt fremskredne lande har medført et påtrængende behov for intensiveret hydrologisk forskning. Aktiviteten kommer til udtryk gennem den af UN organiserede "hydrological decade". I et symposium, "Stable Isotope and the Water Cycle", arrangeret af Committee on the Problems of Geochemistry

i forbindelse med den hydrologiske association og unionen for de geologiske videnskaber, behandlede resultaterne af IAEA's verdensomspændende "tritium project". Under associationen hører Commission on Snow and Ice. I tilknytning til denne er der nu dannet en dansk komité for glaciologi med særlig henblik på sne- og isforskning i Grønland.

I unionens conseilmøder gav optagelsen af ny medlemslande og ændringen i status for et enkelt medlemsland anledning til langvarige og yderst vanskelige forhandlinger. Det vedtoges at overlade til det ny bureau at forberede optagelserne efter forespørgsler hos nationalkomiteerne. Endvidere drøftedes forslag til ændring af unionens struktur, således at man går bort fra inddelingen i associationer til inddeling efter videnskabelige arbejdsopgaver som f. ex. The Upper Mantle Project. Herved ville man kunne overflødigøre en lang række af Joint Commissions o. s. v., der er nødvendige ved unionens nuværende struktur, og der forenkle unionens videnskabelige administration betydeligt. Da de fysiske oceanografer arbejder i meget nær tilknytning til de biologiske oceanografer, består der en mulighed i at danne en selvstændig oceanografisk union omfattende begge disse discipliner. Den af ICSU nedsatte Special Committee SCOR, der netop rummer begge discipliner, kunne eventuelt få ny status af union.

Unionens økonomiske situation, der for tre år siden inden oprettelsen af Trésorier-embedet var overmåde dårlig, er nu i meget væsentlig grad blevet forbedret, og for første gang var det muligt at præsentere conseil for et afsluttet regnskab og et detaljeret budget for den kommende treårsperiode. Ved valgene blev EINAR ANDERSEN genvalgt som unionens Trésorier. Statsgeodæt E. KEJLSØ, der var udnævnt til Trésorier Adjoint, fortsætter ligeledes. Til ny præsident valgtes professor J. KAPLAN, USA, og til ny generalsekretær professor G. D. GARLAND, Canada.

Unionen har endnu ikke modtaget nogen invitation til afholdelse af næste generalforsamling.

EINAR ANDERSEN

Preliminary Program for Danish Participation in The International Upper Mantle Project

by

EINAR ANDERSEN

President of the Danish National Committee on Geodesy and Geophysics.

Natural Earthquakes.

Some of the physical conditions in the upper mantle may be revealed by study of earthquakes having their sources in this stratum of the Earth. The study must include precise locations, magnitude-determinations, and fault plane solutions. For this purpose it is essential to have seismograph stations placed all over the world with appropriate mutual distances. The station GODHAVN (erected in October 1962) fills up a gap in the arctic net and its records are expected to be useful in respect to the studies mentioned.

The velocities of long-period surface waves from great earthquakes are influenced by the elastic conditions of the upper mantle. A study of the dispersion is best performed by instruments of long period, and both this study and the comparison of magnitudes will give the best results if the stations involved are equipped with identical instruments. Therefore, Denmark has joined the World Wide Seismograph System program proposed by USA. KØBENHAVN has got standard instruments as supplement to the existing equipment, GODHAVN has standard instruments only. The stations NORD and KAP TOBIN (near SCORESBYSUND) will be standard-equipped during 1963.

While near earthquakes are very seldom observed in KØBENHAVN, many are seen in Greenland. They will be studied for two reasons. First they may reveal information about the P-velocities in the Earth's upper parts, secondly they will eventually tell if minor seismic zones exist in the neighbourhood of the stations.

It is sometimes stated that a statistical study of small quakes may give information as to the probability of big ones. Therefore, it is very important to be able to distinguish between real earthquakes and tremors of other origin. This hitherto unsolved problem will be especially studied.

Artificial Quakes.

The stratification of the crust and the velocities in the crust and the upper mantle may be investigated by recording of big explosions. A profile from South-Norway to the southern Jutland has been in-

vestigated by joint efforts from Norway, Denmark, and Germany. A COMMITTEE ON GEOPHYSICAL AND GEOLOGICAL INVESTIGATIONS IN THE SKAGERRAK AND THE NORTH SEA has been formed, the members being professor dr. A. Kvale, Bergen, professor dr. E. Andersen, København, and professor dr. H. Menzel, Clausthal.

Gravimetry.

The net of gravity stations in Denmark is very dense and further work will therefore be concentrated on measurements on the sea. The Skagerrak-North-Sea-Committee mentioned above is endeavouring to establish a gravimetric survey of Skagerrak.

The gravity measurements in Greenland will be continued and extended to the surrounding waters.

Recent Crustal Movements.

Secular movements within Denmark have been investigated both by geological methods, by the aid of tidal observations, and by geodetic operations viz. repeated levellings of high precision (First levelling 1885–1905, second levelling 1938–1953). The general feature of secular movements relatively to the sea is within Denmark an uplift for the North-Eastern part and a subsidence for the South-Western part. The velocity is about 0.6 mm per 100 km per year. A report, Remarks on Secular Movements within Denmark, has been presented at the International Symposium in Leipzig May 1962 for The International Commission on Recent Crustal Movements. The researches will be continued within Denmark.

As to Greenland may be stated that some tidal observations within shorter periods have been performed, and as far as possible the researches will be continued.

Geodetic Studies.

In order to detect horizontal movements in the Earth's crust distance measurements of very high accuracy by electro-technical methods are necessary. Experimental work on this subject is going on and will be continued.

Computations.

The numerical treatment of the problems will be carried out by our electronic computer GIER, and the programs will be prepared in the international programming language ALGOL.

Geomagnetism.

It seems likely that a closer study of the magnetograms obtained at our two magnetic observatories in Greenland, GODHAVN and THULE, would reveal interesting details with regard to the electro-

magnetic induction produced in the upper layers of the Earth through the influence of overhead currents, and with regard to the structural inhomogeneities within the Earth, which are the probable cause of the entirely different character of the simultaneous vertical intensity variations observed in some cases at stations within a mutual distance of 100 km or less. Danish plans for participation in the IQSY call for the establishment of two additional stations along the west coast of Greenland (SUKKERTOPPEN and JULIANEHÅB), and if these plans are carried into effect, the 4 Greenland stations will cover an interesting profile from the geomagnetic axis pole (THULE) to the auroral zone (JULIANEHÅB).

Earth current observations are being made at GODHAVN, Greenland as a part of the scientific program of the GODHAVN ionospheric station.

XII.

Beretning om Mødet i International Council of Scientific Unions den 22.-29. November 1963 i Wien.

Mødet, der – efter Indbydelse af The International Atomic Energy Agency – blev afholdt i IAEA's Hovedkvarter, Kaerntnering 2, Wien 1, omfattede dels Raadets ekstraordinære Generalforsamling, dels Raadets 10. Generalforsamling. Der var mødt 120 Deltagere fra 33 forskellige Lande medregnet Styrelsen og Unionernes Repræsentanter. Endvidere var der 8 Observatører, i alt 128 Mødedeltagere. Som delegeret fra Det kgl. Danske Videnskabernes Selskab deltog EINAR ANDERSEN, desuden fra dansk Side Professor, dr. phil. TH. SÖRGENFREL, der som Generalsekretær for den Internationale Union for de Geologiske Videnskaber (IUGS) var Medlem af Raadets Eksekutivkomité.

Møderne lededes af Præsidenten, Professor S. HÖRSTADIUS (Sweden), der ved Raadets 9. Generalforsamling i London 1961 blev valgt til Vicepræsident, og som indtraadte som Præsident, da dr. E. W. R. STEACIE (Canada), der i London valgtes til Præsident, var afgaaet ved Døden.

Efter Mødets formelle Aabning og Præsidentens Tale vedtoges Dagsordenen og Proceduren ved Stemmeafgivning, idet man fastholdt den tidligere Fremgangsmaade ikke at tage Hensyn til »stemmer ikke«.

Herefter gik man over til den ekstraordinære Generalforsamling, der som eneste Emne havde Raadets »Future Structure«. Som nævnt i min Mødeberetning for Raadets 9. Generalforsamling i London (se Oversigt over Selskabets Virksomhed 1961–1962, pp. 185–186) var der nedsat en Komité paa 9 Medlemmer, der havde afgivet Betænkning, ligesom forskellige Medlemslande havde indsendt Bemærkninger.

Resultatet af Overvejelserne blev Vedtagelsen af nye Love og nye Regler for Forretningsordenen. Lovudkastet byggede paa 2-Aars Periode for Raadets Møder, men ved 1. Afstemning var der et mindre Flertal for 3-Aars Periode. Da dette vilde kræve væsentlige Ændringer i Lovforslaget, og da Formanden for Udvalget, dr. H. W. THOMPSON (UK), truede med i saa Fald at ville udtræde af Komiteen, foretoges en ny Afstemning, hvorved 2-Aars Perioden blev vedtaget. Den mest betydningsfulde Ændring i Lovene vedrører Sammensætningen af Raadets Eksekutivkomité, der hidtil bestod af Repræsentanter for de forskellige Unioner, og som nu bestaar af 14 Medlemmer, een Repræsentant for hver af de Unioner, der nu er tilsluttet Raadet, samt 10 Repræsentanter for Medlemslandene, hertil kommer Præsidenten, Generalsekretær, Skatmester og den afgaaede Præsident. Medlemslandenes Repræsentanter er normalt valgt for 2 Perioder à 2 Aar, men ved Valget i Wien valgtes Halvdelen af dem kun for een Periode paa 2 Aar, saaledes at man ved de følgende Generalforsamlinger faar nyvalgt Halvdelen af Landenes Repræsentanter i Eksekutivkomiteen. Der forudsættes en rimelig geografisk Fordeling af Repræsentanterne for Medlemslandene, men denne Regel gælder ikke for Unionernes Repræsentanter.

Formaalet med Raadets nye Love var saaledes at skaffe Medlemslandene – altsaa de videnskabelige Selskaber der optræder som Medlemmer – mere Indflydelse. Unionerne har i nogen Grad forsøgt at modsætte sig denne Udvikling, og det opnaaede Resultat giver fortsat Unionerne størst Indflydelse. Hensynet til den geografiske Fordeling bevirker ogsaa, at en Del af Medlemslandenes Repræsentanter i Eksekutivkomiteen kommer fra Lande med en mindre udviklet videnskabelig Tradition.

Den ordinære Generalforsamling indledtes med, at Generalsekretæren, Skatmesteren og Finanskomiteen aflagde Beretninger. Det forhøjede Kontingent er accepteret af næsten alle Medlems-

lande, og der er næsten ingen Restancer. Alligevel er den finansielle Situation ikke særlig god. Det anbefales, at man støtter Raadets Working Capital Fund, for at dette Fond i givet Fald kan yde Laan til Raadets Institutioner. Den ændrede Fordeling af UNESCO-Ydelserne, der gennem Raadet tilflyder Unionerne, og som var nødvendiggjort af Optagelsen af Unionen for de Geologiske Videnskaber, blev vedtaget som en permanent Fordeling, saaledes at Unionerne fremtidig nøje ved, hvilket Beløb de kan raade over.

Videnskabelige Selskaber fra følgende ny Medlemslande blev optaget i Raadet med stor Majoritet: Nigeria, Thailand, East Africa, Vietnam Rep., Vietnam Dem. Rep. og Iran.

Da Udviklingslandene udgør en større og større Del af den videnskabelige Verden, har det været nødvendigt for Raadet at paatage sig Hvervet som teknisk Raadgiver for disse Landes videnskabelige Aktivitet.

Atmospheric Sciences Research har været Genstand for mange Drøftelser gennem de sidste 2 Aar. Der kan henvises til United Nations Resolutioner 1721 (XVI) af December 1961 og 1802 (XVII) af December 1962 og WMO's Eksekutivkomité's Resolutioner af Maj 1962 og April 1963, hvor der dannedes en Advisory Committee, samt til Raadets Eksekutivkomité's Tilslutning til Deltagelse i Arbejdsgruppen om Research Aspects of Meteorological Satellites, der har holdt Møder i November 1962 og Februar 1963, samt dens Deltagelse i den nævnte Advisory Committee. Spørgsmaalene har ogsaa været drøftet ved UGGI's Generalforsamling i Berkeley 1963 og URSI's Generalforsamling i Tokyo 1963, hvor begge Unioner nedsatte Komiteer, og er ogsaa af Interesse for andre Unioner: IAU, IUPAP, IUBS og IUB. Der nedsattes en Arbejdsgruppe, der skal sammenarbejde alle interesserede Unioners Synspunkter til et samlet Svar til UN senest 2 Maaneder før Eksekutivkomiteens næste Møde.

De forskellige Unioners Rapporter for Tidsrummet siden Raadets sidste Generalforsamling i London blev forelagt, og de blev alle vedtaget.

International Quiet Sun Year (IQSY), der hidtil har været en Komité under Comité International de Géophysique (CIG), skal fremtidig være en speciel Komité under Raadet. Endvidere skal CIG's fremtidige Funktioner begrænses til Fuldendelsen af Inter-

national Geophysical Year's (IGY's) Annaler og Tilsyn med World's Data Centres (WDC's). Naar Annalerne er afsluttede, skal WDC's Organisation overgaa til Federation of Astronomical and Geophysical Permanent Services (FAGS).

Scientific Committee on Oceanic Research (SCOR) aflagde Beretning, der blev vedtaget. Raadets Eksekutivkomité vedtog Forslaget om SCOR's nye Konstitution, der tidligere var blevet vedtaget paa SCOR's Eksekutivkomités Møde i Nova Scotia i April 1963.

Scientific Committee on Antarctic Research (SCAR) fremhæver i sin Rapport, der ligeledes blev vedtaget, sin store Interesse for og/eller Samarbejde med Committee for Space Research (COSPAR), CIG-IQSY, International Biological Programme, Telecommunication, Data Exchange o.s.v.

Committee for Space Research (COSPAR) samler i sig en Række af de videnskabelige Unioner, hvorfor det er yderst vigtigt for den at bevare sin gode Forbindelse med Raadet og sit intime Samarbejde med Unionerne. COSPAR tager ved sin Virksomhed indenfor sit specielle Felt paa ingen Maade Pladsen fra respektive Unioner, men medvirker tværtimod til, at Resultater eller Materiale, der fremkommer ved Samarbejde, stilles til Raadighed for de forskellige Unioner.

Joint Commission on Applied Radioactivity aflagde Rapport, der blev vedtaget. Man agter principielt at afholde 2 Møder om Aaret, i forskellige Hospitaler at studere Problemerne, særlig de genetiske, og at bede IAEA være behjælpelig med forskellige Undersøgelser, der skal forøge Sikkerheden.

ICSU Abstracting Board aflagde Beretning, der ligeledes blev vedtaget. Virksomheden drejer sig i Hovedsagen om Udveksling af Korrekturtryk og Fremsendelse af Særtryk, der drejer sig om Fysik, Kemi og Biologi. Endvidere Fremstilling af Mikrofilm og Fotokopier af Dokumenter, naar dette er uundgaeligt.

Federation of Astronomical and Geophysical Services (FAGS) aflagde ogsaa Rapport om de mange og meget betydningsfulde Virksomheder, for hvilke navnlig IUGG og IAU er ansvarlige, og hvoraf flere stammer helt fra før 1919, da International Research Council stiftedes. Det drejer sig om Bureau International de l'Heure, International Polar Motion Service, Permanent Service for Geomagnetic Indices, Bureau Gravimétrique International, International Seismological Summary, Bulletin Mensuel du

Bureau Séismologique International, Quarterly Bulletin of Solar Activity, Permanent Service for Mean Sea Level, Service Permanent des Marées Terrestres og International Ursigram and World Days Service. The International Bureau of Atmospheric Ozone er blevet overflyttet til WMO, og det er af økonomiske grunde blevet opgivet at lade General Bathymetric Chart of the Oceans (GEBCO), som det ellers var foreslaaet, blive en FAGS Permanent Service. Rapporten blev vedtaget.

Paa Grund af den stadig herskende Forvirring om Terminologien for Inter-Union Committees og Joint Commissions m.v. har Raadet vedtaget, at det fremtidig kun vil anvende Betegnelserne: Scientific or Special Committees samt Inter-Union Commissions.

Der aflagdes Rapporter, der alle blev godkendt, fra en Række Inter-Union Committees for/on: Frequency Allocations for Radio Astronomy and Space Science (IUCAF), the Ionosphere, Radiometeorology, Solar and Terrestrial Relationship, Science Teaching og Geochemistry.

International Biological Programme aflagde Rapport, og Raadet vedtog at starte et International Biological Programme (IBP) med Titlen: The Biological Basis of Productivity and Human Welfare og med det Formaal at sikre et verdensomspændende Studium af 1) organic production on the land, in fresh waters, and in the seas, so that adequate estimates may be made of the potential yield of new as well as existing natural resources, and 2) human adaptability to the changing conditions.

I denne Forbindelse besluttedes det at nedsætte en Scientific Committee for IBP dog under den Forudsætning, at Raadet ikke skal støtte den økonomisk.

International Years of the Quiet Sun (IQSY) aflagde Rapport, der blev godkendt. Arbejdet skal vare to Aar 1964–1965, og Danmark deltager med et stort Program. Det kan anføres, at Danmark besætter Pladsen som en af 10 IQSY Reporters, idet Statsmeteorolog V. LAURSEN tager sig af Geomagnetisme.

Der har været udsendt Indbydelse til alle Lande om Deltagelse i IQSY, og saaledes ogsaa til baade Academia Sinica, Taipei, og til Academia Sinica, Peking. Taiwan har accepteret uden Betingelser, men Peking vil kun deltage, hvis Taiwan udelukkes. Man har ikke bøjet sig for dette Krav, men vedtaget følgende Re-

solution: The Council requests the CIG-IQSY Bureau to take all further possible steps to secure the participation of the Chinese People's Republic in the IQSY.

Upper Mantle Project aflagde Rapport, der omtaler 3 Resolutioner, der blev vedtaget ved IUGG's Generalforsamling i Berkeley 1963. Upper Mantle Komiteen skal forblive en IUGG Komité med Deltagelse af IUGS, og denne Komité skal undersøge, om det er ønskeligt, at den senere bliver en ICSU Komité. Der holdes Mode i Moskva Maj 1964 i forbindelse med IUGG's Bureau-møde.

Danmark deltager i Upper Mantle Project med et stort Program, der har været offentliggjort i Forbindelse med min Beretning til Selskabet om IUGG's Generalforsamling i Berkeley.

Problemet Free Circulation of Scientists har givet Anledning til følgende Resolution:

ICSU has the declared policy of supporting free international collaboration among scientists as expressed in the resolution of the VIII General Assembly of ICSU (1958) on »political non-discrimination«.

ICSU notes with regret that there are still parts of the world where difficulties exist in the free passage of scientists. This interferes seriously with the progress of modern science.

This General Assembly therefore RECOMMENDS that in holding ICSU meetings and meetings of its special committees and commissions, special attention be paid to the necessity of ensuring the full participation of all scientists concerned without discrimination, and RECOMMENDS this policy for adoption also by its Union members.

Information Bulletin udsendes regelmæssigt, og da der er stor Interesse for denne Publikation, har man vedtaget at beholde den i dens nuværende Form.

Raadet har ogsaa udsendt Year Book regelmæssigt. Det besluttedes at udsende den hvert andet Aar med Tillæg de mellemliggende Aar.

Raadet har endelig udsendt ICSU Review, men det blev af økonomiske Grunde besluttet at standse Udsendelsen.

Det anbefaledes varmt, at Raadets Samarbejde med UNESCO fortsattes. Det henstilledes, at Samarbejdet styrkedes ogsaa paa

national Basis ved at flere Videnskabsmænd blev tilsluttet de nationale UNESCO Komiteer.

Der fremlagdes en Rapport over Raadets Samarbejde med WMO.

Endelig fremlagdes Rapport om Hydrological Decade. Man henstillede til Eksekutivkomiteen, at der nedsattes en foreløbig Special eller Scientific Committee eventuelt en Inter-Union Commission on Water, som skal godkendes af næste Generalforsamling.

I henhold til Raadets ny Love bortfalder Bureauet. Til Medlemmer af Eksekutivkomiteen valgtes følgende:

Dr. H. W. THOMPSON (UK)	Præsident
Professor D. BLASKOVIC (Czekoslovakia)	Generalsekretær
General G. R. LACLAVÈRE (France)	Skatmester,
idet Professor S. HÖRSTADIUS (Sweden)	fortsætter som afgaaet Præsident.

Endvidere valgtes 14 Repræsentanter for Unionerne heraf 6 fra UK, samt 10 Repræsentanter for Medlemslandene.

Raadets næste Generalforsamling vil antagelig finde Stedi September 1965 i Japan.

København, den 3. April 1964.

EINAR ANDERSEN

XIII.

Beretning om mødet i Committee on Space Research (COSPAR) i Firenze den 8.-20. maj 1964.

En stor del af mødet var optaget af 2 symposier:

Interaction of Energetic Particles with the Atmosphere 12.-14. maj.

Life Science and Space Research 15.-16. maj.

På nogle få møder blev også de seneste rumforskningsresultater, som falder uden for rammerne af de ovennævnte emner, behandlet.

Resten af tiden var optaget af plenarmøder (8., 9. og 20. maj) og af diskussioner inden for de 6 arbejdsgrupper nedsat af Cospar.

Arbejdsgruppe	I Spring – telemetri – dynamik.
—	II Det internationale år IQSY (det rolige solår).
—	III Data og publikationer.
—	IV Internationale datatabeller vedrørende atmosfæren.
—	V Rum-biologi.
—	VI Fysik og kemi i det nære rum.

De ca. 500 videnskabsmænd, der deltog i eet eller flere af disse møder, repræsenterede følgende institutioner:

- a) De 10 internationale videnskabelige organisationer, som er tilknyttet Cospar:

Astronomical Union
 Union of Biochemistry
 Union of Biological Sciences
 Union of Pure and Applied Chemistry
 Union of Geodesy and Geophysics
 Mathematical Union
 Union of Theoretical and Applied Mechanics
 Union of Pure and Applied Physics
 Union of Physiological Sciences
 Scientific Radio Union.

- b) De 30 nationale videnskabelige institutioner, som er medlemmer af Cospar.
- c) The International Council of Scientific Unions (ICSU) og seks ICSU komiteer interesserede i arktisk forskning, havforskning og i telekommunikation.
- d) De Forenede Nationer og nogle af dens specialiserede virksomheder (UNESCO, World Health Organization, World Meteorological Organization, International Communication Union).

- e) Den nyligt oprettede europæiske rumforskningsorganisation og den inter-amerikanske rumforskningsorganisation.
- f) The International Astronautical Federation og International Academy of Astronautics.

Hver* af de nationale institutioner, som er tilsluttet Cospar, forelagde et resumé af deres respektive landes aktivitet inden for rumforskning eller beslægtet forskning foretaget i det forløbne år.

Disse rapporter og de afhandlinger, der blev forelagt ved de følgende symposier, fortalte om den store mangfoldighed af forskningsgrene, der enten er baseret på rumteknik eller tilskyndet af den. I det følgende illustreres denne mangfoldighed gennem nogle få eksempler på de forskningsemner, i hvilke nye og vigtige resultater blev opnået i løbet af det sidste år.

- 1) Stærke røntgenstrålekilder blev opdaget og tilskrevet ikke synlige himmellegemer i mælkevejssystemet; disse kan muligvis identificeres med neutron-stjerner (de hypotetiske slutprodukter af stjernernes udvikling med en stoftæthed mellem 10^{12} og 10^{15} g/cm³).
- 2) Man fandt Mars' omgivende atmosfære meget mindre tæt end for antaget (~ 25 millibars). Der foreligger vidnesbyrd om en eller anden form for liv på Mars, selvom alle de iagttagelser, der er gjort indtil nu (indbefattet spektralanalyse af planetens atmosfære og overfladens farveændringer med årstiden), stadigvæk kan udlægges som fremkaldt af uorganiske processer.
- 3) Den indflydelse, som rumflyvningsvilkår sådan som vægtløshed, store accelerationer og små doser af bestråling kan have på celler, plantefrø og simple såvel som højt udviklede organismer, blev undersøgt. Nogle effekter, der sandsynligvis skal tilskrives de unormale tyngdefeltsforhold, blev iagttaget i mange af de biologiske prøver og organismer.
- 4) Mikroorganismers overleven under rumforholdene (d. v. s. vacuum, lave temperaturer og bestråling) blev indgående

* Der var ingen rapport fra Østtyskland, da delegationen, trods Cosparbureauets bestræbelser, blev nægtet italiensk visum på grund af restriktioner i Nato-aftalen.

undersøgt. Det viser sig, at nogle mikroorganismer nemt kan overleve i rummet og således let kan transporteres på overfladen af rumskibe, såfremt de er beskyttet mod direkte ultraviolet bestråling.

- 5) Gasprøver, som ligner jordens oprindelige eller Mars' nutidige atmosfære, blev udsat for elektriske udladninger og ion-bombardement; også reaktioner mellem metan, ammoniak, vand og silikater ved høje temperaturer og tryk (der skulle efterligne betingelserne i vulkanske områder) blev undersøgt. Disse eksperimenteres formål var at identificere de store molekyler, der kunne tjene som byggemateriale for livets oprindelse. En mangfoldighed af indviklede molekulære forbindelser inkluderende i det mindste 14 af de 18 almindelige aminosyrer, som opbygger proteiner, kunne identificeres.

Bortset fra således rent videnskabelige resultater blev der også fremhævet vigtige teknologiske fremskridt.

- 6) Omkring 80.000 brugbare skydække-billeder blev udsendt af Tiros satellitter i 1963 og benyttedes til at spore et stort antal orkaner og tyfoner, samt til observationer af isforhold i polarområderne.
- 7) En kommunikations-satellit med 24 timers omløbstid blev sat i bane og dennes afvigelseshastighed kunne efter korrektion reduceres til omkring 0.01° pr. dag.

Inden for fysikken blev de mest interessante afhandlinger præsenteret af videnskabsmænd fra U.S.A., mens de mest interessante bidrag inden for de biologiske videnskaber var fra U.S.S.R. Rapporterne fra andre nationer vidnede om en meget stærkt forøget forskningsaktivitet i mange lande verden over.

Der er et betydeligt samarbejde mellem de vestlige nationer inden for de fleste forskningsområder og et voksende samarbejde mellem Øst og Vest, særlig hvad angår meteorologiske raketter og kommunikations-satellitter. Den indiske regering er på den magnetiske ækvator ved at bygge en opsendelsesbase for meteorologiske raketter tilgængelig for alle nationer, en idé, der har billigelse og støtte fra F.N.

Korte rapporter blev præsenteret af de forskellige internationale organisationer tilsluttet Cospar. Af disse rapporter fremgik det, at Cospar har spillet en afgørende rolle ved at fremme samarbejde

- a) mellem forskellige videnskabelige discipliner ved fremskaffelse af forum for diskussioner om nye tekniske og videnskabelige opfindelser af fælles interesse;
- b) mellem videnskabelige grupper i forskellige verdensdele, der er interesserede i at opnå samtidige observationer af jordiske eller udenjordiske fænomener;
- c) mellem nationer af forskellig social og økonomisk struktur (hovedsageligt gennem snævert samarbejde inden for Cospars 6 arbejdsgrupper).

Rapporterne viste yderligere, at Cospar spillede en vigtig rolle ved ITU konferencen i Genève i 1963, hvor man har opnået en international overenskomst ved reservering af visse radiofrekvensbånd for astronomiske og andre rent videnskabelige formål. Desuden er Cospar et vigtigt rådgivende organ for FN i alle spørgsmål vedrørende det ydre rum.

Nogle af Cospars virksomheder, der er af almen interesse, er:

et detaillert studium over rumforsøgenes eventuelle skadelige virkninger, og

en undersøgelse af det store behov for en yderligere omhyggelig sterilisering af rumskibene, som er udsendt mod planeterne.

Det sidste plenarmøde behandlede delvist mindre administrative spørgsmål.

Både Argentina og Canada tilbød at være værtslande for Cospar-konferencen i 1965. Med det formål at undgå gentagelse af de vanskeligheder, man mødte dette år, blev Buenos Aires valgt til det næste mødested, idet den argentinske regering betingelsesløst har garanteret, at ingen visa- eller andre restriktioner skulle pålægges de delegerede.

Resolutioner, der blev fremsat i det endelige plenarmøde, behandlede følgende emner:

- 1) Anbefaling med hensyn til forbedring af satellitternes og rumskibenes radiosporing og udveksling af de tilsvarende data.
- 2) Fremhævelse af det videnskabelige behov for særlige geodætiske satellitter.
- 3) Forslag til stipendiater og uddannelsesprogrammer, særlig fremsat for at forøge observatoriske muligheder i landene på den sydlige halvkugle.
- 4) Organisation af kooperative målinger over forstyrrelser eller oscillationer indenfor ionosfæren på de konjugerende endepunkter af geomagnetiske feltlinier; (f. eks. mellem den franske station ved Kerguelen øen og den russiske station ved Sogre, Archangelsk).
- 5) Forøgelse af koordination, der behøves for en verdensomspændende magnetisk kortlægning inden for magnetosfæren og koordination til opnåelse af samtidige nordlys-observationer over store arealer ved hjælp af balloner og raketter.
- 6) Forøgelse af samarbejdet mellem videnskabelige grupper, der anvender diverse metoder i studiet af atmosfærens almen cirkulation.
- 7) Henlede opmærksomheden på den absolutte nødvendighed af at løse det vanskelige problem om rumfartøjernes sterilisering, før man kan opnå et definitivt svar på det fundamentale spørgsmål om livets eksistens uden for jorden og for at sikre fortsatte muligheder for undersøgelse af dette livs karakter.
- 8) Bemyndige arbejdsgruppe V til at forberede en international konference om biologisk sterilisering og bedømmelse af steriliseringsteknikkens virkningsgrad.

XIV.

Beretning for 1963 fra Selskabets sekretariat.

Ved arkivar ASGER LOMHOLT.

Selskabets sekretariat har i året 1963, det 221.—222. selskabsår, forestået tilrettelæggelsen af de af Selskabet holdte møder, 9 i anden halvdel af sæsonen 1962—63 fra 25. januar til 17. maj, og 5 møder i første halvdel af sæsonen 1963—64 fra 18. oktober til 13. december. Om sekretariatets øvrige rutinemæssige arbejde henvises til beretningen for året 1959.

Arkivaren har redigeret »Oversigt over Selskabets Virksomhed« juni 1962—maj 1963, omfattende 163 sider, hvori ikke er medregnet Carlsbergfondets beretning for året 1. oktober 1961 til 30. september 1962 på 109 sider. Fortegnelserne over inden- og udenlandske medlemmer er ført à jour, og der er udarbejdet en beretning om møderne, indeholdende de vigtigere sager, der er behandlet. Oversigten udkom i oktober 1963.

Ved udgivelsen af Selskabets videnskabelige publikationer i »Meddelelser« og »Skrifter« har arkivaren assisteret Selskabets redaktør, og han har bistået Selskabets kasserer ved ind- og udbetalinger, renskrivning af regnskaber o. l.

Arkivaren har varetaget administrationen af alle sager vedrørende »Grosserer A. Collstrops hjem for en dansk Videnskabsmand« (Lundehave) og har ført regnskaberne for dette legat såvel som for »Emil Herborgs Legat«.

Den almindelige ordning af arkivmateriale, ind- og udgåede breve o. l. er foretaget, og arkivaren har ved flere lejligheder bistået ved andres undersøgelser i arkivet. En revision og videreførelse af det tidligere påbegyndte generalregister til Selskabets forhandlingsprotokoller er fortsat, og der er påbegyndt en registrering af de i arkivet bevarede manuskripter.

Assistenten i sekretariatet, fru Ellen Erichsen, har à jour-ført fortegnelserne over restoplagerne af samtlige publikationer og har forestået udleveringen fra oplaget til kommissionæren. Fortegnelserne over klicheer er videreført, og udlån har fundet sted. En væsentlig del af fru Erichsens arbejde har været udsendelsen af samtlige nyudgivne publikationer til danske og udenlandske medlemmer og bytteforbindelser (jvfr. nedenfor). Foruden løbende forretninger i sekretariatet har fru Erichsen varetaget bespisningen efter Selskabets møder og flere komitémøder, samt forestået rengøringen af Selskabets møde- og kontorlokaler.

I 1963 har Selskabet indgået 9 nye bytteforbindelser med følgende:

Århus. Botanisk Institut, Århus Universitet (OB).¹

Warszawa. Polska Akademia Nauk, Laboratoire de Parasitologie (B).

Praha. Universita Karlova, Mathematical Institute (M).

Praha. Československá Akademie Věd, Geophysical Institute (M).

Stockton, Cal. Aquatic Research Institute (B).

Jerusalem. Israel Academy of Sciences and Humanities (OHMB).

Bangkok. Thai National Documentation Centre, National Research Council (HB).

Peking. Institute of Scientific and Technical Information of China (MB).

Taipei, Taiwan. Academia Sinica, Institute of Zoology (B).

To bytteforbindelser er udvidet:

Kiev. Akademija Nauk Ukrainskoj SSR (+B²)

Vilnius. Akademija Nauk Litovskoj SSR, Centralnaja Biblioteka (+OM).

Een bytteforbindelse er indskrænket:

Birmingham. Birmingham Natural History and Philosophical Society (÷M).

To bytteforbindelser er ophævet:

London. British Medical Association (÷B).

Leiden. Redaktion des »Museum« (÷H).

¹ Forkortelser, se side 160.

Ved årets udgang var antallet af modtagere af Selskabets publikationer 804 akademier, universiteter, selskaber, biblioteker o. l.

De udsendte publikationer fordeler sig på modtagerne i de enkelte lande som vist i nedenstående oversigt, idet følgende forkortelser er anvendt:

O = Oversigt over Selskabets Virksomhed.
 H = Historisk-filosofiske } Meddelelser
 M = Matematisk-fysiske } og
 B = Biologiske } Skrifter.

Land	Antal modt. (excl. medl.)	O	H	M	B
Danmark	75	75	41	54	49
Island	3	3	2	3	3
Norge	12	12	7	7	11
Sverige	26	26	13	14	15
Finland	20	20	10	10	12
Sovjetunionen	29	11	16	39	35
Estland	2	1	2	1	2
Letland	2	1	2	1	2
Litauen	3	3	3	3	3
Polen	28	9	14	15	16
England	39	12	14	25	23
Skotland	9	5	4	9	6
Eire	4	4	3	4	4
Holland	19	6	8	12	11
Belgien	22	7	11	11	13
Frankrig	50	16	26	29	33
Monaco	1	0	0	1	1
Schweiz	13	6	6	9	6
Tyskland	84	34	34	57	53
Østrig	15	4	5	8	7
Czekoslovakiet	15	6	9	13	9
Ungarn	10	2	5	6	5
at overføre	481	263	235	331	319

Land	Antal modt. (excl. medl.)	O	H	M	B
overført...	481	263	235	331	319
Jugoslavien	15	4	9	6	6
Bulgarien	1	1	1	1	1
Grækenland	6	1	4	1	3
Rumænien	5	1	1	5	1
Tyrkiet	5	1	2	3	2
Italien	50	16	30	28	26
Spanien	15	4	11	6	5
Portugal	4	1	1	3	4
Canada	8	3	4	5	8
De Forenede Stater	93	42	39	65	71
Mexico	4	0	0	2	4
Rep. Dominicana	1	0	1	0	0
Argentina	13	1	1	9	9
Brasilien	8	1	1	6	3
Chile	2	0	0	1	1
Colombia	1	0	0	1	1
Perú	1	0	0	1	1
Uruguay	2	0	0	0	2
Venezuela	2	0	0	1	1
Libanon	1	0	1	0	0
Israel	2	2	2	2	2
Armenien	1	1	1	1	1
Indien	14	1	3	11	12
Ceylon	2	0	2	0	0
Pakistan	1	0	0	1	1
Thailand	1	0	1	0	1
Kina	6	3	3	4	6
Philippinerne	3	2	2	2	2
Indonesien	3	1	1	2	3
Japan	23	3	4	20	9
Ægypten	4	1	3	1	2
Tunis	3	0	2	1	1
Algier	2	0	0	0	2
Marokko	1	0	0	0	1
Ghana	1	1	0	1	1
Kenya	1	0	0	1	1
Moçambique	1	0	0	0	1
Congo	1	0	0	0	1
at overføre...	788	354	365	522	515

Land	Antal modt. (excl. medl.)	O	H	M	B
Overført...	788	354	365	522	515
Sydafrikanske Union	5	1	0	5	5
South Australia	2	1	1	2	2
New South Wales	4	1	1	3	3
Victoria	2	0	0	2	2
Western Australia	1	0	0	0	1
New Zealand	2	0	0	2	2
I alt pr. ³¹ / ₁₂ 1963...	804	357	367	536	530

Til Selskabets inden- og udenlandske medlemmer udsendtes følgende antal:

	Antal medlemmer	O	H	M	B
Danske	113	113	101	84	87
Udenlandske	204	204	78	61	69
I alt pr. ³¹ / ₁₂ 1963...	317	317	179	145	156
Oplagets norm. størrelse (excl. forf. ekspl.)...	800	800	1 400	900	
Ialt udsendtes pr. ³¹ / ₁₂ 1963...	674	674	546	681	686
Rest...	126	126	254	719	214

Udsendelse af Selskabets publikationer er for indenlandske og udenlandske medlemmers og nordiske institutioners vedkommende, samt en del reklamationer, foretaget direkte med posten; for alle andre institutioners vedkommende dels direkte med posten, dels gennem »Danmarks Institut for international Udvæksling af videnskabelige Publikationer« (I. D. É.).

I året 1963 er følgende nyudgivne publikationer udsendt: Overs. 1962/63; Hist. Filos. Medd. **39**,8; **40**,2,4; Mat. Fys. Medd. **33**, 10—14; Mat. Fys. Skrifter **2**, 4—5; Biol. Medd. **23**, 12—14; Biol. Skrifter **11**, 5—6.

Af disse, samt af en del reklamerede publikationer, er udsendt direkte med posten:

Indenlandske medlemmer.....	812 pk.	310 kg	kr. 439,60
Udenlandske medlemmer	761 -	388 -	- 920,93
Indenlandske institutioner	292 -	162 -	- 194,50
Udenlandske institutioner.....	1 095 -	476 -	- 1 207,10
Reklamationer.....	124 -	95 -	- 402,90
Ialt udsendt direkte i 1963...	3 084 pk.	1 431 kg	kr. 3 165,03

Udsendelsen af en del af Selskabets publikationer til ikke-nordiske institutioner er foretaget portofrit gennem udvekslingsinstituttet (I. D. É.). Der er i 1963 ad denne vej udsendt 1 414 pakker, vægt 995 kg til videreforsendelse.

I bytte for de udsendte publikationer har Selskabet fra 626 akademier, universiteter, selskaber, biblioteker o.l., dels forbindelser, dels enkelte andre — de indenlandske dog undtaget — modtaget 1 608 forskellige tidsskrifter, beretninger, årbøger, dissertationsrækker m. m. i et omtrentligt antal af 8 698 bind og hæfter, mod 8 055 i 1962, 7 515 i 1961, 8 250 i 1960, 7 815 i 1959, 7 350 i 1958 og 6 770 i 1957.

Efter registrering i sekretariatet og fremlæggelse i Selskabets møder er det modtagne byttemateriale overgivet til de biblioteker, hvor de forskellige publikationer ifølge den mellem bibliotekerne og Selskabet truffene overenskomst hører hjemme. Reklamationer af mangler i det fra bytteforbindelserne modtagne materiale er fortsat.

De modtagne publikationer fordeler sig på de forskellige lande som vist i nedenstående tabel.

Land	Antal inst. etc.	Antal forsk. tidsskr.	Antal enk. ekspl. o. l.
Island	1	1	1
Norge	11	35	102
Sverige	24	63	246
Finland	22	58	236
Sovjetunionen	20	107	767
Estland	2	9	65
Letland	2	3	28
Litauen	1	7	49
Polen	27	120	493
England	37	76	207
Skotland	7	15	38
Eire	3	7	34
Holland	21	36	186
Belgien	22	58	290
Frankrig	36	51	236
Monaco	1	1	28
Schweiz	14	20	146
Tyskland	72	160	1 262
Østrig	11	26	94
Czekoslovakiet	13	68	484
Ungarn	11	48	187
Jugoslavien	12	35	73
Bulgarien	1	9	23
Grækenland	5	5	6
Rumænien	4	26	90
Tyrkiet	4	4	15
Italien	40	88	500
Spanien	11	18	43
Portugal	4	8	12
Canada	6	10	48
De Forenede Stater	77	208	1 712
Mexico	4	6	21
Rep. Dominicana	1	1	1
Argentina	10	20	84
Brasilien	7	10	38
Chile	2	2	3
Colombia	1	1	1
Perú	1	1	2
Uruguay	2	4	12
Venezuela	2	2	19
Libanon	1	1	1
at overføre	553	1 428	7 883

Land	Antal inst. etc.	Antal forsk. tidsskr.	Antal enk. ekspl. o. l.
overført...	553	1 428	7 883
Israel	2	9	23
Armenien	1	8	50
Indien	12	15	227
Ceylon	2	2	2
Thailand	1	1	2
Pakistan	1	1	26
Kina	4	17	80
Philippinerne	0	0	0
Indonesien	1	2	2
Japan	28	68	196
Ægypten	1	1	1
Tunis	1	1	2
Algier	1	1	2
Marokko	1	7	12
Ghana	1	1	1
Kenya	0	0	0
Moçambique	0	0	0
Congo	1	1	2
Sydafrikanske Union	5	7	33
South Australia	2	4	10
New South Wales	3	3	14
Victoria	2	22	65
Western Australia	1	1	5
New Zealand	2	8	135
I alt i 1963...	626	1 608	8 698

PUBLIKATIONER

UDGIVET AF

DET KGL. DANSKE VIDENSKABERNES SELSKAB

JULI 1963–JUNI 1964

Oversigt.

	kr. ø.
Oversigt over Selskabets Virksomhed juni 1962–maj 1963. Med 2 portrætter. Résumé en français. 1963.....	20,00

Historisk-filosofiske Meddelelser.**BIND 40:**

2. BRØNDUM-NIELSEN, JOHS.: Viggo Stuckenbergs–Sophus Clausens. En Brevvevling. Med Indledning og Noter. 1963.....	16,00
3. MØRKHOLM, OTTO: Studies in the Coinage of Antiochus IV of Syria. 1963.....	20,00
4. BECH, GUNNAR: Die Entstehung des schwachen Präteritums. 1963.....	8,00

Matematisk-fysiske Meddelelser.**BIND 33:**

14. LINDHARD, J., SCHARFF, M., and SCHIØTT, H. E.: Range Concepts and Heavy Ion Ranges (Notes on Atomic Collisions, II). 1963.....	10,00
15. PAL, YASH, and PETERS, B.: Meson Production at High Energies and the Propagation of Cosmic Rays through the Atmosphere. 1964.....	16,00

BIND 34:

1. CALLISEN, KAREN, and PAULY, HANS: The Aarhus Meteorites. Chemical Analysis by ME MOURITZEN. 1963.....	6,00
2. BRØNDSTED, ARNE: Conjugate Convex Functions in Topological Vector Spaces. 1964.....	6,00
3. MØLLER, C.: Momentum and Energy in General Relativity and Gravitational Radiation. 1964.....	20,00
4. LINDHARD, J., and WINTHER, AAGE: Stopping Power of Electron Gas and Equipartition Rule. 1964.....	2,00
5. LASSEN, N. O., POULSEN, N. O. ROY, SIDENIUS, G., and VISTISEN, LISE: Stopping of 50 keV Ions in Gases. 1964.....	5,00

Matematisk-fysiske Skrifter.**BIND 2:**

	kr. ø.
5. NÖRLUND, N. E.: The Logarithmic Solutions of the Hypergeometric Equation. 1963	23,00
6. LÜTKEN, HANS, and WINTHER, AAGE: Coulomb Excitation in Deformed Nuclei. 1964	9,00
7. BARTLETT, JAMES H.: The Restricted Problem of Three Bodies. 1964	13,00
8. VAN WINTER, CLASINE: Theory of Finite Systems of Particles. I. The Green Function. 1964.....	20,00

Biologiske Meddelelser.**BIND 23:**

13. POULSEN, VALDEMAR: <i>Ctenopyge (Ctenopyge) pecten tenuis n. subspec.</i> from the Upper Cambrian of Bornholm. 1963	2,00
14. POULSEN, VALDEMAR: The Lower Cambrian Kalby-Ler (Kalby Clay) on the Island of Bornholm. 1963	3,00

Biologiske Skrifter.**BIND 11:**

6. BÖCHER, TYGE W.: Experimental and Cytological Studies on Plant Species. VIII. Racial Differentiation in Amphiatlantic <i>Viscaria alpina</i> . 1963	15,00

BIND 13:

4. KØIE, M., and RECHINGER, K. H.: Symbolae Afghanicae. Enumeration and Descriptions of the Plants Collected by L. EDELBERG and M. KØIE on "The 3rd Danish Expedition to Central Asia" and by G. KERSTAN, W. KOELZ, H. F. NEUBAUER, O. H. VOLK, and others in Afghanistan. – Vol. V. 1963	70,00

BIND 14:

1. SALOMONSEN, FINN: Some Remarkable New Birds from Dyaul Island, Bismarck Archipelago, with Zoogeographical Notes. (Noona Dan Papers No. 9). 1964	20,00

Særskilt udgivne arbejder:

MADVIG, JOHAN NICOLAI. Et mindeskrift. Bind II. 1. POVL JOHS. JENSEN: Madvig som filolog. 2. E. SPANG-HANSEN: Madvig og Københavns Universitet. – Tilføjelser og personregister. Udgivet af Det Kgl. Danske Videnskabernes Selskab og Carlsbergfondet. 1963	18,00

ACADÉMIE ROYALE DES SCIENCES ET DES LETTRES
DE DANEMARK

Résumé

Au cours de l'année juin 1963–juin 1964 l'Académie a perdu trois de ses membres danois: M. HANS HARALD KOCH, professeur de théologie, principalement d'histoire ecclésiastique et dogmatique, et spécialement d'histoire des églises nordiques à l'université de Copenhague, décédé le 10 août 1963; M. TAGE KEMP, professeur honoraire de biologie héréditaire humaine et d'eugénique à l'université de Copenhague, décédé le 7 janvier 1964; et M. ØJVIND WINGE, professeur honoraire au Laboratoire Carlsberg, décédé le 5 avril 1964.

L'Académie a perdu en plus huit de ses membres étrangers: M. GASTON-LÉON RAMON, directeur honoraire des Services de sérothérapie de l'Institut Pasteur à Garches, Seine-et-Oise, décédé le 8 juin 1963; M. CARL JOHAN SKOTTSBERG, professeur honoraire de botanique à l'université de Goetheborg, décédé le 14 juin 1963; M. JACQUES-SALOMON HADAMARD, professeur honoraire de mécanique rationnelle et cosmique au Collège de France, décédé le 17 octobre 1963; M. ALAN HENDERSON GARDINER, égyptologue, Londres, décédé le 19 décembre 1963; M. GESINUS GERHARDUS KLOEKE, professeur honoraire de néerlandais à l'université de Leyde, décédé le 5 novembre 1963; M. SVEN PETRUS EKMAN, professeur honoraire de zoologie à l'université d'Upsal, décédé le 2 février 1964; M. JAMES FRANCK, professeur honoraire de physique à l'université de Chicago, décédé le 21 mai 1964; et M. KURT LATTE, professeur honoraire de philologie classique à l'université de Goettingue, décédé le 18 juin 1964.

Dans sa séance du 3 avril 1964 l'Académie a élu les nouveaux membres étrangers suivants:

Dans la Section des Lettres: M. KNUT BERGSLAND, professeur de langues finno-ougriennes à l'université d'Oslo; M. JOHN GRAHAME DOUGLAS CLARK, professeur d'archéologie à l'université de Cambridge, Angl.; M. DAG LUDVIG NORBERG, professeur de langue et de littérature latines à l'université de Stockholm; et

M. ALBERT HUGH SMITH, professeur de langue et de littérature anglaises à l'University College, Londres.

Dans la Section des Sciences: M. HERBERT BUSEMANN, professeur de mathématiques à l'University of Southern California, Los Angeles; M. HÅKON FLOOD, professeur de chimie inorganique à la Norges tekniske Høgskole, Trondheim; M. SVEN GARD, professeur de bactériologie à Karolinska Institutet à Stockholm; M. ALAN LLOYD HODGKIN, Foulerton Professor of the Royal Society, Physiological Laboratory, Cambridge, Angl.; M. ANDREW FIELDING HUXLEY, professeur de physiologie à l'University College, Londres; et M. HANS RAMBERG, professeur de pétrographie à l'université d'Upsal.

A la fin de l'année (mai 1964) l'Académie comptait 111 membres danois et 211 membres étrangers, dont 42 membres danois et 77 membres étrangers dans la Section des Lettres et 69 membres danois et 134 membres étrangers dans la Section des Sciences.

Ont été élus membres de la commission des fonds M. J. P. Riis pour les années 1964–66 et M. Axel Steensberg pour les années 1964–68.

A été réélu président de la commission des fonds M. A. Tovborg Jensen.

A été réélu membre du conseil d'administration de la Fondation Carlsberg M. P. Brandt-Rehberg pour les années 1964–74.

A été élu membre de la commission nationale pour l'Unesco M. Andreas Blinkenberg.

Les comités nationaux suivants pour les unions internationales etc. ont été complétés par les membres suivants:

L'Union Internationale de Géodésie et de Géophysique: MM. E. Eliassen et Henry Jensen.

L'Union Internationale de Physique pure et appliquée: MM. Verner Frank, Torben Huus, Jens Lindhard, Mogens Pihl et R. E. H. Rasmussen.

Le Conseil national danois pour l'Océanographie: MM. Nils Jerlov et Torben Wolff.

L'Union Internationale des Sciences Géologiques: MM. Einar Andersen, Henning Sørensen et Hans Pauly.

L'Union Astronomique Internationale: M. Kjeld Gyldenkerne.

Le Comité pour l'Union Internationale des Sciences biologiques a été réorganisé et se compose des membres suivants: MM. R. Spärck, Math. Thomsen, H. Lemche, T. W. Böcher, C. A. Jørgensen, Ole Maaløe, C. Overgaard Nielsen, Finn Salomonsen, E. Steemann Nielsen, S. L. Tuxen, D. von Wettstein et Torben Wolff.

L'Académie a adhéré aux unions suivantes et élu les membres suivants des comités nationaux:

L'Union Géographique Internationale: MM. C. G. Feilberg, Johs. Humlum, Niels Nielsen, Axel Schou, A. H. Vedel et Aage Aagesen.

L'Union Internationale d'Histoire et de Philosophie des Sciences: MM. Kaj Barr, Johnny Christensen, Paul Diderichsen, A. G. Drachmann, Axel Garboe, Justus Hartnack, A. Tovborg Jensen, Jørgen Jørgensen, Axel V. Nielsen, Olaf Pedersen, Mogens Pihl, E. Rancke-Madsen, L. Rosenfeld, Gustav Scherz, Olaf Schmidt, R. Spärck, Stig Veibel, et J. Witt-Hansen.

Le Comité pour le Conseil International des Unions Scientifiques s'est adjoint M. Niels Nielsen.

M. E. Steemann Nielsen a été nommé membre danois du Comité Scientifique pour les Recherches Océanographiques (SCOR).

M. Mogens Pihl a été élu correspondant pour le Danemark de la Commission Interunions de l'Enseignement des Sciences.

L'Académie a adhéré à l'Association Internationale d'Études du Sud-Est Européen.

L'Académie a décidé de faire partie du comité de patronage de la publication de l'Encyclopaedia Medii Aevi Occidentalis.

L'Académie a institué un comité pour le Programme biologique International (IBP). Le Danemark est disposé à collaborer dans des domaines limités, mais n'entend pas modifier le programme de recherches en cours au Danemark.

M. T. Weis-Fogh a déposé un rapport sur l'activité de la Royal Society et l'importance de cette société pour les recherches civiles des sciences de la nature en Grande-Bretagne.

L'Académie a discuté des problèmes relatifs à un conseil de recherches et un fonds scientifique pour la recherche fondamentale.

L'Académie a discuté la question de la translation du siège légal du Conseil International des Unions Scientifiques de Belgique en Danemark.

Sur l'invitation de l'Académie quatre savants tchèques ont visité le Danemark en avril 1964.

L'Académie a voté les cotisations internationales annuelles suivantes :

Pour le Conseil International des Unions Scientifiques \$ 2080.

Pour l'Union Géographique Internationale \$ 100.

Pour le Thesaurus linguae Latinae \$ 100.

Le comité de la Fondation Rask-Ørsted a accordé une subvention de 55 000 couronnes pour les relations internationales de l'Académie pendant l'année 1964.

M. Franz Blatt a été nommé président du comité de la Fondation Rask-Ørsted.

Pour les membres des comités pour les Unions scientifiques internationales, l'Union Académique Internationale, etc. dont l'Académie fait partie, voir pp. 31–36.

Au cours de l'année juin 1963–juin 1964 l'Académie s'est fait représenter aux réunions et congrès suivants :

La session de l'Union Académique Internationale, tenue à Vienne du 13 au 18 juin 1963, par MM. Franz Blatt et L. L. Hammerich. Voir pp. 131–33.

La Conférence commémorative de l'expédition de King Håkon Håkonson en Écosse en 1263, tenue à Kirkwall, Orkney, du 30 juin au 5 juillet 1963, par M. Jón Helgason.

La session de l'Union Internationale de Géodésie et de Géophysique, tenue à Berkeley, Cal., du 19 au 31 août 1963, par M. Einar Andersen. Voir pp. 140–46.

La 34e session de l'International Statistical Institute, tenue à Ottawa du 21 au 29 août 1963, par M. Anders Hald.

Le 9e congrès international de la Fédération Internationale des Langues et Littératures modernes, tenu à New York du 25 au 31 août 1963, par M. F. J. Billeskov Jansen.

Le VIIIe congrès international des Sciences onomastiques, tenu à Amsterdam du 27 au 31 août 1963, par M. Kristian Hald.

La session de l'Union Internationale de Physique pure et appliquée tenue à Varsovie du 20 au 23 septembre 1963, par MM. J. C. Jacobsen et Stefan Rozental. Voir pp. 134-40.

A l'université de Bologne, le 7e centenaire de la mort de François Accurse, du 21 au 26 octobre 1963, par M. Stig Iuul.

Le centenaire de la National Academy of Sciences, Washington, D.C., du 21 au 24 octobre 1963, par MM. L. L. Hammerich et Hermann Kalckar.

La session du comité de supervision de A Critical Pāli Dictionary, tenue à Copenhague du 21 au 22 novembre 1963.

La session du Conseil International des Unions Scientifiques, tenue à Vienne du 22 au 29 novembre 1963, par M. Einar Andersen. Voir pp. 146-52.

Le 28e congrès international des Orientalistes, tenu à New Delhi du 4 au 10 janvier 1964, par M. Kaj Barr.

A l'Accademia Nazionale dei Lincei, Rome, le 4e centenaire de la naissance de Galilée, le 26 avril 1964, par M. Johs. Pedersen.

Le cinquantenaire de la Société de Chimie biologique, à Paris, du 6 au 9 avril 1964, par M. Ole Maaløe.

Le 6e congrès de la Fondation Européenne de la Culture, tenu à Athènes, du 11 au 16 mai 1964, par M. L. L. Hammerich.

La 7e session plénière du Committee on Space Research (COSPAR), tenue à Florence du 8 au 20 mai 1964, par M. B. Peters. Voir pp. 152-57.

L'Académie a adressé des télégrammes de félicitations à :

L'Académie des Inscriptions et Belles Lettres, à Paris, à l'occasion de son tricentenaire du 7 au 9 juin 1963.

La Koninklijke Vlaamse Academie voor Wetenschappen, Letteren en Schoone Kunsten à Amsterdam à l'occasion de son 25e anniversaire le 11 janvier 1964.

La commission pour la rédaction du nouveau « Ducange » a déposé un rapport sur l'année 1963. Voir p. 123.

La commission pour le Monumenta Musicae Byzantinae a déposé un rapport sur l'année 1963. Voir pp. 124–27.

L'Académie a établi des échanges de publications avec les institutions suivantes :

Botanisk Institut, Århus.

Kungliga Lantbrukshögskolans Bibliotek, Upsal.

Laboratoire de Parasitologie, Académie Polonaise des Sciences, Varsovie.

Institut Géophysique de l'Académie Tchécoslovaque des Sciences, Prague.

Biblioteka Centrala a Universitatii « Babes Bolyay », Schimb cu Mathematica, Cluj.

Društvo matematičara i fizičara SRH, Zagreb.

Israel Academy of Sciences and Humanities, Jérusalem.

Aquatic Research Institute, Stockton, Cal.

Library of the Institute of Scientific and Technical Information of China, Pékin.

The Toho Gakkai (Institute of Eastern Culture), Tokyo.

Yokohama Municipal University, Yokohama.

Les échanges de publications ont été élargis avec :

Akademija Nauk Ukrainskoj SSR, Kiev.

Akademija Nauk Latviiskoj SSR, Fundamentalnaja Biblioteka, Riga.

University of California Library, San Diego, La Jolla, Cal.

Le conseil d'administration de la Fondation Carlsberg a déposé un rapport sur l'exercice 1962–63. Voir II, pp. 1–67, I–X.

La commission pour les recherches sur les sources de l'histoire du Danemark conservées dans les archives et bibliothèques privées a déposé un rapport sur l'année 1963. Voir pp. 110–16.

Le secrétariat de l'Académie a déposé un rapport sur l'année 1963. Voir pp. 158–65.

L'Académie a tenu 14 séances, au cours desquelles ont été faites les communications suivantes:

- 18/10 63. M. Knud Togeby: Qu'est-ce que la dissimilation?
 1/11 63. M. Kaj Birket-Smith: Potlach.
 — M. L. Rosenfeld présente: C. van Winter "Theory of Finite Systems of Particles. I" (S*)¹.
 15/11 63. M. Johs. Pedersen: Traits de l'histoire des études orientales.
 29/11 63. M. Jón Helgason présente les dernières publications de l'Institut Arne-Magnéen.
 — M. K. G. Wingstrand: Le peigne, *pecten oculi*, dans l'œil des oiseaux et son rôle fonctionnel.
 13/12 63. M. T. Weis-Fogh: La coordination nerveuse des mouvements des ailes chez les insectes.
 — M. Gunnar Bech présente: »Die Entstehung des schwachen Präteritums« (M*).*
 24/1 64. M. Axel Schou: Géomorphologie climatique.
 7/2 64. M. L. L. Hammerich: Quelques missions scientifiques en Alaska.
 — M. Mogens Rudkjøbing: Mesures au radar de distances interplanétaires traitées d'après la théorie de la relativité générale.
 21/2 64. M. Povl Johs. Jensen présente: »Johan Nicolai Madvig. Et mindeskrift« (Johan Nicolai Madvig, Mémorial) Vol. II.
 — M. Erling Asmussen: La régulation de la respiration pendant le travail musculaire.
 6/3 64. M. E. Zeuthen: De la croissance de cellules dans des cultures massives de cellules avec division synchrone induite.
 20/3 64. M. W. Erichsen: La découverte d'un nouveau papyrus.
 — M. C. Overgaard Nielsen: Laminarine – laminarinase.
 3/4 64. M. Niels Nielsen: Le Laboratoire de Skalling 1930–64.
 — M. F. J. Billeskov Jansen présente: »Den danske Lyrik før 1800« et »Den danske Lyrik 1800–1870« (La

¹ L'apposition d'un (M) ou d'un (S) au titre indique que le travail sera publié dans les *Meddelelser* ou dans les *Skrifter* de l'Académie. Un astérisque (M* ou S*) désigne que l'ouvrage a paru dans l'année courante.

Poésie lyrique danoise avant 1800 et La Poésie lyrique danoise de 1800 à 1870).

- 17/4 64. M. Arne Noe-Nygaard: Notes sur les causes du volcanisme de l'Atlantique du Nord.
 — M. C. J. Becker: Un village de l'âge du fer antérieur dans l'ouest du Jutland.
- 1/5 64. M. Chr. Poulsen: Quelques fossiles inconnus du bas cambrien de Bornholm.
- 15/5 64. M. Kaj Birket-Smith: L'évolution de la civilisation et l'adaptation géographique.
 — M. H. Tornehave: Sur les fonctions entières qui sont presque périodiques dans plusieurs directions.

Au cours de l'année ont été prononcés les éloges funèbres de deux membres danois:

- 1/5 64. Éloge de M. Hal Koch par M. Povl Bagge. Voir pp. 81–93.
- 15/5 64. Éloge de M. Tage Kemp par M. K. Ad. Jensen. Voir pp. 95–101.

Les travaux suivants de membres de l'Académie ont paru ou paraîtront dans les séries de publications de l'Académie:

Johs. Brøndum-Nielsen: « Viggo Stuckenberg–Sophus Clausen. En Brevvexling. Med Indledning og Noter » (Viggo Stuckenberg et Sophus Claussen. Une correspondance. Avec une introduction et des notes) (M*).

Gunnar Bech: « Die Entstehung des schwachen Präteritums » (M*).

Yash Pal & B. Peters: « Meson Production at High Energies and the Propagation of Cosmic Rays through the Atmosphere » (M*).

C. Møller: « Momentum and Energy in General Relativity and Gravitational Radiation » (M*).

Jens Lindhard & Aage Winther: « Stopping Power of Electron Gas and Equipartition Rule » (M*).

N. O. Lassen, N. O. Roy Poulsen, G. Sidenius & Lise Vistisen: « Stopping of 50 keV Ions in Gases » (M*).

C. L. Siegel, Göttingen: « Über die Fourierschen Koeffizienten der Eisensteinschen Reihen » (M).

L'Académie a décidé en outre la publication des travaux suivants:

- Otto Mørkholm: « Studies in the Coinage of Antiochus of Syria » (M*).
- Valdemar Poulsen: « The Lower Middle Cambrian Kalby-ler (Kalby clay) on the Island of Bornholm » (M*).
- Valdemar Poulsen: « *Ctenopyge (Ctenopyge) pecten tenuis n. subsp.* from the Upper Cambrian of Bornholm » (M*).
- Karen Callisen & Hans Pauly: « The Aarhus Meteorites. Chemical Analysis by Me Mouritzen » (M*).
- Arne Brøndsted: « Conjugate Convex Functions in Topological Vector Spaces » (M*).
- Hans Lütken & Aage Winther: « Coulomb Excitation in Deformed Nuclei » (S*).
- James Bartlett: « The Restricted Problem of Three Bodies » (S*).
- Finn Salomonsen: « Some Remarkable New Birds from Dyaul Island, Bismarck Archipelago, with Zoogeographical Notes » (S*).
- Clasine van Winter: « Theory of Finite Systems of Particles. I » (S*).
- Kjeld Gyldenkerne: « A Three-Dimensional Spectral Classification of G and K Stars » (S).
- Merete Gerlach-Nielsen: « Le traité De l'Amour. Sa cohérence et ses rapports avec les romans de Stendhal » (M).
- Hans Maass: « Die Fourierkoeffizienten der Eisensteinreihen zweiten Grades » (M).
- Bent Elbek, H. E. Gove & B. Herskind: « Coulomb Excitation of Levels in Cu^{63} and Cu^{65} » (M).

Voir pp. 166–67 la liste des publications de l'Académie parues au cours de l'année.

Voir pp. 177–89 l'Index analytique.

SAG- OG NAVNEFORTEGNELSE

- ABSTRACTING, komité. Se: Naturv. dokumentation.
- ACCURSIUS, FRANCISCUS. Se: Bologna.
- ADRESSER, National Academy of Sciences, Washington 1963 43-44; Galileo Galilei, Rom 1964 74-75.
- AFHANDLINGER AF IKKE-MEDLEMMER antages til offentliggørelse 45, 46, 48, 53, 64, 78.
- ALLER, SVEND, direktør, lykønskes til 60-års dag 72.
- ANDERSEN, EINAR, deleg. til møder i Intern. Council of Scient. Unions i Wien 1963 44; deleg. til The Third Intern. Measurement Conference i Stockholm 1964 51; sender beretn. om møde i Intern. Union of Geod. and Geophys. i Berkeley 1964 53, trykt 140-46; medl. af komité for Intern. Union of Geol. Sciences 64; sender beretn. om møder i Intern. Council of Scient. Unions i Wien 1963 70, trykt 146-52.
- ANDERSEN, HARALD, direktør, lykønskes til 60-års dag 72.
- ARKIV, SELSKABETS, beretn. fra sekretariatet 158.
- ASMUSSEN, ERLING, giver medd. »Respirationens regulering under muskelarbejde« 61.
- ASSOCIATION INTERN. DES ÉTUDES BYZANTINES, komité 31.
- ASSOCIATION INTERN. D'ÉTUDES DU SUD-EST EUROPÉEN, Selsk. slutter sig dertil 52.
- BAGGE, POVL, taler mindeord om Hal Koch 72, trykt 81-93.
- BARR, KAJ, bliver medlem af Rask-Ørsted Fondets bestyr. 42; deleg. ved orientalistkongres i New Delhi 1964 44; medl. af udvalg til modtag. af czekiske forskere 57; medl. af komité for Intern. Union of Hist. and Philos. of Science 77.
- BARTLETT, JAMES, dr., afh. »The Restricted Problem of Three Bodies« opt. 48, udk. 167.
- BECH, GUNNAR, inds. afh. »Die Entstehung des schwachen Präteritums« 45, udk. 166, fremlægges 54.
- BECKER, C. J., fratræder som revisorsuppl., bliver revisor 57; giver medd. »En landsby fra ældre jernalder i Vestjylland« 71.
- BERG, KAJ, vælges til medl. af bestyr. for Dansk Bilharziose Laboratorium 52; medl. af udv. for Intern. Biol. Progr. 66.
- BERGSLAND, KNUT, prof., dr., Oslo, vælges til udenl. medl. 68.

- BIOLOGICAL PROGRAMME, INTERN., Intern. Council of Scient. Unions sender Medd. derom og anmoder om nedsætt. af en nationalkomité, Møde i Paris om IBP 62; drøftes i biol. gruppe 65; Udv. nedsættes 66; Selsk. beslutn. 74.
- BIRKET-SMITH, K., giver medd. »Potlach« 46; deleg. til Le VIIe Congrès Intern. des Sciences Antropol. et Ethnol. i Moskva 1964 51; giver medd. »Kulturudvikling og geografisk tilpasning« 76.
- BJERRUM, JANNIK, medl. af udvalg til modtag. af czekiske forskere 57.
- BLATT, FRANZ, taler for Johs. Pedersen 49; fung. som præsident 58, 67; deleg. til mødet i Union Acad. Intern. i Bruxelles 1964 64; bliver form. for Rask-Ørsted Fondets bestyr. 66; fung. som sekretær 76; sender beretn. om mødet i Union Acad. Intern. 1963 78, trykt 131–33.
- BLINKENBERG, A., bliver medl. af Unesconationalkommis. 57.
- BOHR, NIELS, portræt ophængt i spisesalen 48.
- BOHR LEGATET, NIELS, bestyrelse 38; beretn. for 1963 73, trykt 120.
- BOLOGNA, universitetet, 700-året for Franciscus Accursius' død 1963, Stig Iuul deleg. 43.
- BRUXELLES, Kon. Vlaamse Acad. voor Wetenschappen, Letteren en Schone Kunsten, 25-års jubilæum 1964, telegram sendes 50.
- BRØNDSTED, ARNE, mag. scient., afh. »Conjugate Convex Functions in Topological Vector Spaces« opt. 46, udk. 166; får Emil Herborgs Legat 69.
- BRØNDUM-NIELSEN, JOHS., inds. afh. »Viggo Stuckenberg–Sophus Clausen. En Brevvexling« 45, udk. 166.
- BUCHTHAL, FR., deleg. til møde i Intern. Organiz. of Biophysics i Paris 1964 76.
- BUDGET for 1964, vedtages 55, trykt 106–09.
- BUSEMANN, HERBERT, prof., dr., Los Angeles, Cal., vælges til udenl. medl. 68.
- BYTTEFORBINDELSER, indgås 44, 45, 55, 57, 58, 60; udvides 55, 64, 78; beretn. fra sekretariatet 159–65.
- BÖCHER, TYGE W., prof., dr., vælges til medl. af komité for Intern. Union of Biol. Sciences 47.
- CALLISEN, KAREN, dr., afh. i samarb. med prof., dr. Hans Pauly »The Aarhus Meteorites. Chemical Analysis by Me Mouritzen« opt. 46, udk. 166.
- CARLSBERGFONDETS DIREKTION 36; godkender ændr. af fundats for Carlsbergs Mindelegat 42; overdrager nye lokaler til Selsk., medd. om vekselstrøm 47; P. Brandt Rehberg genvælges til medl. 69; forelægger beretn. for 1962–63 77, trykt II, 1–67, I–X.
- CARLSBERG LABORATORIETS BESTYRELSE, tilforordnede 37.
- CARLSBERGS MINDELEGAT FOR BRYGGER J. C. JACOBSEN, medl. af bestyrelsen 37; ændr. af fundats, Selsk. præsident skal vælge et medl. af bestyr. 42; C. Møller medl. af bestyr. 47.
- CHRISTENSEN, JOHNNY, prof., dr., bliver medl. af komité for Intern. Union of Hist. and Philos. of Science 77.
- CHRISTIANSEN, J. A., taler for Johs. Pedersen 49.

- CHRISTIANSEN, M. P., kaptajn, får Marcus Lorenzens Legat 69.
- CLARK, J. G. D., prof., dr., Cambridge, Engl., vælges til udenl. medl. 68.
- CLASSENSKE FIDEICOMMISS, direktionen sender beretn. 62.
- CLUJ, Bibl. Centr. a Univ. »Babes Bolyay«, Schimb cu Mathematica, bytteforb. indgås 57.
- CODDINGTON, E. A., prof., Los Angeles, er til stede som gæst 76.
- COLLSTROP, A., GROSSERER, HJEM FOR EN DANSK VIDENSKABSMAND, bestyrelse 37; beretn. for 1963 73, trykt 117–18.
- COMMISSION INTERUNIONS DE L'ENSEIGNEMENT DES SCIENCES (CIES), prof., dr. Mogens Pihl vælges til korresp. for Danmark 67.
- COMMITTEE ON SPACE RESEARCH (COSPAR), 7. plenarmøde i Firenze 1964, B. Peters deleg. 51; beretn. trykt 152–57.
- CONGRÈS INTERN. DES SCIENCES ANTHROPOLOGIQUES ET ETHNOLOGIQUES, LE VIIe, i Moskva 1964, K. Birket-Smith og L. L. Hammerich deleg. 51.
- CONGRÈS INTERN. D'ARCHÉOLOGIE CLASSIQUE, LE VIIIe, i Paris 1963, ingen delegeret 43.
- CONGRESS OF BIOCHEMISTRY, THE VITH INTERN., i New York 1964, H. Dam og Martin Ottesen deleg. 51.
- CONGRESS OF CLASSICAL STUDIES, THE IVTH INTERN., i Philadelphia 1964, ingen deleg. 51.
- CONGRESS OF ENTOMOLOGY, THE XIITH INTERN., i London 1964, Math. Thomsen deleg. 51.
- CONGRÈS INTERN. D'ESTHÉTIQUE, LE Ve, i Amsterdam 1964, C. Elling deleg. 51, er forhindret i deltag. 76.
- CONGRESS, THE XXIIND INTERN. GEOLOGICAL, i New Delhi 1964, A. Noe-Nygaard deleg. 52.
- CONGRÈS DE L'ASSOC. INTERN. DE LITTÉRATURE COMP., LE IVe, i Fribourg 1964, F. J. Billeskov Jansen og Paul Krüger deleg. 52.
- CONGRESS FOR LOGIC, METHODOLOGY AND PHILOSOPHY OF SCIENCE, THE INTERN., i Jerusalem 1964, L. Rosenfeld deleg. 51.
- CONGRESS OF MEDIEVAL PHILOSOPHY, THE 3RD INTERN., i La Mendola 1964, P. Johs. Jensen deleg. 51.
- CONGRESS OF THE INTERN. FEDERATION FOR MODERN LANGUAGES AND LITERATURES, THE IXTH INTERN., i New York 1963, F. J. Billeskov Jansen sender beretn. 47.
- CONGRÈS INTERN. DES SCIENCES ONOMASTIQUES, LE VIIIe, i Amsterdam 1963, Kr. Hald sender beretn. 47.
- CONGRESS OF ORIENTALISTS, THE XXVITH, i New Delhi 1964, Kaj Barr deleg. 44.
- CONGRESSO INTERN. DEDICATO A NICOLÒ CUSANO, i Bressanone 1964, P. Johs. Jensen deleg. 52.
- CORPUS LEXICOGRAPHORUM GRAECORUM, kommission 35; sender beretn. for 1962 42.
- COSPAR. Se: Committee on Space Research.
- COUNCIL FOR INTERN. ORGANIZATIONS OF MEDICAL SCIENCES, komité 35.

- COUNCIL OF SCIENTIFIC UNIONS, INTERN., komité 31; moder i Wien 1963. Einar Andersen deleg. 44; konting. forhojes 55; Niels Nielsen bliver medl. af komiteen 60; Council medd. om Intern. Biological Programme og møde i Paris derom 62; forespørgsel om Councils legale sæde 64; Einar Andersen sender beretn. om møder i Wien 1963 70, trykt 146-52; Selsk. beslutning vedr. legalt sæde 74.
- CZEKISKE FORSKERE, inviteres af Selsk., udvalg nedsættes 57; kommer til København, skænker Selsk. gave 73.
- DAM, HENRIK, deleg. til The VIth Intern. Congress of Biochemistry i New York 1964 51; medl. af udv. for Intern. Biol. Progr. 66.
- DANMARKS AKVARIUM, medl. af bestyr. 39; sender beretn. for 1962-63 42.
- DANMARKS INSTITUT FOR INTERN. UDVEKSLING AF VIDENSK. PUBLIKATIONER (I. D. E.) 162-63.
- DANSK BILHARZIOSE LABORATORIUM, medl. af bestyr. 39; Kaj Berg medl. af bestyr. 52.
- DANSKE INSTITUT, DET, i Rom, medl. af bestyr. 39.
- DIDERICHSEN, PAUL, bliver medl. af komité for Intern. Union of Hist. and Philos. of Science 77.
- DRACHMANN, A. G., bibl., dr., bliver medl. af komité for Intern. Union of Hist. and Philos. of Science 77.
- DRONNINGEN, HDS. MAJESTÆT, overværer møde 70.
- DUCANGE, kommission 36; beretn. for 1963 trykt 123.
- EJSKJÆR, INGER, cand. mag., får Marcus Lorenzens Legat 69.
- EKMAN, SVEN P., fh. prof., dr., Selsk. udenl. medl., Uppsala, død 63.
- ELBEK, BENT, lektor, mag. sc., afh. i samarb. med H. E. Gove og B. Herskind »Coulomb Excitation of Levels in Cu⁶³ and Cu⁶⁵« opt. 78.
- ELIASSEN, E., prof., dr., bliver medl. af komité for Intern. Union of Geodesy and Geophysics 43.
- ELLING, C., deleg. til Le Ve Congrès Intern. d'Esthétique i Amsterdam 1964 51; er forhindret i deltag. 76.
- »ENCYCLOPAEDIA MEDII Aevi OCCIDENTALIS«, Selsk. bliver co-patron 52.
- ERICHSEN, W., taler for Johs. Pedersen 49; giver medd. »Et nyt papyrusfund« 65.
- FEILBERG, C. G., prof., dr., vælges til medl. af komité for Intern. Geographical Union 53.
- FENCHEL, W., forelægger afh. af prof. C. L. Siegel, Göttingen 63; genvælges til revisor 69.
- FLOOD, HÅKON, prof., dr., Trondheim, vælges til udenl. medl. 68.
- FONDATION EUROPÉENNE DE LA CULTURE, 6. kongres i Athen 1964, L. L. Hammerich deleg. 51.
- FRANCK, JAMES, fh. prof., dr., Selsk. udenl. medl., Chicago, død 79.
- FRANK, VERNER, prof., bliver medl. af komité for Intern. Union of Physics 43.
- FREDERIKSBORG-MUSEETS BESTYRELSE, medlem 36.
- GALILEI, GALILEO, 400-års dag i Rom, Johs. Pedersen deltager 74, adresse 74-75.

- GARBOE, AXEL, dr., bliver medl. af komité for Intern. Union of Hist. and Philos. of Science 77.
- GARD, SVEN, prof., dr., Stockholm, vælges til udenl. medl. 68.
- GARDINER, ALAN HENDERSON, ægyptolog, dr., Selsk. udenl. medl., London, afgår ved døden 56.
- GERLACH-NIELSEN, MERETE, aman., cand. mag., afh. »Le traité de l'Amour. Sa cohérence et ses rapports avec les romans de Stendhal« opt. 78.
- GOVE, H. E., Se: Elbek, Bent.
- GUSTAFSON, TORSTEN, prof., dr., Selsk. udenl. medl., Lund, overværer møde 48.
- GYLDENKERNE, KJELD, observ., mag. sc., afh. »A Three-Dimensional Spectral Classification of G and K Stars« opt. 64; bliver medl. af komité for Intern. Astron. Union 70.
- GÆSTER og udenl. medl. til stede ved Selsk. møder 41, 46, 48, 49, 53, 58, 61, 63, 65, 67, 71, 72, 76.
- HADAMARD, JACQUES-SALOMON, fh. prof., dr., Selsk. udenl. medl., Paris, død 53.
- HALD, ANDERS, sender beretn. om The 34th Session of the Intern. Statistical Institute i Ottawa 1963 70.
- HALD, KRISTIAN, sender beretn. om Le VIIIe Congrès Intern. des Sciences Onomastiques i Amsterdam 1963 47.
- HAMMERICH, L. L., deleg. til 100-års jubilæum i National Academy of Sciences, Washington 1963 43; taler for Johs. Pedersen 49; deleg. til kongres i Fondation Européenne de la Culture i Firenze 1964 51; deleg. til Le VIIe Congrès Intern. des Sciences Anthropol. et Ethnol. i Moskva 1964 51; giver beretn. om mødet i Supervisory Committee for Pāli Dictionary 1963 55; fung. som sekretær 56, 58, 61, 63, 65, 67, 71, 72; fratræder Unesconationalkommiss. 57; medl. af udvalg til modtag. af czekiske forskere 57; giver medd. »Nogle videnskabelige opgaver i Alaska« 58; giver oplysn. om »Thesaurus linguae Latinae« 60; deleg. til møde i Union Acad. Intern. i Bruxelles 1964 64; sender beretn. om mødet i Union Acad. Intern. 1963 78, trykt 131–33. Se også: Redaktør.
- HANSEN, ALFRED, aman., cand. mag., får Marcus Lorenzens Legat 69.
- HARTNACK, JUSTUS, prof., dr., bliver medl. af komité for Intern. Union of Hist. and Philos. of Science 77.
- HELGASON, JÓN, fremlægger det Arnamagn. Instituts nyeste publ. 49.
- HERBORG, EMIL, LEGAT, bestyrelse 38; N. E. Nørlund genvælges til medl. af bestyr. 69; legat uddeles, ny bestemm. for uddelingen 69; beretn. for 1963 73, trykt 119.
- HERSKIND, B. Se: Elbek, Bent.
- HERTZSPRUNG, EJNAR, lykønskes på 90-års dag 41.
- HEVESY, GEORGE, prof., dr., Selsk. udenl. medl., Stockholm, lykønsker Johs. Pedersen 49.
- HIELMSTIERNE-ROSENCRONESKE STIFTELSE, den grevelige, medd. om tilskud 45; sender beretn. for 1962 47.

- HJELMSLEV, LOUIS, udtræder af kassekomm. 57.
- HODGKIN, ALAN L., prof., Cambridge, Engl., vælges til udenl. medl. 69.
- HOLTER, HEINZ, forelægger udvalgsbetænkn. om Videnskabsfond og Forskningsråd for grundforskning 61–62; vælges til medl. af bestyr. for K. Linderstrøm-Langs Guldmedaillefond 66. Se også: Kasserer.
- HUMLUM, JOHS., prof., dr., vælges til medl. af komité for Intern. Geographical Union 53.
- HUUS, TORBEN, bliver medl. af komité for Intern. Union of Physics 43.
- HUXLEY, ANDREW F., prof., London, vælges til udenl. medl. 69.
- IUUL, STIG, deleg. ved festlighed i Bologna, 700-året for Franciscus Accursius' død 43; udtaler sig om ICSU's legale sæde 64.
- IVERSEN, JOHS., forelægger forslag til sikr. af naturarealer til forskningsformål 67; genvælges til revisorsuppl. 69.
- JACOBSEN, J. C., deleg. til mødet i Intern. Union of Physics i Warszawa 1963, sender beretn., 43, trykt 134–40.
- JANSEN, F. J. BILLESKOV, sender beretn. om the IXth Intern. Congress of the Intern. Federat. for Modern Languages and Literatures i New York 1963 47; deleg. til Congrès de l'Assoc. Intern. de Littérature Comp. i Fribourg 1964 52; fremlægger »Den danske Lyrik for 1800«, og »Den danske Lyrik 1800–1870« 68.
- JENSEN, A. TOVBORG, vælges til formand for kassekommiss. 62; bliver medl. af komité for Intern. Union of Hist. and Philos. of Science 77; genvælges til form. for kassekommiss. 78.
- JENSEN, HENRY, statsgeodæt, dr., bliver medl. af komité for Intern. Union of Geodesy and Geophysics 43.
- JENSEN, K. AD., taler mindeord om Tage Kemp 76, trykt 95–101.
- JENSEN, POVL JOHS., deleg. til The 3rd Intern. Congress of Medieval Philosophy i La Mendola 1964 51; deleg. til Congresso Intern. dedicato a Nicolò Cusano i Bressanone 1964 52; fremlægger »Johan Nicolai Madvig« bd. II 61, udk. 167.
- JERLOV, NILS, prof., dr., vælges til medl. af Dansk Nationalråd for Oceanologi 60.
- JERUSALEM, Israel Academy of Sciences and Humanities, bytteforb. indgås 55.
- JESSEN, BØRGE, medl. af udvalg til modtag. af czekiske forskere 57.
- JOHANSEN, K. FRIIS, fratræder Rask-Ørsted Fondets bestyr. 42.
- JØRGENSEN, C. A., vælges til medl. af komité for Intern. Union of Biol. Sciences 47.
- JØRGENSEN, JØRGEN, prof., bliver medl. af komité for Intern. Union of Hist. and Philos. of Science 77.
- KALCKAR, HERMANN, deleg. til 100-års jubilæum i National Academy of Sciences, Washington 1963 43.
- KASSEKOMMISSION, SELSKABETS, 30; forelægger budget for 1964 55, trykt 106–09; L. Hjelmlev træder tilbage, P. J. Riis medl. 57; A. Tovborg Jensen vælges til formand 62; A. Steensberg genvælges til medl. 69; forelægger regnskab for 1963 77, trykt 102–05; giver medd.

- om pensionsordn. for sekretariatets personale 77; A. Tovborg Jensen genvælges til form. 78.
- KASSERER, SELSKABETS, 30.
- KEMP, TAGE, afgår ved døden 56; K. Ad. Jensen taler mindeord 76, trykt 95-101.
- KIEV, Akademija Nauk Ukrainskoj SSR, bytteforb. udvides 55.
- KJÆR, IVER WESENBERG, stud. mag., får Marcus Lorenzens Legat 69.
- KLASSEFORMÆND, SELSKABETS, 30.
- KLASSER, SELSKABETS, holder møde 58, 65; biol. gruppe holder møde 65.
- KLOEKE, G. G., fh. prof., dr., Selsk. udenl. medl., Leiden, død 56.
- KNUDTZON, TH., højesteretssagfører, lykønskes på 80-års dag 56.
- KOCH, HANS HARALD (HAL), afgår ved døden 41; mindeord ved Povl Bagge 72, trykt 81-93.
- KONGEN, Hs. MAJESTÆT, lykønskes til 65-års dag 65; takker for lykønskn. 68; overværer møde 70.
- KONGRESS FÜR PHONETISCHE WISSENSCHAFTEN, VTER INTERN., i Münster 1964, ingen deleg. 51.
- KRÜGER, PAUL, deleg. til Congrès de l'Assoc. Intern. de Littérature Comp. i Fribourg 1964 52.
- LA JOLLA, CAL., Univ. of California Library, bytteforb. udvides 64.
- LASSEN, N. O., inds. afh. i samarb. med N. O. Roy Poulsen, G. Sidenius og Lise Vistisen »Stopping of 50 keV Ions in Gases« 60, udk. 166.
- LATTE, KURT, fh. prof., dr., Selsk. udenl. medl., Göttingen, død 79.
- LEGATER. Se: Bohr, Herborg, Lorenzen og Ørnborg.
- LEMICHE, H., lektor, dr., genvælges til medl. af komité for Intern. Union of Biol. Sciences 47.
- LINDERSTRØM-LANGS GULDMEAILLEFOND, KAJ, medl. af bestyr. 39; H. Holter vælges til medl. af bestyr. 66.
- LINDHARD, JENS, bliver medl. af komité for Intern. Union of Physics 43; inds. afh. i samarb. med Aage Winther »Stopping Power of Electron Gas and Equipartition Rule« 55, udk. 166.
- LOKALER, SELSK., brugsret over alle lokaler på 1. og 2. sal i bygningen 47.
- LOMHOLT, ASGER, arkivar 40; beretn. fra sekretariatet, trykt 158-65.
- LORENZENS LEGAT, MAG. ART. MARCUS, bestyrelse 38; legat uddeles 69; beretn. for 1963 73, trykt 121-22.
- LUNDEHAVE. Se: Collstrop, A.
- LUNDGAARD, EINAR, fung. som præsident 48, 65.
- LÜTKEN, HANS, mag. scient., afh. i samarb. med dr. Aage Winther »Coulomb Excitation in Deformed Nuclei« opt. 46, udk. 167.
- MARGRETHE, HDS. KGL. HØJHED PRINSESSE, overværer møde 70; lykønskes til fødselsdag, takker 72.
- MATEMATIKERKONGRES, 14. SKANDINAVISKE, i København 1964, N. E. Nørlund deleg. 51.
- MEASUREMENT CONFERENCE, THE THIRD INTERN., i Stockholm 1964, Einar Andersen deleg. 51.

- MEDLEMMER, SELSKABETS 1–29; afgår ved døden 41, 53, 56, 63, 72, 79; nye medlemmer optages 68–69.
- MINDEORD, Hal Koch ved Povl Bagge 72, trykt 81–93; Tage Kemp ved K. Ad. Jensen 76, trykt 95–101.
- MOLEKYLSPEKTROSKOPI, kongres i København 1965, Selskabet som sponsor 52.
- MONUMENTA MUSICAE BYZANTINAE, administrationskomité 36; beretn. for 1963–64, trykt 124–27.
- MOURITZEN, ME. Se: Callisen. Karen.
- MUNKSGAARD, FORLAG, medd. om salg af Selsk. publ. i 1962 45.
- MØDER, SELSKABETS, beretn. 41–79; festmøde for Johs. Pedersen 48.
- MØLLER, C., bliver medl. af bestyr. for Carlsbergs Mindelegat 47; sender afh. »Momentum and Energy in General Relativity and Gravitational Radiation« 53, udk. 166; bortrejst 56. Se også: Sekretær.
- MØRKHOLM, OTTO, overinsp., afh. »Studies in the Coinage of Antiochus IV of Syria« opt. 45, udk. 166.
- MAALØE, OLE, vælges til medl. af komité for Intern. Union of Biol. Sciences 47; deleg. til Soc. de Chimie Biol. 50-års jubilæum i Paris 1964 50; deleg. til møde i Intern. Union of Biol. Sciences i Praha 1964 51; medl. af udv. for Intern. Biol. Progr. 66.
- MAASS, HANS, prof., dr., Göttingen, afh. »Die Fourierkoeffizienten der Eisensteinreihen zweiten Grades« opt. 78.
- NATURFORSKERMØDER, DE SKANDINAVISKE, den danske bestyrelse 39.
- NATURVIDENSKABELIG DOKUMENTATION, komité 35.
- NIELSEN, AXEL V., observator, bliver medl. af komité for Intern. Union of Hist. and Philos. of Science 77.
- NIELSEN, BENT JUL, cand. mag., får Marcus Lorenzens Legat 69.
- NIELSEN, C. OVERGAARD, vælges til medl. af komité for Intern. Union of Biol. Sciences 47; deleg. til møde i Intern. Union of Biol. Sciences i Praha 1964 51; giver medd. »Laminarin-laminarinase« 66; medl. af udv. for Intern. Biol. Progr. 66; stiller forslag om sikr. af naturarealer til forskningsformål 67.
- NIELSEN, E. STEEMANN, vælges til medl. af komité for Intern. Union of Biol. Sciences 47; deleg. til møde i Intern. Union of Biol. Sciences i Praha 1964 51; vælges til medl. af Scient. Committee on Oceanographic Research (SCOR) 64; medl. af udv. for Intern. Biol. Progr. 66.
- NIELSEN, NIELS, vælges til medl. af komité for Intern. Geographical Union 53; bliver medl. af komité for Intern. Council of Scient. Unions 60; medl. af og form. for udv. for Intern. Biol. Progr. 66; giver medd. »Skalling-Laboratoriet 1930–64« 68.
- NOE-NYGAARD, ARNE, deleg. til The XXIInd Intern. Geological Congress i New Delhi 1964 52; stiller forslag om sikring af naturarealer til forskningsformål 67; giver medd. »Lidt om baggrunden for den nordatlantiske vulkanisme« 71.
- NORBERG, DAG L., prof., Stockholm, vælges til udenl. medl. 68.

- NORDHAGEN, ROLF, prof., dr., Selsk. udenl. medl. Oslo, overværer møde 72.
- NØRLUND, N. E., deleg. til den 14. skand. matematikerkongres i København 1964 51; genvælges til medl. af bestyr. for Herborgs Legat 69.
- OCEANOGRAPHI, BIOLOGISK, komité 35.
- OCEANOGRAPHIC RESEARCH, SCIENT. COMMITTEE (SCOR), E. Steemann Nielsen vælges til medl. 64.
- OCEANOGRAPHIC RESEARCH, SCIENT. COMMITTEE ON, 34.
- OCEANOLOGI, DANSK NATIONALRÅD FOR, 34; rådet suppleres 60.
- OLDRUSSISK-NEDERTYSKE HÅNDBOG, kommission 36.
- OLSEN, CARSTEN, modtager Ørnborgs Legat 50; medl. af udv. for Intern. Biol. Progr. 66.
- ORGANIZATION FOR PURE AND APPLIED BIOPHYSICS, INTERN., komité 35; møde i Paris 1964, Fr. Buchthal deleg. 76.
- OTTESEN, MARTIN, deleg. til The VIth Intern. Congress of Biochemistry i New York 1964 51.
- OVERSIGT OVER SELSKABETS VIRKSOMHED 1962-63 udk. 166.
- PAL, YASH. Se: Peters, B.
- PĀLI DICTIONARY, A CRITICAL, kommission 36; Supervisory Committee holder møde i Selsk. lokaler 1963 52; L. L. Hammerich giver beretn. om mødet 55; beretn. for 1962-64, trykt 128-30.
- PARIS, Acad. des Inscript. et Belles-Lettres, 300-års jubilæum 1963, telegram sendes 43; Société de Chimie Biol., 50-års jubilæum 1964, Ole Maaløe deleg. 50.
- PAULY, HANS, prof., dr., vælges til medl. af komité for Intern. Union of Geol. Sciences 64. Se: Callisen, Karen.
- PEDERSEN, ANFRED, seminarielektor, får Marcus Lorenzens Legat 69.
- PEDERSEN, JOHS., festl. møde i anl. af 80-års dag 48; lykønskes 49; holder foredrag »Træk af orientforskningens historie« 49; deltager i møde for Galilei i Rom 1964, udarb. adresse 74, trykt 74-75. Se også: Præsident.
- PEDERSEN, OLAF, docent, dr., bliver medl. af komité for Intern. Union of Hist. and Philos. of Science 77.
- PEKING, Inst. of Scient. and Techn. Information of China, bytteforb. indgås 45.
- PETERS, B., inds. afh. i samarb. med Yash Pal »Meson Production at High Energies and the Propagation of Cosmic Rays through the Atmosphere« 45, udk. 166; deleg. til plenarmøde i Committee on Space Research i Firenze 1964 51; beretn. trykt 152-57.
- PIHL, MOGENS, prof., dr., bliver medl. af komité for Intern. Union of Physics 43; vælges til korresp. for Danmark i Commission Inter-unions de l'Enseignement des Sciences (CIES) 67; bliver medl. af komité for Intern. Union of Hist. and Philos. of Science 77.
- POULSEN, CHR., giver medd. »Nogle hidtil ukendte fossiler fra Bornholms nedre Cambrium« 72.
- POULSEN, N. O. ROY. Se: Lassen, N. O.

- POULSEN, VALD., mag. scient., afh. »The Lower Middle Cambrian Kalbyler (Kalby clay) on the Island of Bornholm« opt. 45, udk. 167; afh. »*Clenopyge (Clenopyge) pecten tenuis n. subsp.* from the Upper Cambrian of Bornholm« opt. 45, udk. 167.
- PRAHA, Geophys. Institute, bytteforb. indgås 45.
- PRISOPGAVER, udsættes ikke 50.
- PRÆSIDENT, SELSKABETS, 30; byder medl. velkommen 41; skal vælge et medl. af bestyr. for Carlsbergs Mindelegat 42, vælger C. Møller 47; byder de kongelige velkommen 71. Se også: Pedersen, Johs.
- PUBLIKATIONER, SELSKABETS, fremlægges af redaktøren 46, 53, 58, 62, 64, 76; opgør. fra kommissionær om salg i 1962 45.
- RAMBERG, HANS, prof., dr., Uppsala, vælges til udenl. medl. 69.
- RAMON, GASTON L., fh. direktør, Selsk. udenl. medl., Garches, Seine et Oise, død 41.
- RANCKE-MADSEN, E., prof., dr., bliver medl. af komité for Intern. Union of Hist. and Philos. of Science 77.
- RASK-ØRSTED FONDETS BESTYRELSE, medlemmer 37; K. Friis Johansen fratræder, Kaj Barr vælges 42; sender beretn. for 1961-62 50; bevilger 55 000 kr. til intern. forbindelser 58; Fr. Blatt bliver formand i bestyr. 66.
- RASMUSSEN, R. E. H., prof., dr., bliver medl. af komité for Intern. Union of Physics 43.
- REDAKTØR, SELSKABETS, 30; fremlægger Selsk. publ. 46, 53, 58, 62, 64, 76. Se også: Hammerich, L. L.
- REGISTRERING AF LITTERÆRE KILDER TIL DANSK HISTORIE, medl. af kommission 31.
- REGNSKAB for 1963 forelægges 77, trykt 102-05.
- REHBERG, P. BRANDT, genvælges til medl. af Carlsbergfondets direktion 69.
- REIZ, A., deleg. til møde i Intern. Astronomical Union i Hamburg 1964 51.
- REVISORER, SELSKABETS, 30; P. J. Riis fratræder, C. J. Becker vælges 57; W. Fenchel genvælges 69.
- REVISORSUPPLEANTER, SELSKABETS, 31; C. J. Becker fratræder 57; Nils Schiørring vælges 59; Johs. Iversen genvælges 69.
- RIGA, Akad. Nauk Latviiskoj SSR, Fundament. Bibl., bytteforb. udvides 78.
- RIIS, P. J., bliver medl. af kassekomm., fratræder som revisor 57.
- ROGOSINSKI, W. W., prof., dr., Selsk. udenl. medl., Århus, død 79.
- ROSENFELD, L., forelægger afh. af C. van Winter 47; deleg. til The Intern. Congress for Logic, Methodology and Philosophy of Science i Jerusalem 1964 51; bliver medl. af og form. for komité for Intern. Union of Hist. and Philos. of Science 77.
- ROZENTAL, STEFAN, docent, dr., deleg. til møde i Intern. Union of Physics i Warszawa 1963, sender beretn. 43, trykt 134-40.
- RUDKJØBING, MOGENS, giver medd. »Radarmålinger af interplanetariske afstande i almen-relativistisk behandling« 59.

- RØMER, OLE, MEDAILLE, medl. af bestyr. 39.
- SALOMONSEN, FINN, dr., vælges til medl. af komité for Intern. Union of Biol. Sciences 47; afh. »Some Remarkable New Birds from Dyaul Island« opt. 48, udk. 167.
- SCHEEL, H., prof., dr., Selsk. udenl. medl., Mainz, overværer møde 48.
- SCHERZ, GUSTAV, dr., bliver medl. af komité for Intern. Union of Hist. and Philos. of Science 77.
- SCHIØRRING, NILS, vælges til revisorsuppl. 59.
- SCHMIDT, OLAF, docent, dr., bliver medl. af og sekr. for komité for Intern. Union of Hist. and Philos. of Science 77.
- SCHOU, AXEL, vælges til medl. af komité for Intern. Geographical Union 53; giver medd. »Klimatisk geomorfologi« 56; deleg. til møde i Intern. Geographical Union i London 1964 78.
- SEKRETARIAT, SELSKABETS, 40; bevilling til medhjælp, lønninger til personale reguleres 55, 70; medd. om pensionsordn. for personale 77; sender beretn for 1963 78, trykt 158-65.
- SEKRETÆR, SELSKABETS, 30; giver medd. om dødsfald 41, 53, 56, 63, 72, 79; giver medd. om prisopgaver 50; er bortrejst 56; giver medd. om valg af nye medl. 66; giver oversigt over sæsonens møder 78. Se også: Møller, C.
- SELSKABETS ALM. VIRKSOMHED; T. Weis-Fogh foretager undersøg. vedr. Royal Society i London 60; H. Holter forelægger udvalgsbetækn. om Videnskabsfond og Forskningsråd for grundforskning, drøft. af betækn., Selsk. giver mandat til forelæggelse i møde i Studenterforeningen 61; betækn. forelægges i møde, udsendes til medl. 63; referat fra møde i Studenterforeningen uds. til medl. 69.
- SIDENIUS, G. Se: Lassen, N. O.
- SIEGEL, C. L., prof., Selsk. udenl. medl., Göttingen, afh. »Über die Fourierschen Koeffizienten der Einsteinschen Reihen« forelægges af W. Fenchel 63.
- SKOTTSBERG, CARL J. F., fh. prof., dr., Selsk. udenl. medl., Göteborg, død 41.
- SMITH, ALBERT H., prof., dr., London, vælges til udenl. medl. 68.
- SPANG-HANSSEN, E., fh. kontorchef, overværer møde 61.
- SPÄRCK, R., prof., dr., genvælges til medl. af komité for Intern. Union of Biol. Sciences 47; deleg. til møde i Intern. Union of Biol. Sciences i Praha 1964 51; bliver medl. af komité for Intern. Union of Hist. and Philos. of Science 77.
- STATENS ALM. VIDENSKABSFOND, medlemmer af kommissionerne 37.
- STATISTICAL INSTITUTE, INTERN., 34TH SESSION, Ottawa 1963, Anders Hald sender beretn. 70.
- STEENSBERG, AXEL, genvælges til medl. af kassekomm. 69.
- STOCKTON, CAL., Aquatic Research Institute, bytteforb. indgås 45.
- SYMPOSIUM om målemetoder til bestemmelse af landvegetationens produktivitet, henvend. gennem Unesco om møde i København 1965 70; drøftelse deraf, henvises til Unesconationalkomm. 73.

- SØRENSEN, HENNING, prof., dr., vælges til medl. af komité for Intern. Union of Geol. Sciences 64.
- SØRENSEN, HENRIK, portræt af Niels Bohr ophængt i spisesalen 48.
- THESAURUS LINGUAE LATINAE, L. L. Hammerich giver oplys. herom, årlig bevill. vedtages 60.
- THOMSEN, MATH., genvælges til medl. af komité for Intern. Union of Biol. Sciences 47; deleg. til The XIIth Intern. Congress of Entomology i London 1964 51.
- THORSON, GUNNAR, medl. af udv. for Intern. Biol. Progr. 66.
- THORUP, JENS, univ. adj., cand. mag., får Emil Herborgs Legat 69.
- TILLIDSHVERV, SELSKABETS, 30-40.
- TØGEBY, KNUD, giver medd. »Hvad er dissimulation?« 42.
- TOKYO, Tōhō Gakkai, bytteforb. indgås 58.
- TORNEHAVE, HANS, giver medd. »Om hele transcendent funktioner, som er næstenperiodiske i flere retninger« 77.
- TROELS-SMITH, J., stiller forslag om sikring af naturarealer til forskningsformål 67.
- TRONFØLGEREN. Se Margrethe, Prinsesse.
- TUXEN, S. L., dr., vælges til medl. af komité for Intern. Union of Biol. Sciences 47.
- UDVALG, KOMMISSIONER, KOMITEER, BESTYRELSER 30-39.
- UNDERSØGELSE AF DE I DANSK PRIVATEJE BEVAREDE KILDER TIL DANSK HISTORIE, kommission 31; sender beretn. for 1962 42; får bevilling 55; beretn. for 1963 trykt 110-16.
- UNESCO, den danske nationalkommission, medlem 35; L. L. Hammerich fratræder, A. Blinkenberg vælges 57. Se: Symposium.
- UNION ACADÉMIQUE INTERN., komité 31; unionen sender beretn. om mødet 1963 57; Fr. Blatt og L. L. Hammerich deleg. til møde i Bruxelles 1964 64; deleg. sender beretn. for mødet 1963 78, trykt 131-33.
- UNION, INTERN. ASTRONOMICAL, komité 32; møde i Hamburg 1964, A. Reiz deleg. 51; komité suppl. 70.
- UNION OF BIOCHEMISTRY, INTERN., komité 33.
- UNION OF BIOLOGICAL SCIENCES, INTERN., komité 33; komité reorganiseres 47; valg af deleg. til møde i Praha 1964 51.
- UNION OF GEODESY AND GEOPHYSICS, INTERN., komité 32; komité suppleres 43; beretn. om mødet i Berkeley 1963 53, trykt 140-46.
- UNION, INTERN. GEOGRAPHICAL, komité 33; komité under Selsk., valg af komité 52; Selsk. overtager konting. 53; konting. bevilges 55; møde i London 1964, Axel Schou deleg. 78.
- UNION OF GEOLOGICAL SCIENCES, INTERN., komité 34; komité suppl. 64.
- UNION OF HISTORY AND PHILOSOPHY OF SCIENCE, INTERN., komité 34; Selsk. slutter sig til unionen, komité nedsættes 77.
- UNION, INTERN. MATHEMATICAL, komité 33.
- UNION OF PURE AND APPLIED PHYSICS, INTERN., komité 32; komité suppleres 43; møde i Warszawa 1963, deleg. sender beretn. 43, trykt 134-40.

- UNION OF PHYSIOLOGICAL SCIENCES, INTERN., komité 34.
- UPPSALA, Kungl. Lantbrukshögskolans Bibl., bytteforb. indgås 57.
- VALG AF EMBEDSMÆND o. l., 57, 59, 62, 69.
- VEDEL, A. H., viceadmiral, dr., vælges til medl. af komité for Intern. Geographical Union 53.
- VEIBEL, STIG, medl. af udvalg til modtag. af czechiske forskere 57; forestår arrangementer ved besøg 73; bliver medl. af komité for Intern. Union of Hist. and Philos. of Science 78.
- VIDENSKABSFOND. Se: Statens alm. Videnskabsfond.
- VISTISEN, LISE. Se: Lassen, N. O.
- WARSAWA, Labor. de Parasitologie, bytteforb. indgås 44.
- WASHINGTON, National Academy of Sciences, 100-års jubilæum 1963, deleg. overbringer adresse 43, trykt 43-44; sender broncemedaille 60.
- WEIS-FOGH, TORSEL, giver medd. »Vingebevægelsernes nervøse koordinering hos insekter« 54; sender beretn. om rejse til London 60.
- VON WETTSTEIN, D., prof., dr., vælges til medl. af komité for Intern. Union of Biol. Sciences 47.
- WINGE, ØJVIND, afgår ved døden 72.
- WINGSTRAND, K. G., giver medd. »Kammen, pecten oculi, i fugleøjet og dens funktionelle betydning« 50.
- VAN WINTER, CLASINE, afh. »Theory of Finite Systems of Particles. I« forelægges af L. Rosenfeld 47, opt. 53, udk. 167.
- WINTHER, AAGE, dr. phil. Se: Lindhard, Jens, og Lütken, Hans.
- WITT-HANSEN, J., prof., dr., bliver medl. af komité for Intern. Union of Hist. and Philos. of Science 78.
- WOLFF, TORBEN, dr., vælges til medl. af komité for Intern. Union of Biol. Sciences 47; vælges til medl. af Dansk Nationalråd for Oceanologi 60.
- YOKOHAMA, Municipal University, bytteforb. indgås 58.
- ZAGREB, Društvo matematičara i fizičara SRH, bytteforb. indgås 60.
- ZEUTHEN, ERIK, giver medd. »Om cellevækst i massekulturer af celler med induceret delingssynkroni« 63.
- ZGUSTA, dr., Praha, overværer møde 49.
- ØDUM, SØREN, cand. mag., får Marcus Lorenzens Legat 69.
- ØRNBORG, PASTOR EMER. F. J., LEGAT, uddeles 50.
- AAGESEN, AAGE, docent, dr., vælges til medl. af komité for Intern. Geographical Union 53.
- ÅRHUS, Univ. botaniske Institut, får publ. 48.

BERETNING

FRA

CARLSBERGFONDET

FOR ÅRET

1. OKTOBER 1962 TIL 30. SEPTEMBER 1963

KØBENHAVN

BIANCO LUNOS BOGTRYKKERI A/S

1964

*Denne beretning er af Carlsbergfondets direktion indgivet
til Det Kongelige Danske Videnskabernes Selskab i henhold
til § XVIII i fondets statuter.*

INDHOLDSFORTEGNELSE

	Side
Afdeling A: Carlsberg Laboratoriet	5
Afdeling B: Carlsbergfondets videnskabelige understøttelser	18
Carlsbergfondets biologiske Institut	35
Afdeling C: Det nationalhistoriske Museum på Frederiksborg.....	40
Ny Carlsbergfondet.....	46
Regnskab og status for Carlsbergfondet samt afdelingerne A, B og C og Ny Carlsbergfondet	I
Almindelige meddelelser	VIII

Afdeling A

Carlsberg Laboratoriet

Fra laboratoriets bestyrelse er modtaget følgende beretning:

Den kemiske afdeling.

Leder: professor, dr. M. OTTESEN.

I det forløbne år har arbejdet i afdelingen under professor M. OTTESENS ledelse fortsat været koncentreret om studier af proteiners struktur og proteolytiske enzymers egenskaber. Herunder er der blevet fremstillet en række derivater af subtilopeptidaser og foretaget undersøgelser over forskellige renninfraktioners egenskaber. I det følgende vil de udførte arbejder blive nærmere gennemgået.

Cand. pharm. BENT FOLTMANN har bestemt aminosyresammensætningen af prorennin og rennin. De peptider, der dannes under aktiveringen af prorennin er også blevet analyseret, og resultaterne bekræfter, at aktiveringsprocessen kan opfattes som en begrænset proteolyse. En kinetisk undersøgelse af processen har vist, at den er delvis autokalytisk. Efter aktiveringen kan renninet undergå en videre omdannelse, hvorved det kromatografisk isolerede A-rennin omdannes til C-rennin, og samtidig sker der en ændring af forholdet mellem enzymets proteolytiske og mælkekoagulerende aktivitet. Der er foretaget en orienterende bestemmelse af prorennins og rennins molekylvægte ved filtrering gennem Sephadex-søjler. De omtalte arbejder er ved at blive bearbejdet, og cand. pharm. FOLTMANN forelagde resultaterne af aminosyreanalyserne på det Nordiske Biokemikermøde i København. For Dansk Selskab for Klinisk Kemi og Klinisk Fy-

siologi ledede han to 4-dages kurser i kromatografisk teknik. Han har desuden deltaget i de arbejder, der er nævnt under stud. mag. VIBEKE BANG-JENSEN og dr. WILFRIED ROMBAUTS.

Civilingeniør GORDON JOHANSEN har indtil sin afrejse fra laboratoriet 1. september 1963 sammen med professor OTTESEN været beskæftiget med bestemmelse af subtilopeptidasernes aminosyresammensætning. Resultaterne er sammenfattet i en afhandling, der er omtrent trykfærdig.

Magister AASE HVIDT har videreført og afsluttet de tidligere omtalte undersøgelser over lysozyms deuteriumudveksling med to afhandlinger, der er under trykning. Endvidere har magister HVIDT foretaget en teoretisk betonet undersøgelse over de reaktionsmekanismer, der kan være bestemmende for proteiners deuteriumudveksling. Sammen med civilingeniør S. O. NIELSEN fra Atomenergikommissionens Forsøgsanlæg, Risø, udarbejdes en oversigtsartikel over de resultater, der indtil nu er opnået med de forskellige metoder til karakterisering af proteiners deuteriumudveksling. Magister HVIDT har desuden deltaget i de arbejder, der er nævnt under dr. KÄGL.

Stud. mag. VIBEKE BANG-JENSEN har som stipendiat ved laboratoriet indtil 1. februar 1963 under cand. pharm. FOLTMANN'S ledelse videreført undersøgelserne over nedbrydningen af oxyderet insulins B-kæde, dels med rennin og dels med pepsin. Arbejdet blev ikke afsluttet, men som omtalt nedenfor umiddelbart videreført af dr. W. ROMBAUTS.

Stud. mag. JØRGEN JACOBSEN har som stipendiat ved laboratoriet indtil 1. februar 1963 under professor OTTESENS ledelse bragt rensningsforsøgene med β -amylase til en foreløbig afslutning.

Stud. mag. PER HELLUNG LARSEN har som stipendiat ved laboratoriet under professor OTTESENS vejledning forsøgt at isolere og karakterisere hæmoglobinfraktioner i fiskeblod.

Mag. scient. POUL SCHACK har på grundlag af bevillingen til kortvarig videnskabelig assistance påbegyndt et ophold ved laboratoriet og indledt et arbejde med isolering af aldolase fra gær.

Afdelingen har været besøgt af følgende gæster:

Dr. J. H. R. KÄGL, Zürich, Schweiz, har afsluttet de i samarbejde med magister HVIDT udførte undersøgelser over alkoholdehydrogenasens deuteriumudveksling. De opnåede resultater

har vist, at laboratoriets metodik til at bestemme proteiners deuteriumudveksling ud fra ændringerne i deres infrarøde spektrum er velegnet til bestemmelse af små ændringer i proteiners sekundære struktur. En præliminær meddelelse og en mere detaljeret afhandling om disse forsøg er under trykning.

Dr. JULIUS A. GORDON, Waltham, Massachusetts, U.S.A., måtte indstille de i foregående beretning nævnte undersøgelser over hexokinaser fra gær uden resultat, idet dansk bagerigær viste sig at have et meget mindre indhold af dette enzym end den i litteraturen omtalte amerikanske gærtype. Bryggerigær indeholdt betydelige mængder hexokinase, men en oprensning lod sig ikke umiddelbart foretage efter de publicerede metoder. Dr. GORDON påbegyndte derefter i samarbejde med professor OTTESEN en sammenlignende undersøgelse over ovalbumins og plakalbumins fysiske-kemiske egenskaber. Under de indledende forsøg blev der gjort den iagttagelse, at ovalbumins sedimentationsdiagram i en ultracentrifugecelle af duraluminium var forskellig fra det tilsvarende diagram i en ultracentrifugecelle af plastic. Gennem mere detaljerede undersøgelser blev det vist, at ovalbumin og aluminiumioner i omtrent ækvimolære mængder i pH området 4,5–6,2 danner en kompleks forbindelse, hvori flere ovalbuminmolekyler indgår. En præliminær meddelelse om denne reaktion er under trykning, og en mere detaljeret afhandling er under udarbejdelse.

Dr. ANNE GOUNARIS, Upton, New York, U.S.A., har i samarbejde med professor OTTESEN fremstillet forskellige derivater af subtiloypeptidase B (Novo proteinase). Reaktionen mellem dette enzym og ravsyreanhydrid er studeret i detaljer, og der er udarbejdet en Sephadex-filtreringsmetode til at skille den succinylerede subtiloypeptidase fra de autolytiske nedbrydningsprodukter, der dannes i stor mængde som biprodukter under reaktionen. Det succinylerede enzym er homogent under ultracentrifugering og i fri elektroforese, og det har bevaret sin enzymatiske aktivitet. Ved hjælp af den automatiske aminosyreanalysator er det vist, at næsten alle subtiloypeptidasens positivt ladede lysin ϵ -aminogruupper bliver succinylerede og derved omdannet til negativt ladede grupper. Herved fremkommer en stor forskydning af enzymets isoelektriske punkt, og dets opløseligheds- og stabilitetsforhold ændres. Den enzymatiske aktivitet over for clupein

og over for syntetiske substrater er derimod uændret. En igangværende forsøgsserie har til hensigt at fastslå, om der sker nogen ændring af enzymets virkning over for et mere kompliceret peptidsubstrat, B-kæden fra oxyderet insulin. Et andet derivat af subtilopeptidase er fremstillet ved at lade cyanationer reagere med subtilopeptidasens ε -aminogrupper, der herved omdannes til uladede forbindelser. Derivatet er endnu ikke undersøgt i detaljer, men dets enzymatiske aktivitet er meget mindre end det usubstituerede enzyms aktivitet. Foruden disse arbejder har dr. GOUNARIS indledt en undersøgelse af reaktionen mellem subtilopeptidase og bromcyan, der forventes at føre til spaltning af enzymets peptidkæde ved hver af de methioningrupper, der indgår i molekylet.

Dr. YOSHIKO NARAHASHI, Tokyo, Japan, og professor OTTESEN har videreført de i tidligere beretninger omtalte undersøgelser over subtilopeptidasernes stabilitetsforhold. Gennem reaktion med diisopropylfluorophosphat er både subtilopeptidase A og subtilopeptidase B omdannet til de tilsvarende inaktive diisopropylphosphatforbindelser. Inaktiveringen var dog ikke komplet, og det blev påvist, at den ganske ringe mængde aktivt enzym, der stadig fandtes i disse præparater, var tilstrækkelig til at gøre dem instabile. Mere stabile præparater kunne fremstilles gennem en efterfølgende Sephadex-filtrering, og herigennem lykkedes det, dels at måle den optiske rotationsdispersion for disse enzymforbindelser, dels at påvise, at de ved lavt pH kan undergå en reversibel udfoldning. Fornylig har vi forsøgt at rense de aktive former af enzymerne på Sephadex, og også i disse tilfælde har vi opnået en stabilitetsforøgelse, der var tilstrækkelig til at tillade bestemmelse af den optiske rotationsdispersion.

Dr. WILFRIED ROMBAUTS, Louvain, Belgien, har i samarbejde med cand. pharm. FOLTMANN fortsat de tidligere omtalte studier over spaltningen af oxyderet insulins B-kæde med rennin og pepsin. De resulterende peptidblandinger er blevet fraktioneret med todimensional papirelektroforese og kromatografi, og de isolerede peptider er derefter blevet identificeret gennem bestemmelse af deres aminosyresammensætning. Ved undersøgelsernes konstateredes karakteristiske forskelle mellem rennins og pepsins specificitet, mens der ikke kunne påvises nogen forskel mellem de forskellige renninfractioners specificitet.

Dr. FRANK STEVEN, St. Andrews, Skotland, har under et kortere ophold beskæftiget sig med mulighederne for at opnå en mere selektiv spaltning af proteinernes peptidbindinger ved at erstatte den til hydrolyse normalt benyttede saltsyre med udvalgte ionbyttere i syreform.

Dr. GIOVANNI DI SABATO, Waltham, Massachusetts, U.S.A., har påbegyndt en undersøgelse af mælkesyrehydrogenasens deuteriumudveksling.

Dr. MICHAEL MESSER, Melbourne, Australien, har indledt en serie forsøg på kromatografisk at isolere glutamin-cyclo-transpherase ud fra delvis rensede papainpræparater.

I øvrigt har følgende gæster i kortere eller længere tid besøgt afdelingen:

Dr. MARY CARSTEN, Californien, U.S.A., dr. JOHN SCHELLMANN, Oregon, U.S.A., dr. CHARLOTTE SCHELLMAN, Oregon, U.S.A. og dr. CARSTEN OLSEN.

Professor, dr. M. WESTERGAARD har med bevilling fra Carlsbergfondets afdeling B fortsat fået stillet lokaleplads til rådighed til sine genetiske studier.

Følgende afhandlinger er publiceret i årets løb:

ALFSEN, ANNETTE:

Etude de la liaison testostérone-sérumalbumine et action de l'heptane sur la molécule de sérumalbumine.

Compt. rend. trav. lab. Carlsberg, **33**, 415-431 (1963).

FOLTMANN, BENT:

Amino acid analysis on prorennin and rennin.

Acta Chem. Scand., **17**, 872 (1963).

HIRD, F. J. R.:

The reduction of serum albumin, insulin and some simple disulphides by glutathione.

Biochem. J. **85**, 320-326 (1962).

KANAREK, L., A. HVIDT, J. LÉONIS og M. OTTESEN:

Echange deutérium-hydrogène entre le lysozyme et l'eau. III. Quelques résultats récents.

Arch. Intern. de Physiol. et de Biocim., **70**, 408-409 (1962).

KÄGI, JEREMIAS, H. R. og PAUL OTTOLENGHI:

The distribution of lactic dehydrogenase isozymes in stromal and soluble fractions of the human erythrocyte.

Compt. rend. trav. lab. Carlsberg, **33**, 455-462 (1963).

Den fysiologiske afdeling.

Leder: professor, dr. HEINZ HOLTER.

Carlsberg Laboratoriets festsal, der ligger i bygningens første etage, omgivet af fysiologisk afdelings laboratorier, er i årets løb blevet istandsat. Medens den oprindeligt kun havde været i brug ved sjældne lejligheder, især ved det årlige hovedmøde for laboratoriets bestyrelse, bruges den nu til kollokviesal og siden 1956 som frokostværelse for begge laboratoriets afdelinger. Festsalens møblering svarede ikke til dette forøgede brug, ligesom dens maling, der ikke havde været rørt siden 1897, trængte til restaurering.

Det blev derfor besluttet at istandsætte salen, møblere den i overensstemmelse med dens nuværende brug og forsyne den med tidssvarende installationer, alt under bevarelse af de gamle mødesalsmøbler og under bevarelse af det smukke rums oprindelige karakter. Opgaven blev løst på meget smuk måde af Carlsbergfondets arkitekt, bygningsinspektør H. A. DANHOLT HANSEN, ved hjælp af midler stillet til rådighed ved en særlig bevilling fra fondet.

Professor H. HOLTER har sammen med afdelingens assistenter og gæster fortsat studiet af cellefysiologiske problemer. Den i foregående beretning omtalte undersøgelse af gærtransformation er afsluttet, og en rapport er tilstillet de interesserede parter. Esteraseundersøgelserne er fortsat, hvorved det har vist sig nødvendigt at underkaste den anvendte bestemmelsesmetodik en fornyet og kritisk gennemarbejdelse. Andre undersøgelser vil blive omtalt under beretningen om de pågældende medarbejderes arbejder.

I februar 1963 deltog professor HOLTER i et af Ciba Foundation i London foranstaltet symposium om »Lysosomes«, enzytbærende cytoplasmapartikler, hvis egenskaber er af stor betydning for mange af afdelingens arbejder.

I marts 1963 deltog professor HOLTER i et symposium om »Intracellulære Membraner«, afholdt i Kyoto af det japanske Society for Cellular Chemistry, som det første i en planlagt række af internationale symposier. Titlen på professor HOLTERS foredrag var »Membrane in Correlation with Pinocytosis«; foredraget vil blive offentliggjort i kongresberetningen.

Den istandsatte festsal på Carlsberg Laboratorium.

I januar 1963 deltog professor HOLTER i det Nordiske Biokemikermøde i København, og i august 1963 i den XI. Nordiske Kongres for Fysiologi, ligeledes i København. Endelig har professor HOLTER været officiel opponert ved fru C. CHAPMAN-ANDRESENS doktordisputats ved Københavns Universitet.

Mag. scient. KNUD MAX MØLLER har fortsat sit studium af amøbekrystallernes anormale optiske dobbeltbrydning og har til dette formål i samarbejde med civilingeniør W. OLSEN, ATV's optiske laboratorium, fået fremstillet en glasmodel af krystallerne, egnet til makroskopiske modelforsøg. – Undersøgelsen af det i amøben *Chaos chaos* påviste urinsyrenedbrydende enzym er ligeledes fortsat. Amøbernes specifikke enzymaktivitet som funktion af cellestørrelsen, homogeniseringsbetingelser og enzymstabilitet er blevet undersøgt; det har herved vist sig, at enzymaktiviteten i amøberne synes at forekomme i to komponenter, hvoraf den ene (ca. 40 %) er latent og sandsynligvis bundet til specielle cellepartikler.

I undersøgelsesrækken om *Stentor*-pigmenterne er der udarbejdet en på tyndtlagskromatografi baseret mikrometode til adskillelse af de forskellige stentoriner. Metoden tillader bearbejdelse af prøver helt ned til en størrelsesorden svarende til een *Stentor*-celles pigmentindhold.

Den i sidste beretning nævnte, sammen med dr. P. OTTOLENGHI bearbejdede, metode til fremstilling og kalibrering af glasflydelegemer til gradientforsøg er blevet afsluttet og en afhandling herom er trykfærdig. Under kalibreringsarbejdet viste det sig, at gradientmetoden i den af K. LINDERSTRØM-LANG udarbejdede form ikke egner sig til absolutte massefyldebestemmelser, idet dråber af vandige opløsninger i brombenzengradienten som bekendt ikke holder deres position konstant. Til belysning af fænomenet bestemte magister MAX MØLLER talværdier for monobrombenzens opløselighed i vand; resultatet blev, at denne opløselighed ikke kan forklare vanddråbernes inkonstans. – Ligeledes i samarbejde med dr. OTTOLENGHI har magister MAX MØLLER undersøgt o-dianisidinet's oxidationsprodukter, som optræder ved glukosebestemmelse. Arbejdet omtales nærmere under dr. OTTOLENGHI'S beretning.

Endelig er magister MAX MØLLER i samarbejde med dr. D. LAGUNOFF gået igang med opbygningen af et mikrospektro-

fluorometer, der skulle være egnet til at forfølge en af magister MAX MØLLER for flere år siden fremsat idé til måling af pinocytisk optagne proteiners nedbrydning i amøbe-vacuolerne.

I januar 1963 deltog K. MAX MØLLER i det Nordiske Biokemiker-møde i København, og i september i et kursus om molekylær-biologi, afholdt af »Nato Advanced Study Institutes« i Ravello. I tilslutning til dette kursus afholdtes sammesteds »Symposium on Electronic Aspects of Biochemistry«, som magister MAX MØLLER ligeledes deltog i.

Cand. mag. VAGN HARTELIUS har i fortsættelse af sine studier om gærsporerens spiringsevne påbegyndt en undersøgelse af den for spiring af *Schizosaccharomyces*-sporer bedst egnede sammensætning af substratet. Til undersøgelsen anvendes en homothallisk stamme af *S. pombe*, opstået ved spontan mutation af den heterothalliske plus-stamme. I en første forsøgsrække undersøgte B-vitamin-behovet, som dog ikke synes væsentlig forskelligt fra voksne cellers vækstkrav. – Den i sidste års beretning omtalte rapport om de i samarbejde med W. F. F. OPPENOORTH udførte gærtransformationsforsøg er blevet afsluttet. – Desuden har cand. mag. HARTELIUS vedligeholdt laboratoriets samling af gær- og skimmelsvampe.

Cand. mag. ESSEN DITLEVSEN har videreført nogle i fjor i samarbejde med cand. mag. HARTELIUS påbegyndte undersøgelser over kærnedeling og konjugation hos *Schizosaccharomyces pombe*, hvorved der benyttes en af dr. A. T. GANESAN her på afdelingen udarbejdet metode til farvning af cellekærnen. Det ser ud til, at det vil være muligt at fastslå kromosomtallet, der hos denne art er forholdsvis lavt. Senere er det tanken at inddrage andre arter i undersøgelsen.

Det i tidligere beretninger nævnte samarbejde med frk. A. HJORT om gærsvampeslægten *Hanseniaspora* blev i år afbrudt ved frk. HJORTS død, men en afhandling om emnet foreligger næsten trykfærdig. – Som i tidligere år har cand. mag. E. DITLEVSEN bistået ved planteforædlingsarbejdet på Carlsberg Bryggeriernes forsøgsgård »Nordgården«.

Dr. CICILY CHAPMAN-ANDRESEN har fortsat de i tidligere beretninger omtalte undersøgelser af pinocytose i amøber. En sammenfattende afhandling »Studies on Pinocytosis in Amoebae« blev den 24. januar 1963 forsvaret for den filosofiske doktor-

grad. Undersøgelserne føres videre med studier over samspillet imellem forskellige pinocytose-fremkaldende stoffer, og over egenskaberne af det slimlag, der dækker amøbens overflade. Også den elektronmikroskopiske undersøgelse af amøbepinocytosen fortsattes i samarbejde med mag. scient. J. REICHSTEIN NILSSON fra Carlsbergfondets biologiske Institut.

Den i sidste år sammen med dr. A. F. HAYWARD påbegyndte undersøgelse over lagdelingen af cytoplasmakomponenter hos amøber er blevet fortsat, ligesom studierne over de i visse amøberacer forekommende bakteriekomplekser. I juli 1963 holdt dr. CHAPMAN-ANDRESEN et foredrag over det sidstnævnte emne ved Society for Experimental Biology's møde i Oxford, under titlen »Bacterial Complexes in *Amoeba proteus*« (medforfatter: A. F. HAYWARD).

I samarbejde med dr. N. ANDRESEN og mag. scient. J. REICHSTEIN NILSSON er der påbegyndt en række lys- og elektronmikroskopiske undersøgelser af den store ferskvandsamøbe *Pelomyxa palustris*. Undersøgelsen omfatter også amøbens forekomst i Danmark og dens variationer med årstiden, samt forsøg over dens dyrkning i laboratoriet, som dog hidtil ikke er lykkedes. Under det føromtalte møde i Oxford holdt dr. N. ANDRESEN et foredrag med titlen »The Cytology of *Pelomyxa palustris*« (medforfattere: C. CHAPMAN-ANDRESEN og J. REICHSTEIN NILSSON).

I april 1963 aflagde dr. CHAPMAN-ANDRESEN efter indbydelse besøg ved Patologisk Institut, Rikshospitalet, Oslo, hvor hun talte om pinocytose og deltog i diskussioner af autoradiografisk teknik. I februar 1963 holdt dr. CHAPMAN-ANDRESEN i Biologisk Selskab i København et foredrag om »Nogle aspekter af pinocytose i amøber«.

Stud. mag. VIBEKE THAMDRUP har som stipendiat ved afdelingen assisteret professor HOLTER ved udarbejdelsen af en metodik til esterasebestemmelse i den Cartesianske dykker samt har bistået dr. J. ROTHSCHILD ved en undersøgelse af amøbe-homogeniseringsteknikken, med særligt henblik på udviklingen af en metode, der bevarer lysosomerne, bærerne af en gruppe hydrolytiske enzymer, intakt under homogenisering.

Afdelingen har været besøgt af følgende gæster:

Dr. A. F. HAYWARD, Glasgow, har afsluttet de under sit ophold sidste år påbegyndte elektronmikroskopiske undersøgelser

af amøber. En afhandling med titlen »Electron Microscopy of Induced Pinocytosis in *Amoeba proteus*« er i trykken. Desuden holdt dr. HAYWARD i december 1962 i London et foredrag i British Biophysical Society under titlen »The Fine Structure of Specific Complexes Associated with Intracellular Bacteria in Certain *Amoeba proteus*«.

Dr. DAVID LAGUNOFF, Seattle, Washington, USA, har udført studier over virkningen af pinocytose på hydrolytiske enzymer i *Chaos chaos*. Efter de hidtil foreliggende resultater har pinocytosen ingen virkning på de i cellen tilstedeværende mængder af proteinaser af kathepsintypen og synes således ikke at inducere syntesen af sådanne enzymer, i modstrid med formodninger der er blevet udtalt fra flere sider. Phosphatase med virkningsoptimum i det sure område, der også kunne tænkes at blive påvirket af pinocytosen, undersøges med histokemisk metodik i samarbejde med dr. CHAPMAN-ANDRESEN. Undersøgelsen omfatter phosphatasens fordeling i *Chaos chaos* og *Amoeba proteus* under sult, fødeoptagelse og pinocytose.

Endvidere er der påbegyndt en undersøgelse af den proteolytiske nedbrydning i amøbens indre af proteiner, optagne ved pinocytose. Et til dette formål egnet måleinstrument opbygges i samarbejde med K. MAX MØLLER.

Mag. scient. JYTTIE REICHSTEIN NILSSON, København, har foruden de føromtalte elektronmikroskopiske arbejder med amøber udført en række målinger på celiestørrelsen af ciliaten *Blepharisma undulans* for at korrelere visse kærneabnormiteter med forekomsten af kæmpeformer i denne protozo-art. En afhandling om *Blepharisma*'s taksonomi er under udarbejdelse.

Dr. PAUL OTTOLENGHI, Ottawa, Canada, har fortsat sine undersøgelser af invertasedannelsen i gær. Som led i disse studier undersøgte muligheden for adskillelse af invertase i en række isozymer. Visse positive resultater er opnået, men de kræver nærmere undersøgelse og især en forbedring af isozymernes karakterisering. Disse studier sigter mod en undersøgelse af invertaseisozymernes lokalisering i gærcellen, og lokaliseringens afhængighed af om gæren fornylig har gennemgået invertase-adaptation. – Et forstudie til dette problem, den sammen med J. KÄGI udførte undersøgelse af mælkesyrehydrogenasen i røde blodlegemer

og isozymernes lokalisering i disse celler, er afsluttet og offentliggjort. – Ligeledes afsluttet er det under K. MAX MØLLER omtalte arbejde med fremstilling og kalibrering af glasflydelegemer.

Under måling af gær-invertaseaktiviteten bestemmes glukose ved en farverreaktion, der beror på glukoseoxidase's oxidation af o-dianisidin ved hjælp af peroxidase, hvorved der dannes farvede oxidationsprodukter af lidet kendt sammensætning. I håb om at kunne stabilisere det målte farvestof og forøge reaktionens følsomhed har dr. OTTOLENGHI i samarbejde med magister MAX MØLLER påtaget sig at undersøge oxidationsproduktet nærmere, renfremstille det og studere dets egenskaber; herved blev også de analytiske mål nået. Undersøgelsen er afsluttet, og en afhandling herom er under udarbejdelse.

Endelig har dr. OTTOLENGHI sammen med dr. LAGUNOFF påbegyndt en undersøgelse af gærcellers optagelse af proteinstoffer, studeret ved hjælp af en række proteiner der er mærket med fluorescerende farvestoffer.

Dr. JOEL A. ROTHSCHILD, New York, USA, har fortsat sine studier af celleoplukningen under fremstilling af homogenater fra amøber og vævsprøver. Urinstof, formamid og andre gelomdannende stoffers virkning i homogeniseringsmediet er blevet undersøgt, hvorved frilæggelsen og bevarelsen af lysosompartiklerne og de i lysosomerne lokaliserede enzymer blev benyttet som indikatorer for cytoplasmets opløsningstilstand.

Endvidere har dr. ROTHSCHILD påbegyndt en undersøgelse af muligheden for at anvende fluorescens-mærkning af forskellige cytoplasmakomponenter som middel til identificering og lokalisering af de forskellige cellebestanddele i homogenater efter deres adskillelse ved gradient-centrifugering. – Kalibreringen af massefyldeprofilen i sukrosegradienter sker ved hjælp af de tidligere omtalte glasflydelegemer. Det har vist sig nødvendigt til dette formål at kende flydelegemernes massefylde med fem decimalers nøjagtighed.

Foruden de nævnte har følgende gæster været ved afdelingen i kortere tid:

Dr. N. ANDRESEN, København, dr. M. S. BINGLEY, London, England, dr. G. D. BOWEN, Adelaide, Australien, dr. C. TH. FRIZ, Minneapolis, USA, dr. A. HEUSNER, Strasbourg, Frankrig, hr.

L. LOMANDER, Göteborg, Sverige, dr. M. L. MARCANTE, Rom, Italien, dr. J. MICHEJDA, Poznan, Polen, og docent S. PALÉUS, Stockholm, Sverige.

I lighed med tidligere år har afdelingen afgivet gær- og amøbe-kulturer til en række danske og udenlandske laboratorier.

Følgende arbejder er publiceret i årets løb:

ANDRESEN, N. og C. W. MUSHETT:

Investigations on mitochondria in homogenates of the amoeba *Chaos chaos* L.

Compt. rend. trav. lab. Carlsberg, **33**, 265 (1963).

CHAPMAN-ANDRESEN, C.:

How amoebae drink.

New Scientist **16**, 618 (1962).

CHAPMAN-ANDRESEN, C.:

Studies on pinocytosis in amoebae.

Compt. rend. trav. lab. Carlsberg, **33**, 73 (1962).

DITLEVSEN, E. og V. HARTELIUS:

On the sensitivity of germinating spores of *Schizosaccharomyces pombe* to X-rays.

Compt. rend. trav. lab. Carlsberg, **33**, 319 (1963).

DITLEVSEN, E. og V. HARTELIUS:

Abnormal germination of spores of *Schizosaccharomyces pombe* as a result of X-ray irradiation.

Compt. rend. trav. lab. Carlsberg, **33**, 347 (1963).

HJELM, K. K. og K. MAX MØLLER:

A freeze-drying procedure for protozoa.

Compt. rend. trav. lab. Carlsberg, **33**, 301 (1963).

HOLTER, H.:

Anmeldelse af Handbuch der Histochemie Vol. 7.

Arch. Biochem. Biophys. **98**, 531 (1962).

HOLTER, H.:

Pinocytosis.

Proceedings of Fifth Int. Congr. Biochem. **11**, 248 (1963).

KÄGI, J. H. R. og P. OTTOLENGHI:

The distribution of lactic dehydrogenase enzymes in stromal and soluble fractions of the human erythrocyte.

Compt. rend. trav. lab. Carlsberg, **33**, 455 (1963).

WINGE, Ø.:

Fifty years of hop breeding at the Carlsberg Laboratory and Nordgaarden.

Compt. rend. trav. lab. Carlsberg, **33**, 361 (1963).

Af »Comptes rendus des Travaux du Laboratoire Carlsberg« udkom i regnskabsåret 1962–63 vol. 32 no. 31, og vol. 33 no. 1–13, i alt 30¹/₄ ark.

Laboratoriets personale består ved slutningen af året 1962–63 af følgende:

For den kemiske afdeling er professor, dr. M. OTTESEN (ansat 1. oktober 1947 som ekstraordinær, 1. marts 1950 som ordinær assistent, i den nuværende stilling 15. juni 1959) forstander. Ekstraordinære assistenter er cand. pharm. B. FOLTMANN (ansat 1. september 1959) og mag. scient. fru AASE HVIDT (ansat 1. februar 1960).

For den fysiologiske afdeling er professor, dr. HEINZ HOLTER (ansat 1. oktober 1937 som ekstraordinær assistent ved den kemiske afdeling, fra 1. januar 1943 som afdelingsleder for den cytokemiske underafdeling, i den nuværende stilling fra 1. juni 1956) forstander og mag. scient. K. MAX MØLLER (ansat 1. marts 1950 som ekstraordinær assistent ved den kemiske afdeling, overgået 1. april 1954 til den cytokemiske afdeling, i den nuværende stilling fra 1. juni 1956) ordinær assistent. Ekstraordinære assistenter er cand. mag. ESBEN DITLEVSEN (ansat 1. oktober 1941), cand. mag. VAGN HARTELIUS (ansat 1. maj 1931 som ekstraordinær assistent ved den gæringsfysiologiske underafdeling, overgået 1. juni 1946 til den fysiologiske afdeling) og dr. CICYLY CHAPMAN-ANDRESEN (ansat 1. oktober 1961).

Angående regnskabet henvises til ekstrakten s. III.

I bestyrelsen for Carlsberg Laboratoriet, den 14. december 1963.

A. C. ANDERSEN.

P. BRANDT REHBERG.

H. B. FOGH.

AKSEL TOVBORG JENSEN.

Afdeling B

Carlsbergfondets videnskabelige understøttelser

I 1962–63 indkom der 250 ansøgninger om et samlet beløb af ca. 8.984.000 kr. Der bevilgedes i alt 7.984.912 kr. 44 øre. I årets løb bortfaldt bevillinger til et samlet beløb af 28.589 kr. 25 øre. De ikke udbetalte gamle og nye bevillinger udgjorde ved årets udgang et beløb af i alt 8.530.172 kr. 19 øre, hvoraf 1.162.087 kr. 38 øre endnu ikke var forfaldet til udbetaling. For så vidt angår regnskabet for afdeling B, henvises til s. IV.

De i 1962–63 til videnskabelige formål bevilgede beløb fordeles sig således:

1. ADELSAARBOGSFORENINGEN til udgivelse af stamtavler i Danmarks Adels Aarbog 2.000 kr.
2. Amanuensis, mag. scient. FLEMMING ALLAN ANDERSEN til medhjælp ved afslutning af et arbejde over infrarøde spektrer og moleculstrukturer af deutererede methylhalogenider 2.000 kr.
3. DET ARNAMAGNÆANSKE INSTITUT som yderligere bevilling til fremstilling af en udgave af islandske diplomer fra tiden indtil 1450 samt til fotografering af diplomer til denne udgave (tillæg til bevilling af 1/12 1959) 19.647 kr.
4. Lektor, docent, dr. C. BARKER JØRGENSEN til teknisk assistance ved undersøgelser over hypofysens funktion hos lavere hvirveldyr 14.400 kr.
5. Professor, dr. C. J. BECKER til tegning af keramik fra førromersk jernalder i Nordjylland 3.000 kr.
6. Samme til aflønning af medhjælp ved bearbejdelse af arkæologisk fundstof fra førromersk jernalder i Nordjylland 2.400 kr.

7. Professor, dr. F. J. BILLESKOV JANSEN til videnskabelig medhjælp ved litteraturhistoriske arbejder 4.000 kr.
8. Overinspektør, dr. KAJ BIRKET-SMITH til undersøgelser af muligheden for kulturforbindelse mellem Melanesien og Amerikas nordvestkyst 4.000 kr. årlig i 2 år.
9. Fhv. overlærer K. BJØRNEKÆR til trykning af en monografi over de danske slimsvampe (*Myxomycetes Daniae*) i »Friesia. Nordisk mykologisk Tidsskrift« 12.917 kr.
10. Professor, dr. ANDREAS BLINKENBERG til studier, fortrinsvis over fransk syntaks og fransk leksikografi, 4.000 kr. årlig i 2 år.
11. Samme til aflønning af medhjælp ved syntaktisk og leksikografisk arbejde 9.000 kr. for 1963 og 18.000 kr. for 1964.
12. Professor, dr. NIELS BOHR (†) som årlig lønning efter statuternes § IXc 3.000 kr.
13. Museumsinspektør, dr. H. C. BRØHOLM til studier over nordisk og klassisk arkæologi 1.600 kr. årlig i 2 år.
14. Lektor, dr. JENS BRÆNDEGÅRD til bearbejdelse af boreale og arktiske spindlere, især danske og grønlandske, 1.250 kr. årlig i 2 år.
15. Fhv. højskoleforstander, dr. HOLGER BRØNDSTED til udarbejdelse af et skrift om den spanske kolonitid i Amerika 2.500 kr. årlig i 4 år.
16. Samme som tilskud til trykning af »Magt og Moral. En Studie i den spanske Barok« 6.000 kr.
17. Fhv. rigsantikvar, professor, dr. JOHS. BRØNDSTED til studier i nordisk arkæologi 2.400 kr. årlig i 2 år.
18. Samme til dækning af udgifter ved tilvejebringelse af billedmateriale til en bog om Norges, Sveriges og Finlands historie 3.000 kr.
19. Professor, dr. JOHS. BRØNDUM-NIELSEN til studier inden for nordisk sprogvidenskab 4.000 kr. årlig i 2 år.
20. Samme til videnskabelig medhjælp, fortrinsvis til bibliotekar mag. art. Karl Martin Nielsen, ved Gammeldansk Grammatiks fortsættelse 5.500 kr.
21. Professor, dr. J. K. BØGGILD som tilskud til anskaffelse af apparatur til analyse og udmåling af boblekammerbilleder til brug på Københavns universitets institut for teoretisk fysik 247.750 kr.

22. CARLSBERGFONDETS INDKØB AF INSTRUMENTER OG APPARATER
- a) Til dækning af mindre udgifter til eftersyn, reparation og mærkning af tidligere indkøbte apparater samt til apparaturforsikring 6.000 kr.
 - b) Til indkøb af en Zeiss extinctionsskriver 9.187 kr. (For tiden stillet til rådighed for afdelingsleder, mag. scient. Ove Frydenberg og amanuensis, cand. mag. Knud Sick til brug ved populationsgenetiske raceundersøgelser hos fisk).
 - c) Til indkøb af en multiblitz med forstærker, et luxmeter, en kølekappe-termostat og et køleskab 13.209 kr. (For tiden stillet til rådighed for professor, dr. E. K. Gabrielsen til brug ved undersøgelser over fotosynteseinduktion med diaferometermetoden).
 - d) Til køb af et binokulært stereomikroskop til rejsebrug 1.860 kr. (For tiden stillet til rådighed for konservator, dr. Hans Helbæk).
 - e) Til køb og indretning af en elektrisk termo-hydrograf 18.054 kr. (For tiden stillet til rådighed for statsgeolog, dr. Johs. Iversen til klimatologiske undersøgelser i Dra-ved).
 - f) Til indkøb af apparat til agar-gel-elektroforese 3.100 kr. (For tiden stillet til rådighed for reservelæge Knud Jensen til brug ved en undersøgelse af, om der er forskellige coeruleplasminfraktioner (isoenzymer) i serum og cerebrospinalvæske).
 - g) Til køb af et mikrofilm-læseapparat (Dagmar Reader Type A) og mikrofilm 1.065 kr. (For tiden stillet til rådighed for professor, dr. Jørgen Læssøe).
 - h) Til anskaffelse af et Hasselblad kamera med tilbehør 6.995 kr. (For tiden stillet til rådighed for redaktør, dr. Erik Moltke til brug ved arbejdet med udgivelsen af »Danmarks Kirker«).
 - i) Til indkøb og indretning af et køleanlæg for temperaturregulering i Mikrobiologisk og Genetisk Instituts laboratorier 30.043 kr. 45 øre. (Stillet til rådighed for professor, dr. Ole Maaløe og professor, dr. Diter von Wettstein til elektronmikroskopi og ultracentrifugering).
 - j) Til anskaffelse af en Gier elektronregnemaskine 500.000

- kr. (For tiden stillet til rådighed for professor, dr. Anders Reiz til beregningsarbejder på Astronomisk Observatorium).
- k) Til køb af en flexowriter 27.750 kr. (For tiden stillet til rådighed for professor, dr. Anders Reiz til brug ved Astronomisk Observatoriums beregningsarbejder med elektronregnemaskinen Gier).
- l) Til anskaffelse af en »digitizer« med tilhørende afkoder og perforator til Ole Rømer-observatoriets fotoelektriske mikrofotometer 18.500 kr. (For tiden stillet til rådighed for professor, dr. Mogens Rudkjøbing med henblik på udnyttelsen af et fotografiske plademateriale til undersøgelse af udvalgte egne af Mælkevejen i tre farver).
- m) Til køb af et Reichert Auflicht-Mikroskop, type MeF, med specialoptik og andet tilbehør 12.500 kr. (For tiden stillet til rådighed for læge Gerhard Salomon til studier af mellemøremusklernes funktion).
- n) Til indkøb af en transportabel båndoptager 7.000 kr. (For tiden stillet til rådighed for professor, dr. Søren Sørensen til brug ved indsamling af folkeligt sangstof til Sanghistorisk arkiv, Aarhus universitet).
- o) Til anskaffelse af en mikroskoplampe, et mikroskopkamera til Wild mikroskop samt en Lunarsix belysningsmåler 1.500 kr. (For tiden stillet til rådighed for dr. Erik Tetens Nielsen til brug ved insektbiologiske undersøgelser ved Molslaboratoriet).
- p) Til anskaffelse af en tonegenerator 5.520 kr. 80 øre. (For tiden stillet til rådighed for professor E. Tranekjær Rasmussen til brug ved undersøgelser over den såkaldte kvanteteori for hørelsen).
- q) Til anskaffelse af et »Radiochromatogram scanning system« og et strømstabiliseringsanlæg 33.000 kr. (For tiden stillet til rådighed for amanuensis, mag. scient. H. Waldmann-Meyer til zoneelektroforese i forbindelse med isotopteknik).
- r) Til køb af optisk udstyr 4.711 kr. (For tiden stillet til rådighed for professor, dr. Torkel Weis-Fogh til reproduktion af oscillografoptagelser).
- s) Til køb af en kapacitetsmåler 1.842 kr. (For tiden stillet

- til rådighed for professor, dr. Torkel Weis-Fogh til afprøvning af kabler og mikroelektroder til elektrofysiologisk arbejde).
- t) Til anskaffelse af to klimakamre til forsøg 123.000 kr. (For tiden stillet til rådighed for professor, dr. Diter von Wettstein og professor, dr. Tyge W. Böcher).
23. CARLSBERGFONDETS UDGRAVNING I HAMA til dækning af rejseudgifter ved professor, dr. H. Ingholts rejse til København i 1961/62 med henblik på bearbejdelse af materialet fra udgravningerne 1.338 kr. 68 øre. (Tillæg til bevillinger af 13/9, 2/10 og 22/12 1961).
24. Fhv. rigsbibliotekar, dr. SVEND DAHL (†) til trykning af afdøde museumsdirektør Vilh. Slomanns værk: »Bicorporates. Revivals and Migration of Art Motifs« 46.380 kr.
25. Professor, dr. HENRIK DAM til biokemiske og ernæringsmæssige undersøgelser 20.000 kr.
26. DANMARKS TOPOGRAFISK-BOTANISKE UNDERSØGELSE til fortsat virksomhed 15.000 kr.
27. DET KGL. DANSKE SELSKAB FOR FÆDRELANDETS HISTORIE til udgivelse af Abraham Lehns regnskabsbog 1718–20 ved museumsinspektør, mag. art. Kirsten Bendixen 19.000 kr.
28. DET DANSKE SPROG- OG LITTERATURSELKAB til tilvejebringelse af seddelmateriale til Ordbog over det ældre danske Sprog 60.000 kr. for året 1/4 1963–31/3 1964.
29. Samme som efterbevilling for 1962/63 til eftersuppleringsarbejde med henblik på et kommende supplement til Ordbog over det danske Sprog 3.159 kr. 75 øre.
30. Samme til erhvervelse af det af professor Lauritz Weibull efterladte manuskript til Diplomatarium Danicum 1. række bind 3, samt hans forarbejder til samme rækkes bind 1 5.000 kr. årlig i 3 år.
31. Samme til udarbejdelse af Diplomatarium Danicum 3. række 79.406 kr. 68 øre.
32. Samme til honorarudgifter til fortsat arbejde med forberedelsen af en udgave på dansk af Ole Worms Epistolæ 10.000 kr. (Tillæg til bevilling af 28/11 1958).
33. Samme til videreførelse af arbejdet med tilvejebringelsen af manuskript til en udgave af H. C. Andersens dagbøger 22.500 kr. for perioden 1/4–31/12 1963.

34. Samme til honorar til dr. Aage Hansen for redaktionsarbejde ved en ordbog over Holbergs forfatterskab 9.166 kr. 69 øre for finansåret 1963/64 og 4.583 kr. 35 øre for finansåret 1964/65.
35. Samme som efterbevilling for finansåret 1962/63 til honorar til samme for arbejde ved samme værk 2.518 kr. 78 øre.
36. Samme til honorar til dr. Aage Hansen for arbejde med en beskrivelse af moderne dansk 9.166 kr. 69 øre for finansåret 1963/64 og 4.583 kr. 35 øre for finansåret 1964/65.
37. Samme som efterbevilling for finansåret 1962/63 til honorar til samme for arbejde med samme værk 2.518 kr. 78 øre.
38. Samme til dækning af halvdelen af merudgiften ved afslutningen af tillæg til Danmarks gamle landskabslove bind IV: de eftermiddelalderlige tekster af Thords artikler 2.636 kr. 17 øre.
39. Samme til fuldførelse af indsamlingen af materiale til Danmarks præstehistorie og til udførelse af prøveredaktion 12.500 kr. årlig i 2 år fra 1/4 1963 at regne.
40. KOMITEEN FOR DEN DANSKE DOKAN-EKSPEDITION til videreførelse af bearbejdelsen af ekspeditionens materiale 5.000 kr.
41. Dr. A. G. DRACHMANN til fuldendelse af en undersøgelse over sagatidens navngivne sværd og til fortsættelse af en undersøgelse af tekniske tegninger i klassiske håndskrifter 9.000 kr.
42. Mag. art. HANS ELLEKILDE til afslutning af manuskript til Nordens Gudeverden III, Guder og Myter, og til udarbejdelse af manuskript om Det historiske Danmarks udspring og ældste historie omkr. 400–960 2.400 kr. årlig i 2 år.
43. Dr. W. ERICHSEN til ægyptologiske arbejder 18.000 kr.
44. Professor, dr. C. G. FEILBERG til aflønning af medhjælp ved gennemgang af litteratur, afskrivning af tabeller m. v. 3.000 kr.
45. Arkitekt, hypotekforeningsdirektør HELGE FINSEN til trykning af afhandlingen »Domus Flavia sur le Palatin« som supplementshæfte til *Analecta Romana Instituti Danici* II 7.003 kr. 89 øre.
46. Samme til undersøgelse af kejserpaladserne på Palatin, Domus Flavia og Domus Augustana 7.100 kr.
47. Professor, dr. ASTRID FRIIS til honorering af medhjælp ved

- bearbejdelse af kildemateriale til historiske studier i tidsrummet 1533–1625 1.600 kr.
48. Afdelingsleder, mag. scient. OVE FRYDENBERG og amanuensis, cand. mag. KNUD SICK til dækning af udgifter ved populationsgenetiske raceundersøgelser hos fisk, specielt torsk, ved hjælp af biokemisk karakteriserede mærker-gener, specielt hæmoglobin- og serumprotein-generne 20.500 kr. årlig i 2 år.
 49. KOMITEEN FOR CARLSBERGFONDETS ARKÆOLOGISKE EKSPEDITION TIL FØNIKIEN til gennemførelse af ekspeditionens afsluttende 5. kampagne i Fønikien i efteråret 1963 under ledelse af professor, dr. P. J. Riis indtil 240.000 kr.
 50. Professor, dr. E. K. GABRIELSEN til teknisk medhjælp ved undersøgelser over fotosynteseinduktion med diaferometoden 5.000 kr.
 51. Dr. O. GALLØE til undersøgelser vedrørende Natural History of the Danish Lichens Part X 2.000 kr. årlig i 2 år.
 52. Museumskonsulent, dr. AXEL GARBOE til undersøgelser vedrørende geologiens historie, specielt i Danmark, 2.400 kr. årlig i 2 år.
 53. Professor, dr. L. L. HAMMERICH til videnskabelig virksomhed, navnlig studier inden for middelalderfilologi og lingvistik 4.000 kr. årlig i 2 år.
 54. Samme til sekretærhjælp 3.000 kr.
 55. Dr. AAGE HANSEN til videnskabelig medhjælp 3.000 kr.
 56. Dr. KAJ HANSEN til undersøgelser af søernes bundaflejringer 1.000 kr. årlig i 2 år.
 57. Fhv. højesteretsdommer, dr. VICTOR HANSEN til trykning af en fortegnelse over Danmarks biller 27.125 kr.
 58. Fhv. stiftsprovst KNUD HEE ANDERSEN(†) til udgivelse af en nyoversættelse af Dantes Guddommelige Komedie indtil 75.000 kr.
 59. Dr. AXEL M. HEMMINGSEN til biologiske undersøgelser over tipuliderne *Triogma trisulcata* Schummel og *Tipula saginata* Bergroth 3.000 kr.
 60. Overlæge TAGE HILDEN til dækning af udgifter ved videreførelse af undersøgelser over kaliumstofskiftet hos normale personer som grundlag for bedømmelse af forholdene i patologiske tilstande 2.500 kr.

61. HISTORISK SAMFUND FOR SØNDERJYLLAND til honorar for udarbejdelse af manuskript til en udgave af Jacob den Yngres optegnelser 1618–44 5.000 kr.
62. Fhv. overarkivar, dr. HOLGER HJELHOLT til historiske studier 3.000 kr. årlig i 2 år.
63. Samme til et studieophold i Paris (evt. også andre steder) for at undersøge Frankrigs stilling til det slesvig-holstenske spørgsmål i årene 1848–50 2.000 kr.
64. Professor, dr. L. HJELMSLEV til videnskabelig medhjælp 2.400 kr.
65. Professor, dr. E. HOFF-JØRGENSEN til køb af tracerudstyr til undersøgelse af vitamin B₁₂'s binding i organer og til proteiner 15.399 kr. 28 øre.
66. Samme til køb af en »Low Background« tæller til måling af indholdet af strontium-90 i tænder 7.300 kr.
67. Dr. KR. HOLT-HANSEN til dækning af udgifter ved eksperimentelle undersøgelser over synsoplevelser, fortrinsvis ved korte tidsintervaller, 4.800 kr.
68. Vice-efør, cand. mag. ELISABETH HUDE til udarbejdelse af et arbejde om Johanne Luise Heiberg som brevsriver 6.000 kr.
69. Professor, dr. POUL HØYBYE til sekretærhjælp 3.000 kr.
70. Statsgeolog, dr. JOHS. IVERSEN til honorar for pasning af klimatologisk station i Draved og anden teknisk assistance i 1963/64 3.000 kr. årlig i 2 år.
71. Professor, dr. KNUD JEPPESEN til studier over italiensk musik, særligt i det 16. århundrede, 3.000 kr. årlig i 2 år.
72. Professor, dr. KR. JEPPESEN til sonderinger i Bodrum (Halikarnassos) med henblik på eventuelle udgravninger samt til undersøgelser på Parthenon i Athen 2.016 kr.
73. Professor, dr. KNUD JESSEN til dækning af yderligere udgifter ved en kartografisk, biologisk og kemisk undersøgelse af det afgravede brunkulsareal ved Nr. Vium 440 kr. 35 øre. (Tilæg til bevilling af 25/11 1960).
74. Samme til videreførelse af en biologisk undersøgelse af det samme areal 1.600 kr.
75. Fhv. statsminister VIGGO KAMPMANN til udarbejdelse af en bog om videnskabens rolle i det moderne samfund og dens

- betydning for demokratiets udvikling 30.000 kr. årlig i 2 år fra 1/4 1963 at regne.
76. Professor, dr. ANDERS KJÆR til indsamling af botanisk materiale i tropiske egne med henblik på kemiske undersøgelser indtil 8.000 kr.
 77. Kontreadmiral F. H. KJØLSEN til dækning af udgifter ved forarbejder og studier til en bog om den danske søofficer og arkæolog Frederik Ludvig Norden og hans livsværk 5.000 kr.
 78. Dr. LAUGE KOCH (†) til geologiske og geografiske undersøgelser vedrørende Østgrønland 2.000 kr.
 79. Ordbogsmedarbejder ELSE KØRNERUP til trykning af en biografi af Enrico Mocenni 6.000 kr.
 80. Fhv. museumsbestyrer, dr. P. L. KRAMP til zoologiske undersøgelser, særlig over Medusernes morfologi, systematik og zoogeografi 3.000 kr. årlig i 2 år.
 81. Overarkivar, dr. ERIK KROMAN til studier over Ærø's historie 3.000 kr.
 82. Professor, dr. PAUL KRÜGER til dækning af udgifter, herunder rejser, i anledning af litteraturhistoriske studier, især af romansk litteratur, 4.000 kr.
 83. Samme til indkøb af værker til kommentering af Correspondance de Georg Brandes III 2.000 kr.
 84. KULTURHISTORISK LEKSIKON FOR NORDISK MIDDELALDER til sikring af leksikonnets udnyttelse af Danmarks middelalderlige kilder ved fortsat beskæftigelse af en ansvarlig dansk redaktør, cand. mag. Allan Karker 6.000 kr.
 85. Afdelingsleder, dr. MOGENS KØIE til medhjælp ved analyser og ved bearbejdelse af talmaterialet ved en undersøgelse af den danske skovbundsvegetations afhængighed af edafiske faktorer 9.000 kr.
 86. Dr. VILH. LA COUR til studier over dansk borgbygning i oldtid og middelalder 2.400 kr. årlig i 2 år.
 87. Samme til dækning af udgifter ved voldstedsundersøgelser i Frederiksborg amt 5.000 kr.
 88. UDVALGET FOR UDGIVELSE AF KILDER TIL LANDBEFOLKNINGENS HISTORIE til udgivelse af en kommenteret udgave af Silkeborg Lens jordebog 1586 indtil 12.800 kr.

89. Amanuensis, cand. mag. KAI LARSEN til en botanisk forskningsrejse til Thailand 12.000 kr.
90. Arkitekt KJELD DE FINE LICHT til udarbejdelse af en monografi om Pantheon i Rom 7.600 kr.
91. Afdelingsmeteorolog, cand. mag. ASGER LUNDBAK til aflønning af medhjælp ved bearbejdelse af satellit-observationsmateriale 5.000 kr.
92. Universitetsadjunkt LEIF LYNEBORG JENSEN til fremstilling af tegninger til en afhandling til en serie om »Danske acalyptrate fluer« 950 kr.
93. Professor, dr. JØRGEN LÆSSØE til medhjælp ved udarbejdelsen af en monografi over det nordlige Mesopotamiens historie i det 3.-2. årtusinde f. Kr. 3.600 kr.
94. MARINBIOLOGISK LABORATORIUM til drift af laboratoriet og fortsat publikation af det af Carlsbergfondets Dana-Ekspedition 1928-30 hjembragte materiale 126.178 kr.
95. Samme til aflønning af dr. Poul Heegaard i tiden 1/10 1963-31/3 1964 for arbejde med bearbejdelse af visse krebsdyr fra Carlsbergfondets Dana-Ekspeditioner 21.150 kr.
96. Overinspektør, dr. THERKEL MATHIASSEN til studier over dansk stenalder og arbejde med redaktion af Trap: Danmark 3.000 kr. årlig i 2 år.
97. Professor, dr. V. M. MIKKELSEN og arboretforstander, dr. C. SYRACH LARSEN til dækning af udgifter ved botaniske undersøgelser m. v. i Gammelmosen 5.000 kr.
98. Videnskabelig assistent ved Det danske Akademi i Rom, mag. art. JØRN MOESTRUP til deltagelse i italianistkongres i Stockholm 20-22/5 1963 2.000 kr.
99. Museumsinspektør, mag. art. PEDER MORTENSEN til et ophold på Cypern for at studere nyere neolithiske fund 350 kr.
100. Universitetslektor, dr. AGNETE MUNCH-PETERSEN til teknisk assistance ved undersøgelser over deoxyadenosins indvirkning på biosyntesen af ribonukleinsyre og deoxyribonukleinsyre i bakteriofag-inficerede bakterier 16.359 kr.
101. Ambassadør EBBE MUNCK og ambassadør GUNNAR SEIDENFADEN som tilskud til trykning af Gunnar Seidenfaden og Tem Smitinand: The Orchids of Thailand 50.000 kr.
102. Professor, dr. DETLEV MÜLLER til en rejse til den biologiske

- station i Abidjan ved Elfenbenskysten, Côte d'Ivoire, for at undersøge primær tropisk regnskov 5.000 kr.
103. Dr. VILH. MØLLER-CHRISTENSEN som tilskud til deltagelse i den 8. internationale leprologkongres i Rio de Janeiro i september 1963 4.000 kr.
 104. Overinspektør OTTO MØRKHOLM som tilskud til en studierejse til Persien for at undersøge det historiske materiale fra 3. og 2. århundrede f. Kr. 3.000 kr.
 105. NATIONALMUSEET som yderligere tilskud til udgivelse af »Danmarks Kirker« i tiden 1/10 1963–31/3 1965 (oprettelse af et nyt redaktionshold) 7.094 kr. for finansåret 1963/64 og 14.188 kr. for finansåret 1964/65. (Tillæg til bevilling af 24/11 1961).
 106. Professor, dr. NIELS NIELSEN til udsendelse af »Meddelelser fra Skalling-Laboratoriet« i 1963 5.000 kr.
 107. Samme til Skalling-Laboratoriets drift i tiden indtil 1/4 1964 3.000 kr.
 108. Reservelæge OLE E. NIELSEN til et halvt års studieophold, herunder rejseomkostninger, ved The Postgraduate Medical School of London på Hammersmith Hospital 18.000 kr.
 109. Professor, dr. ARNE NOE-NYGAARD til dækning af udgifter ved specialundersøgelser vedrørende plateau-basalterne på Færøerne 10.000 kr.
 110. Museumsinspektør, dr. OTTO NØRN til kunsthistoriske studier og udgifter i forbindelse hermed 3.000 kr. årlig i 2 år.
 111. Samme som tilskud til udgivelse af en bog om Sønderborg slot 14.260 kr. (Tillæg til bevilling af 6/12 1950 til arkitekt Charles Christensen).
 112. Professor, dr. N. E. NØRLUND til matematiske og geodætiske studier 3.000 kr. årlig i 2 år.
 113. Dr. CARSTEN OLSEN til undersøgelser over planternes ionoptagelser 3.000 kr. årlig i 2 år.
 114. Professor, dr. C. OVERGAARD NIELSEN til assistance ved undersøgelser over jordbundsbiologiske emner 6.000 kr.
 115. Docent, dr. EMIL POULSEN til en rejse til England for at forelægge resultater af undersøgelser over enzymer i centralnervesystemet hos kyllinger og drøfte videreførelsen af undersøgelserne her og i England 1.000 kr.
 116. Universitetsadjunkt, mag. art. KARL-G. PRASSE til forsed-

- ling af Kurt Munzel: Ägyptisch-Arabischer Sprachführer 1.400 kr.
117. Amanuensis, mag. scient. ERIK RASMUSSEN som lån til istandsættelse af laboratoriet ved Vellerup Vig 4.750 kr.
118. Amanuensis, dr. KJELD RASMUSSEN til mark- og lysimeterforsøg til studium af dels de forvittrings-, iltnings- og udvaskningsprocesser, som foregår i pyritholdig brunkulsklæg, der udsættes for luften, dels brunkulsklægens syreegenskaber og reaktion med calciumkarbonat 34.000 kr.
119. Professor, dr. ANDERS REIZ til honorering af medhjælp ved fremstilling af konstruktionstegninger af astronomiske instrumenter 7.100 kr.
120. Samme til udførelse af astronomiske beregningsarbejder 3.179 kr. 90 øre.
121. Samme til honorering af arbejde for Astronomisk Selskabs sektion for iagttagelse af foranderlige stjerner 800 kr. årlig i 2 år.
122. Laborator, dr. JOAN RHODES MADSEN til ophold i et år ved The National Institute for Medical Research, Department of Immunology 30.000 kr.
123. BESTYRELSEN FOR DET DANSKE INSTITUT I ROM til dækning af udgifter vedrørende opførelse af en ny bygning for institut 4.303.675 kr.
124. Professor ALFRED ROSENKRANTZ til tegning af mollusker fra Danien-Paleocæn-aflejringerne i Danmark og Grønland 4.500 kr.
125. Samme til aflønning af medhjælp ved sortering, ordning og præparation af det siden 1938 i Vestgrønland indsamlede forsteningsmateriale fra Kridt- og Tertiærformationen 3.000 kr.
126. Komponisten, videnskabelig assistent, cand. jur. POUL ROVSING OLSEN til en rejse til Piratkysten (Trucial-Oman) og Bahrain for at foretage båndoptagelser af folkemusik indtil 4.500 kr. (Tillæg til bevilling af 6/4 1962).
127. Professor, dr. C. E. SANDER-HANSEN (†) til videnskabelig assistance 3.600 kr. årlig i 2 år.
128. Pastor, dr. G. SCHERZ til udarbejdelse af en sammenfattende fremstilling af Niels Stensens liv og værk og til dækning af udgifter ved arbejdet 5.000 kr. årlig i 2 år.

129. Direktionssekretær, cand. mag. ARNE SCHIØTZ til trykning af en farvetavle i en afhandling om Nigerias frøer indtil 1.200 kr.
130. Samme til en herpetologisk indsamlings- og forskningsrejse til Sierra Leone i Vestafrika 15.000 kr.
131. Forfatteren AUGUST F. SCHMIDT til studier i den danske almues naturdyrkelse, sædvaneret og sagndigtning samt til egnshistoriske undersøgelser 2.400 kr. årlig i 2 år.
132. Samme som tilskud til trykning af »Mærkedage og Vejrregler« 8.000 kr.
133. Afdelingstandlæge MOGENS SKOUGAARD som tilskud til et ophold i U.S.A. for at studere autoradiografi 4.000 kr.
134. Lektor, cand. mag. MOGENS SKYTTE CHRISTIANSEN til videnskabelig assistance til løbende undersøgelser over cellulose-spaltende skimmelsvampe 1.200 kr. årlig i 2 år.
135. Samme som yderligere tilskud til anskaffelse af apparatur samt til en studierejse for assistent frøken Aase Hjort (†) til »Centraalbureau voor Schimmelcultures«, Baarn, Holland 1.710 kr. 61 øre.
136. Fhv. museumsdirektør VILH. SLOMANN (†) til studier over forbindelser mellem orientalsk og europæisk kunst 3.000 kr. i 2 år.
137. Samme til sekretærhjælp 10.000 kr.
138. Lektor, cand. mag. ARNE SPENTER som tilskud til trykning af arbejdet »Sprachbewegungen der Landschaft um Marburg an der Lahn« 2.000 kr.
139. Professor, dr. AXEL STEENSBERG til dækning af udgifter i forbindelse med rekonstruktion af et sten-plovskær fra Hama i Syrien og forsøg med det rekonstruerede sten-plovskær 564 kr. 63 øre.
140. Museumsinspektør HANS STIESDAL til en rejse i december 1962 med henblik på studiet af normanniske borge på Sicilien 1.850 kr.
141. RESERVATUDVALGET FOR STRØDAM til dækning af udgifter i 1963 ved opbygning af Strødamreservatet med henblik på dets anvendelse som videnskabeligt forsøgsområde 21.300 kr.
142. Arboretforstander, dr. C. SYRACH LARSEN til undersøgelser over bævreaspens typer 2.400 kr.

143. Professor, dr. THORVALD SØRENSEN som tilskud til trykning af 3. og 4. hæfte af Siam-Ekspeditionernes botaniske indsamlinger 16.000 kr.
144. Dr. ERIK TETENS NIELSEN til insektbiologiske undersøgelser ved Molslaboratoriet i 1963 28.800 kr.
145. Samme til indkøb af udstyr til insektbiologiske undersøgelser sammesteds 5.000 kr.
146. Professor, dr. MATH. THOMSEN til en rejse til England 2.300 kr.
147. Professor, dr. RUDI THOMSEN som tilskud til udgivelse af værket »Eisphora« 10.000 kr.
148. Direktør, dr. V. THORLACIUS-USSING til studier over billed- og møbelkunst i Danmark fra sidste halvdel af 18. og begyndelsen af 19. århundrede 3.000 kr. årlig i 2 år.
149. Professor, dr. GUNNAR THORSON som tilskud til en undersøgelse af den marine bundfauna i farvandene omkring Læsø 5.000 kr.
150. Overinspektør, universitetslektor, dr. J. TROELS-SMITH til dækning af udgifter ved mosegeologiske undersøgelser af bassinet Weier i Schweiz med henblik på løsning af principielle pollenanalytiske problemer 12.000 kr.
151. Cand. art. BIRTHE TRÆRUP LARSEN til bearbejdelse her og i Jugoslavien af ca. 250 serbo-makedonske mands- og kvindesange, optaget 1960 i Prizrenka Gora, Jugoslavien, 10.164 kr.
152. Dr. S. L. TUXEN til aflønning af medhjælp ved slibning af ravstykker indeholdende insekter 4.000 kr.
153. UDGIVERSELSKAB FOR DANMARKS NYESTE HISTORIE til dækning af merudgift ved udgivelse af brevudgaven »Tre Venstremænd« (Frede Bojsen, Klaus Berntsen og Niels Neergaard) 2.879 kr. 62 øre. (Tillæg til bevillinger af 15/12 1959 og 24/11 1960).
154. Samme til udgivelse af Frede Bojsens erindringer 2.547 kr. 26 øre. (Tillæg til bevilling af 17/12 1960).
155. Samme til udgivelse af Marcus Rubins breve og afhandlinger 10.866 kr. 66 øre. (Tillæg til bevilling af 21/1 1957).
156. Samme til dækning af udgifter ved cand. mag. Finn Løkkegaards ophold i U.S.A. i efteråret 1963 i forbindelse med udarbejdelsen af en publikation om Danmarks forhold til De

- forenede Stater under besættelsen 12.000 kr. (Tillæg til bevilling af 21/4 1961).
157. UNIVERSITETS-JUBILÆETS DANSKE SAMFUND til videreførelse af udgaven af Danmarks gamle Folkeviser 22.425 kr.
 158. Samme til videreførelse af udgaven af Sydslesvigs Stednavne 44.347 kr.
 159. Amanuensis, lektor HELGE VEDEL som supplerende bevilling til dækning af udgifter ved undersøgelser af Enebærkrattet ved Havreholm i Nordøstsjælland 661 kr. 81 øre. (Tillæg til bevillinger af 11/12 1955 og 11/12 1959 til professor, dr. K. Gram).
 160. Samme til dækning af udgifter ved indsamling og undersøgelser af vildtvoksende danske samt i danske skove anvendte vedplanter kimplanter 3.000 kr.
 161. Professor, dr. STIG VEIBEL til aflønning af en halvdagsbeskæftiget videnskabeligt uddannet medarbejder ved spektroskopiske undersøgelser 9.600 kr.
 162. VIDENSKABERNES SELSKABS KOMMISSION TIL UNDERSØGELSE AF DE I DANSK PRIVATEJE BEVAREDE KILDER TIL DANSK HISTORIE til kommissionens fortsatte virksomhed 3.000 kr. årlig i 2 år.
 163. VIDENSKABERNES SELSKABS KOMMISSION FOR DEN NYE DUCANGE til færdiggørelse af manuskript til en ordbog over dansk middelalderlatin 9.240 kr. årlig i 2 år.
 164. VIDENSKABERNES SELSKABS KOMMISSION FOR A CRITICAL PĀLI DICTIONARY til honorering af medhjælp og til dækning af andre udgifter 58.050 kr.
 165. VIDENSKABERNES SELSKABS KOMMISSION FOR CORPUS LEXICOGRAPHORUM GRAECORUM ved professor K. Barr som tilskud til udgivelse af Hesychii Alexandrini Lexicon recensuit et emendavit Kurt Latte 21.000 kr. årlig i 2 år.
 166. Dr. SOPHUS WEBER til fysiske undersøgelser og beregninger 1.200 kr. årlig i 2 år.
 167. Professor, dr. TORSEL WEIS-FØGH til aflønning af en teknisk assistent ved cellefysiologiske undersøgelser indtil 14.313 kr.
 168. Samme til studier over igleøjets funktion med henblik på løsning af almen fysiologiske problemer vedrørende fotoreception ved cand. mag. Jørgen Pantmann 6.000 kr.

169. Rigsarkivar, dr. SVEND AAKJÆR (†) til studier i ældre dansk landbrugs- og bebyggelseshistorie 1.600 kr. årlig i 2 år.
170. Samme til afskrivning af sager til brug ved disse studier 1.000 kr.

-
171. VIDENSKABERNES SELSKAB som årligt tilskud efter statuternes § X 20.000 kr. med tillæg på 50.000 kr.

-
172. CARLSBERG-WELLCOME STIPENDIER FOR BRITISKE OG DANSKE VIDENSKABSMÆND (jfr. beretning 1956–57 s. 94–95). Stipendiet for det akademiske år 1963–64 er tildelt læge ALLAN HORNSLETH til deltagelse som aktivt medlem af et hold af videnskabsmænd i Edinburgh, som under ledelse af professor Robert Cruickshank, Bacteriology Department, University of Edinburgh Medical School, studerer visse sygdomsfremkaldende virus, der angriber åndedrætsorganerne, specielt rhinovirus. I 1962–63 er udbetalt 9.756 kr. 30 øre.

-
173. CARLSBERGFONDETS BIOLOGISKE INSTITUT. Til institutets drift i 1962–63 er bevilget og udbetalt 435.867 kr. 96 øre af afdeling B, jfr. regnskabet for afdeling B. s. IV.

Af det den 4. september 1958 oprettede CARLSBERGFONDETS LEGAT FOR DEN KGL. VETERINÆR- OG LANDBOHØJSKOLE (jfr. beretning 1957–58 s. 106–107) har det i henhold til fondens nedsatte legatudvalg i tiden 1. marts 1962–28. februar 1963 uddelt følgende beløb:

1. Professor, dr. E. K. GABRIELSEN og lektor, dr. K. VEJLBY til fortsatte undersøgelser over fotosynteseinduktion 8.000 kr.
2. Inspektør EJNER JENSEN til aflønning af undervisningsassistent til aflastning for undervisningspligten i tiden 1/9 1962–15/5 1963 af hensyn til fremskyndelsen af igangværende undersøgelse over indholdet af feldspatminerale i lerfraktionerne af typiske danske agerjorder 9.000 kr.

3. Amanuensis, dr. KJELD RASMUSSEN til fortsatte studier i mar-
ken og i laboratoriet af nedbrydningen og udvaskningen af
svovlforbindelser i brunkulsklæg som udsættes for luften
900 kr.
4. Videnskabelig assistent KJELD HANSEN til indkøb af et
transportabelt pH-meter 900 kr.
5. Amanuensis B. BEIER PETERSEN til indkøb af mikroskop-
udstyr til undersøgelser over bladlusen »Chermes nordman-
niana« m. m. på ædelgran i Danmark 4.900 kr.
6. Amanuensis, lektor HELGE VEDEL til aflønning af teknisk
assistance i forbindelse med fortsatte undersøgelser over
danske enekrats økologi og topografi 2.000 kr.

Carlsbergfondets biologiske Institut

Leder: Professor, dr. ERIK ZEUTHEN.

Institutets arbejde er blevet fortsat efter de i tidligere beretninger angivne linier.

Professor ERIK ZEUTHEN deltog i oktober 1962 med et foredrag: »Diver Techniques« i et symposium »Amplification Techniques in Cell Biology«, som afholdtes af Unesco i Buffalo, N.Y., U.S.A. I april 1963 deltog han i en forskningskonference over »Macromolecular Aspects of the Cell Cycle« arrangeret i Gatlinburgh, Tenn., U.S.A. af Oak Ridge National Laboratory. På samme rejse besøgte han med foredrag om Biologisk Instituts arbejde flere universiteter. Deltagelse i specielle arbejder vil blive omtalt under institutets medarbejdere.

Cand. med. PAUL PLESNER har – delvis i samarbejde med dr. J. W. GARDELLA (se denne) – studeret *in vitro* proteinsyntesen i subcellulære fraktioner fra *Tetrahymena* celler med induceret delingssynkroni. De enkelte fraktioner studeredes separat og efter blanding, med udnyttelse af muligheden for at blande fraktioner, som repræsenterer separate faser i cellens cyklus. Foreløbige resultater meddeltes i foredragsform i et symposium over proteinsyntese, indlagt i det Nordiske Biokemikermøde i København, januar 1963.

Cand. mag. fru KIRSTEN HAMBURGER har i samarbejde med ERIK ZEUTHEN studeret den i beretningen for 1960–61 omtalte registrerende dykker med henblik på dens mulige anvendelse i studiet af vævscellers vækst *in vitro*. Studiet over acetylcholinesterasen i en organisme, der bevæger sig ved hjælp af cilier (*Tetrahymena*), påbegyndt i samarbejde med dr. M. BRZIN (beretninger for 1960–61 og 1961–62), er fortsat i samarbejde med fru NILSSON (se denne).

Mag. scient. fru JYTTÉ REICHSTEIN NILSSON har sammen med ERIK ZEUTHEN fortsat studiet over *Tetrahymenas* finstrukturer med henblik på at finde en korrelation mellem strukturelle og fysiologiske ændringer gennem cellens cyklus. Fru NILSSON har i samarbejde med dr. M. BRZIN og med fru HAMBURGER forsøgt cytochemisk-elektronmikroskopisk påvisning af acetyl-cholinesterase i *Tetrahymena*. I samarbejde med dr. fru CICYLY CHAPMAN-ANDRESEN og dr. NILS ANDRESEN har fru NILSSON foretaget elektronmikroskopiske undersøgelser på den store amøbe *Pelomyxa palustris*, især med henblik på morfologiske ændringer gennem året. Resultatet af de sidste undersøgelser blev forelagt af dr. ANDRESEN ved et møde i Society for Experimental Biology, Oxford juli 1963. Fru NILSSON har fortsat sine morfologiske studier (beretningen 1961-62) over ciliaterne *Blepharisma undulans* og *Neobursaridium gigas*.

Cand. mag. LEIF RASMUSSEN har i samarbejde med dr. ROSEMARY CROCKETT og dr. PHILIP B. DUNHAM studeret proteiner og proteinsyntese i *Tetrahymena* celler med induceret delingssynkroni. Fraktioneret udsaltning med påfølgende gelelektroforese af fraktionerne samt inkorporeringsforsøg med C-14 mærkede aminosyrer har givet interessante oplysninger, men ikke antydning nogen sekvens igennem cellens cyklus med hensyn til syntesen af de påviste proteiner.

Dr. NIRMAL CHAKRAVARTY (Calcutta, Indien og Instituto Venezolano de Investigaciones Cientificas, Venezuela) har med støtte af Rask-Ørsted Fondet og med anvendelse af dykkeren i samarbejde med ERIK ZEUTHEN målt respirationen hos Mastceller fra rottens peritoneum. Prøvetagningen har hidtil i højere grad end respirationsmålingen begrænset de forskellige dykkermetoders anvendelighed i studiet af blod- og vævsceller. Den her anvendte dykker, »ampuldykkeren«, er identisk med den afbrækkede spids af en mikropipette. Dette forhold, i forbindelse med dykkerens høje følsomhed, tillader, at den biologiske prøve bestemmes ved tælling af cellerne (150-750) efter indførsel i mikropipetten (= den senere dykker). Mastcellerne findes at have en meget lav respirationsintensitet (med glucose: $5 \cdot 10^{-7} \mu\text{l O}_2/\text{time}$). NIRMAL CHAKRAVARTY har derefter med den beskrevne teknik målt Mastcellernes aerobe, men ikke-respiratoriske, samt anaerobe

CO₂-produktion (med og uden substrater og hæmmere). En ret betydelig ikke-glykolytisk syredannelse synes at foregå.

Mag. scient. KAJ HJELM har som stipendiat i tiden 15. marts–31. august 1963, derefter som amanuensis ved Universitetets institut for almindelig zoologi med radioautografisk teknik studeret DNA-syntesen i de synkroniserede *Tetrahymena* celler.

Cand. med. WERNER GRAM har på grundlag af bevillingen til kortvarig videnskabelig assistance påbegyndt et ophold ved institutet og herunder assisteret i studier over kemisk hæmning af celledelingen hos *Tetrahymena*.

Dr. MILAN KOVIČ (Univerza v. Ljubljani, Jugoslavien) har med støtte af Rask-Ørsted Fondet og i samarbejde med ERIK ZEUTHEN afsluttet det i beretningen 1961–62 beskrevne arbejde over fuglemalaria. Dr. KOVIČ afsluttede sit studieophold med udgangen af januar 1963. Han døde pludselig i Ljubljana den 16. februar, få dage efter sin hjemkomst, i en alder af kun 37 år. En afhandling er under udarbejdelse.

Dr. JOSEPH W. GARDELLA (Harvard Medical School og Massachusetts General Hospital) har i nogle måneder deltaget i det under PAUL PLESNER beskrevne arbejde.

Dr. ROSEMARY CROCKETT (Queen's University, Belfast, Great Britain) støttet af Rask-Ørsted Fondet, og dr. PHILIP B. DUNHAM (University of Chicago, U.S.A.) har samarbejdet med cand. mag. LEIF RASMUSSEN som omtalt under denne.

Dr. CICILY CHAPMAN-ANDRESEN og dr. NILS ANDRESEN har som gæster fra Carlsberg Laboratorium anvendt elektronmikroskopet.

I august og september 1963 ankom dr. EMIL O. BERNSTEIN (University of Connecticut, Storrs, Conn., U. S. A.), dr. NORMAN E. WILLIAMS (University of Iowa, Iowa City, Iowa, U. S. A.) og dr. A. J. H. THIADENS (Nijmegen universitet, Holland), alle på længere studieophold.

Følgende gæster har i kortere tid besøgt institutet: dr. M. BRZIN (Ljubljana, Jugoslavien), dr. G. DAHLÉN (Umeå, Sverige), dr. W. S. VINCENT (Pittsburg, U. S. A.), dr. J. ZAJICEK (Stockholm, Sverige), dr. Y. WATANABE (Tokyo, Japan), mag. A. LØVLIE (Oslo, Norge), dr. A. HEUSNER (Strasbourg, Frankrig), dr. B. D. DRUJAN (Caracas, Venezuela), og dr. A. E. NIER (Madrid, Spanien).

Følgende arbejder er publiceret i årets løb:

BRZIN, MIRO:

Cartesian ampulla diver determination of amino acids and protein. Proceedings of the Fifth International Congress of Biochemistry, Moscow, 10–16 August 1961. Edited by N. M. Sissakian. Vol. IX, p. 565. Pergamon Press, New York 1963.

CANN, JOHN R.:

A kinetic model of induced division synchrony in *Tetrahymena pyriformis*.

Compt. rend. trav. Lab. Carlsberg **33**, 431 (1963).

FRANKEL, JOSEPH:

The effects of heat, cold, and p-fluorophenylalanine on morphogenesis in synchronized *Tetrahymena pyriformis* GL.

Compt. rend. trav. Lab. Carlsberg **33**, 1 (1962).

HOLZ, G. G., JR., L. RASMUSSEN og E. ZEUTHEN:

Normal versus synchronized division in *Tetrahymena pyriformis*. A study with antimetabolites.

Compt. rend. trav. Lab. Carlsberg **33**, 289 (1963).

LØVLIE, ARNE:

Growth in mass and respiration rate during the cell cycle of *Tetrahymena pyriformis*.

Compt. rend. trav. Lab. Carlsberg **33**, 377 (1963).

LØVLIE, ARNE og ERIK ZEUTHEN:

The gradient diver – a recording instrument for gasometric micro-analysis.

Compt. rend. trav. Lab. Carlsberg **32**, 513 (1962).

PLESNER, PAUL:

Nucleotide metabolism and ribosomal activity during synchronized cell division.

International Society for Cell Biology, Vol. II, p. 77, Academic Press, Inc., New York, N. Y., 1963.

RASMUSSEN, LEIF:

Delayed divisions in *Tetrahymena* as induced by short-time exposures to anaerobiosis.

Compt. rend. trav. Lab. Carlsberg **33**, 53 (1963).

THORMAR, H.:

Effect of temperature on the reproduction rate of *Tetrahymena pyriformis*.

Exptl. Cell Res., **28**, 269 (1962).

ZEUTHEN, ERIK:

Independent cycles of cell division and of DNA synthesis in *Tetrahymena*.

International Society for Cell Biology, Vol. II, p. 1, Academic Press, Inc., New York, N. Y., 1963.

ZEUTHEN, ERIK:

Protein synthesis as a condition for division in synchronized *Tetrahymena*.

Progress in Protozoology, Proceedings of the First International Congress on Protozoology held in Prague, August 22–31, 1961, edited by J. Ludvik, J. Lom and J. Vávra, p. 218, Publishing House of the Czechoslovak Academy of Sciences, 1963.

Institutets personale består ved udgangen af året 1962–63 af følgende:

Professor, dr. ERIK ZEUTHEN er forstander (ansat i denne stilling 1. august 1957).

Dr. TAGE ASTRUP er ordinær assistent (ansat 1. oktober 1937, i den nuværende stilling 1. oktober 1939). Fra 1. januar 1963 er han i forlængelse af en toårig orlov trådt uden for nummer i 3 år for at varetage en stilling som leder af et forskningsinstitut i Washington.

Cand. med. PAUL PLESNER er ordinær assistent (ansat 1. august 1957, i den nuværende stilling 1. august 1958).

Cand. mag. fru KIRSTEN HAMBURGER er ekstraordinær assistent (ansat i denne stilling 1. april 1958).

Mag. scient. fru JYTTE REICHSTEIN NILSSON er ekstraordinær halvdags-assistent (ansat i denne stilling 15. marts 1961).

Afdeling C

Det nationalhistoriske Museum på Frederiksborg

Fra museets bestyrelse er modtaget følgende beretning¹:

I det forløbne år fra 1. oktober 1962 til 30. september 1963 har Det nationalhistoriske Museum på Frederiksborg forøget sine samlinger på følgende måde:

A. Ved køb:

1. Mandsportræt fra ca. 1750, måske forestillende Hans Bertram Rantzau, generalløjtnant. Brystbillede. Rødt ordensbånd om halsen med bogstaverne MT. Tilskrevet Marcus Tuscher. Tidligere i generalkonsul Johan Hansens samling.
2. Adam Gottlob Oehlenschläger, digter. Brystbillede. Lille tuschtegning på krideret karton. Udført ca. 1831 af Niels Simonsen som forlæg for et stålstik; signeret. Erhvervet i Tyskland.
3. Nicolai Frederik Severin Grundtvig, præst, digter. Hoftestykke, stående. I ornat. Tegning med pen og laveret tusch, udført 1842 af P. C. Skovgaard; signeret.
4. Portrætgruppe af lægerne E. Th. Paulli, M. H. Saxtorph, Lachmann (kaldet Lehmann) Jacobsen, P. V. E. Gundel, A. S. P. Brünniche, E. A. P. Morville, C. D. Withusen, L. Uldall, P. N. Aalborg og M. J. A. Wilhjelm, i interiør fra Frederiks Hospital i København. Malet af Just Holm 1850.

Til billedarkivet er i årets løb erhvervet en del tegninger og grafiske fremstillinger, hvoriblandt kan nævnes:

¹ Genpart af den allerunderdanigste beretning, som det påhviler bestyrelsen årligt at afgive til H. M. Kongen om museets virksomhed.

Angående regnskabet henvises til ekstrakten s. V.

5. En serie portrætter, udført som avistegninger af Otto Christensen; bl. a. kong Christian X, Hans Brix, Anker Engelund, Otto Gelsted, Fini Henriques, Carl Iversen, Ernst Kaper, Viggo Kampmann, Clara Pontoppidan, Elof Risebye, Knud-åge Riisager, K. K. Steincke og Erick Struckmann.
6. Martin Andersen Nexø, forfatter. Brystbillede. Blyantstegning, udført af H. Bach 1923.
7. En række karikaturtegninger af bl. a. overborgmester Ernst Kaper og skuespilleren Adam Poulsen, udført af Alfred Schmidt.
8. En serie portrætter i linoleumssnit, forestillende bl. a. Harald Giersing, Martin A. Hansen, Bodil Ipsen, Robert Storm Petersen og Martin Andersen Nexø. Udført af K. J. Almqvist.
9. Daguerreotypi, forestillende kong Frederik VII som kronprins omgivet af adjudanterne P. M. V. Bülow og C. L. E. Irminger, kabinetssekretæren H. M. W. Lunding og livlægen, hofmedicus J. J. G. Lund.

B. Som gave:

Fra Theodor Modewegs Erindringslegat:

10. »Kristiern den Anden paa Lillebælt Natten til den 10. Februar 1523«. Malet af Sophus Danneskiold-Samsøe 1947; signeret.
11. Kong Christian V. Hoved i overnaturlig størrelse. Forgyldt og patineret bronzeafstøbning af hovedet på rytterstatuen af bly, der tidligere stod på Kongens Nytorv og var udført ca. 1688 af Abraham César L'Amoureux.

Fra professorinde, fru Ingeborg Irminger:

12. Valdemar Heinrich Nicolaus Irminger, maler, professor. Knæstykke, siddende. Malet af Oscar Björck i Rom 1886; signeret.

Fra Ny Carlsbergfondet:

13. Francis Beckett, kunsthistoriker, docent. Hoftestykke, siddende. Malet af Arne Lofthus 1931; signeret.

Fra boet efter afdøde prinsesse Helena:

14. En samling fotografier af medlemmer af og begivenheder indenfor kongehuset.

Fra Universitetets Myntkabinett, Oslo:

15. Bronzemedaille. Nypræg af et i Universitetets Myntkabinett bevaret stempel til en kasseret medaille, udført af H. Arbien i anledning af Comoediehusets indvielse 1748.

Fra Islands Nationalmuseum, Reykjavik:

16. Sigurður Guðmundsson, maler, arkæolog, stifter af oldsags-samlingen i Reykjavik. Bronzemedaille, udført af H. Salomon i anledning af 100-året for grundlæggelsen af Islands Nationalmuseum.

Fra fabrikant Jørgen Dreyer, Hellerup:

17. Niels Janniksen Bjerrum, kemiker, og hustru Ellen f. Dreyer. Bronzemedaille. Skåret af Arno Malinowski efter udkast af Aksel Tovborg Jensen.

Blandt erhvervelserne af møbler og kunstgenstande kan nævnes:

- 18–19. To lågvaser med polykrom dekoration samt dekoreret med portrætter af henholdsvis dronning Juliane Marie og arveprinsesse Sophie Frederikke, samt med indskrifterne: JULIANA MARIA REGINA DANIAE ET NORVEGIAE og SOPHIA FRIDERICA FRIDERICI DAN. PRINCIPIS HÆREDIT. Udført på Den kgl. Porcelainsfabrik ca. 1790.
20. Et par kopper dekoreret med bl. a. et silhuetportræt af kronprins Frederik (VI) og med indskriften »født den 28. jan: 1768. Confirmeret den 4. April 1784.« Udført på Den kgl. Porcelainsfabrik i anledning af kronprinsens konfirmation.
21. Nordmandsdalsfigur. Mand fra Bygland præstegæld i Christianssands stift. Udført på Den kgl. Porcelainsfabrik ca. 1780–85.

Til Frederiksborg Slotsforvaltning er tilbageleveret en række kirkelige inventargenstande, som siden 1885 har været overladt museet som depositum. Genstandene, der hidrører fra de tidligere

domænekirker i Frederiksborg amt, er blevet overført til Nationalmuseets 2. afdeling.

Museets håndbibliotek forøgedes med 284 bøger og publikationer, deraf 123 som gave eller ved bytte med danske og udenlandske museer.

I årets løb blev malerier og kunstgenstande deponeret i:

Hørsholm Egns Museum

Amtsgården i Randers

Stiftskontoret i Haderslev

Gammel Estrup, Jyllands Herregårdsmuseum.

Der blev endvidere udlånt kunstgenstande til følgende udstillinger:

Nationalmuseum, Stockholm, »Konstens Venedig«.

Viborg Stiftsmuseum, heraldisk udstilling.

Städtisches Museum, Flensborg, udstilling af maleren Jürgen Ovens' arbejder.

Dansk Kvindesamfunds Holte-afdeling, udstilling af kvindeportrætter.

Skagens Museum og Kunstforeningen, København, Anna Ancher-udstilling.

I sommerhalvåret blev der som sædvanlig i vid udstrækning stillet pædagogisk trænede omvisere vederlagsfrit til rådighed for besøgsgrupper fra skoler, seminarier, kursus o. lign.

Museet besøgte i det forløbne år af bl. a. 665 klasser fra folke- og realskoler, 49 fra gymnasieskoler, 16 fra seminarier samt 169 grupper fra højskoler, faglige kursus m. v.

I marts måned 1963 afholdtes der på tre lørdag eftermiddage uden for museets normale åbningstid en række specialomvisninger med korte foredrag af museets direktør og inspektører.

I samarbejde med Dansk kulturhistorisk Museumsforening foranstaltede museet den 25.–26. maj 1963 et kursus i museumsundervisning.

På foranledning af lærerorganisationerne og amtsskolekonsulenten i Frederiksborg amt afholdtes 13. september 1963 et

kort instruktionskursus for lærere ved museets direktør og inspektører. Der deltog ca. 150 lærere.

I lighed med sidste år afholdtes på fire lørdage i juli og august måned i samarbejde med Collegium Musicum og under ledelse af kapelmester Lavard Friisholm en række koncerter i slottets riddersal samt en koncert i Slotskirken. Koncerterne overværedes af tilsammen ca. 1500 tilhørere.

Registreringen og katalogiseringen af portrætter og historisk billedmateriale er blevet videreført på sædvanlig måde, ligesom fotograferingen af billeder og genstande til museets billedarkiv er blevet fortsat.

Med tilladelse fra og i samarbejde med ejeren, greve F. C. R. Scheel blev portrætsamlingen på Ryegaard fotograferet og registreret.

Til museets billedarkiv er på rigsarkivet foretaget udskrifter af ældre slotsinventarer m. v. vedrørende portrætter (Frederiksborg og Kronborg 1677, Frederiksborg 1686, Københavns slot 1666 og 1673, Gisselfeld 1661 og 1666, Glückstadt 1653).

I museets atelier for konservering af malerier, der ledes af konservator Niels Wivel, færdigbehandlede i årets løb ialt 31 billeder, hvoraf 23 af museets egne, 1 fra De danske Kongers kronologiske Samling på Rosenborg og 7 fra privat eje.

Til atelieret blev anskaffet et stereomikroskop til brug ved overfladeundersøgelse af malerier.

Den kgl. Porcelainsfabrik har ved keramiker Thorkild Olsen velvilligt påtaget sig restaureringen af en unik porcelænsfigur, forestillende en husar til hest og udført på fabrikken i slutningen af det 18. århundrede.

På museets snedkerværksted er forskellige møbler og genstande blevet konserveret og restaureret, ligesom en række stole i årets løb er blevet ombetrukket med gammelt gyldenlæder.

Inventarrevisionen, der foretages af museumsinspektør Gudmund Boesen og dr. phil. Jan Steenberg, er blevet videreført efter de fastsatte retningslinier.

I forbindelse med den almindelige vedligeholdelse af museumslokalerne blev der i årets løb foretaget nyophængninger i stuerne nr. 59–61, omfattende Christian VIII's og Frederik VII's tid, herunder mindestuen for digteren Adam Oehlenschläger og værelset med Constantin Hansens store maleri af Den grundlovgivende Rigsforsamling.

Den i 1961 påbegyndte ombygning af den såkaldte Husarstald til en kombineret foredrags-, undervisnings- og udstillingssal blev i årets løb fuldført, ligesom salen blev udstyret med inventar, herunder films- og lysbilledapparat.

Af »Det nationalhistoriske Museums Understøttelsesfond« blev der på museets stiftelsesdag den 5. april uddelt legatportioner til følgende af personalet: Varmemester Kr. Jensen, opsynsbetjent A. V. Jensen og fhv. opsynsbetjent H. A. Hansen-Ruth.

I Skandinavisk Museumsforbunds møde i Bergen den 17.–21. juni deltog museumsdirektøren og museumsinspektør H. D. Schepelern.

Museets faglige personale består ved udgangen af året 1962/63 af følgende:

Museumsdirektør, cand. mag. Jørgen Paulsen (ansat ved museet 1. oktober 1935, i sin nuværende stilling 1. oktober 1953).

Museumsinspektør, cand. mag. H. D. Schepelern (ansat ved museet 1. april 1943, i sin nuværende stilling 1. april 1946).

Museumsinspektør, cand. mag. Povl Eller (ansat ved museet 10. maj 1954, i sin nuværende stilling 1. april 1956).

Museet har i tiden 1. oktober 1962–30. september 1963 været besøgt af 235.161 gæster.

Frederiksborg, den 20. december 1963.

G. BARDENFLETH.

JOHANNES BRØNSTED.

STIG IUUL.

C. ELLING.

JØRGEN PAULSEN.

Ny Carlsbergfondet

Fra Ny Carlsbergfondets direktion er modtaget følgende beretning:

Til nedenfor angivne fundatsmæssige formål er der for Ny Carlsbergfondets midler i regnskabsåret 1962–63 disponeret som følger.

A.

INDKØB OG UDDELING AF KUNSTVÆRKER, KUNSTNERISKE UDSMYKNINGER M. M.

I.

Der er i løbet af året til museer eller andre offentlige institutioner skænket eller givet tilskud til erhvervelse af følgende kunstværker.

1. Museer og andre offentlige samlinger i København.

Ny Carlsberg Glyptotek:

- * Bronzehank og mundingsrand af kande; hanken i form af peplosklædt kvinde. Græsk, peloponnesisk arbejde fra 5. årh. f. Kr.
- * THÉODORE GÉRICAULT: Den hvide kat. 1817. Olie.
- KARL ISAKSON: Landskab fra Christiansø. 1911. Olie.
- GERHARD HENNING: Stående pige. Torso. Modelleret i 1936, støbt i bronze 1963.
- * HENRIK STARCKE: Tyrehoved. 1962. Bronze.
- Bevilling til Glyptotekets egen rådighed, for hvilken der efter museets meddelelse er erhvervet:
Italisk lerkande med ringformet krop, høj tud og menneskeformet hank, »Impasto«. 7. årh. f. Kr.

Bronzebidsel fra Picenum med hestefigurer. Geometrisk stil. 7. årh. f. Kr.

Buccherokande med indridset dekoration. Etruskisk. 7.–6. årh. f. Kr.

Østgræsk-ægyptisk fajanceflaske i form af krigerhoved med hjelm. Tidl. 6. årh. f. Kr.

2 østgræske brændtlersflasker i form af kvindehoved. Tidl. 6. årh. f. Kr.

4 østgræske brændtlersflasker i form af *liggende hare, granatæble, Gorgoneion og *abehoved med hals. 6. årh. f. Kr. Korinthisk brændtlersflaske, Aryballos. 6. årh. f. Kr. Etruskisk brændtlersvase, amfora, med sortfigurs dekoration, grif og sfinx. 6. årh. f. Kr.

Marmorhoved, romersk kopi efter græsk original fra 4. årh. f. Kr.

Romersk marmorstatuette af kappeklædt dreng på skildpadde. Romersk kejsertid.

H. W. BISSEN: Marmorbuste, forestillende geologen Christoffer Puggaard. 1857.

CONSTANTIN GUYS: Kurtisane. 1860'erne. Gouache.

A.-J. DALOU: Bronzestatue, forestillende en jordarbejder, skitse. Ca. 1894–95.

GERHARD HENNING: Liggende pige. 1914. Statuette. Brændtler.

Det danske Kunstindustrimuseum:

- 7.* Kinesisk bronzekar (Pien Hu) med glat rammeværk og »kommamønster« i lavt relief og ornamenterede bæreringe. Huaistil. 4. årh. f. Kr.
8. Fad af Majolika, Urbino. Malet og signeret af Francesco Xanto 1538.
- 9.* Spølkum af Meissen porcelæn med Kakiemon maleri. 1730–35.
- 10.* Kommode signeret I. Dubois. Paris. 1745–49.
11. Broderet tæppe. De ioniske øer. 17. årh.s slutning. Tilskud.
12. Broderet tæppe fra Anatolien. 17.–18. årh.
13. Broderet tæppe. Bokhara. 19. årh.s begyndelse.

Kunstindustrimuseets bibliotek:

14. »Relation De L'Inauguration De Charles VI à Gand 1717«. Illustreret med samtidige kobberstik.
15. G. C. Kriegl »Erb-Huldigung Mariae Theresiae Wien 1740«. Illustreret med samtidige kobberstik.

Statens Museum for Kunst:

Den kongelige Maleri- og Skulptursamling:

- 16.* GIOVANNI da BOLOGNA: »Herkules og Nessus«. Omkring 1600. Bronzestatuette.
- 17.* EMANUEL de WITTE: Kirkeinteriør. 1680erne. Olie.
18. ERIK THOMMESEN: Træskulptur. 1. udbetaling. Tilskud.

Den kongelige Kobberstiksamling:

- 19.* J.-A.-D. INGRES: Portræt af baron Charles Vèze. Rom 1815. Tegning.
- 20.* Ovide: Les Métamorphoses. Lausanne 1931. Illustreret med 15 helsides og 15 halvsides originalraderinger af PABLO PICASSO.

Nationalmuseet:

Antiksamlingen:

21. Bronzesitula med fremstilling af stenbukke og stiliserede planter. Persisk. 9. årh. f. Kr.
- 22.* To bronzeringe med dyrefremstillinger. Luristan. 9. årh. f. Kr.
- 23.* Oval sølvskål med guldbelægning og med fremstilling af en hjort i ophøjet relief. Sassanidisk, persisk. 6.-7. årh. e. Kr.
24. MARTINUS RØRBYE: Erechteion, Akropolis. 1834-37. Blyant. Erhvervet 1948-49. Deponeret.
25. Samme: Parthenon med den tyrkiske moské, Akropolis. 1834-37. Blyant. Erhvervet 1937-38. Deponeret.
26. Samme: Areos-gaden i Athen, nord for Akropolis. 1834-37. Blyant med brun laving. Erhvervet 1941-42. Deponeret.

27. MARIE HENRIQUES: To malerier med motiver fra Delos. 1910. Olie. Erhvervet 1939–40. Deponeret.

Den kongelige Mønt- og Medaillesamling:

28. Tetradrachme af sølv. Portræt af Antiochus IV af Syrien. (175–164 f. Kr.).
 29. Tetradrachme af sølv. Portræt af samme.
 30. Tetradrachme af sølv. Portræt af Heliokles af Baktrien. (160–150 f. Kr.).
 31. Tetradrachme af sølv. Portræt af Euthydemus I af Baktrien. (225–200 f. Kr.).

Museet for Danmarks Frihedskamp:

32. KNUD NELLEMOSE: »Falden ung mand«. Modelleret i 1950–51. Støbt i bronze 1963.

2. Museer og andre offentlige samlinger
uden for København.

Bornholms Kunstmuseum, Rønne:

1. NIELS LERGAARD: Charlottenlund skov. Ca. 1926. Olie. Erhvervet 1961–62.
 2. KR. ZAHRTMANN: Portræt af Vilhelmine Erichsen. 1867. Olie.

Esbjerg Kunstforenings Samling:

3. ROBERT JACOBSEN: To former. 1961. Jernskulptur.
 4. RICHARD MORTENSEN: Opus 10, nr. 4. 1950. Olie. Tilskud.

Det nationalhistoriske Museum på Frederiksborg:

5. ARNE LOFTHUS: Portræt af dr. phil. Francis Beckett. 1931. Olie. Erhvervet 1938.

J. F. Willumsen Museet, Frederikssund:

- 6.* J. F. WILLUMSEN: Helge Rode. 1914. Pastel.

Horsens Museum:

7. EGILL JACOBSEN: Drama i gråt. 1962. Olie.

Louisiana, Humlebæk:

- 8.* JEAN ARP: Concrétion humaine sur coupe ovale. 1948. Bronze. Deponeret.
 9.* Samme: Venus de Meudon. 1956. Bronze. Deponeret.
 10. JØRGEN HAUGEN SØRENSEN: »Dunkedyr«. 1961. Bronze. Erhvervet 1961–62. Deponeret.

Kolding Kunstforenings Samling:

11. EGILL JACOBSEN: Spontan maske. 1961. Olie.

Koldinghus Slot:

12. Et stort rundt fad fra »Fuglestellet«. Den kgl. Porcelainsfabrik. Ca. 1781.
 13. Nordmandsdal-figur. Den kgl. Porcelainsfabrik. Ca. 1782.
 14. Louis XVI-bord med rankedekorert plade af Slesvigfajance. Ca. 1790.

Kronborg Slot:

- 15.* Flamsk »Feuilles de choux« gobelin (verdure) fra midten af det 16. årh. Deponeret.

Handels- og Søfartsmuseet, Kronborg:

16. Stor bowle af porcelæn, udvendig dekoreret i purpur bl. a. med Børsen og Holmens Kirke samt Det Asiatiske Kompagni's bygning i Canton. Kina, ca. 1750.

Lolland Falsters Stiftsmuseum, Maribo:

17. POUL BJØRKLUND: Venus fra Møn. 1959. Olie. Erhvervet 1961–62.
 18. VILHELM LUNDSTRØM: Portræt af Yrsa Lundstrøm. Ca. 1924 Olie. Erhvervet 1960–61.

Odense Bys Museer, Fyns Stiftsmuseum:

- 19.* CHRISTEN KØBKE: Portræt af Antoinette Købke. 1832. Olie.

Randers Kunstmuseum:

- 20.* RICHARD MORTENSEN: Ajaccio (Subrini) 1959–61. Olie.
 21.* JØRGEN HAUGEN SØRENSEN: »Både drenge og piger«. 1961. Bronze. Erhvervet 1961–62.

Ribe Kunstmuseum:

22. TH. HAGEDORN-OLSEN: Vejarbejdere i Agrigento. 1954. Olie. Erhvervet 1958–59.
 23. GERHARD HENNING: Pige hoved. 1938. Bronze, støbt 1961. Erhvervet 1961–62.
 24. JOHANNES HOFMEISTER: Landskab 1959. Skitse til udsmykning i Hundeleve skole. Olie. Erhvervet 1961–62.
 25. L. A. RING: Et halvtag ved keglebanen i Mogenstrup, 1888. Olie.

Silkeborg Museums kunstafdeling:

26. ERIK THOMMESEN: Træskulptur. 1948.

Skive Museum:

27. RICHARD MORTENSEN: Ajaccio (Murati) 1959–61. Olie.
 28. ULF RASMUSSEN: Astrid. 1958. Bronzebuste.

Sorø Kunstmuseum:

29. C. A. JENSEN: Portræt af justitiarius i Overretten, konferensraad Andreas Peter Thomsen. Ca. 1828. Olie. Gave i anledning af indvielsen af museets nye lokaler.
 30. VIGGO JOHANSEN: Kunstnerens hustru som patient. 1885. Olie. Deponeret. Erhvervet 1935–36.
 31. HANS SMIDTH: Studie af siddende pige i solskin. Ca. 1880. Olie. Erhvervet 1950–51. Deponeret.

32. EDVARD WEIE: Studie til »Poseidon farer over havet«. Ca. 1917. Olie. Erhvervet 1950–51. Deponeret.

Sønderborg Slot, Kunstsamlingen:

- 33.* C. A. JENSEN: Portræt af kunstnerens moder, Maria Magdalena Jensen. 1838. Olie.

Tønder Museum:

- 34.* En samling bestående af 532 fliser, især hollandske, 17.–18. årh.

Vejen Museum:

35. EJNAR NIELSEN: Jysk landskab. 1897. Olie. Tilskud.

Vejle Museum:

36. OLIVIA HOLM-MØLLER: Høstlandskab. Tuschtegning. Erhvervet 1961–62.
 37. VILHELM LUNDSTRØM: Frokosten i det grønne. Skitse. 1921. Olie. Erhvervet 1959–60.
 38.* CARL-HENNING PEDERSEN: »Fuglen på hestens ryg«. 1961. Olie.
 39. J. F. WILLUMSEN: Bjerglandskab. 1914. Pastel.

Aalborg Kunstmuseum:

40. KARL BOVIN: Selvportræt. 1929. Olie. Erhvervet 1960–61.
 41. ASGER JORN: Le Fils en Suisse. 1962. Olie. Erhvervet 1961–62.
 42. HARALD LETH: Pløjemark, våd og mørk vinterdag. 1960. Olie. Erhvervet 1960–61.

Århus Kunstmuseum:

43. SVEND WIIG HANSEN: Menneskeridt. 1959. Olie. Tilskud.
 44. HELGE HOLMSKOV: Buste af Albert Mertz. 1963. Jern.
 45. BØRGE JØRGENSEN: Komposition. 1962. Grønt glas og jern. Erhvervet 1961–62.

II.

Andre kunstindkøb.

1. MOGENS ANDERSEN: Maleri. 1963. Olie.
2. EJLER BILLE: Grønt, rødt, orange. 1962. Olie.
3. POUL BJØRKLUND: Litografi.
4. POUL EKELUND: Siddende model. 1963. Olie.
5. EMIL GREGERSEN: Komposition. 1962. Olie.
6. ARNE L. HANSEN: Farvelitografier.
- 7.* SVEND WHIG HANSEN: Ansigtet VI. 1961. Olie.
8. Samme: Radering.
9. SVEN HAVSTEEN-MIKKELSEN: Hests bygd, Færøerne. Måne. 1962. Olie.
10. ERIK HEIDE: Fugleunge 1962. Støbejern.
11. ERIK HOPPE: Gadeparti. 1938. Olie.
12. GUNNAR HOSSY: Brydere. 1962. Bronze.
- 13.* ROBERT JACOBSEN: Concrétion. 1953. Jernskulptur.
14. Samme: »Volume – Contre Volume«. 1960. Jernskulptur.
15. J. P. GROTH JENSEN: Blå-grå lade. 1962. Olie.
16. KARL OTTO JOHANSEN: Dreng. 1959. Granit.
17. OLE KIELBERG: Blomstrende pebertræ i haven. 1962. Olie.
18. J. TH. LUNDBYE: J. A. Jerichaus værksted i Rom. 1845. Akvarel.
- 19.* VILHELM LUNDSTRØM: Nature morte. Ca. 1923–25. Olie.
20. AGNETE MADSEN: Pige hoved. 1962–63. Bronze.
21. RICHARD MØRTENSEN: Prunelli. 1962. Olie.
22. Samme: 8 farveserigrafier.
23. KNUD MÜHLHAUSEN: Litografi.
24. PALLE NIELSEN: 10 raderinger.
25. PETER NYBORG: Erbkönig. 1963. Olie.
- 26.* TH. PHILIPSEN: Udskibning fra Kastrup. 1896. OLIE.
27. ERIK POULSEN: Kvinde og dreng. 1961. Bronze.
28. JØRGEN HAUGEN SØRENSEN: Mindesvupperen 1963–64. Bronze.
29. BENT STUBBE TEGLBJÆRG: Ørken, rød, sort. 1963. Olie.
30. JØRGEN THOMSEN: Romerske tagaltaner. 1962. Olie.
31. HELLE THORBORG: 3 farvetræsnit.
32. Ubekendt kunstner: Portræt af billedhuggeren A. Weidenhaupt. Ca. 1780–85. Olie.

33. SIGURD VASEGAARD: 68 træsnit.
34. EDVARD WEIE: Klippelandskab. Christiansø. Formentlig 1917. Olie.
35. KARIN NATHORST WESTFELT: Strømme XII. 1961. Olie.
36. AAGE VOGEL-JØRGENSEN: Gråt som dominant. 1961. Olie.
37. JEPPE VONTILLIUS: Siddende sort kvinde. 1962. Olie.
39. MOGENS ZIELER: 7 grafiske blade.
40. WILLY ØRSKOV: Vægskulptur. 1962. Bronze.
38. NIELS ØSTERGAARD: Figurbillede. 1962. Olie.

III.

Udsmykninger.

1. Dronninglund. Østvendssyssel Ungdomsskole. Hjørring amt.
 POUL HANSEN: Blændet. 1959. Bronzestatuette. Erhvervet 1959-60.
 JOHANNES HEDEGAARD: Græsk kone. Hovede. 1952. Skulptur i bly. Erhvervet 1957-58.
 HELGE JENSEN: Liggende model. 1938. Tegning (blyant). Erhvervet 1938-39.
 BØRGE JØRGENSEN: Komposition. 1962. Jern.
 PREBEN SIGER: Landskab. 1961. Olie.
 Grafiske arbejder af MOGENS ANDERSEN, REIDAR MAGNUS og KNUD NIELSEN.
2. Esbjerg Seminarium.
 ELSE ALFELT: Gult med orange. 1943. Olie. Deponeret. Erhvervet 1960-61.
 POUL EKELUND: Siddende pige. 1963. Olie. Deponeret.
 HELGE ERNST: Fragment. 1961. Olie. Deponeret. Erhvervet 1961-62.
 POUL JANUS IPSEN: April, fragment, 1962. Olie. Deponeret.
 ANNE-LISE RATHSACK: Komposition 2. 1961. Olie. Deponeret. Erhvervet 1961-62.
 EIGIL WENDT: Farver og former. 1962. Olie. Deponeret.
3. Frederikshavn. Bangsbostrand Skole.
 ALIX HAXTHAUSEN: Sydfrankrig. Vence 1957. Akvarel. Erhvervet 1958-59.

- GERDA GUNDORPH JØRGENSEN: Bjerger. Island. 1962. Olie.
HELLE THORBORG: Farvetræsnit.
4. Frederikshavn. Fladstrand Skole.
NIELS FRANDBEN: Bronzeskulptur. 4. udbetaling (jvf. årsberetning 1956–57).
LAURITZ HARTZ: Skrænter ved klint. Nordsjælland. 1960. Olie. Erhvervet 1960–61.
Farvelitografier af FREDE CHRISTOFFERSEN og REIDAR MAGNUS.
5. Frederikshavn. Ørnevejens Skole.
JØRGEN THOMSEN: Skovvejen. 1924. Olie. Erhvervet 1961–62.
Litografier af MOGENS BALLE og ELSE FISCHER-HANSEN.
6. Gentofte. Schæffergården. (Fondet for dansk-norsk Samarbejde).
JØRGEN GUDMUNDSEN-HOLMGREEN: Frihedskæmpere. 1946. Bronzestatuette. Udkast til monument i Esbjerg. Deponeret. Erhvervet 1958–59.
SVEND RATHSACK: Uvej. 1937. Bronze. Deponeret. Erhvervet 1960–61.
WILLIAM SCHARFF: Studie til »Mosekonen brygger«. 1928. Olie. Deponeret. Erhvervet 1960–61.
Af tidligere deponerede malerier, jvf. årsberetning 1953–54, er samtidig tilbageleveret:
KNUD AGGER: Solopgang. Olie. 1947, og VILHELM LUNDSTRØM: Opstilling. Olie. 1935–40.
7. Gladsaxe. Egegård Skole.
*EDGAR FUNCH: Granitskulptur. 1959–62.
8. Gladsaxe Gymnasium.
OLIVIA HOLM-MØLLER: Vulkaner i Mexico. 1950. Tempera.
9. Glostrup. Københavns Amtssygehus.
TH. HAGEDORN-OLSEN: Frise i keramiske fliser til udsmykning af trapperum. 2. udbetaling (jvf. årsberetning 1961–62).
10. Glostrup Rådhus.
MOGENS BØGGILD: »De to søstre«. Skulpturgruppe i bronze. 1. udbetaling.
11. Grenå Gymnasium.
20 afstøbninger efter antike skulpturer i Glyptoteket.

12. Grønland. Prinsesse Margrethes Børnesanatorium i Angmagssalik.
 HANS SCHERFIG: Elefant ved aftentid. 1962. Olie.
 PER ULRICH: Catemaco-søen. Mexico. 1953. Sort kridt. Erhvervet 1961–62.
 Samme: Tobaksmark. Mexico. 1953. Sort kridt. Erhvervet 1961–62.
 Samme: Giza-pyramiden. Ægypten. 1959. Sort kridt. Erhvervet 1961–62.
13. Grønland. Børnesanatoriet i Jakobshavn.
 POVL CHRISTENSEN: Interiør med stol og tøj. 1962. Tusch.
 ERIK ENEVOLD: Gylden sol og gammel kone. 1959–60. Olie. Erhvervet 1959–60.
 ERNST HANSEN: Stor hornugle. 1961. Tusch.
 HELGE JENSEN: Landskab med klitter. 1952. Farvemonotypi. Erhvervet 1952–53.
 Træsnit af JANE MUUS og MOGENS ZIELER.
14. Grønland. Børnesanatoriet i Julianehaab.
 ERNST SYBERG: Vejen gennem Egholm skov. 1960. Olie. Erhvervet 1960–61.
 Grafiske arbejder af OLIVIA HOLM-MØLLER, HERMAN STILING og MOGENS ZIELER.
15. Grønland. Børnesanatoriet i Sukkertoppen.
 NIELS GRØNBECH: Frederiksberg Slot. 1962. Olie.
 Grafiske arbejder af JOHANNES HOFMEISTER og MOGENS ZIELER.
16. Grønland. Børnesanatoriet i Umanak.
 EGON MATHIESEN: Kat. 1962. Tusch og vandfarve.
 GUDMUND OLSEN: »Røsnæs«. 1959. Olie. Erhvervet 1959–60.
 Farvelitografier af GEORG JACOBSEN og ERIK J. NIELSEN.
17. Holbæk Centralbibliotek.
 SVEN DALSGAARD: Fugl. 1961. Bronze. Erhvervet 1961–62.
 POUL HANSEN: »Mie«. 1962. Bronze. Erhvervet 1961–62.
 VIGGO RØRUP: Moder og datter. 1945. Olie. Erhvervet 1959–60.
 *BENNIE ZIELER: Trolde-tæppe. 1963. Billedvævning efter tegning af Mogens Zieler.

18. Holbæk. Slotsmarksskolen.
HANS OLSEN: 3 relieffer i kobber til udsmykning af skolens facade. 3. udbetaling (jvf. årsberetning 1960–61).
19. Holte Gymnasium.
4 afstøbninger efter antike skulpturer i Glyptoteket.
20. Horsens Centralbibliotek.
*ALLAN SCHMIDT: Udsmykning af væg i bibliotekets atrium, glaseret chamottestentøjsler. 2. og sidste udbetaling.
21. København. Alléscenen.
PREBEN HORNING: Glasmosaik. 1962. 2. og sidste udbetaling. Deponeret.
22. København. Danmarks naturvidenskabelige Samfund.
GOTTFRED EICKHOFF: Monument for Nicolaus Steno. 4. udbetaling. Tilskud (jvf. årsberetning 1957–58).
23. København. Frederiksberg Hovedbibliotek.
FREDE CHRISTOFFERSEN: »Døgnet«. 6 malerier. 1960. Olie. Tilskud.
24. København. Indenlandsk Sømandsmission.
ERNST HANSEN: Grottekværnen. 1962. Tusch.
12 grafiske arbejder af POVL CHRISTENSEN, HANS LOLLESGAARD, JANE MUUS, RASMUS NELLEMAN, IB SPANG OLSEN, MARCEL RASMUSSEN og MOGENS ZIELER.
25. København. Kristeligt Studenter-Settlement.
IB GEERTSEN: Fra grønt til gult. 1961. Olie. Erhvervet 1961–62.
Grafiske arbejder af THORMOD KIDDE, RASMUS NELLEMAN, HELLE THORBORG og MOGENS ZIELER.
26. København. Sortedam Gymnasium.
N. P. FEILBERG: Via in Publicolis, Rom. 1961. Olie. Erhvervet 1961–62.
SVEND JOHANSEN: Dekorationsskitse til »Boris Godunov«. 1955. Gouache. Erhvervet 1955–56.
MOGENS ZIELER: Opstilling med hestekastanie. 1960. Olie. Erhvervet 1960–61.
27. København. Vesterbro Ungdomsgård.
HENRY HEERUP: Skulpturgruppe i granit til anlægget foran ungdomsgården.
28. Køge Centralbibliotek.
KARL OTTO JOHANSEN: Dreng. 1959. Granit.

29. Kgs. Lyngby. Ulrikkenborgskolen.
 MOGENS ANDERSEN: Sylvo. 1960. Olie. Erhvervet 1961–62.
 Else FISCHER-HANSEN: Abstrakt komposition. 1951. Olie. Erhvervet 1951–52.
 DEA TRIER MØRCH: Værelset – i søvne. Marts 1962. Olie.
 KNUD NIELSEN: Okker komposition. 1960. Olie. Erhvervet 1961–62.
 PREBEN REINICKE: Brun komposition. 1962. Olie.
30. Nykøbing Mors. Amts- og Bysygehuset.
 MORTEN NIELSEN: »Mand med dyr på skulderen«. Bronze. 1. udbetaling.
31. Nørre Aaby Realskole. Assens amt.
 ANNA KLINDT SØRENSEN: Forår i Norge. Olie. Erhvervet 1954.
 Grafiske arbejder af MOGENS ANDERSEN, POUL EKELUND, KNUD HANSEN, RASMUS NELLEMAN, HELLE THORBORG og MOGENS ZIELER.
32. Odense Stadion.
 HENRIK STARCKE: Stele til opstilling foran stadion. 4. og sidste udbetaling (jvf. årsberetning 1957–58).
33. Roskilde Bibliotek.
 GUNNAR WESTMAN: Springvand i form af blomstrende artiskok.
 Polykromt stentøj. 1. udbetaling
34. Rungsted Kommuneskole.
 LIS HOOGE HANSEN: Portræt af Karen Blixen. Buste. 1956–61. Bronze. Erhvervet 1961–62.
35. Sejerslev Centralskole. Thisted amt.
 PREBEN WØLCK: Udsmykning af forhallen. 2. og sidste udbetaling.
36. Skjern Byråd.
 BENT SØRENSEN: Høstmand. Bronzeskulptur ved kommunekontoret. 4. og sidste udbetaling (jvf. årsberetning 1959–60).
37. Slagelse kommunale Gymnasium.
 *JEPPE VONTILLIUS: Tre siddende kvindefigurer. 1962. Olie. Udsmykning af væg på en trappeafsats. 2. og sidste udbetaling.

38. Sønderholm Centralskole. Aalborg amt.
EBBA CARSTENSEN: Skovsti, forår. 1962. Olie.
39. Thisted Idrætshal.
*WILLIAM FRIDERICIA: Figurgruppe i hvidglaseret stentøj.
3. udbetaling. (jvf. årsberetning 1960-61).
40. Ulfborg Byskole. Ringkøbing amt.
EDUARD BORREGAARD: Sent solskin over havneløbet,
København. 1962. Olie. Erhvervet 1961-62.
OLE KIELBERG: Vinteraften ved Øresund. 1958. Olie.
Erhvervet 1958-59.
Grafiske arbejder af AXEL MUNCH, JANE MUUS, TAGE
STENTOFT og MOGENS ZIELER.
41. Viborg. Vestre Landsret.
KNUD NELLEMOSE: Kunststensrelief i trapperummet. 6. og
sidste udbetaling (jvf. årsberetning 1953-54).
42. Villerslev Skole. Thisted amt.
Grafiske arbejder af POVL CHRISTENSEN, ERIK CLEMMESSEN,
AXEL MUNCH og MOGENS ZIELER.
43. Vordingborg Statsseminarium.
22 grafiske arbejder af POUL EKELUND, ARNE L. HANSEN,
SVEND WIIG HANSEN, HOLGER J. JENSEN, RICHARD
MORTENSEN, JANE MUUS, NIKOLAJ NIELSEN, PALLE
NIELSEN, SØREN HJORTH NIELSEN, AXEL SALTO, NIELS
LARSEN STEVNS, ARNE HAUGEN SØRENSEN, SIGURD VASE-
GAARD og MOGENS ZIELER.
44. Øls-Hørby-Døstrup Centralskole. Aalborg amt.
VIGGO RØRUP: Plataner, Pylos. 1962. Olie.
Grafiske arbejder af ERIK CLEMMESSEN, KAREN LIS JACOB-
SEN, NIELS LERGAARD, HERMAN STILLING og MOGENS
ZIELER.
45. Ørsted. Rougsøskolen. Randers amt.
KAJ MOTTLAU: Tilfrossen fjord. 1955. Olie. Erhvervet
1956-57.
46. Åbenrå. Andelsselskabet »Folkehjem«.
ULF RASMUSSEN: Skulptur i bronze til forsamlingsbygningens
have. 4. udbetaling (jvf. årsberetning 1958-59).
47. Århus. Det jydsk Musikkonservatorium.
EMIL GREGERSEN: Stejleplads. 1961. Olie.
SVEND ENGELUND: Motiv fra Midtjylland. 1960. Olie.

- ALLAN SCHMIDT: Komposition. 1961. Olie.
 Samme: Komposition. 1961. Olie.
 KARIN NATHORST WESTFELT: Strømme III. 1953. Olie.
48. Århus Universitet.
 JAN BUHL: Kalkstensrelief i forhallen. 11. udbetaling. (jvf. årsberetning 1950–51).
49. Flensborg. Det danske Centralbibliotek.
 NIELS LERGAARD: Mosaik i forhallen. 2. udbetaling (jvf. årsberetning 1961–62).
50. Institutionen San Cataldo. Scala, Prov. di Salerno, Italien.
 SIGURD SWANE: Marklandskab med korntraver. 1962. Olie. Deponeret.

I.

Publikationer.

I 1962–63 er følgende bøger, tidsskrifter m. v. udkommet med støtte af Ny Carlsbergfondet til en samlet sum af 355.449,44 kr.

Bøger:

1. KARL BERGER: Eine Folge von acht Radierungen des deutschen Meisters Rosman von 1627 im dänischen Museum für Kunst und Gewerbe in Kopenhagen. Nordelbingen 1963. Tilskud til klicheer.
2. DANMARKS KIRKER, til værkets fortsatte udgivelse (Nationalmuseet).
3. OTTO GELSTED: Axel Salto. Kbh. 1962. (Serien »Danske Grafikere«).
4. EJNAR JOHANSSON: Richard Mortensen. Kbh. 1962. (Serien »Danske Nutidskunstnere«).
5. LOUISIANA, HUMLEBÆK. Mexikanske Mesterværker fra præcolombiansk tid til i dag. Udstillingskatalog. Humlebæk 1963.
6. HAKON LUND: Danske Haver i det syttende og attende Aarhundrede. Kbh. 1963. (Serien »Kunst i Danmark«).
7. HAKON LUND og KNUD MILLECH (Red.): Danmarks Bygningskunst fra Oldtid til Nutid. Kbh. 1963.

8. PIERRE LÜBECKER: Preben Hornung. Kbh. 1962. (Serien »Vor Tids Kunst«).
9. K. MALÉVIČ: Om nye systemer i Kunsten. Skrifter 1915–1922. Ved Troels Andersen. Kbh. 1963.
10. AAGE MARCUS: Maleren Johannes Larsen. En Mindebog. Kbh. 1962.
11. OTTO NORN, JØRGEN PAULSEN og JØRGEN SLETTEBO: Sønderborg Slot. Historie og Bygning, med Opmaalinger af Charles Christensen. Kbh. 1963.
12. HARALD OLSEN: Federico Barocci. Copenhagen 1962.
13. P. J. RIIS: Den etruskiske Kunst. Anden forøgede udgave. Kbh. 1962. (Studentersamfundets Oplysningsforening).
14. H. C. ROSTED: Hirschholm. Et kongeslot og dets skæbne. Kbh. 1963.
15. ELSE KAI SASS: Thorvaldsens Portrætbuster I. Kbh. 1963. (Selskabet til Udgivelse af Skrifter om Danske Mindesmærker).
16. AXEL STEENBERG (Red.): Dagligliv i Danmark i det nitteende og tyvende Århundrede. I. Tilskud til klicheer.
17. V. THORLACIUS-USSING: »Den kinesiske stue på Christianssæde« i Lolland-Falsters historiske Samfund. Årbog 1961–63.
18. Samme: Kunstmuseet i Sorø. Fortegnelse over Kunstværkerne. 1963.
19. PREBEN WILMANN: Henry Heerup. Kbh. 1962. (Serien »Danske Nutidskunstnere«).

Tidsskrifter og årbøger:

20. ACTA ARCHAEOLOGICA. Kbh. (Red. C. J. Becker).
21. ANALECTA ROMANA INSTITUTI DANICI. Vol. II. Kbh. (Det danske Akademi for Videnskab og Kunst i Rom). Tilskud til klicheer.
22. ARKITEKTUR. Kbh. (Udg. af Arkitektens forlag. Red. Poul Erik Skriver).
23. BOGVENNEN. Kbh. (Udg. af Forening for Boghaandværk. Red. Svend Dahl (†)).
24. DANSK KUNSTHAANDVÆRK. Kbh. (Udg. af Landsforeningen Dansk Kunsthåndværk. Red. Bent Salicath).

25. HAVEKUNST. Kbh. (Udg. af Dansk Havearkitektforening i samarbejde med Foreningen af Yngre Havearkitekter og Foreningen Svenska Trädgårdsarkitekter. Red. Arne Lindholdt og Gunnar Moos).
26. NATIONALMUSEETS ARBEJDSMARK 1962. Kbh. (Nationalmuseet). Tilskud til klicheer.
27. SIGNUM. Tidsskrift for moderne kunst. Kbh. (Red. Poul Vad). Tilskud til klicheer.

II.

Studierejser.

Til dette formål har Ny Carlsbergfondet i årets løb udbetalt bevillinger på i alt 102.091,50 kr. til nedennævnte.

1. Konservator OLE ALKÆRSIG: Tyskland og Italien 4 uger.
2. Antikvar, mag. art. MOGENS BENCARD: Norge 5 dage.
3. DR. phil. KARL BERGER: Frankrig 26 dage. Tilskud.
4. Konservator STEEN BJARNHOF: Italien og Tyskland 14 dage.
5. Kunsthistorikeren MERETE BODELSEN: Frankrig og Italien 6 dage.
6. Overbibliotekar HENRIK BRAMSEN: England 3 uger.
7. Museumsdirektør E. H. BRÜNNICHE: Norge og Sverige 10 dage.
8. Overinspektør, dr. phil. MARIE-LOUISE BUHL: Holland og Schweiz 9 dage.
9. Kunstkritikeren og maleren ERIK CLEMMESSEN: Köln 6 dage.
10. Professor, dr. phil. CHRISTIAN ELLING: Italien 2 mdr.
11. Bibliotekar, mag. art. SVEND ERIKSEN: Frankrig 1 måned.
12. Museumsinspektør, mag. art. HANNE FINSEN: Paris 3 uger. Tilskud.
13. Museumsinspektør, mag. art. ERIK FISCHER: Østrig 30 dage.
14. Samme: Norge 6 dage.
15. Kunsthistorikeren POUL GAMMELBO: Holland 12 dage.
16. Samme: Holland og Belgien 25 dage.
17. Museumsdirektør, mag. art. MINNA HEIMBÜRGER: Tyskland, Frankrig, Holland og Sverige 25 dage.
18. Stud. mag. ØYSTEIN HJORT: Rom 2 måneder. Tilskud. Bevillingen givet af særkontoen.

19. Arkitekturhistorikeren ERIK HORSKJÆR: Holland, Tyskland og Polen 19 dage.
20. Museumsinspektør RIGMOR KRARUP: London 14 dage.
21. Museumsinspektør ERIK LASSEN: Paris 2 dage.
22. Kunsthistorikeren, mag. art. IDE LØPPENTHIN: Skotland, England og Nordfrankrig 20 dage.
23. Samme: Italien 51 dage.
24. Bibliotekar AAGE MARCUS: Italien og Østrig 16 dage.
25. Overinspektør, cand. mag. OTTO MØRKHOLM: Persien 20 dage. Tilskud.
26. Billedhuggeren KNUD NELLEMOSE: Grækenland 1 måned.
27. Konservator VITUS NIELSEN: Tyskland 11 dage. Tilskud. Bevillingen givet af Særkontoen.
28. Museumsinspektør, dr. phil. OTTO NORN: Tyskland 17 dage.
29. Samme: Norge 5 dage.
30. Museumsinspektør, fil. dr. HARALD OLSEN: Italien 12 dage.
31. Førstebibliotekar, cand. mag. KÅRE OLSEN: London 14 dage.
32. Museumsinspektør, dr. phil. S. SCHOUBYE: Holland og Tyskland. 16 dage.
33. Museumsinspektør, mag. art. BENTE SKOVGAARD: Norge 5 dage. Tilskud.
34. Kunsthistorikeren, mag. art. MEIR STEIN: Italien 32 dage.
35. Bibliotekar, mag. art. HANNE WESTERGAARD: Italien 2 måneder.
36. Kunstkritikeren PREBEN WILMANN: Italien, Frankrig og Tyskland 5 uger.
37. Museumsinspektør, mag. art. VIBEKE WOLDBYE: Spanien 32 dage.
38. Ny Carlsberg Glyptotek har fået bevilget en rejsekonto på 10.000 kr. til brug for museets embedsmænd.

III.

Ny Carlsberg Glyptotek.

1. Supplement til dækning af underskud 1962: 100.182,24 kr.
2. A conto-udbetaling på budgetteret underskud for 1963: 91.769,- kr.

3. Udbedring af flisegulve og lægning af parketgulve 3.927,06 kr. Sidste udbetaling af bevilling på i alt 47.553,36 kr.
4. Stole og platform til festsalen 19.560,- kr. Sidste udbetaling af bevilling på i alt 66.360,- kr.
5. Reparation af tage 33.086,69 kr.
6. Indretning af toiletter i kælderens under forhallen ud mod Dantes Plads 157.369,50 kr.
7. Ombygning og istandsættelse af kontorer, indretning af nyt frokostkøkken m. m. 27.277,07 kr.
8. Istandsættelse af konservatorværkstedet 22.429,91 kr.
9. Teknisk apparatur til konservatorværkstedet 4.988,45 kr.
10. Istandsættelse af vinterhaven, og maling af dens søjler 14.450,- kr.
11. Fremstilling af plakat i 2000 eksemplarer 6.800,- kr.
12. Tilskud til koncerter af Collegium Musicum og Poul Birke-lundkvartetten 16.776,90 kr.
13. Reparation af gamle rammer og anskaffelse af nye 8.430,- kr. Første udbetaling af bevilling på i alt 15.775,- kr.
14. Indkøb til biblioteket af tidsskriftet: »Rendiconti della Pontificia Accademia Romana di Archeologia«. 1-33, 1923-62. 1.700,- kr.
15. Fragt, indklarerings, kursdifference, forsikring m. v. 129,17 kr.
16. Foredrag m. v. 5.002,20 kr.

IV.

Til andre fundatsmæssige formål er anvendt følgende beløb:

1. DET KONGELIGE AKADEMI FOR DE SKØNNE KUNSTER, BIBLIOTEKET: Survey of London (1900-1960). 30 bind. 1.075,65 kr.
2. Samme: En samling af 71 fotografier af nyere og ældre arkitektur i Frankrig. 846,- kr.
3. Samme: »Répertoire d'Art et d'Archéologie«. 1928-1963. 2.204,- kr.
4. CARL JACOBSENS MUSEUMSMANDSLEGAT er for året 1963 tildelt museumsinspektør, fil. dr. Harald Olsen og arkivar Bredo Grandjean med 4.000,- kr. til hver.

5. Foreningen »Clausholms Venner«. Tilskud til bevarelse af historiske værdier på Clausholm slot 1.500,- kr. Bevillingen givet af Særkontoen.
6. DANSK KUNSTMUSEUMSFORENING: Årsbidrag for 1963. 1.500,- kr.
7. Samme: Extraordinært medlemsbidrag 1.000,- kr. 1. udbetaling af treårig bevilling på i alt 3.000,- kr.
- 8.* DET DANSKE KUNSTINDUSTRIMUSEUM: Førøgelse af renterne i Helge Jacobsens Legat til indkøb af ældre kunsthåndværk. 15.000,- kr.
9. Docent, arkitekt H. H. ENGQVIST: Støtte til udstillingen i Kunstindustrimuseet af det i tidligere Dansk Vestindien i 1960 og 1961 indsamlede materiale vedrørende arkitektur og møbelkunst. 5.000,- kr.
10. Bibliotekar, mag. art. SVEND ERIKSEN: Fotografier i forbindelse med studier over fransk møbelkunst i det 18. århundrede 2.126,12 kr. 2. og sidste udbetaling af bevilling på i alt 4.347,76 kr.
11. ESBJERG KUNSTFORENING: Tilskud til den ny kunstmuseumsbygning 100.000,- kr.
12. Museumsinspektør, mag. art. ERIK FISCHER: Fotografering af kunstværker og arkivalier i forbindelse med studier over Melchior Lorck. 790,82 kr. 1. udbetaling af bevilling på i alt 1.500,- kr.
13. Foreningen FRANSK KUNST: Tilskud til udstilling i Glyptoteket af malerier af Pierre Soulages 5.000,- kr.
14. Foreningen til GAMLE BYGNINGERS BEVARING. Støtte til arbejdet med bevaring af gamle bygninger i hele landet 20.000,- kr.
15. Kunsthistorikeren POUL GAMMELBO: Fotografering og rejser i Danmark i anledning af hans studier over stillebenmaleri i danske samlinger 1.034,75 kr. 2. og sidste udbetaling af bevilling på ialt 5.325,- kr.
16. KUNSTNERFORENINGEN AF 18. NOVEMBER: Garantium for Udstillingen af danske portrætter fra renaissanceen til vore dage 5.300,- kr.
17. Foreningen »KUNST på ARBEJDSPLADSEN«. Tilskud til katalogisering af Foreningens udstillinger 3.000,- kr.
18. KØBENHAVNS UNIVERSITETS ARKÆOLOGISKE LABORATORIUM:

- 5 hefter af værket »Monumenti della pittura antica scoperti in Italia«. 297,85 kr.
19. Museet »LISELUND GAMLE SLOT«: Driftstilskud 1.500,- kr. 3. udbetaling af 3-årig bevilling på i alt 4.500,- kr.
 20. LOUISIANA, Humlebæk. Garantium til den mexikanske udstilling på Louisiana i månederne februar – juni 1963. 80.000,- kr.
 21. Redaktør, dr. phil. ERIK MOLTKE. Undersøgelse og gennemfotografering af Bernt Notkes højaltertavle i Århus domkirke 4.500,- kr. 1. udbetaling af bevilling på i alt 8.395,- kr.
 22. Museumsinspektør, dr. phil. OTTO NORN: Fotografering af jyske epitafiebilleder 1.500,- kr.
 23. Universitetslektor, dr. phil. OLE NÆSGAARD: Til undersøgelser vedrørende og til fotografering af fransk og spansk middelalderkulptur 10.000,- kr.
 24. SAMMENSLUTNINGEN AF DANSKE KUNSTFORENINGER: Garantium for udstillingerne: 1) 37 tuschtegninger af Kandinsky. 2) 44 værker af 10 yngre britiske malere. 10.000,- kr.
 25. Samme: Støtte til udstillingsvirksomhed i efterårssæsonen 1963. 5.000,- kr.
 26. Museumsdirektør, cand. mag. VILHELM SLOMANN (†): Til kunsthistoriske studier 1.500,- kr. 3. og sidste udbetaling af to-årig bevilling på i alt 6.000,- kr.
 27. Samme: Optagelse af fotografier til brug for hans planlagte værk »Bicorporates« 2.796,34 kr.
 28. KUNSTMUSEET I SORØ: Montrer og andet inventar efter tegning af møbelarkitekterne Eskild Pontoppidan og S. Thoresen-Lassen 20.516,80 kr.
 29. Statens Museum for Kunst. DEN KONGELIGE KOBBERSTIKSAMLING: Tilskud til dr. Walter Gernsheim's Corpus Photographicum. 19.917,68 kr.
 30. Stipendiat til Italien og Grækenland (Romerstipendiet) 1963: Maleren Ejler Bille 12.500,- kr.
 31. STIPENDIUM FOR UNG VIDENSKABSMAND: Mag. art. Ingrid Strøm 6.000,- kr. 2. udbetaling af to-årig bevilling på i alt 12.000,- kr.
 32. STIPENDIUM FOR UNG VIDENSKABSMAND: Mag. art. KNUD Voss 1.500,- kr. Sidste udbetaling af to-årig bevilling på i alt 12.000 kr.

33. STIPENDIUM FOR UNG VIDENSKABSMAND: – Samme 3.000,– kr.
1. udbetaling af etårig bevilling på i alt 6.000,– kr. (Forlængelse).
34. DET SÆRLIGE BYGNINGSSYN: Gennemgang af bygningsarkivalier vedr. Københavns gamle bydele. 14.994,– kr.
35. VANDREUDSTILLINGEN AF KUNST TIL GYMNASIERNE: Tilskud for skoleåret 1962–63 4.211,30 kr.
36. VANDREUDSTILLINGEN AF KUNST TIL SEMINARIERNE: Tilskud for skoleåret 1962–63 3.500,– kr.
37. Samme: Tilskud for skoleåret 1963–64 3.500,– kr.
38. Kunsthistorikeren, mag. art. KNUD VOSS: Undersøgelser vedrørende dansk rådhusbyggeri 1750–1850 12.000,– kr.
39. AALBORG KUNSTMUSEUM: Tilskud til ny kunstmuseumsbygning 150.000,– kr.
40. ÅRHUS KUNSTMUSEUM: 7.882,– kr. 1. udbetaling af bevilling på i alt 500.000,– kr. Tilskud til ny kunstmuseumsbygning.
41. ÅRHUS PERMANENTE Udstilling: Tilskud til overflytning af Charlottenborgudstillingens arkitektoniske afdeling til Århus 700,– kr.
42. ÅRHUS UNIVERSITET. DEN KLASSISK-ARKÆOLOGISKE STUDIESAMLING. Afstøbninger efter antike skulpturer i Glyptoteket 2.748,50 kr.

Direktionen for Ny Carlsbergfondet, den 25. februar 1964.

TORBEN HOLCK COLDING

ELSE KAI SASS

JØRGEN STHYR

**Regnskab og status
for Carlsbergfondet samt afdelingerne
A, B og C og Ny Carlsbergfondet**

(Meddelt af kvæstor, regnskabschef Tage G. Andersen).

Carlsbergfondet.

Fondet har i 1962/63 haft følgende indtægt:

Bryggeriernes overskud for 1962/63 har efter foretagne henlæggelser udgjort	7.500.000 kr. 00 ø.
Ny Carlsbergfondets andel heraf	3.401.166 - 67 -
	4.098.833 kr. 33 ø.
Renteindtægt m. v.	5.238.408 - 69 -
Ejendomsindtægter	16.185 - 22 -
	9.353.427 kr. 24 ø.
Til administration m. v., fondets bygning og hovedbygningen på Gamle Carlsberg er medgået	1.015.174 - 89 -
Fondets overskud udgør herefter	8.338.252 kr. 35 ø.
Heraf er afsat til uddeling som rådighedssum for afdelingerne for 1963/64 ¹	7.500.000 - 00 -
Til formueforøgelse er således	838.252 kr. 35 ø.

hvilket beløb er fordelt med $\frac{2}{3}$ på grundfondet og $\frac{1}{3}$ på reservefondet.

¹ Det afsatte beløb er pr. 1. oktober 1963 fordelt med 1.000.000 kr. til afdeling A, 6.000.000 kr. til afdeling B og 500.000 kr. til afdeling C.

II

Status den 30. september 1963.**Aktiver:**

Carlsberg Bryggerierne:

Ejendomme og anlæg med fradrag af afskrivning	160.437.498	kr. 00 ø.
Værdipapirer	28.137.305	- 00 -
Beholdninger	39.111.038	- 00 -
Udestående fordringer samt kasse- og bankbeholdning ..	31.494.712	- 00 -

259.180.553 kr. 00 ø.

Prioriteter 516.053 kr. 00 ø.

Anden gæld 95.282.027 - 00 -

95.798.080 - 00 -

Rest: Kapital og reservefonds 163.382.473 kr. 00 ø.

Øvrige aktiver:

Mellemregning med Carlsberg Bryggerierne	12.926.154	kr. 00 ø.
Værdipapirer m. v.	90.016.871	- 00 -
Ejendomme	4.034.854	- 00 -
Tilgodehavende hos Ny Carlsbergfondet i henhold til aftale pr. 1/10 1962	3.904.538	- 00 -
Andet tilgodehavende	1.055.394	- 00 -
Kasse- og bankbeholdning	3.406.575	- 00 -

278.726.859 kr. 00 ø.

Passiver:

Carlsberg Bryggerierne:

Carlsbergfondets kapital i Carlsberg Bryggerierne 163.382.473 kr. 00 ø.

Øvrige passiver:

Prioriteter	447.925	- 00 -
Carlsbergfondets legat for Den kgl. Veterinær- og Landbo- højskole	505.679	- 00 -
Mellemregning med Ny Carlsbergfondet	2.616.897	- 00 -
Anden gæld	7.156.904	- 00 -

Afdelingerne:

Afdeling A	1.837.707	kr. 00 ø.
— B	13.235.981	- 00 - ¹
— C	3.397.060	- 00 -
Dispositions-konto	2.778.046	- 00 -

21.248.794 - 00 -

Kapital i fondets bygning på H. C. Andersens Boulevard 850.000 - 00 -

Grundfondet 50.012.125 - 00 -

Reservefondet 25.006.062 - 00 -

Afsat til uddeling til afdelingerne som rådighedssum for
1963/64 7.500.000 - 00 -

278.726.859 kr. 00 ø.

¹ I status er ikke medtaget afdelingens forpligtelser i henhold til meddelte bevillinger. Disse androg ved årets udgang 8.530.172,00 kr. inklusive endnu ikke forfaldne beløb.

III

Afdeling A (Carlsberg Laboratorium).

Indtægt:

Rådighedssum for 1962/63	1.000.000	kr. 00 ø.
Rente af afdelingens krav på fondets formue	69.859	- 78 -
Diverse indtægter	40.278	- 33 -
Samlet indtægt...	1.110.138	kr. 11 ø.

Udgift:

Lønninger	659.225	kr. 07 ø.
Ulykkesforsikring	3.984	- 74 -
Bygninger, fast inventar, haverne	155.062	- 73 -
Biblioteket	19.595	- 31 -
Forbrug	174.456	- 84 -
Udgivelse af »Comptes rendus»	26.822	- 54 -
Bestyrelsesudgifter	635	- 69 -
Ekstraordinære udgifter	14.484	- 00 -
Samlet udgift...	1.054.266	kr. 92 ø.
Overskud	55.871	- 19 -
	1.110.138	kr. 11 ø.

Afdelingens krav på fondets formue pr. 30/9, 1963 består af:

Laboratoriebygningen	530.000	kr. 00 ø.
Ejendommen, Gl. Carlsbergvej 8	81.622	- 09 -
Øvrige krav	1.226.084	- 91 -
	1.837.707	kr. 00 ø.

IV

Afdeling B (Fondets videnskabelige bevillinger).

Indtægt:

Rådighedssum for 1962/63	6.000.000 kr. 00 ø.
Rente af afdelingens krav på fondets formue	603.928 - 90 -
Refusioner vedrørende ældre bevillinger	33.996 - 29 -
Samlet indtægt.	6.637.925 kr. 19 ø.

Udgift:

Udbetalt på bevillinger til videnskabelige arbejder m. v.	3.341.508 kr. 76 ø.
Tilskud til Videnskabernes Selskab	70.000 - 00 -
Carlsbergfondets biologiske Institut:	
Lønninger	255.447 kr. 48 ø.
Forsikringer, skatter m. m.	12.213 - 73 -
Vedligeholdelse m. m.	42.245 - 59 -
Forbrug	121.087 - 48 -
Ekstraordinære udgifter	4.873 - 68 -
	435.867 - 96 -
Samlet udgift.	3.847.376 kr. 72 ø.
Overskud	2.790.548 - 47 -
	6.637.925 kr. 19 ø.

Afdelingens krav på fondets formue pr. ³⁰‰ 1963 består af:

Biologisk Instituts bygning	517.000 kr. 00 ø.
Øvrige krav	12.718.981 - 00 -
	13.235.981 kr. 00 ø.

Afdeling C (Frederiksborgmuseet).**Indtægt:**

Rådighedssum for 1962/63	500.000 kr. 00 ø.
Rente af afdelingens krav på fondets formue	151.871 - 24 -
Indtægter af billetsalg og katalogsalg	395.682 - 00 -
Forskellige indtægter	84.310 - 88 -

Samlet indtægt... 1.131.864 kr. 12 ø.

Udgift:

Administration	264.090 kr. 88 ø.
Museets drift	330.714 - 66 -
Samlingerne	99.230 - 02 -
Oplysningsvirksomhed og videnskabeligt arbejde	37.549 - 87 -
Forskellige udgifter	176.375 - 54 -

Samlet udgift... 907.960 kr. 97 ø.

Overskud..... 223.903 - 15 -

1.131.864 kr. 12 ø.

Afdelingens krav på fondets formue andrager pr. ³⁰/₁₀₀ 1963:

3.397.060 kr. 00 ø.

Dispositionskonto for afdelingerne A, B og C.**Indtægt:**

Rente af krav på fondets formue 133.861 kr. 82 ø.

Dispositionskonto's krav på fondets formue andrager pr. ³⁰/₁₀₀ 1963:

2.778.046 kr. 00 ø.

Foranstående regnskab for Carlsbergfondet, hvori indgår et sammendrag af det af statsaut. revisor Kaj Nielsen reviderede regnskab for Carlsberg Bryggerierne, er i overensstemmelse med fondets bogholderi, som jeg har revideret og fundet rigtigt. Regnskaberne for afdelingerne A, B og C er ligeledes i overensstemmelse med de pågældende afdelingers bogholderi, som jeg har revideret og fundet rigtigt.

København, den 31. august 1964.

NIELS NOIESEN
statsautoriseret revisor
cand. jur.

VI

Ny Carlsbergfondet.

Fondets indtægt i 1962/63 har udgjort:

Andel i bryggeriernes overskud for 1962/63	3.401.166	kr.	67	ø.
Renteindtægt	1.040.906	-	75	-
Tab ved drift af ejendom	÷ 40.831	-	28	-
	4.401.242	kr.	14	ø.

Indtægterne er anvendt således:

Til administration, vedligeholdelsesarbejder, rejser, pensioner				
m. v.	452.885	kr.	84	ø.
Til henlæggelse til grundfondet	1.267.055	-	56	-
Til henlæggelse til konto for fundatsmæssige bevillinger	2.681.300	-	74	-
	4.401.242	kr.	14	ø.

Til fundatsmæssige formål er der i 1962/63 udbetalt følgende

beløb:

Kunstindkøb	2.106.511	kr.	81	ø.
Andre fundatsmæssige formål	1.449.166	-	91	-
	3.555.678	kr.	72	ø.

VII

Status den 30. september 1963.

Aktiver:

Værdipapirer	24.219.209 kr. 00 ø.
Indestående i fast ejendom	558.066 - 00 -
Mellemregning med Carlsbergfondet	2.616.897 - 00 -
Kasse- og bankbeholdninger	472.887 - 00 -
	27.867.059 kr. 00 ø.

Passiver:

Skyld til Carl og Ottilia Jacobsens descendens i henhold til opgørelse pr. 30/9 1951.....	2.400.000 kr. 00 ø.
Skyld til Carlsbergfondet i henhold til aftale pr. 1/10 1962	4.474.538 kr. 00 ø.
÷ afdrag pr. 30/9 1963	570.000 - 00 -
	3.904.538 - 00 -
Diverse kreditorer	188.134 - 00 -
Konto for fundatsmæssige bevillinger (herunder ældre, endnu ikke udbetalte bevillinger til beløb af 1.925.294,40 kr.)...	5.484.656 - 00 -
Grundfondet:	
Saldo pr. 1/10 1962.....	21.630.547 kr. 00 ø.
÷ Skyld til Carl og Ottilia Jacobsens descendens pr. 1/10 1962..	2.533.334 - 00 -
÷ Skyld til Carlsbergfondet pr. 1/10 1962.....	4.474.538 - 00 -
	14.622.675 kr. 00 ø.
Henlagt pr. 30/9 1963.....	1.267.056 - 00 -
	15.889.731 - 00 -
	27.867.059 kr. 00 ø.

Foranstående regnskab for Ny Carlsbergfondet har jeg gennemgået og fundet i overensstemmelse med bøgerne, som jeg har revideret og fundet rigtige.

København, den 31. august 1964.

NIELS NOIESEN
statsautoriseret revisor
cand. jur.

Almindelige meddelelser

Carlsbergfondets direktion bestod i året 1. oktober 1962–30. september 1963 af følgende:

Professor, dr. FRANZ BLATT

(valgt for tiden indtil 30/9 1972)

Professor, dr. P. BRANDT REHBERG

(valgt for tiden indtil 30/9 1964)

Professor, dr. STIG IUUL

(valgt for tiden indtil 30/9 1968)

Professor, dr. BØRGE JESSEN

(valgt for tiden indtil 30/9 1970), direktionens formand

Professor, dr. AKSEL TOVBORG JENSEN

(valgt for tiden indtil 30/9 1966)

Efter at professor, dr. BØRGE JESSEN, der havde været medlem af direktionen siden 25. september 1950 (med funktionstid fra 1. maj s. å.) og dens formand siden 1. juli 1955, havde meddelt, at han af helbredshensyn ønskede at udtræde af direktionen med udgangen af september 1963, valgte Videnskabernes Selskab i sit møde den 3. maj 1963 professor, dr. ARNE NOE-NYGAARD til medlem af direktionen i professor JESSENS sted for resten af dennes funktionsperiode indtil 30. september 1970.

Til formand fra 1. oktober 1963 i stedet for professor BØRGE JESSEN valgte direktionen professor, dr. STIG IUUL.

Carlsberg Laboratoriets bestyrelse bestod i samme tidsrum af følgende:

Professor, dr. P. BRANDT REHBERG

Professor, dr. BØRGE JESSEN

Professor, dr. AKSEL TOVBORG JENSEN, bestyrelsens formand

Som tilforordnede:

Fhv. forstander for Landøkonomisk Forsøgslaboratoriums kemiske afdeling, cand. polyt. A. C. ANDERSEN
(valgt for tiden indtil 30/9 1965)

Direktør ved Carlsberg Bryggerierne, cand. polyt. HANS B. FOGH
(valgt for tiden indtil 30/9 1965).

Bestyrelsen for Det nationalhistoriske Museum bestod i samme tidsrum af følgende:

Kammerherre G. BARDENFLETH, bestyrelsens formand
Fhv. rigsantikvar, dr. JOHS. BRØNDSTED
Professor, dr. STIG IUUL
(valgt for tiden indtil 30/9 1968)

Som tilforordnet:

Professor, dr. C. ELLING.

Ny Carlsbergfondets direktion bestod i samme tidsrum af følgende:

Direktør, dr. TORBEN HOLCK COLDING
(valgt for tiden indtil 30/9 1967)

Professor ELSE KAI SASS
(valgt for tiden indtil 30/9 1977)

Direktør JØRGEN STHYR, direktionens formand
(valgt for tiden indtil 30/9 1972).

Professor, dr. NIELS BOHR, der siden juli 1932 havde beboet Æresboligen på Gamle Carlsberg, afgang ved døden den 18. november 1962. Efter enstemmig indstilling af Carlsbergfondets direktion vedtog Videnskabernes Selskab i sit møde den 22. februar 1963, at Æresboligen skulle tilbydes fhv. rigsantikvar, professor, dr. JOHS. BRØNDSTED. Professor BRØNDSTED modtog tilbudet.

Med udgangen af 1962 fratrådte cand. polit. ERIK HAUNSTRUP CLEMMENSEN sin stilling som vicedirektør ved Carlsberg Bryggerierne for fra 1. januar 1963 at overtage stillingen som direktør

for et af Carlsberg Bryggerierne oprettet selskab til løsning af investeringsopgaver i ind- og udland, Investeringselskabet af 29. oktober 1962 A/S. Direktør HAUNSTRUP CLEMMENSEN ville dog fremdeles stå til rådighed for fondets direktion og Carlsberg Bryggeriernes administrerende direktør.

Efter at være blevet udnævnt til kontorchef i undervisningsministeriet fra 1. april 1963 at regne fratrådte kontorchef J. MUNCK-HANSEN sin stilling som chef for fondets sekretariat med udgangen af maj 1963, idet kontorchef MUNCK-HANSEN dog havde indvilget i at yde bistand i fornødent omfang i resten af året 1963. Som sekretær for direktionen og chef for fondets sekretariat ansatte direktionen fra 1. juni 1963 sekretær i undervisningsministeriet, cand. jur. NIELS PETRI, der siden 1. oktober 1958 havde været ansat som formiddagssekretær i fondets sekretariat.

I direktionen for Carlsbergfondet, den 31. august 1964.

FRANZ BLATT.

P. BRANDT REHBERG.

STIG IUUL.

AKSEL TOVBORG JENSEN.

NIELS PETRI.

PUBLIKATIONER

UDGIVET AF

DET KGL. DANSKE VIDENSKABERNES SELSKAB

JULI 1963–JUNI 1964

Oversigt.

	kr. ø.
Oversigt over Selskabets Virksomhed juni 1962–maj 1963. Med 2 portrætter. Résumé en français. 1963.....	20,00

Historisk-filosofiske Meddelelser.

BIND 40:

2. BRØNDUM-NIELSEN, JOHS.: Viggo Stuckenberg–Sophus Clausen. En Brevvexling. Med Indledning og Noter. 1963.....	16,00
3. MØRKHOLM, OTTO: Studies in the Coinage of Antiochus IV of Syria. 1963.....	20,00
4. BECH, GUNNAR: Die Entstehung des schwachen Präteritums. 1963.....	8,00

Matematisk-fysiske Meddelelser.

BIND 33:

14. LINDHARD, J., SCHARFF, M., and SCHIØTT, H. E.: Range Concepts and Heavy Ion Ranges (Notes on Atomic Collisions, II). 1963.....	10,00
15. PAL, YASH, and PETERS, B.: Meson Production at High Energies and the Propagation of Cosmic Rays through the Atmosphere. 1964.....	16,00

BIND 34:

1. CALLISEN, KAREN, and PAULY, HANS: The Aarhus Meteorites. Chemical Analysis by ME MOURITZEN. 1963.....	6,00
2. BRØNDSTED, ARNE: Conjugate Convex Functions in Topological Vector Spaces. 1964.....	6,00
3. MØLLER, C.: Momentum and Energy in General Relativity and Gravitational Radiation. 1964.....	20,00
4. LINDHARD, J., and WINTHER, AAGE: Stopping Power of Electron Gas and Equipartition Rule. 1964.....	2,00
5. LASSEN, N. O., POULSEN, N. O. ROY, SIDENIUS, G., and VITTISEN, LISE: Stopping of 50 keV Ions in Gases. 1964.....	5,00

Matematisk-fysiske Skrifter.

BIND 2:

	kr. ø.
5. NÖRLUND, N. E.: The Logarithmic Solutions of the Hypergeometric Equation. 1963	23,00
6. LÜTKEN, HANS, and WINTHER, AAGE: Coulomb Excitation in Deformed Nuclei. 1964	9,00
7. BARTLETT, JAMES H.: The Restricted Problem of Three Bodies. 1964	13,00
8. VAN WINTER, CLASINE: Theory of Finite Systems of Particles. I. The Green Function. 1964.....	20,00

Biologiske Meddelelser.

BIND 23:

13. POULSEN, VALDEMAR: <i>Ctenopyge (Ctenopyge) pecten tenuis n. subspec.</i> from the Upper Cambrian of Bornholm. 1963	2,00
14. POULSEN, VALDEMAR: The Lower Cambrian Kalby-Ler (Kalby Clay) on the Island of Bornholm. 1963	3,00

Biologiske Skrifter.

BIND 11:

6. BÖCHER, TYGE W.: Experimental and Cytological Studies on Plant Species. VIII. Racial Differentiation in Amphiatlantic <i>Viscaria alpina</i> . 1963	15,00

BIND 13:

4. KØIE, M., and RECHINGER, K. H.: Symbolae Afghanicae. Enumeration and Descriptions of the Plants Collected by L. EDELBERG and M. KØIE on "The 3rd Danish Expedition to Central Asia" and by G. KERSTAN, W. KOELZ, H. F. NEUBAUER, O. H. VOLK, and others in Afghanistan. - Vol. V. 1963	70,00

BIND 14:

1. SALOMONSEN, FINN: Some Remarkable New Birds from Dyaul Island, Bismarck Archipelago, with Zoogeographical Notes. (Noona Dan Papers No. 9). 1964	20,00

Særskilt udgivne arbejder:

MADVIG, JOHAN NICOLAI. Et mindeskrift. Bind II. 1. POVL JOHS. JENSEN: Madvig som filolog. 2. E. SPANG-HANSEN: Madvig og Københavns Universitet. - Tilføjelser og personregister. Udgivet af Det Kgl. Danske Videnskabernes Selskab og Carlsbergfondet. 1963	18,00